BIBLIOTHECA BIBLIOLOGICA
Fondată de I. CRĂCIUN
SERIE NOUĂ
19

Florina ILIȘ și Ionuț COSTEA

HERMENEUTICA BIBLIOTHECARIA

– ANTOLOGIE PHILOBIBLON –

Editura Presa Universitară Clujeană
Colecția "PHILOBIBLON"
a Bibliotecii Centrale Universitare "Lucian Blaga"

Cluj-Napoca, 1998

Hermeneutica Bibliothecaria
- Antologie PHILOBIBLION -

BIBLIOTHECA BIBLIOLOGICA
Fondată de I.Crăciun
SERIE NOUĂ
19 (38)

HERMENEUTICA BIBLIOTHECARIA

- ANTOLOGIE PHILOBIBLON -

Volum îngrijit de Florina ILIŞ şi Ionuţ COSTEA

Editura Presa Universitară Clujană
Colecţia "PHILOBIBLION"
a Bibliotecii Centrale Universitare "Lucian Blaga"
Cluj-Napoca, 1998

CUPRINS

INTRODUCERE

Istvan KIRALY: Dincolo şi dincoace de teoria şi practica informării-documentării - O hermeneutică necesară şi un cadru posibil / 7

I. EXPERIENŢE ŞI STĂRI ALE PROFESIEI

Florina ILIŞ: A fi bibliotecar? Trecut ,prezent şi viitor în profesia de bibliotecar / 17

Sally WOOD-LAMONT: Tranziţia, faţă-n faţă cu metodele moderne de muncă / 25

Ioana ROBU: Despre biblioteci şi bibliotecari: gânduri dintr-o experienţă americană / 33

Marius DODU: Stare de fapt- Mentalităţi în practica managementului resurselor umane în bibliotecile comunitare / 39

Istvan KIRALY; Adriana SZEKELY: Studiu privind starea profesiei la bibliotecarii cu studii superioare din B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca / 54

Florina ILIŞ; Istvan KIRALY; Angela MARCU: Bibliografia analitică, analiză de conţinut şi de gen a literaturii bibliologice din revistele româneşti de profil - Cercetare pentru perioada 1990-1997 / 83

II. ORIZONTURI: FORMAREA INIŢIALĂ ŞI CONTINUĂ

Ionuţ COSTEA: Formarea iniţială: Colegiul de biblioteconomie din Cluj. Studiu de caz / 179

Ana Maria CĂPÂLNEANU: Şcolile de biblioteconomie şi ştiinţa informării. Un punct de vedere / 195

Viorica SÂNCRĂIAN: Formarea continuă în B.C.U. Cluj-Napoca / 203

III. PERSECTIVE

Viorica SÂNCRĂIAN: Biblioteci universitare române în programe internaţionale ale CCE - Tempus - / 213

Octavian PETRAŞCU: Schimbul internaţional de publicaţii între deziderat şi posibilităţi de realizare / 224

Monica LAZĂR: O posibilă evoluţie a indexării tematice spre tezaurele specializate / 229

IV. IPOSTAZE

Mihai Alin GHERMAN: Începuturile lexigrafiei enciclopedice româneşti / 239

Doru RADOSAV: Nevoinţele scrisului / 246

Ionuţ COSTEA: Istoria unei istorii: Dicţionarul istoric al localităţilor din Transilvania / 257

Florina ILIŞ: Numele trandafirului sau despre ieşirea din labirint / 268

INTRODUCERE

DINCOLO ŞI DINCOACE DE TEORIA ŞI PRACTICA INFORMĂRII ŞI DOCUMENTĂRII

- O hermeneutică necesară şi un cadru posibil -

Istvan KIRALY, Editor PHILOBIBLON
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

I. Preliminarii

Automatizarea şi informatizarea nu mai reprezintă astăzi un simplu deziderat pentru bibliotecile româneşti. Dimpotrivă, ele sunt o realitate ce, pe zi ce trece, prinde contururi mai extinse, devenind mediul nostru cotidian. Cu cât ne sunt însă mai "apropiate" cu atât mai mult ele devin şi o sursă de sfidări şi de confruntare. Cu ce anume ne confruntă însă - în primul rând şi în esenţă - automatizarea şi informatizarea, în general, şi cea a activităţii de informare, în special?

Ca orice întrebare *pusă* în mod serios şi aceasta trebuie să fie însă mai întâi lămurită cu privire la *structura* şi *natura* ei proprie. Ceea ce - din punct de vedere structural - ne izbeşte din capul locului la această întrebare este faptul că, în structura ei este cuprins deopotrivă şi în mod explicit şi cel care *ridică* întrebarea. Astfel spus, în ea, noi înşine suntem aceia care, aflaţi în faţa unei confruntări, ne întrebăm despre noi înşine. Apoi: în şi prin această întrebare, însăşi sarcina cu care ne confruntăm - adică automatizarea şi informatizarea - devine şi ea dizlocată din toposul său pur destinal şi se eliberează pentru *întâlnirea* unei sfidări organice.

Prin structura ei această întrebare se dovedeşte deci a fi o interogaţie propriu-zis hermeneutică, a cărei *natură* trebuie întrevăzută şi păstrată în mod autentic pe parcursul tuturor demersurilor. De aceea discuţiile noastre nu mai pot deveni în nici un chip o vorbărie *despre* "ce ar fi şi "ce se poartă" în profesie, ci problematizările trebuiesc re-conduse *tematic* la originile lor autentice în aşa fel încât ele să treacă prin analiza propriei noastre situări aflate faţă-n faţă cu adevăratele sfidări ale timpului.

Problema necesităţii introducerii metodelor hermeneutice în înţelegerea şi desfăşurarea activităţii de informare - şi în special a celei bibliografice - a fost pusă recent, şi pentru prima oară, după ştiinţa noastră,

de către *Bruno Richardot*[1]. Deşi desfăşurate la un nivel conceptual destul de precar, propunerile lui ţintesc totuşi atât o înţelegere mai profundă a esenţei activităţilor bibliografice, cât şi a tematicilor bibliografice.

Tradiţional, hermeneutica este *ştiinţa interpretării*. Prin opera lui Hans-Georg Gadamer ea a fost ridicată însă la rangul de teorie universlaă a *înţelegerii*[2]. Interpretând temele şi problemele cu care ne confruntă tradiţia şi existenţa noastră actuală, noi de fapt realizăm o înţelegere superioară *a propriei noastre fiinţe* şi situări. De aceea, comprehensiunea hermeneutică se desfăşoară totdeauna într-un *cerc*, care este deschis de fiecare dată de către intenţionalitatea interpretatorului şi care, pe parcurs, se întoarce spre o mai profundă înţelegere de sine a interpretatorului însuşi. Confruntându-se cu problemele tematice ale interpretării sale, interpretatorul se va găsi deci - la capătul chestionării hermeneutice - confruntat de fapt, cu sine însuşi...

Din această perspectivă trebuie acum să reluăm întrebarea noastră anterioară: Cu *ce anume* ne confruntă - în esenţă - automatizarea şi informatizarea în general, şi cea a activităţii de informare, în special? Ea trebuie pusă şi susţinută în întreaga ei amploare, deschidere şi profunzime. Altfel riscăm să insistăm în răspunsuri de conjunctură sau de veleitarism.

Aceste răspunsuri interpretează întrebarea de mai sus ca fiind referitoare la o chestiune *de tehnică*. Adică informatizarea reprezintă şi este, în esenţa ei, o chestiune *de dotări* (calculatoare, soft-uri, hard-uri, programe etc.) şi *de competenţe tehnice*. Solicitările şi sfidările sincronizării cu ele constau deci, în primul rând - dacă nu chiar în exclusivitate - în dobândirea *resurselor* privitoare la dotare şi în obţinerea competenţelor de "operare". Numai că, în felul acesta, dotările şi operarea pot deveni *scopuri în sine*, ce-şi dezvoltă "utilitatea" nu în primul rând pentru utilizator, ci pentru operator. Pe aceste structuri, lipsite în fond de orice organicitate, se pot apoi clădi multe cariere efemere...

În realitatea ei esenţială informatizarea şi automatizarea bibliotecilor ne confruntă însă, în primul rând, *cu noi înşine*. Altfel spus, ea se dovedeşte a fi o întrebare şi o sfidare propriu-zis hermeneutică, care ne îndeamnă - sau,

---

[1] Richardot, Bruno, *Des pratiques bibliographiques á l'hermeneutique documentaire: sens et référance en documentatation*, în "Documentaliste", vol.33 (1996), Nr.1.

[2] Gadamer, Hans-Georg, *Wahrheit und Methode*, Tübingen, 1975.

mai târziu, ne obligă - ca *prin parcursul chestiunilor tehnice să ne definim şi să ne re-definim pe noi înşine*, adică propria noastră fiinţă, stare şi disponibilitate profesională, instituţională şi existenţială actuală.

II. Fuga de prezent şi de autenticitatea prezenţei

În anii 1993 şi 1994 în şase ţări din Centrul şi Estul Europei s-a efectuat un studiu care a sondat infrastructura informaţională a acestora din perspectiva *Biblioteci Digitale* şi din cea a *Infrastructurii Informaţionale Globale*. Deşi sondajul nu a cuprins şi România, rezultatele şi mai ales concluziile lui ne pot interesa totuşi în mod direct.

Aceste concluzii arată că în aceste ţări carenţele infrastructurii informaţionale, a politicilor sociale, a standardelor de (non)interoperabilitate etc. - la ora actuală - fac practic *nerealistă* şi *nefondată*, orice lansare în imaginarul *Bibliotecii Viitorului*. În ciuda acestui fapt însă, în această zonă persistă şi insistă o stranie înclinaţie preponderentă şi evident ficţională către tematizarea acestui subiect. Astfel spus: *în loc*, deci, ca bibliotecarii şi profesioniştii informaţiei să se angajeze şi să se concentreze la problemele *organice* ce decurg din realitatea efectivă a situaţiei *prezente* a profesiei şi instituţiei lor, ei se refugiază - ademeniţi şi fascinaţi - în imaginarul proiectelor "ciberonetice" şi "ciberospaţiale"[3].

La baza acestor manifestări nu se află - credem - chestiuni pur psihologice, ci ele se clădesc pe aspecte legate de *mentalitate*. Mentalitatea, mentalităţile sunt acele structuri - deopotrivă conştiente şi inconştiente - care pre-judecă şi pre-determină atât orientarea problematizatoare şi tematizatoare, cât şi comportamentul şi atitudinea subiecţilor şi a colectivităţilor. Ele participă în orice proces hermeneutic - desfăşurat spontan sau metodic - atât cu privire la *ce anume* este problematizat şi tematizat, cât şi la cel al concluziilor şi mai ales al *consecinţelor* acestor tematizări.

Din acest punct de vedere atât fuga de propriul prezent, cât şi viziunea după care automatizarea şi informatizarea muncii de bibliotecă sunt privite ca fiind probleme ce vizează în mod aproape exclusiv chestiuni de dotare tehnică şi de competenţe de operare, sunt în fond două aspecte ale uneia şi aceleaşi mentalităţi care *ne este proprie* şi care ne orientează şi ne

---

[3] Borgman, Christine L, *Will the Global Information Infrastructure Be the Library of the Future? Central and Eastern Europe as a Case Exemple*, În "IFLA Journal", vol.22 (1996), Nr.2.

defineşte. Caracteristica cea mai importantă a acestei mentalităţi este însă - în mod paradoxal - *lipsa* problematizării proceselor *chiar* din perspectiva analizei şi studiului mentalităţilor, adică lipsa cercului hermeneutic.

Şi aceasta în două direcţii. Pe de o parte în trecerea cu vederea asupra faptului că însăşi infrastructura informaţională a modernizării poartă *în/şi cu sine* o anumită mentalitate, fără *doptarea şi adaptarea* căreia punerea ei în funcţiune *nu poate fi organică*. Adică a faptului că trebuiesc trase şi duse până la capăt nu numai *toate* concluziile şi consecinţele profesionale, dar şi cele instituţionale, administrative, de asociere, de formare şi de perfecţionare etc. ce decurg din acest proces. Pe de altă parte, prin nesocotirea faptului că adoptarea acestei mentalităţi presupune schimbarea şi depăşirea efectivă şi suprimarea expresă a datelor propriilor noastre mentalităţi prezente şi prejudecative. Aceste structuri mentale - care deci trebuiesc depăşite - se cer de aceea a fi *studiate*, problematizate şi apoi identificate şi recunoscute ca fiind, în primul rând, *ale noastre* şi ca fiind - de aceea şi în acelaşi timp - propriile noastre frâne şi însărcinări.

În lipsa acestei orientări problematizatoare şi tematizatoare, întreaga discuţie şi întregul proces de informatizare riscă să devină, în esenţă şi în fond - şi în pofida rezultatelor parţiale - un proces pe care Gabriel Liiceanu îl caracterizează ca fiind "încremenirea în proiect", invadat desigur de agitaţia "veleitarismelor" descrise de Andrei Pleşu.

Fuga de prezent şi de autenticitatea prezenţei înseamnă, deci, - cel puţin în parte - fuga de acea *întrebare* care ne-ar pune faţă în faţă cu propria noastră *mentalitate actuală*, ce ne orientează totuşi în modul de concepere, de organizare şi de funcţionare a instituţiilor, a asociaţiilor şi a proiectelor noastre profesionale.

Dacă însă se adevereşte că această întrebare trebuie pusă - şi încă în mod apăsat şi explicit - atunci se ridică imediat şi o altă problemă, strâns legată de ea. *Unde anume* trebuie şi *poate fi* pusă întrebarea?

"Locul" potrivit pentru întrebarea hermeneutică despre mentalităţile existente şi dominante în profesia noastră de bibliotecar şi în organismele şi în instituţiile sale, este desigur *sfera publică*. Fără a intra în conceptualizări complicate, se poate spune că ceea ce într-un domeniu sau într-o profesie aparţine prin excelenţă sferei publice, sunt înseşi *publicaţiile* sale. Ele ar trebui - poate chiar ar putea - problematiza mentalitatea, situaţia, starea, imaginea, orientarea, recunoaşterea socială şi statutul profesiilor şi al

instituţiilor noastre. În ele ar trebui - poate chiar ar putea fi - deci *studiate*, cu mijloace raţionale şi riguroase, legislaţia, organizarea administrativă, statutele posibile, variantele şi sensurile eficiente ale asocierilor etc. al profesiei şi existenţei noastre.

Numai că, de exemplu, asociaţiile noastre abia au reviste, sau dacă au, ele abia circulă, şi este foarte interesant şi edificator de studiat "bibliometric" sau "scientometric", care anume este frecvenţa reflexiilor şi a analizelor pe aceste teme arzătoare şi fundamentale în puţinele publicaţii de care dispune profesia noastră. Şi mai interesantă este studierea ponderii pe care o au în aceste publicaţii *dezbaterile şi confruntările* explicite, argumentate şi polemice, de idei, de păreri şi de proiecte...

III. PHILOBIBLON: un cadru posibil

Philobiblon este titlul revistei editate de curând de către Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga" din Cluj. Primul ei volum (nr.1-2/1996) a apărut în luna aprolie 1997. Fiind destinată, în primul rând, schimbului internaţional interbibliotecar - ea se publică în limba engleză - *Philobiblon* urmăreşte concomitent obiective programatice, pragmatice şi promoţionale. Ca atare ea nu-şi propune, pur şi simplu, umplerea unui gol existent în mod, sperăm, conjunctural în literatura "biblioteconomică" românească, ci promovează o fizionomie şi o consistenţă proprie, particulară şi - nădăjduim - durabilă.

Încadrându-se în categoria publicaţiilor periodice editate de marile biblioteci - B.C.U. "Lucian Blaga" fiind una dintre marile biblioteci universitare din Centrul Europei - *Philobiblon* este, în primul rând, o revistă de *cultură majoră*. Spre deosebire, însă, de alte reviste asemănătoare, ea nu se rezumă doar la valorificarea documentară a colecţiilor bibliotecii care o editează, ci are în vedere şi valorificarea şi focalizarea potenţialului ştiinţific şi spiritual al centrului universitar şi cultural în care a luat fiinţă.

Tot spre deosebire de revistele altor mari biblioteci, *Philobiblon* are şi o rubrică dedicată problematicii profesiei de bibliotecar şi a organismelor şi instituţiilor sale. Nu întâmplător această rubrică se intitulează : "O profesie în schimbare; o societate în tranziţie". Ea doreşte să fie, în primul rând, *nu* un for de lămurire a problemelor de "manualitate" profesională, ci *un cadru* de conştientizare, de problematizare şi de analiză multidisciplinară şi exigentă a *re-definirilor* necesare, decisive şi integrale ale profesiei. Este vorba, deci, de meditaţii şi analize *actualizante* - dar ridicate la nivel de *conştiinţă* culturală - despre starea *prezentă* şi despre perspectivele *realmente*

fundamentate şi *critic prefigurate* ale profesiei noastre *în propriul nostru spaţiu* existenţial. Studiile inserate în acest volum provin - toate - din acestă rubrică, iar orientarea şi calitatea lor ne fac să nu ne îndoim de seriozitatea acestui proiect.

Ele arată că, fără a intenţiona cât de puţin să se afle în pas cu "moda" efemeră a profesiei, *Philobiblon* îşi nimereşte totuşi perfect *epoca*. Să nu uităm că, în sfârşit, IFLA îşi dedică în anul 1998 conferinţa sa anuală temei "Intersecţia dintre *informaţie* şi *cultură*". "Tema acestei întâlniri - citim în invitaţia la Conferinţa care are loc la Amsterdam - va permite punerea în lumină a schimburilor de experienţe despre rolul bibliotecilor şi a bibliotecarilor ca "liant" intercultural la nivel local, naţional şi internaţional. Ea cheamă în acelaşi timp la *o reflexie* despre rolul profesioniştilor informaţiei în materie de sensibilizare şi de ameliorare a accesului la numeroasele "medii" disponibile în prezent pentru difuzarea informaţiei şi la o cooperare mai strânsă între actorii care alcătuiesc lanţul informaţiei: *autori, profesori universitari, editori* şi *bibliotecari*" (s.n.). Ori, tocmai aceasta încearcă să realizeze revista *Philobiblon* şi chiar prin concepţia iniţială a rubricilor sale. Cum ar putea însă să se intersecteze "informaţia" şi "cultura" dacă ele nu s-ar angaja reciproc, în primul rând, în crearea unei "culturi a informaţiei", căci cultură autentică ne-informată nu a existat niciodată? Şi ce altceva ar putea însemna această "cultură a informaţiei" decât sondarea rosturilor ei autentice, rosturi ce se află dincolo de complicatele "servicii informaţionale" furnizate "utilizatorilor" unor instituţii de "deservire"? Apoi, cum am putea ajunge la conturarea acestor sensuri, dacă am elimina reflexia hermeneutică şi cea critică din analiza stării şi situaţiei profesiei noastre?

Într-un cuvânt, pe baza unor analize critice şi a unei comprehensiuni hermeneutice, se pledează pentru structuri mentale care sunt departe de a fi simple accesorii ocazionale ale informatizării şi automatizării ci, dimpotrivă, fundamentează şi dau *sens* dotărilor electronice şi competenţelor de operare. Iar *Philobiblon* este şi va rămâne deschisă pentru colaborarea cu oricare bibliotecar, din oricare bibliotecă - din România şi de aiurea - interesat şi competent în deschiderea cercurilor hermeneutice care pornesc de dincoace şi ajung dincolo de teoria şi practica informării.

Dar şi experienţa cooperării cu colaboratorii-autori-bibliotecari dezgroapă şi ea zilnic noi probleme care şi ele sunt legate de aspecte ce privesc şi se înrădăcinează în probleme de mentalităţi. Nu este vorba doar de lipsa experienţei de a utiliza în public raţiunea, ci de lipsa şi de carenţele nevoii de a instaura şi de a fundamenta ceea ce s-ar putea numi *societatea civilă* a profesiei. Orice societate civilă autentică se poate fundamenta doar pe

baza unor indivizi *autonomi*, iar societatea civilă a unei profesii se poate clădi doar pe indivizi a căror autonomie rezidă în profunzimea mentală în cadrul căreia ei îşi manifestă, susţin şi realizează *în public* competenţele lor în raport cu situaţii şi probleme profesionale determinate.

De aceea, Philobiblon intenţionează să devină, treptat, şi un cadru-prilej - in-formal - pentru constituirea şi construirea societăţii civile a profesiei de bibliotecar şi a instituţiilor de bibliotecă. Nevoia angajării revistei în această direcţie este generată de constatarea *îngustimii spaţiului nostru public profesional*, în care persoanele să se manifeste în mod argumentat şi în acord cu *reala* lor competenţă profesională şi autonomie mentală, raportându-se în acelaşi timp la *contra*-argumente raţionale. În felul acesta valoarea lor s-ar constitui, s-ar impune şi s-ar aprecia *nu* în funcţie de "imagini construite", ci pe baza *validităţii existenţiale* demonstrate în situaţii dialogale *publice*. În acest mod revista ar putea contribui nu numai la decantarea şi aprecierea valorilor profesionale, dar şi la ridicarea nivelului de abordare a problemelor cu care ne confruntăm şi, prin urmare, la modificarea mentalităţilor nesincronizate cu prezentul timpului. În orice caz, din moment ce Universitatea clujeană recunoaşte publicarea în paginile revistei ca făcând parte din *activitatea ştiinţifică* a cadrelor sale didactice şi a cercetătorilor, ni s-ar părea nefiresc ca ea să nu se poată constitui într-un for de posibilă recunoaştere şi impunere profesională pentru colaboratorii şi adepţii săi.

De altfel, contactul revistei *Philobiblon* cu sfera publică, nu se poate rezuma nici la simplul act al publicării şi nici la cel al reprezentării unei concepţii redacţionale, oricât de întemeiată să fie ea. În fond orice revistă şi orice redacţie este în acelaşi timp şi o instituţie şi un *for* de dezbateri publice a unor probleme determinate, dezbateri care nu au neapărat legătură directă şi imediată cu actul propriu-zis al publicării.

În această direcţie ne gândim şi la înfiinţarea unui cerc sau atelier de discuţii profesionale in-formale, în care - pentru început - s-ar susţine şi s-ar dezbate articolele şi studiile colegilor noştri bibliotecari, care sunt propuse spre traducere ulterioară în revistă. Participarea la întâlniri şi la discuţii ar fi benevolă şi liberă, iar organizarea lor profesionistă şi eficientă ar putea atrage şi prezenţa colegilor noştri din toate bibliotecile clujene, dar şi a studenţilor Colegiului de biblioteconomie. În orice caz suntem convinşi că perspectiva - chiar şi mediată - a publicării, va stimula totdeauna nivelul şi atmosfera discuţiilor.

Majoritatea covârşitoare a cercetărilor şi studiilor inserate în volumul de faţă au fost prilejuite, condiţionate sau iniţiate de existenţa revistei *Philobiblon*. Faptul că într-un scurt interval, de un an şi câteva luni, revista

a reuşit să focalizeze nu numai spaţiul cultural, universitar şi intelectual, dar şi pe cel profesional-biblioteconomic clujean, exprimă - credem - nu doar nevoile, dar şi *disponibilităţile şi capacităţile* de reflexie ale profesiei noastre. Cu atât mai mult am simţit - de la început - nevoia ca aceste studii să nu fie difuzate exclusiv pe o reţea internaţională, ci ca ele să fie puse şi la dispoziţia breslei profesionale autohtone. Altfel, cercul hermeneutic nici nu s-ar închide în mod autentic...

I. EXPERIENȚE ȘI STĂRI ALE PROFESIEI

A FI BIBLIOTECAR? TRECUT, PREZENT ŞI VIITOR ÎN PROFESIA DE BIBLIOTECAR

Florina ILIŞ
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

Parafrazându-l pe Mallarmé, dacă toate rosturile lumii duc la o carte, atunci biblioteca ar trebui să fie, ca păstrătoare a cărţii, locul în care încep sau sfârşesc căile căutării înţelesurilor lumii.

Secolul XX, secol care a smuls vălul multor taine, a reuşit după mai bine de două milenii să destrame şi mitul bibliotecii, mit alimentat de-a lungul vremii cu o necesară doză de mister, ce s-a ţesut nevăzut în jurul cărţii. Odată cu inventarea tiparului, dintr-un obiect cu virtuţi multiple, cartea, devenind tot mai accesibilă unui număr cât mai mare de cititori, dobândeşte o valoare în sine, raportată în primul rând la conţinutul său, la mesajul pe care urmăreşte să-l comunice. Mitul cărţii şi al bibliotecii începe astfel să-şi piardă din rigoare, pentru ca epoca modernă să desăvârşească acest continuu proces de demitizare.

Până la un moment dat istoria bibliotecii se confundă cu istoria cărţii. Rolul pe care cartea îl deţine în cultura popoarelor nu se limitează la cel de memorie a umanităţii, cartea determinând într-o mare măsură chiar şi modul de raportare la lume a omului.

Pornind de la ideea că starea ideală de a fi în lume a omului ar fi aceea în care simţurile sale să se afirme într-o adevărată armonie, Marshall McLuhan defineşte trei vârste ale culturii[1]: o vârstă orală în care auzul are întâietate faţă de celelalte simţuri, o a doua vârstă care o urmează, cea vizuală, afirmând supremaţia văzului şi o ultimă vârstă, cea contemporană, care tinde spre o afirmare deplină a tuturor simţurilor. Stadiul vizual al culturii, întemeiat în primul rând pe dezvoltarea alfabetului fonetic desăvârşeşte, mai ales prin inventarea tiparului, procesul de rupere al omului de celelalte simţuri ale sale. Stadiul actual al culturii, determinat de mijloacele tehnice ale erei electronice, are tendinţa, în concepţia lui Marshall McLuhan, de a recupera, la nivel cultural şi celelalte simţuri ale omului, solicitându-le

[1] Marshall McLuhan, *Galaxia Gutenberg*, Edit.Politică, Bucureşti, 1975.

nediferenţiat, fapt ce operează în societatea contemporană noutăţi ce nu vor rămâne fără urmări în conştiinţa umană. Rolul pe care McLuhan îl atribuie cărţii, cu precădere tiparului, în evoluţia culturii şi impactul pe care litera tipărită l-a avut în conştiinţa omului, conducea în stadiul culturii vizuale la o izolare inconştientă a individului faţă de semeni. Societatea contemporană supusă mijloacelor de informare electronice are tendinţa de a reuni indivizii prin reţeaua de comunicaţii, determinând noi mutaţii în viziunea omului asupra lumii şi a raportului său cu ceilalţi.

Locul bibliotecii în noua societate informaţională poate fi configurat doar în măsura în care viitoarea bibliotecă îşi va defini cu precizie raportul său cu cei care îi vor solicita serviciile, precum şi principiile de bază pe care le va utiliza în gestionarea şi furnizarea informaţiei. Biblioteca nu este astăzi numai un important centru de cultură, indispensabil în societatea contemporană procesului de cunoaştere, cât şi unul dintre cei mai competenţi furnizori pe piaţa de informaţii. Acoperind o semnificativă întindere în câmpul cunoştinţelor umane, biblioteca, după cum afirmă Maurice B.Line, are de-a face cu cunoaşterea sub toate formele sub care aceasta se manifestă, deţinând în epoca actuală o putere pe care biblioteca n-ar trebui să se teamă s-o exercite[2].

La acest sfârşit de secol XX biblioteca actuală, incluzând aici atât bibliotecile occidentale ce şi-au consolidat poziţia în sistemul informaţional din care fac parte, cât şi bibliotecile "celeilalte" Europe, cea de Est, ce sunt pe punctul de a-şi redimensiona noile exigenţe, se situează într-un relevant moment de reflexie asupra locului pe care îl deţine în orizontul afirmării depline a noilor mijloace de comunicare, conducând totodată şi la o reevaluare a calităţilor viitorului bibliotecar.

Acest studiu îşi propune, în primul rând, să reflecte dintr-o perspectivă culturală mutaţiile produse de-a lungul timpului în accepţiunea dată profesiei de bibliotecar şi, în al doilea rând, să situeze într-o viziune de ansamblu tendinţele actuale de afirmare a bibliotecii într-o societate ce se bazează pe apelul necondiţionat la informaţie.

Ideea de bibliotecă s-a născut odată cu intenţia de a păstra cartea (prin acest termen generic înţelegând tot ceea ce era însemnare scrisă) nu

---

[2] Maurice B.Line, *Savoir c'est pouvoir, or la pouvoir este dangereux*, în "Bulletin des bibliothèques de France", 36(1991), nr.4, p.268-279.

numai pentru un timp oarecare, dar şi din dorinţa firească de a aduna la un loc toate cunoştinţele umane. Profesia de bibliotecar pare să se confunde adeseori cu biblioteca însăşi. Nu este în intenţia noastră de a rezuma în acest studiu istoria bibliotecii, dar o privire retrospectivă asupra profesiei de bibliotecar este necesară cu atât mai mult, cu cât, văzută într-un firesc proces evolutiv, această profesie pare să se situeze astăzi într-un moment în care se pune tot mai mult accentul pe definirea rolului pe care biblioteca îl va deţine într-o lume dominată de mijloacele electronice de comunicare, precum şi capacitatea acesteia de a-şi asuma noile mijloace de informare mass-media.

În spaţiul european biblioteca, în accepţiunea clasică a termenului, începe să funcţioneze odată cu organizarea mănăstirilor şi ca şcoli destinate copierii manuscriselor, funcţionând până la apariţia universităţilor ca cele mai importante centre ale ofensivei culturale. Pentru a cuprinde într-o sintagmă *profilul moral* al bibliotecarului medieval, îl vom defini ca fiind *bibliotecarul cu dragoste de cărţi şi frică de D-zeu sau bibliotecarul la puterea întâi*. Nu există în această perioadă decât rareori în afara mănăstirii cerere de carte , numărul cititorilor fiind extrem de limitat. Cartea era, în primul rând, un obiect de cult, fiind destinată serviciului liturgic. Dar cărţile nu erau copiate numai pentru mănăstire, numeroase solicitări de copiere a manuscriselor , mai ales ale antichităţii greco-latine, veneau din partea laicilor.

Înfiinţarea universităţilor va deschide calea către învăţătură şi dintr-o altă direcţie decât cea strict religioasă, ceea ce va conduce într-o bună măsură şi la diversificarea cererii de carte[3].

Cu timpul, mai ales din vremea Renaşterii, informaţiile despre bibliotecari încep să se înmulţească, pe măsură ce la comanda laicilor şi unor principi sau oameni de stat, vor fi alcătuite mici biblioteci moderne. Ne-au rămas astfel câteva nume de bibliotecari, care au reuşit să adune colecţii rare de cărţi[4].

---

[3] Geo Haven Putnam, A.M., *Books and their makers during the Middle Ages*, New York, Hillary House Publishers Ltd., 1962, p.178-225.

[4] Albert Flocon, *Universul cărţilor*, Edit.Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976, p.322-332.

Astfel, Gabriel Naudé, bibliotecar al lui Richelieu şi apoi al lui Mazarin, timp de 10 ani călătorise prin toată Europa în căutare de cărţi şi manuscrise, adunând o preţioasă colecţie, şi care ulterior va alcătui Biblioteca Mazarina. Etienne Baluze, bibliotecarul lui Colbert, reuşeşte cu abilitate să achiziţioneze pentru protectorul său cărţi dintre cele mai preţioase de la catedrala din Metz, printre acestea aflându-se "Psaltirea" şi "Biblia" lui Carol cel Pleşuv. La Saint-Germain des Prés, Congregaţia benedictină reformată din SaintMaur instala o bibliotecă ce va deveni şi un important centru de editare a operelor Părinţilor bisericii. Jean Mabillon şi Bernard de Mountfoucon, bibliotecari eruditi ai acestui ordin, vor străbate în acest scop toată Europa în căutarea de texte medievale în vederea editării. Acestea sunt doar câteva exemple, cunoscute, de bibliotecari care îndreptăţesc integrarea acestora într-o categorie distinctă pe care o reprezintă bibliotecarul *cu dragoste de cărţi şi erudit* sau *bibliotecarul la puterea a doua*. Caracteristic acestei perioade, de trecere de la epoca manuscrisă la cea de consolidare a tiparului, îi este fireşte şi "prototipul maniacului de cărţi", reprezentat de bibliotecarul Antonio Magliabecchi ce se afla în slujba familiei Medici, recunoscut mai ales prin faimoasa sa memorie, care-i permitea să reproducă pe dinafară cataloagele bibliotecilor din Florenţa, dar şi ale unor biblioteci europene.

Bibliotecarul modern, *specialist, cu respect faţă de cărţi şi supunere faţă de profesie*, îşi face tot mai simţită prezenţa odată cu deschiderea bibliotecilor marelui public. Dezvoltarea bibliotecilor moderne va aduce cu sine şi o schimbare a mentalităţii cu privire la profesia de bibliotecar. Astăzi bibliotecarul modern îşi defineşte cu multă exactitate profesia, în termeni care precizează corect principiile statutului său. Viziunea actuală asupra profesiei de bibliotecar diferă simţitor faţă de timpurile anterioare. Într-un articol publicat în "Bulletin des Biblioteques de France" se precizează unul dintre aspectele esenţiale ale profesiei de bibliotecar, şi anume "la gestion d-une collection en tant que fond et ensemble d'accès documentaires rendus vivantes, par la service à des publics identifiès"[5]. Cu cât biblioteca se organizează pe servicii hiper-specializate, al căror caracter e cu precizie stabilit în deplina ei funcţionare, cu atât bibliotecarii îşi vor defini tranşant sarcinile şi locul pe care-l vor ocupa în configuraţia nouă rezultată din procesul firesc de diversificare al serviciilor oferite de bibliotecă. Cu ocazia

---

[5] Bertraud Ca..., *A quoi former les bibliothècaires et comment*, în "Bulletin des Bibliothèques de France, 1995, nr.6, p.41: "gestiunea colecţiei, ca fond şi mijloc de acces documentar în servirea unui public cunoscut".

primului recensământ referitor la stratificarea profesiilor distincte dintr-o bibliotecă, recensământ realizat în Franţa în 1994, s-a constatat că acestea ar putea fi grupate în cel puţin patru categorii, şi anume: "métier liés aux collections, métiers liés aux publique, métiers liés à la formation, à l'étude et à la recherche et métiers liés à la conduite de projet et de service"[6]. Fiecărei categorii îi aparţine un număr specific de bibliotecari. Totalizând toate profesiile specifice din bibliotecă, enumerate în acest recensământ, se ajunge la cifra 32, ceea ce este relevant pentru mutaţiile profunde pe care profesia de bibliotecar le înregistrează în ultimul timp. O definiţie modernă a bibliotecarului a fost formulată astfel: "Le bibliothécaire commande les ouvrages, les classe, les conserve et les communique. Il sait faire maître le goût de la lecture informe au conseiller les lecteurs /.../ le bibliothécaire doit posséder la goût des responsabilités, de l'efficacité, de l'organisation /.../ le bibliothécaire doit être polyvalent. Il n'est plus forcément la personne qui manipule seulement des livres mais peut gérer cassettes, disques compacts, vidéos, jouets"[7].

Indiscutabil profesia de bibliotecar se află astăzi într-un plin proces de transformare şi adaptare la un context social şi cultural creat de explozia informaţiei, precum şi de ofensiva fără precedent a mijloacelor de informare mass-media.

Se prefigurează însă la acest sfârşit de secol şi imaginea unui bibliotecar al unui viitor nu foarte îndepărtat. În publicaţiile de specialitate sintagma "biblioteca virtuală" poate fi tot mai des întâlnită în ultima vreme. Chiar dacă e prematur încă să vorbim de "biblioteci virtuale" primii paşi spre "biblioteca fără ziduri"[8] s-au făcut deja, un proiect al "bibliotecii anului 2000" intra în vigoare începând cu 1990 la Biblioteca Congresului, având în

---

[6] *Premier recensement des métiers des bibliothèques*, în "Liaison Bibliothèques", nr.6, Juillet 1995, p.2.

[7] *Métiers des bibliothèques et des archives*, în "Actuel", buletin editate de Centre d'informatique et de documentation Jeunesse", juin 1995, p.1: "Bibliotecarul achiziţionaează publicaţiile, le clasifică, le conservă şi le comunică. Ştie să dezvolte gustul lecturii, să informeze sau să sfătuiască cititorii /.../. Bibliotecarul trebuie să aibă simţul responsabilităţii, al eficacităţii, al organizării, al preciziei, simţul comunicării /.../ Bibliotecarul trebuie să fie polivalent. El nu este persoana ce mânuieşte numai cărţi, ci şi casete, compact discuri, video, jocuri".

[8] Jacky Ebréart, *Vers la bibliothèque sans murs: les actions de la Bibliothèque du Congrès*, în "Bulletin des Bibliothèques de France", 36(1991), nr.1, p.43-49.

primul rând în vedere dezvoltarea şi modernizarea mijloacelor tehnice de difuzare a informaţiei. Prin informatizarea bibliotecilor se urmăreşte şi crearea unor cataloage electronice care pot fi consultate prin staţia de utilizatori aflaţi la mii de kilometri distanţă, şi totuşi, deocamdată nu poate fi concepută o bibliotecă fără bibliotecar, aşadar chiar şi o "bibliotecă virtuală" îşi va crea propriul său "bibliotecar virtual". Care va fi rolul său într-o societate ce produce şi digeră informaţie? Acest "bibliotecar virtual" ar putea gestiona o bună parte din informaţia brută, structurând-o într-o manieră electronică cât mai accesibilă utilizatorului şi ar întreţine astfel prin intermediul calculatorului conexiuni complexe între diferitele tipuri de informaţii dintr-un sistem hipertext dat. Definit ca o structură care realizează "navigarea"[9] în spaţiul informaţional, construit după anumite criterii, hiper-textul se dovedeşte a fi modalitatea cea mai operantă de armonizare a canalelor multimedia, bazându-se pe raporturile şi legăturile stabilite prin modurile de informaţii. Pe măsură ce tehnologia evoluează şi cererea de informaţie se diversifică prin lărgirea fără precedent a orizonturilor cunoaşterii, necesitatea configurării unui spaţiu în care informaţia să fie selectată, stratificată şi stocată în bănci de date se susţine fără rezerve. În acest spaţiu privilegiat tinde să se ordoneze aşa numita "bibliotecă virtuală", deocamdată armonios integrată în spaţiul primitor al bibliotecii.

Privită dintr-un alt unghi, vizând în mod strict aspectul comunicării, biblioteca funcţionează în cadrul unei relaţii triadice, presupunând astfel existenţa a trei termeni de referinţă: Bibliotecar-Carte-Public. Urmărind funcţionarea acestor raporturi de-a lungul timpului se poate observa cum accentul cade când pe un element , când pe altul, al acestei relaţii clasice. În Evul Mediu se poate lesne sesiza o deplasare a centrului de greutate înspre carte, în funcţie de carte se reorganizează în cadrul relaţiei amintite direcţiile de comunicare, pornind, în special, dinspre carte spre Bibliotecar şi mai puţin înspre Public.

Bibliotecar <------- Carte - - - -> Public

În afara mănăstirilor şi a diversităţilor nu se poate deocamdată vorbi în Evul Mediu de public cititot.

Începând cu Renaşterea şi mai ales în zorii epocii moderne, accentul se fixează în cadrul triadei amintite înspre Bibliotecar. Bibliotecarul-erudit este

---

[9] Hervé La Crosnier, *Une introduction à l'hypertexte*, în "Bulletin des Bibliothèques de France", 36(1991), nr.4, p.280-292.

un cunoscător de cărti, începe să întemească cataloage accesibile deocamdată doar unui public cititor inițiat, și tot acum încep să se pună bazele primelor biblioteci în adevăratul înțeles al cuvântului. Fără ajutorul unui bun bibliotecar, cunoscător de carte, era destul de greu pentru acea vreme, din cauza mijloacelor rudimentare de informare, ca cititorul pasionat să ajungă la cartea dorită. Cărți remarcabile au rămas adeseori necunoscute, a căror valoare era ignorată chiar de proprietarii lor, cărți în căutarea cărora bibliotecarii dădeau măsura întregii lor priceperi. Schematic, aceste raporturi se pot reprezenta astfel:

Bibliotecar ----> Carte - - -> Public

În timpurile moderne asistăm la o nouă mutare a centrului de greutate în cadrul acestei relații triadice, de această dată înspre Public. Afirmarea acestui nou element în cadrul raporturilor de comunicare a bibliotecii se dovedește a fi cât mai vizibilă în prezent. A cunoaște bine publicul care frecventează biblioteca este una din cerințele necesare oricărei biblioteci moderne: "Ce n'est pas au lecteur de s'adapter à la bibliothèque [...] mais à la bibliothèque de s'adapter à ses ....."[10]

Bibliotecar <----- Carte <----- Public

Această relație triadică de comunicare, devenită deja clasică în definirea bibliotecii, tinde să se modifice în prezent, suferind o ușoară translație, în funcție de un nou termen ce-și găsește locul firesc în structura de funcționare a bibliotecii, și anume Informația.

Comunicarea se face astfel mai dinamic și cu mai multă elasticitate, făcând ca fiecare element al noilor raporturi să fie în egală măsură accentuat. Aceste noi raporturi pot fi reprezentate astfel:

Bibliotecar -----> Carte -----> Public

Informația 1
Informația 2
Informația n

---

[10] H.Lorblanchet, *Des ... c'est encore loin l'Amérique?*, în "La lettre de la Bibliothèque Interuniversitaire de Montpellier", 1996, nr.4, p.40: "Nu cititorul trebuie să se adapteze bibliotecii /.../ ci biblioteca trebuie să se adapteze cerințelor cititorului".

Comunicaţiile electronice tot mai dezvoltate vor conduce la o stratificare a raportului dintre bibliotecar şi carte. Informaţiile pe care Biblioteca va putea să le furnizeze prin reţeaua de calculatoare permiţând şi conectarea la alte reţele de informaţii configurează un fel de supra-bibliotecă la nivel global, o bibliotecă figurând numai în fişierele electronice. Dar Biblioteca nu înseamnă numai informaţie. Colecţiile de documente vor rămâne încă mult timp nucleul de bază al funcţionării unei biblioteci. De asemenea, Biblioteca se constituie şi ca un centru important de cultură, ca un spaţiu în care libertatea de gândire, libertatea lecturii, a informării să fie asigurată şi protejată. Şi în această ordine de idei profesia de bibliotecar presupune astăzi nu numai adaptarea la noile tehnologii de informare, ci şi recuperarea competenţei unei vechi tradiţii, fundamentată pe întoarcerea la carte.

TRANZIŢIA, FAŢĂ-N FAŢĂ CU METODELE MODERNE DE MUNCĂ

Sally WOOD-LAMONT
Bibliotecar consultant al Universităţii
de Medicină şi Farmacie Cluj-Napoca

INTRODUCERE

Am venit în contact cu România ca şi coordonator al mişcării **Scotthish Books for Romania** (Cărţi Scoţiene pentru România). Această mişcare a fost iniţiată de Biblioteca Universitară din Edinburgh în ianuarie 1990, ca urmare a unor ştiri prezentate la televizor despre Biblioteca Universitară din Bucureşti. În perioada aceea eram şef al Secţiei de Donaţii şi Schimb la Biblioteca Universitară din Edinburgh. Am fost responsabilă pentru Scottish Books for Romania, care a adunat mai mult de 800.000 cărţi din biblioteci scoţiene, edituri şi librării, dintre care 100.000 au fost trimise la B.C.U. Bucureşti, iar restul la biblioteci din toată ţara. Cărţile au fost trimise cu camioane care mergeau în România şi aveau spaţiu liber. Cutiile au fost aranjate în funcţie de conţinutul lor (cărţi pentru biblioteci universitare, politehnice, biblioteci speciale şi şcolare care au cerut anumite publicaţii).

În 1991 Ioana Robu, bibliotecar la UMF Cluj, a cerut spijin în legătură cu Biblioteca de Medicină şi am invitat-o pentru o lună la Biblioteca Universitară din Edinburg, Manchester şi Glasgow. În 1992 mi-am dat seama că pentru a schimba situaţia bibliotecilor din România trebuie să pregătim un bibliotecar român în Marea Britanie şi eu va trebui să mă duc în România să lucrez acolo,, pentru ca împreună să elaborăm un plan de acţiune pe baza experienţelor noastre. În 1992 Ioana Robu a avut posibilitatea să participe la un curs de masterat de Biblioteconomie de un an şi jumătate la Universitatea Robert Gordon, Aberdeen. Titlul lucrării ei de masterat a fost **Automatizarea în bibliotecile medicale din România: calea cea mai bună pentru o soluţie optimă**. În 1993 am obţinut permisiunea de la Universitatea din Edinburg să petrec 18 luni în România. Împreună cu Ioana Robu m-am întors la Cluj să iniţiem un proiect pentru Biblioteca de Medicină Cluj. Scopul ei a fost automatizarea Bibliotecii Universităţii de Medicină şi Farmacie şi transformarea ei într-un model pentru celelalte biblioteci din ţară. Imediat după întoarcerea sa la Cluj Ioana Robu a fost numită Director al Bibliotecii şi de atunci lucrez cu ea ca bibliotecar consultant.

Un server, zece calculatoare, o reţea Novell şi un sistem Australian (ALICE) reprezintă donaţia pentru Biblioteca de Medicină din Cluj din partea unor instituţii de caritate din Scoţia. Biblioteca a mai beneficiat şi de o bursă oferită de Fundaţia Soros. Principalul criteriu pentru alegerea acestui software a fost posibilitatea traducerii în română, este uşor de folosit şi dispune de un modul flexibil de circulaţie. Celelalte module (rapoarte, periodice) sunt de asemenea flexibile şi uşor de folosit.

În 1994 Universitatea de Medicină şi Farmacie a iniţiat un program amplu de modernizare pentru a fi la curent cu ştiinţa medicală. O bibliotecă medicală ar trebui să fie unul dintre focarele diseminării de informaţie şi biblioteca noastră a realizat acest scop prin programul ei de automatizare şi un proiect de educare intensivă a cititorilor. În ianuarie-februarie 1994 a fost lansat un program-pilot de mare succes şi începând cu luna februarie am avut un program de instruire a angajaţilor. Fiecare carte din 1981-1996 a fost introdusă direct în sistem şi dotată cu un barcod unic. În octombrie 1994 ALICE a început să funcţioneze: studenţii şi angajaţii au primit legitimaţii de bibliotecă laminate în plastic. Am instalat calculatoare în sala periodicelor pentru uzul cititorilor: fiecare carte din bibliotecă se poate găsi după titlu, cuvânt-cheie, autor, subiect, sau clasificare zecimală, în română şi în engleză. Cărţile medicale care pot fi găsite la British Council Library sunt marcate la Biblioteca Britanica). Astfel cititorii pot găsi titluri noi, iar noi evităm achiziţionarea dublă. Avem două săli de cărţi străine (peste 2500 cărţi medicale de la 1987 până la 1996). Fiecare dintre ele e pe raft liber şi poate fi împrumutată pe timp limitat.

În 1996 periodicele au fost introduse în baza de date. Ele pot fi consultate numai în sala de lectură. Am primit un xerox Cannon şi oferim servicii de fotocopiere pe loc. Periodicele sunt la raft liber. Toate acestea sunt posibile datorită ajutorului acordat de rectorul, prorectorii şi Senatul Universităţii de Medicină şi Farmacie. Ei ne-au alocat un buget în valută (deşi un buget restrâns). Astfel am putut comanda cărţi şi periodice direct de la agenţi din Vest. Ni se acordă o reducere de 10% pentru fiecare comandă de carte şi 2% pentru periodice. Achiziţionarea materialului străin, care era foarte dificilă până acum, nu este o problemă; putem să folosim bugetul bibliotecii în modul cel mai avantajos. Această autonomie este unică în România, ea arată că administraţia Universităţii de Medicină şi Farmacie din Cluj este pregătită să ridice profilul Universităţii la nivelul informaţiei şi tehnicii din Occidentale.

Această introducere prezintă un succes rapid, neobişnuit în România, dar în spatele ei se ascund probleme inerente unei ţări care se află într-o

perioadă de tranzitie. Nu numai românii sunt responsabili pentru aceste probleme, ci şi oamenii din Vest, atitudinile şi opinia amândurora despre societatea şi condiţiile de muncă ale celuilalt. În biblioteconomie (dar şi în alte domenii) aceste probleme se manifestă pe trei nivele: învăţământ de perfecţionare, relaţii cu publicul şi atitudinea faţă de muncă.

PERFECŢIONAREA

Începând cu 1994 Ioana şi cu mine ţineam cursuri de Biblioteconomie. Acestea au avut mare succes: foarte mulţi s-au înscris la ele şi au fost ţinute şi în Iaşi, Timişoara şi Târgu Jiu în 1997. Aceste cursuri au prezentat ideile inovatoare în Management bibliotecar, Relaţii cu publicul, necesităţile cititorilor, servicii pentru cititori şi servicii de referinţă, precum şi practicile în bibliotecile automatizate.

Când am început aceste cursuri am observat cât de atenţi erau participanţii: notau tot ceea ce le spuneam. Am fost flatată - era oare atât de folositor ceea ce le spuneam încât voiau să reţină fiecare cuvânt?! Mai apoi mi-am dat seama că nimeni nu le-a dat conspecte până atunci (din lipsă de materiale şi pentru că nu aveau posibilitatea să multiplice materialele), iar ei trebuiau să noteze tot. Când am propus să distribuim conspecte Ioana Robu mi-a răspuns că aceste materiale vor fi publicate imediat în alte părţi (atitudine tipică pentru majoritatea românilor). I-am spus că în Vest se distribuie conspecte la fiecare curs. Astfel, la cursurile următoare am distribuit conspecte. S-a ivit apoi problema participării la cursuri. Ce rost are ca cineva să participe la curs dacă primeşte rezumatul cursului?

Totuşi e foarte important să participi la curs pentru că activitatea practică (rezolvarea unor probleme actuale) reprezintă 50% din acel curs. S-au format două grupe de bibliotecari: cei care erau cu adevărat interesaţi în Biblioteconomie şi au participat la toate cursurile şi cei care au venit numai să obţină un certificat de promovare a cursurilor. Cei din prima grupă au participat activ la cursuri şi seminare prezentând ideile lor; ei erau de 30-42 ani, ocupând poziţii mijlocii în bibliotecile lor. Cei din cealaltă grupă dispreţuiau seminariile, discutau între ei în mici clicuri, nu contribuiau deloc, spuneau doar că "aceste idei nu pot fi aplicate la noi că nu vor funcţiona; nu avem bani!" Atitudinea lor era împotriva oricărei schimbări. Sunt, deci, bibliotecari în România care simt nevoia schimbării şi sunt pregătiţi să facă ceva pentru ea şi sunt cei care se opun schimbării, nu vor să lucreze şi au gura mare, protestând împotriva preţurilor mari, creşterea timpului de muncă şi orice schimbare. Seminariile mi s-au părut cele mai relevante. Cel mai greu era să îndemni oamenii *să lucreze împreună*. Societatea i-a învăţat să lucreze

singuri, să nu aibă încredere în ceilalţi, să comunice cu ceilalţi. Scopul fiecăruia era să aibă putere şi această luptă pentru putere se ascunde în societatea română ca un vierme nimicitor, pătrunzând în ritualul vieţii de fiecare zi. Sper că lupta pentru putere va dispare cu noua generaţie, dar nu sunt sigură. Mulţi dintre participanţii la aceste cursuri s-au întors în bibliotecile lor cu idei noi, încercând să le discute cu colegii şi directorii lor, dar peste câteva luni se simţeau frustraţi din cauza: a) dezinteresului; b) apatiei (în privinţa schimbării); c) rezistenţei împotriva schimbării. Totuşi, erau şi câteva succese, în Biblioteca Municipală din Brăila, de exemplu. Eforturile noastre nu erau de prisos.

Nu sunt sigură că cei care vor să schimbe societatea română au tactica cea mai bună în educare. De obicei tinerii (până la 35 ani) sunt cei care primesc burse şi pot participa la stagii de pregătire. Lucrând 5 ani cu românii sunt de părere că generaţia celor de 35-40 de ani ar trebui educată în primul rând. Ei au deja familiile lor, sunt stabiliţi şi ştiu că viitorul lor este în România. Ei ştiu că nici Vestul nu e un paradis şi vor să schimbe aici ce se poate schimba. Mulţi dintre tinerii din România sunt pesimişti în ceea ce priveşte viitorul ţării şi devin şi mai pesimişti când se întorc din străinătate şi văd că nu au posibilitatea să producă schimbări sau reorganizări într-un sistem ierarhic. Unii consideră că singura soluţie este să părăsească ţara. Ultimul grup care poate călători în străinătate pentru studii este generaţia celor de 48-60 de ani: ei au trecut deja de vârful carierei lor. Ei nu au avut posibilitatea să călătorească până acum şi sunt foarte hotărâţi să vadă fiecare ţară, fără selectare inteligentă, uneori participând la fiecare conferinţă, contactând fiecare expert din domeniul lor. Ei vor să recupereze lipsa lor de libertate de deplasare a celor 20 de ani într-o perioadă foarte scurtă şi să stea mai mult în afara ţării. Unii dintre ei îi încurajează pe colegii lor mai tineri să călătorească, alţii preferă ca numai ei să ajungă în străinătate dacă cei tineri se întorc cu idei sau informaţii noi, necunoscute de ei. În cazuri extreme ei nu vor să împărtăşească informaţii noi pentru a avea şi mai multă putere.

RELAŢIILE CU PUBLICUL

Aceasta este prin definiţie starea relaţiilor între o organizaţie şi publicul sau/şi acea parte a activităţii unei organizaţii care se ocupă cu obţinerea aprecierii publicului pentru ceea ce face.

"Relaţia cu publicul" reprezintă o dificultate în societatea română care va fi foarte greu de înlăturat. Indiferent de vârstă, vânzătorul, bibliotecarul, funcţionarii de la oficiul poştal sau de la guvern consideră că oamenii fără influienţă sunt nişte nulităţi. Bătrânii, tinerii şi străinii sunt trataţi dur şi cu

dispreţ. De ce? De ce străinii nu sunt trataţi cu politeţe în magazine şi în instituţii? Într-o dimineaţă m-am dus la poştă să cer ajutor în legătură cu un abonament TV. Deşi nu vorbesc fluent româneşte majoritatea oamenilor mă înţeleg. Ca răspuns la întrebările mele politicoase şi timide funcţionara a început să urle la mine. Când am cerut explicaţii m-a întrebat răutăcios dacă am băut. Colegii ei au râs de mine. Când am ieşit cu indignare, o doamnă a spus cu tristeţe: "Aşa este în România!" În birouri guvernamentale sunt ignorată complet sau tratată (ca toată lumea care nu are un nume cu influenţă) ca o proastă. Nici în biblioteci nu se practică arta relaţiilor publice. Bibliotecile, înainte de revoluţie, dar şi acum, sunt locuri unde cărţile sunt ascunse, cititorii au acces la ele doar dacă sunt persoane importante, cunoştinţele bibliotecarilor sau dacă ei mituiesc bibliotecarii. Majoritatea cititorilor sunt trataţi cu suspiciune ca şi cum ar fi hoţi. Din păcate această mentalitate domină şi astăzi şi bibliotecarul este tratat şi el cu suspiciune de către public, el este considerat ca o persoană care încearcă să ascundă cărţi. Am vizitat multe biblioteci în România: în fiecare bibliotecă sunt mulţi angajaţi dar nu înţeleg de ce. În bibliotecile din Marea Britanie cititorul este aspectul cel mai important: principiul este *servirea cititorului*. În biblioteca UMF încercăm să aducem la cunoştinţa oamenilor că noi, bibliotecarii suntem acolo să ajutăm cititorul, indiferent că el este un student din anul I sau un profesor. Toţi trebuie să fie trataţi cu respect. Desigur, sunt şi excepţii, tânărul student este uneori agresiv şi nepoliticos, dar nici atunci nu trebuie să răspundem cu agresivitate. Sigur, profesorii trebuie trataţi cu respect sau deserviţi mai rapid pentru că timpul lor este limitat. Dar am văzut studenţi timizi cerând ajutor de la un bibliotecar care le-a răspuns indignat că este prea ocupat, iar puţin mai târziu, când a venit un profesor sau o cunoştinţă s-a repezit să-l impresioneze. Nu sunt oamenii la fel de importanţi? Americanii au dus arta relaţiilor publice la perfecţie, dar aceasta este deja excesiv. Marea Britanie are un standard incomparabil (totuşi, nu imităm total Americanii). România trebuie să ajungă la un anumit nivel al relaţiilor cu publicul ca să fie acceptată în Vest. *Civilizaţie* înseamnă 5% *civil* (în sens de politicos). În fiecare bibliotecă ar trebui să fie o secretară sau un "Help Desk" (birou de informaţii) care ajută cititorul, îl trimite la specialistul de care are nevoie. A avea relaţii bune cu publicul înseamnă să faci o impresie bună. Profilul unei biblioteci, organizaţii, magazii, al unui oficiu de relaţii cu publicul va deveni modern. Aceasta înseamnă că s-au produs schimbări şi că este speranţă pentru viitor. A întreţine relaţii bune cu publicul nu costă nici un ban, totuşi duce la recunoaştere de către public şi de către străini. Cu toate acestea, cred că majoritatea oamenilor mai în vârstă nu pot fi schimbaţi. Ei au nevoie de a

simţi puterea lor pentru a nutri egoismul lor şi pentru a avea influienţă. Din nefericire, când tinerii lucrează lângă aceşti oameni, devin şi ei autoritari şi tratează cu dispreţ publicul mai puţin descurcăreţ.

ATITUDINEA FAŢĂ DE MUNCĂ

În România sunt probleme serioase în ceea ce priveşte atitudinea faţă de muncă, dar nu sunt numai oamenii de vină, ci întreaga structură a mediului de muncă. Metodele de angajare sunt învechite şi nu permit alegerea corectă a aplicanţilor pentru un post. În ţările din Vest ne străduim să alegem candidatul potrivit pentru un anumit post. Deşi sunt şi alegeri greşite, structura este în stare să facă alegerea potrivită. De obicei sunt două sau trei interviuri cu aplicaţii - foarte rar se întâmplă ca cineva să fie angajat pe baza unei întâlniri de o jumătate de oră. În România sistemul de angajare este ocazional. Prietenia contează enorm. Concursurile sunt organizate iraţional. Anunţarea unui post se face o singură dată şi chiar dacă numai doi aplicanţi se prezintă şi patronul crede că sunt nepotriviţi, unul dintre ei este angajat, pentru a economisi timp şi oboseală. Mi-a povestit cineva de un interviu care a început la ora 10,00. Un singur aplicant s-a prezentat abia la 11,30, ceea ce demonstrează că atitudinea lui faţă de muncă nu este corespunzătoare. Totuşi, el a fost angajat. De atunci el dă dovadă de un dezinteres total faţă de responsabilităţile lui, dar nu este dat afară. Odată angajată, persoana poate să lucreze bine sau nu, ea nu este concediată. În Vest patronul decide dacă angajatul este corespunzător. De ce nu a declarat patronul nul concursul şi de ce nu l-a anunţat din nou? Ioana Robu şi cu mine am procedat astfel când a fost un post vacant în Biblioteca de Medicină. A doua oară s-au prezentat mai mulţi candidaţi, iar noi am angajat pe cineva de care suntem siguri că va fi de folos.

În ceea ce priveşte recomandările scrise de toţi foştii patroni ai candidaţilor cunosc multe cazuri când aceste recomandări au fost acceptate de noul patron fără a lua legătura cu referentul pentru a întreba opinia lui reală. În România recomandările pot fi "cumpărate" cu un buchet de flori, o ţuică sau o strângere de mână. Deşi toţi ştim acest lucru, patronii nu verifică recomandările. În epoca computerelor oricine poate să falsifice o recomandare pe o hârtie cu antet. Eu personal ştiu de două cazuri când recomandările au fost false, dar aceasta s-a descoperit prea târziu. În Vest scrisorile de recomandare se scriu pe formulare trimise de patronul nou către fostul patron înaintea concursului. Dacă sunt mulţi aplicanţi formularele pentru recomandări

sunt trimise după ce s-a întocmit lista candidaţilor, înaintea interviului al doilea. Dacă am putea să punem în practică o astfel de metodă de angajare, probabil că am avea posibilitatea să selectăm pe cei care vor îmbunătăţi atitudinea faţă de muncă a angajaţilor şi să promovăm iniţiativă, onestitate şi angajament.

INIŢIATIVĂ

Lipsa iniţiativei se datorează, în primul rând, sistemului comunist, când nimeni nu era lăsat să aibă ideile sale proprii. Supunerea faţă de regim, supunerea faţă de şefi responsabili a fost lucrul cel mai important. Va trece mult timp pentru a eradica aceste obiceiuri, în rândul celor mai puţin inteligenţi. Am fost surprinsă de gradul lipsei de iniţiativă din alte motive (lene, dorinţa pentru ne-schimbare, pentru a păstra puterea sau imaginea puterii). Domină în România practica de a respinge entuziasmul tinerilor şi de a respinge ideile noi de către angajaţii mai în vârstă (aceasta se referă mai mult la vechimea lor în muncă). Pare să fie datoria celor mai în vârstă să distrugă orice iniţiativă şi să pretindă ca orice schimbare să fie aprobată de structura ierarhică învechită sau *persoana* respectivă. Tinerii trebuie să fie îndrumaţi, dar trebuie lăsaţi să dezvolte personalitatea lor şi iniţiativele lor trebuie încurajate. Am auzit recent despre două profesoare tinere care au fost foarte entuziaste, încercând să creeze ceva nou, dar au fost împiedicate de către superiorii lor. Chiar şi elevii considerau că entuziasmul era neobişnuit. Unul dintre ei comenta cinic: "Într-un an-doi, le va pieri şi lor de entuziasmul şi vor la fel ca ceilalţi - plictisiţi şi plictisitori!"

ÎNCURAJARE

Cu salarii egale pentru fiecare, cu excepţia unui plus de 10% pentru directori, câteva premii alocate pentru favoriţi sau pentru toată lumea, la fel şi pentru cei care au nevoie de măriri pentru pensie, ce rost are ca cineva să lucreze mai mult? Cum putem să pretindem ca cineva să lucreze mai mult fără a-i oferi ceva în schimb? Ce putem să îi oferim în afara compensaţiei financiare este imposibilă? Încurajarea şi responsabilitatea sunt o soluţie; mândria este şi ea un factor important în alegerea locului de muncă. Cei cu competenţe lingvistice sau în folosirea calculatoarelor ar trebui promovaţi. Fiind interesaţi în ideile angajaţilor, în interesele lor profesionale este important. Dacă suntem interesaţi de tineri ca adulţi putem încuraja

angajamentul lor faţă de muncă, responsabilitatea, mândria şi plăcerea lor. Totuşi, trebuie să avem grijă cu tinerii. Dacă dăm autoritate şi responsabilitate tinerilor fără a-i supraveghea, rezultatul va fi un tânăr precoce care se simte prea important şi începe să dejoace sistemul mai mult ca alţii; atitudinea lui va fi negativă ("toată lumea dejoacă sistemul") şi se va simţi puternic.

ONESTITATE

Lipsa onestităţii este evidentă la fiecare loc de muncă, şi în vest. Dar dejucarea sistemului într-o măsură aşa de mare şi cu o astfel de aroganţă nu am văzut nicăieri. Sloganul "noi pretindem că lucrăm iar ei pretind că ne plătesc" este aplicat cu o fervoare demnă de o cauză mai bună.

Cu puţine excepţii oamenii nu lucrează cu adevărat.Ideea lor este să faci tot ce vrei în orele de serviciu (de la ora 8,00 la 15,00): cumpărături, probleme personale, traduceri sau orice altceva în afară de munca pentru care eşti plătit. Majoritatea oamenilor fac altceva decât munca lor în timpul serviciului (trebuie să admitem că nu pot trăi fără un al doilea loc de muncă în situaţia actuală a ţării, cu preţuri mari şi salarii mici). Ceea ce nu înţeleg este de ce oamenii nu se angajează la un al doilea loc de muncă în timpul lor liber şi de ce angajamentul lor pentru al doilea loc de muncă este mai mare. Majoritatea românilor nu îşi dau seama cât muncesc oamenii din Vest. Mulţi mă întreabă de ce lucrez atât de mult, consideră că sunt nebună şi nu observă că sunt un om obişnuit din Vest, poate puţin mai entuziast decât ceilalţi, dar totuşi nu sunt *anormală*. În Marea Britanie şi în S.U.A. în special salariile noastre sunt în proporţie cu munca noastră anuală. Fiecare sarcină este evaluată din punct de vedere al timpului necesar responsabilităţii implicate etc. Dacă cineva nu face munca pentru care este plătit, va fi concediat. Desigur sunt şi excepţii, fiecare patron trebuie să înţeleagă dacă angajatul are probleme personale care produc schimbări în munca acestuia pe o scurtă durată. Dar, în general, România are un viitor întunecat dacă angajaţii nu îşi schimbă mentalitatea lor faţă de muncă. Nu se va schimba nimic la locurile de muncă fără o reformă radicală în atitudinea oamenilor.

DESPRE BIBLIOTECI ŞI BIBLIOTECARI: GÂNDURI DINTR-O EXPERIENŢĂ AMERICANĂ

Ioana ROBU
Director - Biblioteca Centrală "Valeriu Bologa"
a Universităţii de Medicină şi Farmacie
Cluj-Napoca

In iunie 1997 m-am întors dintr-un schimb de experienţă de 4 luni în Statele Unite ale Americii. Cele ce urmează sunt câteva gânduri aşternute pe hârtie "la cald", nesedimentate sau netocite, dacă vreţi, de reaşezarea în realitate. Mulţi dintre dumneavoastră cunosc probabil această stare de spirit, ce urmează vizitelor sau schimburilor de experienţă în străinătate.

Vizita mea în Statele Unite s-a datorat bursei Cunnigham acordată de Asociaţia Bibliotecilor Medicale din SUA - MLA (Medical Library Association). Da, există o asociaţie a bibliotecilor *medicale* acolo - în timp ce asociaţile de breaslă naţionale şi internaţionale au doar secţiuni medicale; aceasta demonstrează din start importanţa şi gradul de dezvoltare al biblioteconomiei medicale în America. Şi nu e vorba doar de un moft al bibliotecarilor medicali, doar ca să se separe de "restul lumii", ci de o necesitate rezultată din specificul informării şi documentării din domeniul biomedical. In România asociaţiile de bibliotecari nu au nici măcar o secţiune medicală!

Bursa Cunningham - în valoare totală de 5000 $ - se acordă o dată pe an unui bibliotecar din afara Statelor Unite ale Americii sau Canadei; câştigătorul beneficiază de un schimb de experienţă şi de lucru de 4 luni în biblioteci medicale din SUA şi/sau Canada. Programul şi selecţia bibliotecilor medicale depind de domeniile de interes exprimate de bursierul Cunnigham (sau Cunnigham Fellow). Selecţia acestuia/acesteia se face de către un comitet desemnat de MLA şi se bazează pe examinarea dosarelor de concurs trimise de candidaţi. De nenumărate ori mi s-a pus întrebarea în ţară dacă concursul a fost greu şi cum am reuşit, ceea ce m-a pus puţin pe gânduri... Cât de puţini de la noi ştiu de fapt să completeze toate formularele şi documentele necesare pentru un proiect. Am întâlnit mulţi oameni cultivaţi, intelectuali, unii cu o remarcabilă activitate ştiinţifică, dar care nu erau în stare să completeze formulare, să redacteze o scrisoare sau un *curriculum vitae* după standarde internaţionale. Chiar în timp ce eram acolo, s-a întâmplat să văd câteva scrisori ale unor studenţi sau medici români în care se cereau

informaţii sau chiar burse de studiu sau schimburi de experienţă, şi trebuie să mărturisesc că mi-a fost ruşine! Nu atât nivelul limbii engleze - acesta poate să difere desigur - ci forma şi aspectul scrisorii dovedeau o lipsă totală de educaţie în acest sens. La extremă se găseşte mentalitatea că asemenea cereri şi documente sunt doar simplă formalitate, o corvoadă inutilă, şi sunt tratate ca atare. Am auzit chiar şi argumentul: "Am să trimit o cerere doar dacă sunt sigur că am să reuşesc". Este o logică ce mă înfioară. Acesta este un domeniu în care educaţia în şcoli ar avea ceva de făcut - sau măcar cea universitară. După părerea mea este ABC-ul învăţământului pro-activ, de care se vorbeşte atâta.

Fiindcă lucrez într-o bibliotecă medicală universitară, programul vizitei s-a axat pe biblioteci medicale americane din cadrul învăţământului superior. Doar când am ajuns acolo mi-am dat seama de fapt că majoritatea bibliotecilor medicale americane servesc profesiunea medicală *ca atare* şi nu doar învăţământul şi cercetarea. In România toate bibliotecile medicale importante ţin de învăţământul superior, ele servind necesităţilor de educaţie şi cercetare ale studenţilor şi cadrelor didactice. Informarea medicală curentă este proclamată ca fiind extrem de importantă, dar în România este prea puţin folosită în practica medicală curentă. Reţeaua documentară a sistemului sanitar este cvasi-inexistentă. Structurile vechi, printre care Centrul de Documentare Medicală din Bucureşti, încă există, dar stau sub ameninţarea desfiinţării din lipsă de fonduri. Este la fel de adevărat că în condiţiile bugetului extrem de redus pentru sănătate şi al sistemului sanitar în sine, aflat în pragul colapsului, în care nici necesităţile minimale de îngrijire ale bolnavului, de medicamente şi hrană nu pot fi satisfăcute, necesităţile de documentare medicală cad în josul listei de priorităţi -asta în cazul în care mai încap pe listă! In America însă informarea medicală este considerată de importanţă vitală (*sic*): nici un medic american nu va prescrie vreun tratament fără a consulta ultimele noutăţi din literatură. Pe de altă parte, *pacienţii* au şi ei acces nelimitat la literatura medicală existentă şi au dreptul de a pune sub semnul *întrebării* deciziile medicului, dacă ei consideră că acesta din urmă nu a cântărit toate opţiunile terapeutice. Toate acestea aduc biblioteca medicală în prin plan, dându-i un rol central în sistemul sanitar; de fapt toate bibliotecile medicale pe care le-am vizitat erau plasate în zonele cele mai "fierbinţi" ale centrelor medicale sau

spitalelor. Este un lucru devenit aproape rutină ca *unul din bibliotecarii medicali să facă parte din echipa de "vizită" prin saloane*, sau chiar din cele chirurgicale, pentru a putea furniza informaţii pertinente *în cel mai scurt timp* posibil. Dar acest subiect ar face poate mai bine obiectul unui articol separat, de orientare mai pronunţat medicală.

Programul în SUA a cuprins vizite de lucru şi schimb de experienţă în peste 25 de biblioteci, din Carolina de Nord, Washington DC, Ohio, Indiana, Illinois, Seattle, Los Angeles, New jersey şi New York. Majoritatea au fost biblioteci medicale universitare, dar nu numai. Două obiective importante nu au aparţinut strict de domeniul medical, şi anume OCLC (Online Computer Library Center) din Ohio - bine cunoscuta agenţie internaţională de servicii de bibliotecă, şi Facultatea de Biblioteconomie şi Studii Informaţionale din Urbana-Champaign, Illinois. Dacă prima lună din cadrul programului a constat mai mult din vizite de observaţie, ultimele trei au constituit perioade de lucru concret la proiecte comune iniţiate de bibliotecile gazdă.

Primul lucru care m-a impresionat puternic, confirmat ulterior pe tot parcursul şederii mele, a fost nivelul de profesionalism al bibliotecarilor. Toţi bibliotecarii - mă refer aici la cei cu diplomă universitară în biblioteconomie şi ştiinţa informaţiei (restul personalului din biblioteci sunt considerat bibliotecari auxiliari) - pe lângă cunoştinţele solide de catalogare, clasificare, indexare, bibliografie, management de bibliotecă etc. posedau aproape toate cunoştinţele unui specialist în informatică: lucrau cu programe complexe de baze de date, statistici, şi erau depanatorii propriilor staţii de lucru sau ai reţelelor la care erau conectaţi. Fiecare bibliotecă are un program bine stabilit de instruire profesională de la care absolut nimeni nu este exclus. Si pe bună dreptate, în contextul dezvoltării accelerate a tehnologiei: noile programe şi calculatoare necesită noi cunoştinţe şi deprinderi aproape de la o săptămână la alta. Sesiunile de instruire au loc în bibliotecă, în laboratoare special amenajate. Scopul principal al acestor laboratoare este însă *instruirea utilizatorilor*. Fiecare bibliotecă are un program de educaţie pentru utilizatori - bibliotecarii sunt cei care predau, iar cursurile oferite acoperă o mare gamă largă: de la procesare de text, la spreadsheet, căutare în baze de date, INTERNET, sau chiar programare. Participarea la cursuri este fie prin înscriere la cele preferate, fie acestea fac parte integrantă din programa universitară. Statutul bibliotecarilor în învăţământul superior depinde de fiecare universitate, dar în fond depinde de opţiunea iniţială a bibliotecarilor în ansamblu: ei pot fi consideraţi *cadre didactice cu drepturi depline*, în care

caz biblioteca formează unul din departamentele universităţii, iar directorul bibliotecii are statut de "decan", de obicei numit "decan cu probleme de informaţie". Acest statut poate părea foarte atractiv pentru noi (care ne luptăm să ne câştigăm identitatea, locul ce ni se cuivine şi drepturile), dar este şi cel mai dificil: a fi asimilat cu cadrele didactice universitare şi de cercetare presupune nu doar faptul că bibliotecarii trebuie să presteze un număr de ore de activitate didactică, dar şi *să întreprindă cercetare ştiinţifică*. Nivelul şi calitatea orelor didactice precum şi a cercetării ştiinţifice sunt supuse unui scrutin anual extrem de atent şi dur de care depinde *contractul de muncă* pentru anul următor. De aceea mulţi bibliotecari preferă statutul ceva mai confortabil de personal administrativ, acesta nediminuând însă în nici un fel profesionalismul: toţi bibliotecarii sunt consideraţi personal cu înaltă şi complexă calificare care îndeplinesc o activitate specializată şi foarte valoroasă.

Oare de ce în România bibliotecarii sunt (încă!?) consideraţi "auxiliari", capabili doar de a da şi pune cărţi pe raft? O explicaţie poate fi importanţa (sau lipsa de importanţă) pe care societatea o dă informaţiei ca element de bunăstare socială şi progres. Informaţia este poate valoroasă pentru anumiţi indivizi sau grupuri atâta vreme cât o pot controla şi le satisface nişte necesităţi temporare proprii (de cercetare, promovare etc.). In momentul în care informaţia devine bun public - gestionată şi pusă în circulaţie de către bibliotecă - informaţia este percepută ca pierdzând din valoare. O altă explicaţie poate fi şi "lunga noapte comunistă" în care cenzura şi lipsa de fonduri valutare a stopat influxul dinspre occident şi a zdruncinat încrederea în biblioteci ca instituţii capabile de a furniza informaţii complete, valide şi curente. In această perioadă s-a cristalizat şi mentalitatea că bibliotecile sunt nişte mici oaze de linişte în care nu se întâmplă nimic, iar bibliotecarii o specie aparte, majoritatea profesori rataţi sau eşuaţi din alte motive la "ţărmul"unei biblioteci. Unui bibliotecar nu i se cereau la angajare studii de specialitate (nici nu mai existau într-o vreme), doar eventual "să aibă dragoste de carte", ceea ce mie personal mi se pare că nu are nimic de a face cu profesiunea de bibliotecar, nu mai mult în orice caz decât orice *altă* profesiune intelectuală. Intr-un chestionar de rutină administrat studenţilor din anul I ai Colegiului de Biblioteconomie din Cluj, în care îi întrebam printre altele de ce au fost atraşi de această profesie, nouăzeci la sută din răspunsuri au fost "fiindcă_ iubesc cărţile". Să fiu sinceră, îmi venea să mă dau cu capul de pereţi! Şi de aici ajung şi la altă chestiune delicată: învăţământul biblioteconomic. Multă vreme - cam 20 de ani - învăţământul superior în specialitate a fost întrerupt. In 1990 s-a reînfiinţat la Bucureşti Facultatea de

Bibliologie (?) şi Stiinţa Informării. Multe alte colegii, acreditate sau *nu*, au început apoi să apară prin ţară. Colegiul de Biblioteconomie a fost înfiinţat la Cluj în 1995. Toate aceste şcoli au *reluat* învăţământul biblioteconomic de acolo de unde a fost lăsat în urmă cu 25 de ani. Mai bine de jumătate din programele analitice se constituie din istorie de tot felul, limbi străine şi literatură. Presupun că logica se bazează pe secvenţa: *BIBLIOTECI --> CĂRŢI --> LITERATURĂ / ISTORIE --> BIBLIOTECONOMIE*, ceea ce este total *fals*, fiindcă bibliotecile au încetat cam de mult să fie simple depozite de cărţi. Poate că această logică este convenabilă unora din cei care predau, dar în nici un caz nu face un serviciu profesiei. Biblioteconomia este la enormă distanţă de ceea ce era acum 25 de ani, şi nu încape îndoială că această "nouă" generaţie de specialişti este total nepregătită şi facă faţă într-o bibliotecă modernă computerizată - o poartă spre informaţia *din lume*. In timp ce mă aflam în America şi lucram în bibliotecile de acolo m-am gândit de multe ori la studenţii noştri de la biblioteconomie, cât de diferit era totul, şi cât de puţin din ceea ce învaţă ei ar putea fi de folos în occident! Mă gândeam care ar fi şansele ca un absolvent de-al nostru să fie angajat ca bibliotecar într-o bibliotecă din America, iar răspunsul era din păcate evident: NICI UNA!

Nici bibliotecarii cu oarecare vechime şi experienţă de la noi nu s-ar afla într-o poziţie mai bună. N-ar avea de partea lor decât experienţa, un argument cu valoare desigur, dar insuficient: fără educaţie sistematică, specializată, profesiunea s-a menţinut la nivel de deprinderi dar nu de cunoaştere, deci fără suflul de perspectivă şi înţelegere globală care defineşte orice profesiune intelectuală. Prea puţin - sau nimic - se întreprinde şi la acest nivel. Incă nu există în România nici o formă de învăţământ biblioteconomic *postuniversitar*, deşi necesitatea este presantă. Recent această presiune s-a şi legiferat, prin Statutul Cadrelor Didactice, care stipulează că orice angajat pe post de bibliotecar trebuie să urmeze cursuri de specialitate. Unde? Cum? Ministerul Educţiei habar n-are. E timpul ca măcar *asociaţiile profesionale* să definească standardele profesiunii şi să ofere programe de instruire care să acorde credite sau competenţe, după modelul celor din vest. Este apoi sarcina asociaţiilor "să-şi vândă marfa" către instituţiile care angajează bibliotecari - de exemplu nimeni să nu poată fi considerat specializat în profesie fără acordul asociaţiei. In România toată lumea *aşteaptă* nişte decizii "de sus", de

la Minister în speţă, decizii care nu mai vin fiindcă Ministerul are multe altele mai importante de făcut, pe bună dreptate. Dar pe de altă parte cine sunt în măsură să ştie mai bine ce trebuie profesiunii decât *bibliotecarii înşişi*?

Sunt desigur foarte multe de povestit din periplul american, dar acestea ar fi "detaliile": clădirile de biblioteci, organizarea internă, deprinderile de muncă. Altă dată poate. Aşa cum spuneam şi la început acestea sunt doar primele gânduri pe care le-am aşternut pe hârtie. Convinegera mea rămâne că lucrurile *se pot schimba*... deşi sunt atâtea obstacole de învins, în primul rând cele *din noi*...

STARE DE FAPT - MENTALITĂŢI ÎN PRACTICAREA MANAGEMENTULUI RESURSELOR UMANE ÎN BIBLIOTECILE COMUNITARE DE STAT

Marius DODU,
Biblioteca Judeţeană "Octavian Goga" Cluj-Napoca

Evenimentele din decembrie 1989 au avut consecinţe spectaculoase în toate sferele de desfăşurare ale vieţii româneşti, începând bineînţeles cu nivelul acut al politicului şi terminând, după gradul nostru de interes profesional, cu domeniul serviciilor publice, nu ca nivel ultim al unei ierarhizări a importanţei şi valorii, ci ca împlinire a unui circuit determinist de tipul societate civilă - administraţie publică centrală şi locală - servicii publice. Dar îndepărtarea ideologicului din mecanismul intern, intim, de funcăionare al unor instituţii de stat care, într-un context normal, democratic, nu ar fi avut nimic de a face - în sens strict şi nemijlocit - în desfăşurarea activităţii lor specifice cu doctrina politică a grupării aflate la guvernare, nu constituie decât o premisă, într-adevăr fundamentală, dar nu şi suficientă, pentru un lung drum de revenire la normalitatea profesionalismului care ar trebui să le caracterizeze.

Din păcate, stadiul actual al bibliotecilor publice de stat, la aproape 10 ani de la momentul din decembrie '89, ne obligă să ne întoarcem privirea critică asupra principalelor obstacole - handicap ale iniţierii unei direcţii de dezvoltare şi să identificăm dintre acestea în primul rând nivelul scăzut al dotării tehnico-materiale şi mai apoi problema resurselor umane, ca fiind efectele majore - primul direct iar al doilea colateral - ale insuficientei susţineri financiare, dar şi ale unei inerţii a schimbării mentalităţii, specifice de altfel perioadei de tranziţie din România, şi a strategiei de adaptare la noile condiţii economice şi socio-culturale. Dar dacă dezvoltarea patrimoniului este în mod fatal legată de problemele de repartizare a bugetului, problema resurselor umane prezintă avantajul posibilităţii iniţierii unor transformări benefice, cum ar fi reevaluarea potenţialului uman şi reorganizarea unor compartimente ale instituţiei, poate chiar a întregii sale structuri, pe baza competenţei manageriale şi în asentimentul întregului personal angajat, şi nu pe baza resurselor financiare.

Constatând o lipsă totală de interes pentru recunoaşterea unei stări de fapt îngrijorătoare în ceea ce priveşte problema managementului resurselor umane în bibliotecile publice de stat, cele câteva articole publicate în revistele

de specialitate, care ating subiectul cu sesizabilă precauţie, oprindu-se la un nivel foarte general şi încercând să se păstreze într-un registru al intenţiei în care să indice soluţii pentru probleme care ar putea apărea, neîndrăznind să le puncteze ca fiind existente de fapt, am considerat oportună şi relevantă provocarea unei dezbateri, prin descrierea sumară a unor simptome ce se manifestă în prezent în administrarea potenţialului uman în aceste tipuri de instituţii, pornind de la propria experienţă şi îmbogăţind-o cu a altor colegi şi identificând pe cât posibil, manifestări comune specifice.

Un lucru important de efectuat, înainte de toate, îl constituie îndepărtarea de o tendinţă frecvent întâlnită, de a revendica valoare prin specificitatea organizării şi desfăşurării activităţii de profil, o premisă falsă în ceea ce priveşte managementul resurselor umane de bibliotecă care împiedică identificarea problemelor legate de angajaţii ce reacţionează conform aceloraşi legi şi teorii psiho-sociale, ca şi persoanele ce lucrează în domenii total diferite.

Criza managerială, în special criza managementului resurselor umane, nu afectează doar domeniul bibliotecar pe care îl avem azi în vedere, ci am putea spune că afectează întregul spectru organizaţional naţional, începând cu instituţiile de stat øi terminând, în mod surprinzător, cu o parte apreciabilă a celor din sectorul privat.

Totuøi, observaţiile făcute, chiar într-un mod nesistematic, neinvestigativ, prin experienţe şi contacte avute cu ocazia diverselor colaborări, schimburi de experienţ
ă, seminarii şi colocvii, susţin teza existenţei unei specificităţi a managementului resurselor umane în biblioteci, dar, şi subliniem încă o dată acest lucru, nu generate de profilul profesional ci de cu totul alte cauze dintre care vom încerca să le identificăm pe cele mai relevante şi să le descriem modul de manifestare. Suntem departe de a fi tentaţi de intenţia unei abordări exhaustive a problemei managementului resurselor umane, întrucât orice încercare de analiză complexă trebuie să se bazeze pe rezultatele unor investigaţii riguros întocmite care să aibă sprijinul sincer şi total al echipei manageriale. De aceea ne rezumăm doar la intenţia de a sensibiliza pe toţi cei interesaţi de această problemă, fie că deţin sau nu funcţii de conducere, pentru că, în ultimă instanţă, situaţia actuală se datorează unor mentalităţi, promovate de unii, tolerate de alţii, ce afectează întregul colectiv de muncă al unei

biblioteci. Ne-am restrâns sfera analitică la domeniul bibliotecilor publice de stat, înţelegând prin termenul public adresabilitatea, iar prin apartenenţa statală, originea finanţării, referindu-ne la bibliotecile judeţene, municipale, orăşeneşti, mai puţin la cele comunale, care intră în aceeaşi categorie, dar îşi desfăşoară activitatea cu un singur angajat.

Responsabilitatea managementului resurselor umane, într-o instituţie, revine în primul rând managerului general şi şefului compartimentului de resurse umane, şi abia mai apoi şefilor de servicii şi birouri.

Vom analiza în primul rând situaţia compartimentului de resurse umane sau a serviciului de personal cum mai este el denumit, considerând-o principala cauză a impasului administrării eficiente a potenţialului uman, fără a face referire la un caz particular, ci doar subliniind unele caracteristici şi practici comune ce se regăsesc în biblioteci. Acest compartiment are în general ca personal un singur angajat care desfăşoară o activitate cu un pronunţat caracter birocratic. Sarcinile sale tradiţionale sunt legate în general de menţinerea în cadrele legale a tuturor activităţilor legate de personalul bibliotecii, începând cu înscrierea la concursuri pentru posturile vacante, completarea dosarelor pentru concurs, întocmirea actelor necesare angajării celor admişi, continuând cu salarizarea, menţinerea la zi a completării vechimii în cărţile de muncă şi evidenţa zilelor de concediu pentru fiecare individ şi sfârşind cu efectuarea operaţiunilor de lichidare în cazul plecărilor din instituţie, fie retrageri benevole sau concedieri. După cum se observă, din acest lung şir de sarcini, de altfel apreciabile, lipsesc strategiile şi politicile legate de recrutare, selecţie şi motivare financiară şi nefinanciară a personalului, pregătire profesională, promovare etc. În general, activitatea acestei persoane angajate la compartimentul de resurse umane stă înscrisă sub semnul *menţinerii* înţeleasă ca înscriere în cadrele legislaţiei statului şi conservare a echilibrului organizaţional şi nu sub semnul *dezvoltării*. De asemenea, aportul ei în cadrul unor procese esenţiale cum este organizarea concursului de angajare, a examinării propriu-zise, este mai mult formală, aceste sarcini fiind transferate de obicei unor angajaţi care desfăşoară activităţi profesionale ce definesc specificul muncii în bibliotecă, cum ar fi prelucrarea fondului cu operaţiunile specifice, sau operarea pe calculator. Alte sarcini cum sunt cele legate de programele de pregătire şi perfecţionare profesională sunt repartizate unor alte persoane din instituţie, dar care se ocupă doar de întocmirea listelor cu angajaţii vizaţi şi nu cu elaborarea propriu-zisă a acestor programe care sunt realizate centralizat, pentru întreaga ţară. Această stare de fapt are două explicaţii principale şi anume volumul foarte mare de lucru pentru o singură persoană angajată în acest compartiment, ce impune

eliberarea de anumite sarcini care i-ar reveni în mod firesc şi normal conform titulaturii, şi sistemul de salarizare deficitar pentru instituţiile bugetare, care nu prevede salarii stimulative în raport cu amploarea acţiunilor specifice unui asemenea post. Un alt factor cauzal, dar mult mai subtil şi mai difuz, este tradiţia organizaţională care îşi face simţită prezenţa conservator-dominatoare în aproape toate sectoarele bibliotecii.

Melanjul acesta de constrângeri obiective (financiare) şi subiective (în primul rând interesul scăzut pentru potenţialul uman deţinut, pentru tratarea sa individualizată şi nu colectivă, ce ar implica realizarea unor foarte elaborate fişe ale angajaţilor şi apoi orientarea strategiei organizaţionale, în virtutea unei păgubitoare tradiţii, orientate aproape în exclusivitate spre out-put-ul instituţional), precum şi numărul mediu-mic de angajaţi ai unei biblioteci publice, situat în jurul cifrei de 50, conduc la unica soluţie de compromis a cooptării unui colaborator extern, specialist în domeniul managementului resurselor umane. Dar, surprinzător, experienţa şi cunoştinţele acumulate până în momentul de faţă privitor la problemă, ne arată că această idee nu câştigă teren în sistemul bibliotecilor publice româneşti, motivaţia oficială a absenţei oricărei iniţiative administrative rămânând în continuare deficitul bugetar, sub care transpare însă cea reală, a unui management imatur al resurselor umane, ce nu conştientizează faptul că, la ora actuală, există un potenţial intra-instituţional neexploatat din cauza unor cronice carenţe de organizare şi că - aspect fundamental -succesul oricărei organizaţii se bazează exclusiv pe succesul individului angajat, ca element constitutiv al său.

Rămânând încă în sfera atribuţiilor care ar trebui să revină în mod normal compartimentului de resurse umane, cel puţin ca şi concepţie şi coordonare, fapt care nu se întâmplă astfel din diverse motive, mai mult sau mai puţin justificate, ne oprim asupra problemei dezvoltării personalului instituţiei, ce cuprinde automat procesele de stabilire a necesarului de angajaţi, de recrutare, selecţie şi angajare, evaluarea performanţelor, recompensarea, motivarea, pregătirea şi perfecţionarea profesională. O primă observaţie generală asupra acestora este că, în măsura în care sunt practicate, ele sunt realizate de către şefii de servicii şi de birouri sau de către persoane numite de către aceştia ca reprezentanţi (mai puţin programele de pregătire şi de perfecţionare), în asentimentul şi cu sprijinul consiliului de administraţie şi al managerului general, dar că modul de aplicare reflectă o lipsă a conştientizării clare a utilităţii interne, scopul unic părând a se identifica în opinia tuturor celor implicaţi cu realizarea unei imagini favorabile, a unei instituţii de un înalt profesionalism şi cu o solidă rigoare şi structură organizatorică. Decalajul dintre realitate şi această imagine promovată obsesiv, conform unei

mentalităţi moştenite din vechiul regim, se reflectă în modul de respectare şi aplicare efectivă a acestor etape ale strategiei de planificare a resursei umane.

O a doua observaţie cu caracter general este o consecinţă a celei dintâi, şi anume lipsa unei strategii uniforme, unitare, la nivel general, a întregii organizaţii şi, în particular, a unei strategii a potenţialului uman, cauzată de absenţa specialistului în domeniu şi în consecinţă a existenţei decalajului administrativ între serviciile instituţiei, generat de diversitatea competenţelor conducătorilor acestora.

Prima problemă - specifică resurselor umane în bibliotecile publice - o constituie necesarul de personal. Spre deosebire de situaţia generală a instituţiilor productive din sectorul bugetar, care au înregistrat un regres treptat începând cu '90, ce se reflectă în scăderea drastică a nevoii de forţă de muncă, bibliotecile publice, ca instituţii bugetare prestatoare de servicii, constrânse de presiunile exercitate de elementele mediului extern (explozia producţiei de carte şi de alte produse cultural-informative, obligaţia de a adopta noile tehnici de stocare masivă a informaţiei pe suporturi moderne, economice iar pe de altă parte diversificarea cerinţei utilizatorilor şi creşterea exigenţelor acestora conform noii orientări spre o paletă mult mai largă de interese şi de pregătiri) se află într-un permanent deficit de angajaţi, personalul existent fiind suprasolicitat, mai ales cel care lucrează în domeniul relaţiilor cu publicul. Acest fapt, corelat cu penuria actuală de locuri de muncă pe piaţa naţională, a simplificat atât de mult problema recrutării încât, în general, aceasta se reduce doar la acţiunea pasivă de înregistrare a solicitărilor de angajare din reţeaua cunoştinţelor personalului bibliotecii, şi, în special, a celui aflat în funcţii de conducere. Astfel, pentru unul dintre procesele fundamentale din cadrul managementului resurselor umane, bibliotecile publice de stat adoptă în mod curent metoda cea mai puţin indicată, datorită tendinţelor sale negative, nemaiapelând la soluţiile alternative ale publicităţii, căutării active şi permanente, a utilizării consilierilor profesionişti, a fişierelor cu potenţiali candidaţi sau a activităţii de marketing în vederea recrutării. Metoda recrutării prin reţeaua cunoştinţelor este recunoscută de literatura de specialitate ca fiind dominată de un înalt grad de subiectivism al celui care pledează pentru un candidat, existând frecvent tendinţa de a se exercita presiuni în vederea angajării anumitor persoane. De asemenea, un simptom foarte des întâlnit în cazul acestei metode este că persoanele susţinute se dovedesc prea puţin interesate de ocuparea postului respectiv, ele fiind preocupate doar de obţinerea unui loc de muncă oarecare, uneori chiar pentru o scurtă perioadă de timp. Acest lucru, cumulat cu salarizarea foarte modestă a majorităţii angajaţilor bibliotecilor publice, are ca

rezultat o fluctuaţie mare de personal în perioada de după 1989, creând imaginea profesiei de bibliotecar ca profesie de "provizorat", lipsită de perspective, cu o influenţă deosebit de nefastă asupra angajaţilor stabili. În ceea ce priveşte procesul de selecţie propriu-zisă, ca etapă principală a planului general de recrutare, strategia aplicată în bibliotecile publice presupune întocmirea dosarului completat cu actele necesare participării la concurs, conform legislaţiei în vigoare, o probă scrisă cu subiecte din domeniul biblioteconomic (lista acestora fiind prestabilită sau indicată doar o bibliografie obligatorie) øi interviul final. În ultima vreme, în bibliotecile mai dezvoltate, care au ajuns să aibă în dotare calculatoare şi să înceapă gestionarea fondului cu ajutorul acestora, a fost introdusă o probă practică de verificare a unor cunoştinţe minime de operare pe calculator pentru candidaţii pe posturi de bibliotecari şi probe de specialitate mai consistente pentru candidaţii pe posturile din cadrul laboratoarelor de informatizare.

Dacă probei scrise în sine nu i se poate reproøa la modul general nimic, interviul sau proba orală suferă de viciul redundanţei, în intenţia de a verifica asimilarea unor noţiuni de bază din domeniul biblioteconomic, conţinând întrebări ce vin inutil în completarea probei scrise şi punând prea puţin accentul pe dezvăluirea personalităţii candidatului, a capacităţilor necesare postului pentru care concurează şi, în ultimă instanţă, a motivaţiei de a lucra în bibliotecă. Practica generală dovedeşte faptul că prin modul în care este condus şi se desfăşoară interviul, transpare adesea tendinţa existenţei unui verdict predeterminat, având un efect inhibitoriu asupra candidaţilor care simt că vor fi respinşi.

O carenţă a organizării concursurilor de angajare, care se manifestă la toate nivelele de desfăşurare a activităţilor în bibliotecă, este lipsa comunicării informaţiei minime necesare. Un număr destul de mare de concurenţi, atât respinşi cât şi acceptaţi, au reproşat faptul că nu se specifică postul pentru care se organizează concursul, nefăcându-se publice decât informaţiile privind nivelul de pregătire necesar al candidatului şi caracterul angajării pe perioadă determinată sau nedeterminată pe acel post. Acest fapt constituie adesea un handicap pentru participanţi în faza interviului, în care se pot pune întrebări privitoare la motivarea opţiunii pentru un post nespecificat.

Pregătirea şi perfecţionarea profesională a angajaţilor bibliotecii constituie se pare o preocupare permanentă a acestor instituţii. Faptul că marea majoritate a angajaţilor sau, mai corect spus, aproape toţi cei care lucrează în serviciile de profil nu au la bază o pregătire corespunzătoare, s-a constituit într-un argument major pentru "calificarea" acestora în meseria practicată. Soluţia programelor naţionale desfăşurate centralizat în două sau

mai multe sesiuni anuale de către specialiøti în biblioteconomie ar putea fi benefică dacă nu s-ar desfăşura într-o manieră formalistă, având ca unică finalitate eliberarea unor diplome care să justifice pretenţiile unui înalt standard de profesionalism al personalului. De fapt, formalismul acestei întreprinderi reiese nu numai din modul de desfăşurare, ci øi din stilul deloc economic în care este organizată. O simplă contabilizare a cheltuielilor tuturor bibliotecilor publice din reţeaua naţională pentru a-şi trimite angajaţii la aceste cursuri, raportate la condiţiile cu totul improprii de cazare, deci implicit şi de studiu, şi asigurare a mesei, la care se mai adaugă suportarea transportului, ne înclină să credem că există un interes inerţial de menţinere a acestui program, care de altfel nici nu poate da rezultate cu o echipă de doi instructori şi un timp foarte scurt alocat pentru iniţierea unui număr foarte mare de persoane, la un nivel la care să susţină, după participarea la două sesiuni de instruire completate cu doi ani de practică individuală a noţiunilor însuşite, un examen de obţinere a diplomei de bibliotecar. În plus, din experienţele mai multor generaţii de beneficiari ai acestor programe, rezultă şi o revoltătoare subiectivitate în apreciere în timpul examinărilor, ajungându-se la situaţia în care o persoană mult mai bine pregătită, fie din interes sincer fie din conştiinciozitate, să obţină note finale inferioare celor obţinute de persoane complet dezinteresate sau nepregătite. Acest fapt se constituie într-un factor major de demotivare, chiar dacă el este rezultatul unei experienţe interinstituţionale, ţinând totuşi de imaginea şi prestigiul profesiei de bibliotecar (adică a propriei lor profesii), care se degradează în urma unor astfel de practici.

O altă etapă deosebit de importantă a managementului resurselor umane este evaluarea performanţelor angajaţilor, caracterizată prin practicarea unor aprecieri "generoase", majoritatea calificativelor date situându-se la nivelele "bine" şi "foarte bine". Se evită astfel conflictele generate de calificativele slabe date unor angajaţi, conflicte deschise care, neputând fi ignorate, ar trebui să cheltuie timpul preţios al manageriatului pentru rezolvarea lor. Problema evaluării este strâns legată de stabilirea normelor de muncă, ce nu se practică însă. Motivaţia pe care şefii de servicii o dau acestui fapt este că, întrucât activitatea bibliotecarilor, este slab plătită şi nu se desfăşoară în condiţii optime, normarea ar fi abuzivă în aceste circumstanţe, abordându-se astfel o atitudine protectoare faţă de subalterni. Aceasta poate părea la o primă vedere corectă din punctul de vedere al unei etici reparatorii, în realitate fiind total incorectă profesional, întrucât se concepe normarea ca având doar conotaţii negative. Însă normele muncii nu sunt concepute cu un rol punitiv, ci pentru a orienta angajatul în activitatea sa profesională, pentru

a-i asigura puncte de reper la care să se raporteze şi să poată astfel să-şi aplice corecţii în munca desfăşurată. De asemenea, simptomatică este şi aplicarea unidirecţională a evaluării, în timp ce în instituţii similare din Occident se obţin informaţii deosebit de interesante şi utile aplicându-se evaluările între colegii ce ocupă posturi echivalente şi chiar şi evaluările superiorilor, de obicei direcţi, de către subalterni. O altă consecinţă a lipsei normelor de muncă apare în momentul în care un angajat este solicitat să se autoevalueze conform fişei de apreciere în care se confruntă cu grile de valori pe care le întâlneşte explicitate pentru prima oară şi pe care cu siguranţă nu le-a avut în vedere exact în această structură, în ceea ce priveşte propria sa activitate. Astfel dezorientat, tinde din spirit de autoapărare spre o evaluare eronată a intenţiei şi nu a rezultatelor, fapt ce este, de cele mai multe ori, în consens cu optica tolerantă a evaluatorilor, rezultatul îndepărtându-se de spiritul critic obiectiv, compromiţându-se astfel în totalitate.

Există, din partea celor care apreciază, tendinţa de a practica verdictul predeterminat, evaluarea propriu-zisă, ca proces de colaborare ce are ca scop ajungerea la consens cu angajatul evaluat în ceea ce priveşte rezultatul final, neinfluenţând cu nimic convingerea iniţială, ceea ce denotă manifestarea ideilor preconcepute, a incapacităţii de comunicare şi a practicării autoritarismului.

Având în vedere modul defectuos în care se aplică evaluările individuale, recompensările prin salarii de merit sau alte forme, au puţine şanse de a se face corect, chiar dacă se intenţionează acest lucru. Practica ne arată că repartizarea acestora este departe de a se face conform evaluărilor, ceea ce, trebuie să recunoaştem, ar fi şi foarte dificil de realizat. Numărul lor fiind limitat, salariile de merit sunt repartizate secţiilor în funcţie de numărul de angajaţi ai fiecăreia, ceea ce constituie un criteriu cantitativ abuziv şi irelevant, acolo unde intenţia este aceea de a se răsplăti calitatea. O tendinţă extremă frecvent întâlnită este de a exista beneficiari permanenţi, iar la polul opus, de a se beneficia, în interiorul unui serviciu, de acest avantaj, prin rotaţie, ca principiu "democratic". Se mai practică acordarea salariului de merit şi unui membru al instituţiei care întâmpină dificultăţi în viaţa particulară, gesturi umanitare lăudabile, dar care deturnează aceste fonduri de la scopul pentru care au fost alocate. Explicaţia de bază a acestor practici deviaţioiste este salarizarea foarte scăzută, care nu asigură standardul minim de trai decent. Aceasta rămâne o explicaţie dar nu poate deveni însă o scuză.

Alte tipuri de recompensări financiare suplimentare, de exemplu sub formă de premii, sunt acordate în general nu pentru activităţi excepţionale în timpul programului, ci pentru participarea la unele acţiuni în afara acestuia, pentru efectuarea unor ore suplimentare ş.a. În consecinţă, putem spune că reprezintă plată suplimentară pentru muncă suplimentară, ce se îndepărtează total de ceea ce înţelegem prin recompensă.

Motivarea unui personal plătit cu salarii situate la aproape jumătate din salariul mediu net pe economie este o problemă greu de rezolvat şi generează tendinţa managerilor de a privi problema unidimensional, prin prisma restrictivă a financiarului. Desigur, teoria ierarhiei nevoilor a lui Maslow, ce face parte din noţiunile fundamentale ale managementului resurselor umane, susţine oarecum acest punct de vedere, explicând că nesatisfacerea nevoilor de bază, chiar dacă individul afectat va trece la satisfacerea nevoilor de la nivele superioare, va genera în permanenţă o stare de frustrare ce va persista până la rezolvarea problemei. Dar, chiar dacă nu se pune în aplicare un principiu compensatoriu, motivarea nu se opreşte aici. Experienţa din sistemul naţional de biblioteci publice ne arată însă că nu se încearcă să se practice altfel de motivare, impasul considerându-se probabil insurmontabil. Mai mult chiar, motivarea personalului nu constituie o prioritate pentru preocupările curente ale managerilor, ea făcând obiectul unor abordări pur teoretice, lăsându-se impresia chiar a unei note de idealism exagerat al celor care pretind că o practică şi o recomandă ca fiind obligatorie şi celorlalţi.

Întinerirea actuală a personalului bibliotecar impune însă aproape de la sine, prin specificul vârstei ce dă o importanţă deosebită afirmării şi exploatării proaspătului său potenţial, metoda de motivare prin încurajarea iniţiativei. Din păcate experienţa dovedeşte faptul că, modul în care aceasta este aplicată, o transformă mai de grabă într-o formă de demotivare şi de acceptare a tradiţiei organizaţionale, persoanele care vin cu idei noi trezindu-se în situaţia de a le pune în practică, fără să li se asigure însă mijloacele şi colaboratorii minim necesari, toate acestea conducându-le la un eşec dezamăgitor.

Un punct nevralgic îl constituie şi conservarea cuplului de forţe antagonice: personal de conducere şi personal de execuţie, a căror relaţie conflictuală cronică, chiar dacă nemanifestă, are la bază o eroare fundamentală de concepere rigidă a relaţiilor profesionale pe cale strict ierarhică øi ignorarea totală a faptului că toţi angajaţii unei instituţii de stat sunt colegi şi nu se poate avea pretenţia stabilirii unei relaţii de tip patron-angajaţi care apare în cazul sectorului privat dar care nu este indicată să se

manifeste nici aici pe baza "demonstraţiilor de forţă". Această problemă are la bază tradiţia organizaţională conform căreia, cu cât o persoană se află mai sus în ierarhie, cu atât şansele sale sunt mai mari în a-şi păstra poziţia până la sfârşitul carierei. Tot simptomatică pentru acest tip de relaţii între cele două categorii de personal este instituirea unei graniţe cvasi-impermeabile, ce izolează nivelele corespunzătoare acestora, foarte rare fiind excepţiile care se explică prin existenţa unor puternice relaţii informale între o persoană de la nivelul de execuţie şi una sau chiar mai multe de la nivelul de conducere care să-i permită acesteia accesul. Foarte importantă pentru diagnosticarea relaţiilor intrainstituţionale ar fi compararea organigramei care prezintă structura relaţiilor formale cu sociograma care relevă tipurile de relaţii informale existente. Dar existenţa celei de a doua ar reprezenta solicitarea efectuării unei diagnoze, recunoscându-se existenţa unui impas, a unei crize de proporţii în activitatea unei organizaţii, procedeu neîntâlnit până în prezent la nici una din bibliotecile publice din ţară. Astfel cercul cauzal se restrânge tot mai mult, concentrându-se în cele din urmă asupra strategiei manageriale.

După 1989, stilul de conducere autoritar, specific în primul rând instituţiilor de stat, s-a transferat din registrul dictatorial într-unul paternalist. Cauza principală a schimbării de nuanţă a fost înlocuirea vechiului regim politic totalitar, care autoriza ca singură formă de conducere pe cea având la bază comanda motivată ideologic, cu unul de orientare democratică, care nu mai agreează autoritatea impusă pe considerente politice, ci pe cea bazată în primul rând pe profesionalism. Situaţia nou creată i-a pus în dificultate pe cei aflaţi în posturile de conducere, solicitându-le efortul unei veritabile reconvertiri bazate pe capacitate şi disponibilitate. Cei care nu au trecut pragul capacităţii probabil că au fost schimbaţi, celorlalţi rămânându-le să treacă proba dorinţei de schimbare. Unii dintre cei rămaøi în funcţiile de conducere, nereuşind să scape de mentalitatea cristalizată în anii petrecuţi sub regimul totalitar, continuă să practice autoritarismul dar mai puţin radical ca până în 1989, reuşind să-l umanizeze până la un nivel paternalist. Noua structură a resursei umane angajată în biblioteci prezintă tendinţa de întinerire la nivelul de execuţie, cel de conducere păstrând o medie de vârstă destul de înaintată. Teoria analizei tranzacţiei din cadrul managementului resurselor umane explică într-un mod interesant tipul de comportament specific acestui nou stil de conducere ce se manifestă şi este favorizat de această situaţie a personalului bibliotecar. Conform acestei teorii ego-ul uman se divide în trei stări ce corespund statutului de *părinte*, *adult* şi *copil*, stări existente simultan într-o persoană, dintre care doar una singură se manifestă în fiecare dintre cele două relaţii componente ale tranzacţiei înţeleasă ca interacţiune între doi indivizi.

În cazul bibliotecarului şi managerului, dacă relaţia de stimul, de solicitare din partea celui dintâi, se realizează la nivelul comun al stării adulte a celor doi, relaţia de răspuns înregistrează o trecere la starea de părinte a managerului şi la cea de copil a subalternului, prin modul de tratare, aceasta atrăgând după sine etalarea superiorităţii nivelului parental faţă de cel infantil. Atitudinea se caracterizează printr-o îngăduinţă a maturului faţă de imatur, ce este înlocuită în situaţiile de criză cu o corecţie severă neînsoţită de explicaţii, specifică unei relaţii de tip familial. Acest stil de conducere prezintă de altfel specificul unei disponibilităţi mai mari de înţelegere şi luare în considerare a problemelor personale ale subalternilor decât a celor profesionale. Am putea spune că cele două dimensiuni specifice ale stilului de conducere se află într-o relaţie compensatorie, autoritarismul fiind caracterizat prin centrarea pe sarcină, pe rezultate, în detrimentul problemelor legate de personal, în timp ce paternalismul se caracterizează printr-o atenţie exagerată dată problemelor subordonaţilor, într-o raportare greşită de la părinte la copil, atitudine ce duce la diminuarea spiritului de responsabilitate. Uneori apar şi nuanţe ale unei conduceri de tip "populist", în care soluţia de armonizare a relaţiilor este, de fapt, falsă iar calitatea lor este contrafăcută, conform modelului "grilei manageriale" al lui Blake-Mouton. De asemenea, simptomatic este faptul că supoziţia managerială referitoare la natura umană se apropie mai mult de "teoria X" care nu creditează potenţialul uman decât de "teoria Y" care este favorabilă acestuia, conform modelului lui McGregor.

Confundarea sau substituirea obiectivelor bibliotecii cu ambiţiile personale ale celor care deţin funcţiile manageriale influenţează puternic stilul de conducere. Tendinţa luării deciziilor la vârf, fără consultarea subalternilor are ca finalitate o conducere prin comandă, generatoare de frustrări, tensiuni şi conflicte. Nu se percep avantajele strategiei luării deciziilor prin consens sau coparticipare, cum ar fi creşterea şanselor de acceptare a deciziei de către personal şi a satisfacţiei în muncă ce se află la un nivel critic şi, nu în ultimul rând, garantarea folosirii cu maximum de eficienţă a resursei umane disponibile.

Există o neconcordanţă şi între etapa în care se află biblioteca publică de stat în ciclul său de viaţă organizaţională, mărimea organizaţiei şi stilul de conducere. Cu mici diferenţe nesemnificative din acest punct de vedere, bibliotecile publice se află într-o fază tranzitorie între etapele de creştere şi de maturitate (deşi unele prezintă simptome asemănătoare celor ale declinului,

am considerat că acestea sunt de fapt manifestări ale unor crize produse de transformările radicale impuse de contextul general), în care planificarea strategică a resurselor umane joacă, teoretic, un rol vital, în timp ce, practic, nici măcar nu se numără printre prioritățile strategiei manageriale.

În cele mai multe cazuri, se practică o strategie managerială inadecvată, de tip antreprenorial, centrată pe căutarea permanentă de noi oportunități de dezvoltare și mai puțin pe "rezolvarea problemei", existând un "plan personalizat de atac" ce reprezintă propria perspectivă a conducătorului asupra direcțiilor de funcționare. Specifică acestui stil de conducere este centralizarea întregii puteri de decizie în mâinile unei singure persoane, la care se adaugă un număr restrâns de colaboratori care respectă însă cu strictețe linia dictată de acesta. Dar modelul antreprenorial este corespunzător etapei incipiente din ciclul de viață al unei organizații, când aceasta este de dimensiuni mici, cu personal puțin și o structură foarte simplă sau chiar nestructurată. Bibliotecile publice de stat sunt, atât din punct de vedere istoric cât și din punct de vedere al mărimii și structurii, foarte îndepărtate de această etapă, având nevoie mai degrabă de o strategie managerială orientată spre latura administrativă și spre dezvoltarea aptitudinilor în domeniul relațiilor interpersonale, care să pună accentul pe importanța factorului uman. O consecință frecventă a concentrării puterii la "vârf" este repartizarea sarcinilor fără asigurarea mijloacelor și mai ales a autorității minime necesare îndeplinirii acestora, mărind gradul birocratic de desfășurare a activităților cotidiene (prin repetate reveniri pe cale ierarhică, de jos în sus, pentru diverse aprobări sau delegări mai precise) și dezvoltând cronofagia operațională. Spre deosebire de managerul antreprenor, care trebuie să fie și un specialist în activitatea specifică organizației sale, managerii de vârf ai bibliotecii trebuie să fie în primul rând experți în planificare, coordonarea procesului de luare a deciziilor, organizare, motivare și control, fiind suficient ca stricta lor specializare să se încadreze în linii mari în specificul cultural-informativ al instituției. Faptul că mulți dintre directorii de bibliotecă sunt specialiști într-un domeniu de activitate al bibliotecii este un avantaj suplimentar dar el nu este obligatoriu. Subliniem acest lucru, pentru că există o practică des întâlnită a managerilor de a-și impune punctele de vedere în activitatea unor compartimente cu profil strict specializat, care le depășesc competențele. Aceste situații generează o stare de criză a subalternilor, care sunt puși în situația delicată de a-și dezaproba sau contrazice superiorii, de multe ori situația cerându-le s-o facă în mod categoric, manifestarea riscând interpretarea greșită a opoziției pe criterii profesionale ca fiind nesupunere pe cale ierarhică, administrativă.

De asemenea, o manifestare specifică a managementului resurselor umane în biblioteci este şi nerespectarea planificării activităţilor zilnice, prin practicarea stării de urgenţă a unor proiecte ce nu fuseseră cuprinse iniţial în plan, care nu fac altceva decât să încarce sarcinile angajaţilor, în unele situaţii limită făcându-i chiar să renunţe la unele din activităţile planificate. Această practică generează un stres accentuat şi o stare permanentă de incertitudine. Criza generată de aceste urgenţe neprevăzute duce uneori şi la nerespectarea ierarhiei organizaţionale, managerii de vârf apelând, pentru a economisi timp, direct la angajatul executant, procedură care lezează autoritatea şefului direct al acestuia şi poate veni chiar în contradicţie cu ordinele date de acesta subordonatului.

Datorită lipsei deprinderii de planificare riguroasă a activităţii zilnice şi a consultării planului de activitate pe termen lung, este necesară o reamintire permanentă angajaţilor a activităţilor speciale pe care trebuie să le efectueze în afara sarcinilor permanente. Simptomatic este faptul că această reamintire care ar trebui făcută în ierarhia organizaţională de sus în jos, este lăsată deseori să se producă prin sistemul informal de comunicare, mai ales când subiectul lor este o problemă "nepopulară" (de exemplu, necesitatea efectuării unor ore suplimentare).

Privitor la comunicare, ca proces de transmitere a informaţiilor, ce este o condiţie fundamentală a înfiinţării unei organizaţii, trebuie să reţinem importanţa suplimentară în cazul bibliotecilor, pentru care constituie, pe lângă elementul de bază al funcţionării, şi procesul de desfăşurare a activităţii specifice, biblioteca publică profilându-se astăzi ca o sursă de informaţii de mare diversitate pentru comunitate. Având o structură tradiţională de tip piramidal, nu foarte înaltă, dar mai dezvoltată pe orizontală, bibliotecile publice de stat nu ar trebui să sufere de probleme legate de comunicarea pe cale ierarhică prin sistemul de relaţii formale, dar realitatea ne arată că, de fapt, informaţia circulă mai bine pe orizontală, între compartimentele aflate la acelaşi nivel organizaţional şi prin reţeaua de relaţii informale, modul acesta fiind însă subiectiv, aleator, defectuos øi ducând adesea la distorsionarea mesajului. Explicaţia ar putea consta în existenţa a două cauze, una de natură tehnică şi una de natură strategică. Prima cauză cuprinde inexistenţa unui sistem coerent de transmitere a informaţiei şi a unei proceduri eficiente de realizare a comunicării oficiale, cu reguli stabilite până în cele mai mici detalii şi stabilirea unui număr suficient de responsabili pentru a se acoperi întreaga arie organizaţională. Fişele posturilor persoanelor ce deţin funcţii de conducere prevăd responsabilitatea transmiterii informaţiilor utile desfăşurării activităţii subalternilor lor dar se pare că nu există o deprindere şi o tradiţie

a comunicării formale, cea informală realizându-se de la sine, în mod firesc, natural, cu ajutorul grupurilor create ad-hoc, pe baza simpatiilor şi a intereselor comune.

A doua cauză, de natură strategic-intenţională, este legată de convingerea că monopolul asupra informaţiei asigură puterea, înţeleasă ca poziţie şi autoritate. Aşa se explică descreøterea cantităţii de informaţii transmise şi deţinute, odată cu coborârea nivelelor în ierarhia organizaţională. Această mentalitate este atât de bine fixată în tradiţia neoficială a instituţiilor de stat, deci implicit şi a bibliotecilor publice, încât se propagă din inerţie, bazându-se pe o atitudine pasivă generală.

Ultimele elemente în care se sesizează manifestarea unor mentalităţi specifice managementului resurselor umane din bibliotecile publice de stat sunt cultura şi climatul organizaţional. Am făcut până aici adesea referire la tradiţia organizaţională ce conţine o serie de valori, în sensul ambivalent al termenului, care se conservă şi se propagă în timp, însoţind organizaţia, fără a avea coerenţă şi unitate şi fără a beneficia de o recunoaştere oficială sau generală din partea tuturor membrilor instituţiei. Cultura organizaţională este însă concepută ca un sistem de credinţe şi valori specifice membrilor unei organizaţii care determină în mare măsură eficienţa stilului de conducere iar climatul organizaţional ca însumând condiţiile care determină această "personalitate" a organizaţiei. Din păcate, în biblioteci, în primul rând datorită stilului necorespunzător de conducere, care favorizează tratarea discriminatorie, fie pozitivă fie negativă, a unor angajaţi şi apoi datorită fluctuaţiei de personal, nu putem vorbi de închegarea unei culturi organizaţionale, a unei personalităţi bine definite. Există însă grupuri formate pe baza intereselor comune ale membrilor lor, interese fie profesionale fie de altă natură, care, luptând pentru "supravieţuire" într-un sistem dezorganizat şi suferind de austeritate, se apropie de omogenitatea şi coeziunea de interese şi aspiraţii specifice unor veritabile subculturi organizaţionale, aflate însă într-o permanentă relaţie antagonică, conflictuală. Caracterul "ascuns" este specific aproape tuturor acestor grupuri, viaţa şi activitatea organizaţională desfăşurându-se preponderent la nivelul informalului, obiectivele şi scopurile instituţiei rămânând uneori suspendate parcă la un nivel lipsit de interes pentru membrii ei. Bibliotecile publice par a se confrunta astăzi cu o criză a profesiei, care a pierdut din prestanţă, dar mai ales din importanţa socială şi culturală de odinioară, în favoarea unor rivali proaspăt apăruţi pe aceeaşi piaţă, cum ar fi presa scrisă, radioul şi mai ales televiziunea.

Am evitat, pe cât posibil, în această trecere în revistă a unor practici specifice ale managementului resurselor umane în bibliotecile publice, tendinţa

frecventă de a puncta o problemă şi de a indica imediat, chiar în mod automat, o întreagă serie de soluţii alternative de rezolvare, ce se dovedesc foarte des impracticabile, neconcordând specificului situaţional, axându-ne mai mult pe aspectul descriptiv, fenomenologic am pretinde chiar, care pune parcă mai bine în evidenţă mentalităţile ce se află în spatele acestor manifestări. Sperăm ca demersul nostru modest, cu toate inegalităţile sale în abordare, să trezească interesul real al celor care lucrează în aceste tipuri de instituţii şi să se facă înţeles ca o intenţie matură, justificată, nu de a combate anumiţi indivizi, ci mentalităţi care se perpetuează inerţial, amplificându-şi efectele de la o zi la alta.

BIBLIOGRAFIE:

Drucker, P.F. - *Inovaţia şi sistemul antreprenorial*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1993

Mathis, R.L.,Nica, P.C.,Rusu, C. - *Managementul resurselor umane*, Editura Economică, 1997

Rubin, R. E. - *Human Resource Management in Libraries. Theory and Practice*, Neal-Schuman Publishers, Inc.,New York, 1991

Ursu, I., Stegăroiu, D., Rus, I. - *Stiluri de muncă ale cadrelor de conducere din unităţile economice*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978

Vlăsceanu, M. - *Psihosociologia organizaţiilor şi conducerii*, Editura Paideia, Bucureşti, 1993

STUDIU PRIVIND STAREA PROFESIEI LA BIBLIOTECARII CU STUDII SUPERIOARE DIN B.C.U. "L.BLAGA" - CLUJ-NAPOCA

Istvan Kiraly; Adriana Szekely
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

Motto:

"Cu riscul de a fi acuzat de nihilism, eu cred că la noi în ţară... nici nu există încă profesia de bibliotecar, deşi funcţionează câteva mii de biblioteci publice, şcolare, sindicale, tehnice, militare... E paradoxal, dar totuşi e o realitate pe care ne îndârjim să nu o recunoaştem, deşi în ceasurile noastre intime ne-o mărturisim, e drept stingheriţi şi cu o imensă părere de rău. E de ajuns să ne gândim fiecare cum am devenit *noi înşine bibliotecari* pentru a ne convinge că suntem aproape toţi, produsul *hazardului*, produsul unor întâmplări *nu tocmai favorabile nouă*" (s.n.)

Corneliu Dima-Drăgan

"... Bibliotecarii sunt, de obicei, oameni pregătiţi pentru alte cariere, decât pentru cariera de bibliotecar, şi intră aci (în biblioteci - a.n.) la întâmplare, fără nici un stagiu de pregătire..."

Ioachim Crăciun

I. MOTIVAREA TEMEI

Studiul nostru a pornit din dorinţa de a reaminti breslei bibliotecare un adevăr cunoscut, dar nu îndelung discutat - acela că formarea de specialitate biblioteconomică a personalului din biblioteci trebuie să fie determinată de existenţa unui învăţământ superior de specialitate, organizat la toate nivelele, inclusiv postuniversitar şi doctorat, iar proiectarea formelor de învăţământ biblioteconomic trebuie să pornească de la *cunoaşterea stării actuale* a profesiei de bibliotecar în România.

În intenţia de a cunoaşte şi schimbările ce *vor* interveni în viitor în interiorul bibliotecii universitare clujene, la nivelul mentalităţii şi a atitudinii faţă de profesia de bibliotecar, s-a realizat acest studiu privind starea actuală a profesiei.

Prin "stare a profesiei"- înţelegem pregătirea atestată - specifică şi nespecifică - a profesioniştilor, care în faţa unor sarcini determinate, îşi articulează propriile structuri mentale (şi de mentalitate), în funcţie de care se clădesc apoi atât elementele conştiinţei lor de sine, cât şi cele prin care sunt receptate şi sfidările actuale şi de perspectivă ale profesiei.

S-a considerat că, schimbarea atitudinii faţă de această profesie, depinde în mare măsură, de schimbările din interiorul instituţiei bibliotecare, mai ales sub aspectul competenţei profesionale a personalului şi al modului ei de funcţionare.

Profesiunea de bibliotecar nu se bucură de multă simpatie şi consideraţie , deoarece mulţi o găsesc lipsită de dinamism, birocratică, iar formele de învăţământ din domeniul biblioteconomic nu se află nici ele în cele mai bune poziţii, nici din punct de vedere academic, şi nici a importanţei în cercetarea ştiinţifică. De aceea, nu este surprinzător că, profesia este subevaluată, iar bibliotecarii sunt nemulţumiţi pentru că, pe de-o parte ei sunt convinşi de valoarea muncii lor, iar pe de altă parte, conştienţi de minimalizarea acesteia de către mediul social în care îşi desfăşoară activităţile.

Cercetarea intenţionează însă şi identificarea principalelor probleme legate de funcţionarea instituţiei, în special din punct de vedere al managementului ei general, comunicarea ascendentă şi descendentă a informaţiei în instituţie, formarea şi informarea profesională a personalului bibliotecar etc.

Un loc deosebit se acordă problemelor de *mentalitate*, şi în special, factorilor care determină şi acţionează în *mentalitatea profesională*.

Făcând o scurtă incursiune în istoricul **ultimilor 30 de ani** ai acestei profesii, mai precis în problematica pregătirii profesionale instituţionalizate a bibliotecarilor, s-au constituit următoarele repere:

* La noi în ţară, multă vreme, pentru această profesie nu se cerea o pregătire specială , deşi pe parcursul a şapte decenii de învăţământ, au fost organizate - în salturi - diferite forme de studiu, la nivel mediu, postliceal şi superior.

- La Institutul Pedagogic cu durată de studii de 3 ani, în cadrul Facultăţii de Filologie Bucureşti a funcţionat între 1963 şi 1970 *Secţia de Biblioteconomie*, condusă de profesorul Dan Simonescu. Institutul a format tehnicieni de bibliotecă, cu orizont bibliologic şi preocupări pentru teoria biblioteconomică.

- Cursul facultativ de bibliologie, susţinut de profesorul Simonescu, la Facultatea de Filologie -Bucureşti a fost continuat, după 1972, de Corneliu Dima-Drăgan (până în 1980) şi de Eugen Marinescu (până în 1990).

- În perioada 1969-1975 a funcţionat *Şcoala Postliceală de biblioteconomie* de pe lângă Grupul Şcolar poligrafic "Dimitrie Marinescu" din Bucureşti, care pregătea bibliotecari pentru reţeaua bibliotecilor publice.

* În ultimele decenii, însă, problema pregătirii profesionale a personalului din biblioteci a fost marcată de lipsa acută a unui învăţământ bibliologic universitar şi postuniversitar. Majoritatea specialiştilor din reţelele universitare au absolvit facultăţi cu profil filologic.

În ceea ce priveşte pregătirea de specialitate - biblioteconomică -, aceasta se realiza, în mod preponderent, în cadrul bibliotecii, datorită lipsei legislaţiei de bibliotecă, care să prevadă formarea unui personal de specialitate, prin structurile unui învăţământ organizat multinivelar şi sistematic.

* Problema cea mai acută a fost şi este, deci, cea a pregătirii de bază a bibliotecarului. Întrucât, multă vreme, nu a existat o formă organizată şi permanentă a învăţământului biblioteconomic, calificarea personalului se făcea (şi se face !) "la locul de muncă".

Au fost totuşi elaborate programe de formare profesională, pe nivele de pregătire, care s-au desfăşurat regulat în bibliotecă. În esenţă, programul de pregătire profesională a cuprins cursuri şi aplicaţii practice destinate, pe de-o parte bibliotecarilor începători, mai precis, noilor angajaţi, iar pe de altă parte, bibliotecarilor cu o anumită vechime în munca de bibliotecă. Ele au asigurat o orientare generală asupra bibliotecii şi însuşirea elementelor practice de bază ale biblioteconomiei, bibliografiei şi documentării.

* În **anii'80**, pregătirea personalului s-a redus, în principal la studiu individual eventual, şi la susţinerea şi audierea unor referate pe probleme de specialitate, în cadrul Cercului de referate ad-hoc, care a funcţionat în B.C.U., sau la participarea la unele Simpozioane locale şi naţionale, dar şi pe baza unui program oficial, central şi formal, eşalonat pe 5 ani.

* După **1990 , învăţământul biblioteconomic românesc cunoaşte o nouă etapă de organizare şi funcţionare, prin înfiinţarea colegiilor de biblioteconomie în mai multe oraşe din ţară.**

Din anul universitar **1991-1992**, funcţionează la Bucureşti, pe lângă Facultatea de Litere, o secţie de profil bibliologic şi un Colegiu de biblioteconomie. În anii următori au apărut şi în alte centre universitare din ţară - Colegii de biblioteconomie - la Braşov, Sibiu, Târgovişte. Din anul universitar **1995-1996** funcţionează şi la Cluj-Napoca, pe lângă Facultatea de Istorie- Filosofie a Universităţii "Babeş-Bolyai" - *Colegiul de biblioteconomie.*

Practic, până în prezent, activitatea de formare profesională a bibliotecarilor din bibliotecile universitare, inclusiv cea clujeană, s-a desfăşurat într-un mod tradiţional, prin organizarea de cursuri de iniţiere în biblioteconomie, cu participarea tuturor bibliotecarilor noi intraţi în bibliotecă Pe lângă aceste cursuri introductive şi generale de biblioteconomie, au fost organizate şi cursuri legate de informatizarea bibliotecii.

Mulţi bibliotecari au mai participat şi la o serie de cursuri de perfecţionare în ţară şi străinătate. Cu toate acestea, perfecţionarea profesională rămâne încă, în acest moment, în primul rând, un efort propriu al fiecărui individ care are loc în funcţie de gradul în care el înţelege că fără această competenţă profesională, în societatea de azi şi, mai sigur, în cea de mâine nu mai poate exista.

* * *

Implicată direct în procesul informaţional, ca mediu de comunicare şi de diseminare a informaţiilor, biblioteca este supusă permanent schimbării. Schimbările au loc, şi nu în ultimul rând, în mentalităţile şi comportamentele profesionale. Automatizarea bibliotecilor impune o reorganizare a acestora, o schimbare a funcţiilor sale, o regândire a profesiei. Bibliotecarul român s-a văzut în faţa unor situaţii noi, în raport de care profesia sa se modifică profund. Acestea presupun combinarea unor sarcini specializate cu altele mai complexe, mărindu-se astfel scala de responsabilităţi specifice fiecărui individ.

Totuşi, în bibliotecile româneşti, oameni cu studii superioare, de diferite specialităţi şi cu abilităţi de un anumit tip, fac încă de cele mai multe ori lucruri amestecate, nu foarte distincte de cele ale personalului cu studii medii.

Asemenea situaţii, care nu încurajează nici ideea de ierarhie valorică şi nici nu realizează o satisfacţie intelectuală la bibliotecarul cu studii superioare, fac parte totuşi din elementele ce compun starea actuală a profesiei lor. Şi aceasta cu atât mai mult, cu cât *neutilizarea* capacităţilor individuale ale bibliotecarilor, generează o risipă atât pentru societate, cât şi pentru bibliotecă, unde se înregistrează un randament nespecific şi scăzut al bibliotecarilor, mai ales atunci când desfăşoară activităţi mecanice.

II. METODOLOGIA CERCETĂRII

Cercetarea de faţă a fost deci proiectată având ca obiective principale, pe de-o parte, reflectarea situaţiei profesionale a bibliotecarilor cu studii superioare din B.C.U. Cluj-Napoca, iar pe de altă parte, relevarea unor concluzii care să poată fundamenta unele sugestii, care se vor putea regăsi atât în planurile de formare profesională, ca obiective concrete, cât şi, în acţiunile practice şi de concepţie ale managementului din biblioteca universitară clujeană, şi nu numai.

Factorii de formare profesională sunt însă avuţi în vedere în primul rând ca factori *explicativi* pentru starea actuală a profesiei şi doar în al doilea rând ca sugestii pentru îmbunătăţirea acestei formări.

Pe baza temei de cercetare s-au stabilit :

* **metoda de investigare**: anchetă indirectă - pe bază de chestionare;

* **lotul investigat** - a cuprins 117 subiecţi, (dintr-un total de 219 persoane angajate) reprezentând întreg personalul cu studii superioare (respectiv 53,42 %) existent în bibliotecă, la data investigaţiei. Lotul este format din bibliotecari, redactori, informaticieni.

* **durata investigaţiei** a fost perioada: 27 IX - 25 X 1996

* **Chestionarul a fost alcătuit din** 29 de întrebări, majoritatea precodificate, grupate după formă (întrebări închise, deschise şi mixte) şi după conţinut : de opinie şi factuale, iar structura chestionarului a permis colectarea a două tipuri de date, cantitative şi calitative.(Vezi: **Anexa**)

Rezultatele investigaţiei au relevat frecvenţele simple ale răspunsurilor date la întrebările chestionarului, care au fost etichetate şi notate de la Q 1 la Q 28 , iar răspunsurile la întrebarea 29 - " Observaţii şi sugestii la problemele chestionarului" - au fost reţinute, analizate şi vor fi prezentate în concluziile prezentului studiu-raport de cercetare.

III.PREZENTAREA ŞI INTERPRETAREA DATELOR

Vom prezenta mai jos, într-o formă sintetică, datele principale obţinute în urma răspunsurilor la întrebările chestionarului.

Primul set de întrebări (nr. 1-4) a ţintit identificarea factorilor care *au motivat* subiecţii în angajarea lor în bibliotecă.

Este semnificativ faptul că 70% dintre respondenţi nici *nu s-au gândit* în perioada studiilor universitare că destinul lor ar putea lua forma unei cariere bibliotecare.

Indiferent însă dacă s-au gândit sau nu , 28,9% din subiecţi s-a angajat în B.C.U. din cauză că aceasta le-a asigurat un loc de muncă în municipiul Cluj, iar încă 22,2% s-au angajat considerând că nu au altă alegere. *Peste 50% deci dintre respondenţi au ajuns bibliotecari din motive extra-profesionale, adică sub presiuni sociale.* Totuşi, 30% din subiecţi consideră că angajarea lor în bibliotecă este în conformitate cu pregătirea lor, aceasta figurând în opţiunea lor ca un factor motivant. Însă doar 10% apreciază că actul angajării pe calea carierei de bibliotecar reprezintă realizarea "visului vieţii" lor. Iar numai 4,4% din subiecţi consideră încadrarea în bibliotecă ca fiind un *salt* în cariera lor.

Dintre subiecţii investigaţi 83,3% au avut locuri diverse de muncă înaintea angajării lor în bibliotecă, şi numai 15,6% dintre ei au venit, la data investigaţiei, direct de pe băncile facultăţilor.

Setul următor de întrebări al chestionarului s-a referit în mod expres la *pregătirea profesională* a subiecţilor. Subliniem faptul că nu am considerat necesară departajarea rigidă a specialităţii iniţiale şi atestate de o dipolmă universitară , de acea formare, pe calea căreia ei s-au angajat prin încadrarea lor în bibliotecă. Dimpotrivă, ceea ce ni s-a părut important a fost chiar chestiunea *raportului* ce se instalează între cele două tipuri şi direcţii de pregătire şi de formare. De aceea, setul întrebărilor cu privire la această problematică se structurează în *trei* subdiviziuni, focalizând aspecte complementare, dar neidentice.

A. Prima subdiviziune (întrebările.5-9) se referă la *legătura* pe care subiecţii o menţin sau nu, cu specialitatea lor *iniţială*. Pare un fapt îmbucurător că 75.6% din subiecţi declară că au menţinut şi menţin pe parcursul activităţii lor în bibliotecă, contactul cu specialitatea iniţială şi numai 24,6% afirmă că *au pierdut* acest contact. Intrând însă mai adânc în înţelegerea semnificaţiei acestor procente, constatăm că doar 35,6% din subiecţi declară că menţinerea contactului este determinată sau solicitată de către *sarcinile lor de serviciu*. Ponderea cea mai mare din totalul respondenţilor o au însă cei care se străduiesc la menţinerea acestei legături dintr-o *nevoie individuală*, confruntată puternic cu o tendinţă de *descalificare* (41,1%). Acest procent, considerabil, trebuie deja să ne pună în gardă cu privire la o altă chestiune, care atinge structurarea efectivă a stării profesiei. Dacă 41,1% din subiecţi sesizează prin funcţionarea lor în bibliotecă, existenţa unui "curent" descalificator vis-à-vis de pregătirea lor iniţială, atunci acest fapt trebuie să fie considerat un avertisment atât pentru cadrele *administrative* ale activităţii lor, cât şi pentru cercetarea stărilor viitoare ale profesiei. Deoarece, pentru o profesie aflată în schimbare, într-o societate în tranziţie, nu poate fi deloc indiferentă nici lupta lor solitară şi nici deznodământul acestei lupte purtate cu un vârtej descalificator.

Tot ca o rezultantă a acestor tendinţe, apare un procent de 6,7 subiecţi, care au menţinut legătura cu specialitatea lor iniţială, cu scopul de a nu exclude posibilitatea găsirii unui *alt loc de muncă*.

Este la fel de îngrijorător şi faptul că numai un procent de 7,8 de subiecţi declară că menţin acest contact cu scopul de a promova "în grad" în cadrul instituţiei. Adică, doar 7,8% *văd o legătură* între menţinerea/perfecţionarea specializării lor iniţiale şi posibilitatea efectivă de a fi *promovaţi*. La acestea se mai adaugă un procent de 11 subiecţi pentru care factorul motivator al menţinerii contactului cu specialitatea iniţială este de ordin *financiar*.

La întrebarea despre legătura existentă între sarcinile *de serviciu* şi specialitatea iniţială a subiecţilor (indiferent dacă ei menţin sau nu legătura cu ea) s-a înregistrat un procent de 52,2 subiecţi care au considerat că această legătură este *strânsă*; 34,4% au apreciat că ele coincid doar *sporadic*, iar 11,1% au declarat că între ele *nu* există *nici* o legătură.

Majoritatea covârşitoare a angajaţilor cu studii superioare n-au urmat nici în liceu (82,2%) şi nici în facultate (76,7%) vreun curs de biblioteconomie. Totuşi, din totalul subiecţilor investigaţi, un procent de 42,2 au audiat la facultate, cursuri care - într-un fel sau altul - se pot lega de esenţa activităţii de bibliotecă. Fără să constituie o pregătire anterioară de specialitate bibliologică, ele sunt, în ordinea frecvenţei menţionării lor, următoarele: informatica, sociologia culturii, arhivistica şi paleologia. Majoritatea subiecţilor (51,1%) *nu* au urmat însă nici măcar un asemenea curs.

Toate aceste date ne arată că - având în vedere şi situaţia învăţământului bibliologic la care ne-am referit în partea introductivă a studiului nostru - în fond, pregătirea *bibliologică propriu-zisă* a majorităţii personalului cu studii superioare din bibliotecă, este într-adevăr cea a unei *calificări la locul de muncă*. Prin urmare, trebuiesc formulate întrebări critice şi de principiu la calificarea bibliologică *efectivă* a acestei majorităţi. În definitiv, calificarea la locul de muncă este tipul specific de calificare a forţei de muncă *necalificate*! Acest lucru este, desigur, valabil şi pentru autorii acestei cercetări.

B. De aceea, a doua subdiviziune (10-14) din acest set de întrebări se referă tocmai la cursurile de *iniţiere bibliologică şi la cele de formare continuă*. În mod firesc 93% dintre subiecţi au participat cel puţin la cursurile de iniţiere organizate în bibliotecă. Iar 74,4% din acest procent de subiecţi au participat, dincolo de cele iniţiale, şi la cursuri de "reciclare" şi de perfecţionare profesională continuă.

Având în vedere faptul că după 1990 s-a deschis şi posibilitatea organizării şi/sau participării la cursuri în străinătate sau cu lectori proveniţi din străinătate, a fost formulată şi întrebarea (nr.12) cu privire la proveniența lectorilor. 57,8% dintre subiecţi au participat la cursuri susţinute de lectori proveniţi atât din ţară, cât şi din străinătate , şi doar 22,2% la cele ţinute de lectori autohtoni.

În mod firesc s-a pus problema aprecierii eventualelor *diferenţe* existente între cursurile lectorilor din ţară şi a celor din străinătate. Ceea ce ne-a interesat a fost, desigur, natura eventualelor diferenţe, fixată în indicatorii *"competenţei"* şi ai *"mentalităţii"*. Numai un procent de 8,9% dintre subiecţi au apreciat că între cursurile lectorilor nu există nici o

diferenţă. Este însă de remarcat numărul relativ mare al subiecţilor (28,9%) care consideră că între cursurile lectorilor există doar o diferenţă de mentalitate, nu şi de competenţă. La fel trebuie remarcată sensibilitatea generală a subiecţilor faţă de problemele şi diferenţele de mentalitate. Pentru că şi restul respondenţilor (22,2%) au considerat că dincolo de diferenţele de mentalitate există şi o diferenţă de competenţă a lectorilor. *Adică, 51,1% din subiecţi au stabilit în mod explicit o diferenţă de mentalitate în modul de tratere a cursurilor de către lectorii străini şi cei autohtoni.*

Ceea ce ne-a interesat în continuare a fost problema *statutului* pe care subiecţii investigaţi îl acordă şi/sau atribuie acestor forme de pregătire profesională (iniţială şi/sau continuă) bibliologică. Altfel spus, ne-a interesat felul şi nivelul la care, subiecţii îşi conştientizează în fond starea de fapt a profesionalităţii lor din punctul de vedere al modalităţilor de formare.

Distribuţia frecvenţelor răspunsurilor la această întrebare este extrem de interesantă şi edificatoare. Se poate spune că - în mod diferit articulat, dar - majoritatea subiecţilor *au un* sentiment şi o conştiinţă a neîmplinirii pregătirii/formării lor profesionale bibliologice; 7,8% afirmă că aceste forme de pregătire nu reprezintă în mod expres decât o calificare la locul de muncă, iar 24,4% consideră că aceste cursuri nu oferă decât cunoştinţe necesare practicilor zilnice şi 27,8% spun că ele nu oferă o respecializare superioară, ci doar posibilitatea de a se orienta printre tendinţele profesiei. *Deci, un total de 60% dintre profesioniştii cu studii superioare din bibliotecă, resimt lipsa unei formări superioare de specialitate bibliologică.*

Totuşi, un procent important de 33,3 %, apreciază în mod ciudat, că aceste tipuri de formare şi de perfecţionare *satisfac* pretenţiile obţinerii unei *noi* specializări, tot *superioare*, în bibliologie.

De aici rezultă că, există un procent semnificativ de angajaţi cu studii superioare care consideră că astfel de forme de pregătire le pot asigura o specializare *" echivalentă "* cu una obţinută prin programe curiculare sistematice şi prin examene dificile. Ceea ce înseamnă, că în optica acestor subiecţi, formarea superioară bibliologică s-ar putea *rezuma* în fond la absolvirea unor trepte iniţiale şi apoi de formare continuă în interiorul instituţiilor.

Această întrebare, atât prin structura ei, cât şi prin distribuţia frecvenţelor răspunsurilor la ea, ne conduce mai departe în două direcţii interdependente şi complementare. Prima este aceea a principalelor mentalităţi

ce se afirmă ca elemente ale stării profesiei, iar a doua este cea a factorilor de experienţă şi de informaţie *alternativă* care, pe de o parte împlinesc orice formare profesională autentică şi, pe de altă parte, structurează constituirea mentalităţilor.

C. De aceea, a treia subdiviziune a acestui set de întrebări a vizat, în mod sintetic, modalităţile de împlinire a formării profesionale prin contact direct, pe calea vizitelor în străinătate, efectuate în diferite scopuri profesionale.

Evident, marea majoritate a bibliotecarilor cu studii superioare (72,2%) *nu* au avut acces la aceste forme de deschidere şi împlinire profesională. Numai 26,7% dintre subiecţi au beneficiat de ele.

Deplasările au vizat participarea la cursuri profesionale (13,3%), la congrese şi manifestări ştiinţifice (12,2%) şi la schimburi de experienţă şi d[illegible] dintre subiecţi s-au deplasat însă în scopul efectuării u[illegible]ţia pentru *cercetare*. Această *nedeterminare* - de tranziţie - a *finalităţilor* deplasărilor se reflectă şi în distribuţia finanţarilor şi a "trimiterilor" călătoriilor. Subiecţii au călătorit preponderent pe baza unor burse oferite de diferite fundaţii, guverne şi universităţi (11,1%) şi "altfel" (10%) şi doar 7,8% dintre ei au fost în mod explicit *trimişi* de către bibliotecă şi/sau de către ABIR (5,6%). Oricum, deplasările în străinătate *nu* s-au efectuat în mod preponderent pe baza unor *programe* prevăzute să asigure apoi şi deplina lor *eficientizare*, atât pe plan instituţional, cât şi pe cel profesional-mental.

Aceste analize ne conduc mai departe la următorul set compact al întrebărilor chestionarului (întrebările 18-20), care încearcă să pătrundă în câteva elemente ale *structurilor mentale* ce articulează starea profesiei la bibliotecarii cu studii superioare din instituţie.

Pornind de la faptul că sarcina principală actuală a profesiei de bibliotecar este modernizarea şi sincronizarea efectivă cu marile tendinţe internaţionale ale profesiei, ne-a interesat modul concret de raportare a subiecţilor la această sfidare. Un procent ridicat (74,4%) consideră că experienţa străinătăţii trebuie aplicată şi în Biblioteca Centrală Universitară din Cluj. În mod semnificativ însă, 24,4% din subiecţi *nu* au răspuns la această întrebare, fapt care arată, cu siguranţă, că *nu şi-au pus-o încă*, şi - cu probabilitate - că sunt *indecişi* în această privinţă. Numai 1,1% dintre subiecţi, s-au pronunţat în mod clar (în octombrie 1996 !) *împotriva* introducerii experienţelor din străinătate.

Pentru a identifica şi a ilustra amploarea modificărilor şi a măsurilor *efective* ce se *impun*, în opinia subiecţilor ca fiind condiţii ale aplicării experienţei din străinătate, am construit următorul tabel.

Tabelul nr.1: Rezumatul statistic al variabilelor legate de condiţiile aplicării experienţei străinătăţii în instituţie - schimbarea mentalităţii şi pregătirii profesionale, a organizării instituţiei

Variabila	Frecvenţa %
Schimbarea mentalităţii şi a organizării instituţiei	35.6
Schimbarea mentalităţii şi a pregătirii profesionale a bibliotecarilor	32.2
Nu este necesară schimbarea mentalităţii, ci doar a pregătirii profesionale	3.3
Nu este necesară schimbarea pregătirii profesionale, ci doar a mentalităţii	12.2
Suntem suficient de pregătiţi pentru a aplica experienţa străinătătii, direct, fără a schimba ceva	4.4
TOTAL: 87.7	

Tabelul arată foarte clar, că majoritatea subiecţilor consideră că pentru aplicarea experienţelor internaţionale sunt necesare *schimbări majore în instituţie*. Adică 35,6% sunt de părere că aceste schimbări trebuie să vizeze atât planul *mental*, cât şi cel *organizaţional* al instituţiei. Iar 32,2% consideră că schimbările trebuie să atingă în primul rând, mentalităţile şi pregătirea profesională a bibliotecarilor.

Însă ponderea răspunsurilor la celelalte variante se constituie deja într-un posibil *avertisment* cu privire la modul în care subiecţii *judecă* raportul dintre pregătirea profesională şi mentalitate. Fiindcă pentru un procent cumulat de 15,5% subiecţi, chestiunile de mentalitate şi cele profesionale *nu* merg mână-n mână, ci *paralel*, şi de aceea ei consideră că pentru introducerea experienţei internaţionale este suficientă ori *numai* schimbarea mentalităţii, ori *doar* a pregătirii profesionale (3,3%).

Acest avertisment nu este decât întărit şi subliniat de către configuraţia răspunsurilor subiecţilor la întrebarea nr.20. Cum reiese şi din chestionarul anexat, în această întrebare ei au fost rugaţi să aprecieze (prin note de la 1 la 10) diferitele servicii *centrale* ale bibliotecii, fiind în mod

expres şi semnificativ prevăzută şi posibilitatea *necunoaşterii* acestor servicii. Ceea ce ne-a interesat nu a fost constituirea unui "top" al acestor compartimente, ci, pe de o parte configurarea câtorva dintre elementele structurilor mentale care "intră în funcţiune" atunci când un bibliotecar cu studii superioare *apreciază* departamentele instituţiei în care lucrează şi, pe de altă parte, identificarea factorilor care influenţează efectiv şi în mod hotărâtor evaluările.

Tabelul următor înfăţişează sinoptic distribuţia frecvenţelor răspunsurilor obţinute la această întrebare.

Tabelul nr.2: Frecvenţele opţiunilor în evaluarea compartimentelor din centrală

Compartiment	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99 *	0
ACHIZIŢII Frecv.	13	5	7	8	12	7	3	6	4	1	11	13
CATALOGARE-CLASIFICARE Frecv.	-	1	-	1	2	2	11	20	11	17	12	13
DOCUMENTARE Frecv.	3	2	2	2	7	5	6	8	9	6	23	17
LAB.INFORM. Frecv.	-	-	2	1	3	1	6	13	15	17	14	18
REL. CU PUBLICUL Frecv.	2	1	2	3	4	7	8	23	7	9	10	14
ÎMPRUMUT Frecv.	1	1	1	6	5	3	15	17	9	4	12	16
DEPOZIT Frecv.	1	1	2	2	3	3	11	18	8	7	17	17
PERIODICE Frecv.	1	2	1	2	2	7	8	14	13	6	20	14
SCHIMB INT. Frecv.	2	3	5	1	5	5	8	11	10	4	22	14
COLECTII SP. Frecv.	-	-	2	-	6	3	3	8	11	17	25	15

Referitor la această întrebare s-au înregistrat şi o serie de *comentarii* din partea subiecţilor. Din punctul de vedere al analizei mentalităţilor pe care

încercăm s-o intreprindem aici, comentariile lor sunt tot atât de relevante şi simptomatice, cât sunt de expresive răspunsurile sau chiar informaţiile *negative* pe care ele le comportă.

În general, trebuie spus că acesta a fost *primul* chestionar pe care bibliotecarii l-au completat în calitatea lor de angajaţi ai instituţiei. Ei nu au deci, *deprinderea* de a răspunde la chestionare în care li se pun întrebări concrete cu privire la instituţia lor şi cu privire la modul ei de organizare şi de funcţionare... Însă "comentariile" la această întrebare - dintre care o bună parte motivează necunoaşterea unor departamente prin faptul că "nu au lucrat acolo efectiv", invocând apoi şi intervenţia factorului " subiectiv" în procesul evaluării (ca şi cum anonimatul chestionarului ar pretinde şi renunţarea la personalitatea proprie) - ne pot sugera şi ipoteza că, împreună cu lipsa deprinderii completării chestionarelor, să lipsească şi cea a *elaborării şi susţinerii de păreri* apreciative...

Din acest punct de vedere, una dintre rubricile cele mai semnificative ale acestui tabel este cea în care subiecţii declară *necunoaşterea* lor vis-a-vis de anumite compartimente şi servicii. Pentru a o vizualiza, s-a construit următorul tabel:

Tabelul nr.3: Frecvenţele răspunsurilor legate de compartimentele declarate *necunoscute* de către subiecţi

Compartimentul	Frecvenţă	Procent
Achiziţii	11	12.2
Catalogare-Clasificare	12	13.3
Documentare	23	25.6
Lab. de informatică	14	15.6
Rel.cu publicul	10	11.1
Imprumut	12	13.3
Depozit	17	18.9
Periodice	20	22.2
Schimb internaţ.	22	24.4
Colecţii speciale	25	27.8

Aşa cum reiese din tabel, serviciile cele mai *necunoscute*, cele mai *puţin transparente* şi vizualizate ale instituţiei pentru *colegii* lor bibliotecari cu studii superioare, sunt cele ale *Colecţiilor speciale* (27,8%), ale *Documentării şi informării* (25,6%) ale *Schimbului internaţional* (24,4%) şi ale *Periodicelor*. Scala acestor procente nu trimite însă pur şi simplu la caracterul "mai specializat" al activităţilor desfăşurate în cadrul diferitelor compartimente. Fiindcă *Laboratorul de informatică* sau departamentul de *Catalogare şi clasificare*, unde la fel, se desfăşoară activităţi specializate , apar aici ca fiind mult mai cunoscute şi mai transparente decât cele aflate pe primele locuri. Mai degrabă este vorba, probabil, de deficienţe *în managementul acestor departamente*, care nu reuşesc să se impună cu o *imagine* clară şi proprie în rândul colegilor lor şi în cadrul instituţiei, rămânând şi operând în opacitatea determinată de către necunoaşterea profesională a colegilor.

Dar, care este atunci principalul factor care determină şi modelează *cunoaşterea* departamentelor instituţiei de către angajaţii săi cu studii superioare? Tabelul următor (nr.4) arată cu claritate că unul dintre factorii principali care influenţează cunoaşterea diferitelor compartimente este *vechimea în bibliotecă.*

Tabelul nr. 4: Rezumatul statistic al valorilor procentuale înregistrate prin corelarea răspunsurilor la întrebările legate de vechimea în bibl. şi necunoaşterea compartimentelor

Vechime / Compartiment	Sub 5 ani	Intre 6-10 ani	Intre 11-15 ani	Intre 16-25 ani	Peste 25 ani
Achiziţii	41.2	16.0	-	-	-
Catal.-Clas.	29.4	20.0	10.0	6.3	-
Document.	52.9	40.0	33.3	6.7	-
Lab.inform.	23.5	19.2	22.2	14.3	20.0
Rel.cu publicul	11.8	20.0	20.0	6.3	-
Imprumut	18.8	29.2	10.0	6.3	-

Depozit	17.6	37.5	30.0	13.3	-
Periodice	35.3	34.6	40.0	6.7	-
Schimb int.	41.2	34.6	40.0	6.7	14.3
Col.spec.	50.0	37.0	40.0	14.3	14.3

Acest tabel indică în mod limpede, că necunoaşterea legată de diferitele servicii ale bibliotecii *se elimină* treptat *pe calea naturală a înbătrânirii în instituţie*, şi că ea *nu* se datorează vreunui proiect managerial - nici la nivelul celui general şi nici la cel departamental - care ar regla comunicarea organizatorică între serviciile şi angajaţii instituţiei, solicitând acţiuni orientate către creearea unor imagini conturate în faţa publicului *intern* al angajaţilor colegi.

Rămânând în continuare în cadrul problematicii parametrilor ce structurează mentalităţile aprecierilor, am considerat necesară lansarea şi analiza şi a unei alte ipoteze. Am presupus astfel, că vizitele şi contactele profesionale directe, efectuate pe parcursul anilor, vor influenţa semnificativ *criteriile mentale* ale aprecierilor. În vederea verificării acestei ipoteze s-a construit următorul tabel:

Tabelul nr. 5: Repartizarea mediilor evaluărilor compartimentelor centrale în funcţie de răspunsurile subiecţilor la întrebarea 15 - "Dacă după 1989 aţi făcut vizite profesionale în Străinătate ? "

Compartim. evaluat	A fost în vizită profesională în străinătate				Diferenţa mediilor aprecierilor raportate la *cei care au fost în străinătate*
	DA		NU		
	Medii	Cazuri	Medii	Cazuri	
Achiziţii	4.89	19	4.25	47	+ 0.64
Catalog.- Clasif.	7.88	18	8.34	47	- 0.46
Documentare	6.06	16	6.94	34	- 0.88
Lab.inform.	8.37	16	8.28	42	+ 0.09

Rel.cu publ.	6.50	18	7.51	47	- 1.01
Imprumut	6.94	19	7.04	42	- 0.10
Depozit	6.81	16	7.61	39	- 0.8
Periodice	7.17	17	7.46	39	- 0.29
Schimb int.	5.46	15	7.02	39	- 1.56
Col.spec.	8.06	15	8.20	35	- 0.14

Analizând mediile evaluărilor compartimentelor bibliotecii, în funcţie de efectuarea unor vizite profesionale în străinătate, se poate observa - din acest tabel - o tendinţă *foarte uşoară* şi *neunivocă* a subiecţilor care au efectuat asemenea vizite, de a aprecia *mai sever* departamentele instituţiei. Faptul că această tendinţă este nu numai neunivocă, ci chiar *contradictorie* (vezi *Achiziţii* şi *Laboratorul de informatică*) ne avertizează asupra faptului - amintit deja - că, probabil, zona mentalităţilor profesionale se constituie, în situaţia dată, într-o sferă relativ *independentă*, care *nu se modifică* automat *nici* prin îmbogăţirea cantităţii de informaţie şi *nici* prin experienţe personale dobândite în zone "paralele". Se pare că nici dotările tehnice, nici plusul de informaţii dobândite şi nici experienţa directă prin contactul cu tendinţele internaţionale ale profesiei, *nu* conduc *de la sine* şi în mod *automat* şi la modificările mentalităţilor. De aceea trebuie ridicată şi susţinută întrebarea: Cum şi prin ce mijloace, pot fi totuşi atinse şi influenţate în fond mentalităţile?

Răspunsul la această întrebare solicită, desigur, cercetări suplimentare şi speciale. Ceea ce se conturează totuşi - credem - din cercetarea noastră, este constatarea lipsei unui *spaţiu public* adecvat, în care tendinţele mentale *existente* să poată ieşi la suprafaţă pentru a fi *identificate* şi apoi validate sau invalidate - la cota adevăratei lor consistenţe - în funcţie de situaţii dialogale argumentative.

Răspunsurile la următorul set al întrebărilor chestionarului nostru (nr.21-24) ne atenţionează însă şi asupra faptului că nu este vorba doar de lipsa sferei publice adecvate menifestărilor şi limpezirilor mentale, ci şi de lipsuri ale *publicităţii în genere*, cu privire la funcţionarea instituţiei. Aspectul privind netransparenţa anumitor servicii a fost deja amintit.

Însă, din răspunsurile subiecţilor la întrebarea nr.21 despre faptul că sunt sau nu la curent cu *programele* elaborate de către *conducerea bibliotecii*, reiese că un procent de 57% subiecţi *nu cunosc* aceste programe şi numai 34,4% se declară a fi la curent cu ele. Mai semnificativ este faptul că numai 45,2% dintre cei care cunosc programele instituţiei, declară că le-au aflat pe

căi oficiale şi că 59,6% ! (deci *majoritatea*) le-au aflat *întâmplător*. Apoi, numai 32,2% din cei care declară că cunosc programele instituţiei, au fost şi *solicitaţi* la realizarea lor. Majoritatea de 58% *nu* a primit însă vreun *apel* de solicitare.

În ciuda acestui fapt, 50% din totalul subiecţilor susţin că au înaintat, din proprie iniţiativă, sugestii şi propuneri pentru îmbunătăţirea diferitelor activităţi din bibliotecă. Un procent foarte important - 40% - din angajaţii cu studii superioare ai instituţiei îşi recunosc însă *pasivitatea* în această privinţă. Motivele acestei pasivităţi ar merita, desigur, investigaţii speciale.

Până atunci, însă, distribuţia frecvenţelor răspunsurilor la întrebarea nr.24, care se referea la modul în care au fost *primite* propunerile înaintate, arată după cum urmează în tabelul de mai jos (nr.6).

Tabelul nr. 6: Frecvenţele răspunsurilor legate de modul în care au fost primite propunerile subiecţilor de către conducerea bibliotecii

Q 24 - Cum a fost primită propunerea Dvs.?	Frecvenţa	Procent
Apreciată dar nerealizată	20	44.4
Neglijată	16	35.5
Realizată	6	13.3
Respinsă	1	1.1
Non/răspuns	2	2.2
TOTAL:	45	96.5

Deci, doar 13,3% dintre respondenţi declară că propunerile lor au fost *realizate* în practică. Însă 44,4% consideră că sugestiile lor au fost *apreciate*, dar nerealizate. Este foarte ridicat şi procentul acelora care au simţit propunerile lor *neglijate* (35,5%).

Ultimul set al chestionarului a fost cel al întrebărilor referitoare la *identificarea* subiecţilor.

Majoritatea respondenţilor (64,4%) au *vârsta* între 31-50 de ani. Procentul acelora care la data cercetării aveau peste 51 de ani este de 18,9%,

iar 11,1% dintre bibliotecarii cu studii superioare în instituţie, aveau vârsta sub 30 de ani.

Aproximativ jumătate (52,2%) dintre angajaţii cu diplome universitare aveau o *vechime* de până la 10 ani în instituţie şi 33,3% dintre respondenţi lucrează în bibliotecă, având o vechime între 10 şi 25 ani, iar 10% dintre subiecţi dispun de experienţa unei vechimi de peste 26 ani.

În rândul *facultăţilor absolvite* de către profesioniştii cu studii superioare, domină *Filologia* (37,8%), fiind urmată - la distanţă - de *Istorie-Filosofie* (16,7%); iar ca o expresie a situaţiei generale a economiei, pe locul trei a ajuns *Universitatea Tehnică*, cu 12,2 procente, fiind urmată apoi de vreo disciplină de *Ştiinţe Naturale* (7,8%). La rândul său, acesteia îi urmează *Ştiinţele Economice* (4,4%) şi *Dreptul* (2,2%).

Cea 72,2% dintre respondenţi au *locul de muncă* la serviciile centrale ale [illegible] şi 27,8% lucrează la filialele bibliotecilor facultăţilor. Procentul ridicat - 20% - de *non-răspunsuri* la această întrebare numai întăresc consideraţiile noastre anterioare cu privire la lipsa deprinderii subiecţilor cu practica chestionării, fiind în acelaşi timp şi un avertisment *autocritic* la adresa celor care, întocmind chestionarul, nu au luat în considerare acest fapt într-o manieră suficient de circumspectă.

Aceeaşi notă autocritică trebuie susţinută şi în privinţa timpului îndelungat care s-a scurs de la aplicarea chestionarului până la elaborarea şi publicarea studiului.

La sfârşitul chestionarului (vezi Anexa) s-a introdus şi posibilitatea ca subiecţii investigaţi să-şi poată exprima observaţiile şi sugestiile cu privire la chestionar, cu privire la problemele ridicate în chestionar şi cu privire la temele *viitoare* de cercetare.

Ca o concluzie generală, rezultată din analiza observaţiilor este evidenţierea acelei *aşteptări* din partea subiecţilor, ca rezultatele obţinute în urma anchetei să aibă *finalitate* şi prin luarea unor *măsuri determinate* la nivelul conducerii bibliotecii.

Aceste măsuri ar trebui - în opinia subiecţilor - să vizeze, printre altele, dinamizarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor şi elaborarea unor metode mai riguroase de *evaluare* a activităţii lor.

Tot aici subiecţii au făcut şi propuneri pentru tematica viitoarelor anchete. Sugestiile vizează:

- urmărirea destinului propunerilor de soluţii înaintate de către angajaţi conducerii;

- analiza aspectelor legate şi de activitatea compartimentelor funcţionar-administrative ale instituţiei, compartimente care într-adevăr nu au fost incluse în prezenta cercetare.

Unii subiecţi mai propun şi analiza, pe bază de chestionare, a *problemelor concrete* ale serviciului din care fac parte.

În ansamblu deci, propunerile subiecţilor vizează punctele nodale, *decisive* din punct de vedere managerial, ale funcţionării instituţiei.

Este de remarcat faptul că sugestiile solicită studierea acestor aspecte la *toate nivelele ierarhice* (şefi de compartimente, serviciul ca atare, serviciile administrative anexe etc.).

Mai este de remarcat apoi că, tot ca un factor de importanţă managerială, se cere *urmărirea* comunicaţional-informaţională a căilor administrative pe care propunerile le parcurg în instituţie.

Pentru cercetarea noastră, se poate de aici concluziona că, în strânsă legătură cu nelămuririle mentale legate de specificul şi rostul propriu-zis al chestionarelor sociologice, subiecţii cer de fapt *studii aplicate de management la toate nivelele* structurii formale a instituţiei.

VI. DISCUŢII ŞI CONCLUZII

Principalele probleme ridicate prin răspunsurile la întrebările chestionarului au fost deja discutate cu ocazia expunerii şi analizei datelor. Credem că ele au evidenţiat deja într-un mod convingător nevoia şi importanţa întreprinderii unor studii *sistematice şi periodice* ce vizează starea profesiei la diferitele ei nivele de desfăşurare. Întreprinderea noastră - neavând cunoştinţă despre alte studii autohtone asemănătoare - nu a făcut însă decât primii paşi în creionarea "hărţii problematice" a tematicii.

Astfel, pe parcursul analizelor s-au precipitat în mod clar *trei* centre problematice de greutate, care au şi vor avea un rol hotărâtor în configuraţia prezentă şi viitoare a stării profesiei la bibliotecarii cu studii superioare.

Primul centru problematic de greutate este cel al raportului specialităţii iniţiale a bibliotecarilor cu diplome universitare, cu noua lor specializare solicitată de sfidările reprezentate de angajarea lor în instituţia bibliotecară. Tensiunile şi oscilaţiile conştiinţei lor în această privinţă indică existenţa şi receptarea unor *pericole* şi a unor *capcane* destul de conturabile. Fiindcă, dacă formarea în *noua* specialitate a subiecţilor *nu* oferă în fond nici

o nouă *specializare* superioară şi nici o *dublă* specializare *superioară*, atunci căile ce li se deschid în mod *real* nu mai pot fi - pentru majoritatea lor - decât ori cea a unei *duble despecializări*, ori cea a angajamentelor *veleitare*. Realitatea proliferării *veleitarismelor* în instituţia bibliotecară este în mod semnificativ ilustrată de către procentul considerabil de aproximativ 30% - dintre subiecţii care, fără un exerciţiu critic, consideră, că câteva cursuri şi vizite *"echivalează"* cu o educaţie *"superioară"* în profesie. Nici o dezapreciere mai profundă nu i se poate aduce, în fond, profesiei de bibliotecar.

Al *doilea* centru de greutate, se constituie din problematici vizând chestiunile de mentabilitate. Evident, problema mentabilităţilor, a diversităţii şi mai ales a *incoerenţei* şi a *anacronismelor* lor este, la ora actuală, o problemă mai generală a întregii societăţi româneşti. Cu privire la acest aspect mai general, studiul nostru a evidenţiat încă o dată relativa *independenţă şi autonomie* a sferei mentale de cele ale experienţei şi ale informaţiei (adică a cunoştinţelor factuale). Este însă tot atât de limpede şi faptul că, în etapa actuală, se resimte, pe zi ce trece mai acut nevoia modificărilor şi chiar a mutaţiilor de mentalitate. Se cer, deci, identificate şi *utilizate* în mod concret *căile de acces la mentalităţi*. Ipotetic, studiul nostru a arătat că una dintre aceste căi este crearea *societăţii publice şi civile* a profesiei. O altă cale este însă, în mod cert, calea *managerială*.

Managementul este al *treilea* nod de greutate problematică. De la inceput unul dintre scopurile fireşti ale cercetării noastre a fost aceea de a contribui la scoaterea la iveală - şi încă într-un mod articulat - a problemelor existente, şi de a oferi managementului date şi imagini despre natura, conţinutul şi amploarea lor. De altfel, întreaga cercetare - inclusiv aplicarea chestionarului - s-a desfăşurat cu aprobarea şi cu sprijinul conducerii instituţiei.

Concluziile analizei stării profesiei la bibliotecarii cu studii superioare în B.C.U. "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca pot şi trebuie să fie discutate însă şi din alte perspective.

Reamintim că această categorie de profesionişti au format - la ora cercetării - *53,4%* ! din totalul angajaţilor instituţiei. Adică, majoritatea lor. Iar starea *reală* a pregătirii lor de specialitate bibliologică este - suntem convinşi - cea scoasă la iveală de către studiul nostru. Dacă la aceste considerente mai adăugăm şi constatarea - făcută tot pe parcursul studiului - că peste 40% dintre aceşti angajaţi aveau vârsta *sub* 40 de ani şi încă aproximativ 35% *sub* 50 de ani, atunci avem de-a face cu o populaţie pentru care există şansa ca - cel puţin în principiu - să *mai lucreze* încă unul sau

chiar mai multe *decenii* în bibliotecă. Ori, aceasta înseamnă că problema dublei lor specializări *autentice* cere o soluţie atât *urgentă*, cât şi *serioasă*. Cel puţin pentru o parte din această categorie, studiile *post-universitare* sunt nu doar iminente, dar şi şanse de realizare şi de valorificare deplină. Credem că, din această perspectivă, orientarea către pregătirea uni-specializată şi pur bibliologică a viitoarei generaţii trebuie *regândită* atât din punctul de vedere al concepţiei, cât şi din cel al stărilor de fapt a situaţiei date de configuraţia funcţiilor *ocupate deja* de către bibliotecarii actuali şi - încă mult timp - viitori, cu studii superioare.

Până atunci, însă, nu ne este îngăduit să alungăm ecoul spiritual al avertismentului lansat de Corneliu Dima-Drăgan, care ne atenţionează obsesiv - şi în *Motto-ul* acestui eseu - că: "...la noi în ţară... nici nu există încă profesia de bibliotecar, deşi funcţionează câteva mii de biblioteci...".

Ca orice exerciţiu de luciditate, şi acest avertisment este - desigur - apăsător. Apăsările au însă şi darul de a ne provoca. Dacă într-adevăr înţelegem "trimiterea" provocării, atunci avem - totuşi - şi şansa de a ne conecta la aceea speranţă - ce-i drept, romantică - după care ... unde creşte pericolul încolţeşte întotdeauna şi ceea ce *salvează*. Încolţite deja, pentru meseria de bibliotecar, "salvările" par - sau apar? - a fi, facultăţile şi colegiile de biblioteconomie. Chiar în acest volum se află mai multe lucrări, care dezbat şi/sau studiază problematica instituţiilor de învăţământ superior bibliologic.

Natura şi rezultatele studiului nostru ne permit şi ne obligă însă, să ridicăm chestiunea lor într-un mod mult mai "pliat" pe realităţile, pe posibilităţile şi pe cerinţele *efective*. Fiindcă, se pune totuşi întrebarea dacă, într-adevăr, profesioniştii formaţi în aceste instituţii, vor putea înlocui, sau - mai precis, cum se prefigurează astăzi - *elimina*, pe acele cadre ale bibliotecii, care au la bază o altă specializare iniţială superioară decât cea bibliologică?

Această întrebare nu este nici simplă şi nici pur factuală. Ea are cel puţin *două* ipostaze. În prima, ea trebuie susţinută *independent* de nivelul academic *actual* al acestor facultăţi sau colegii, căci se referă şi la poziţionarea veritabilă a unor "activităţi" ce se desfăşoară în mod "clasic" în multe biblioteci, dar şi la altele, care se articulează chiar acum în deschiderile contemporaneităţii. Există, de exemplu, în literatura autohtonă de "specialitate", o opinie destul de răspândită, după care, pentru activităţile de clasificare-indexare, sau pentru cele ale bibliografierii, bibliotecarului i se cere - în afară de "iubirea" lacrimogenă obligatorie "de carte" - şi o "vastă cultură generală" etc...etc...

Se pune de aceea întrebarea, dacă nu cumva, fondarea şi concepţia acestor şcoli de bibliologice, va servi de fapt la validarea şi la răspândirea unor concepţii, care *nu* au fost în fond *nicicând* corecte, dar care, mental, domină totuşi statistic în segmentul teritorial al literaturii noastre? Pentru că, oricare profesionist, care lucrează (serios) intr-o bibliotecă enciclopedică, specializată sau într-un centru de documentare, ar trebui să-si dea seama că, de exemplu, pentru clasificarea, indexarea şi/sau prelucrarea unei teze de doctorat, dedicate unei chestiuni extrem de speciale de fizică nucleară, nici o cultura generală nu-i este de folos, pentru simplul motiv, că ceea ce-i solicită documentul - iar mai târziu si utilizatorul - este o competenţă *de specialitate.* Numai pe baza acesteia se poate - *apoi* - orienta clasificatorul sau indexatorul în tabelele, în vocabularele sau în tezaurele de indexare!!! La fel - însă mult mai complicat - stau lucrurile, şi cu *bibliografiile de specialitate* (numite impropriu "speciale"), ne mai vorbind de *bazele de date* autentice, care presupun nu numai indexări multiple dar şi elaborări de rezumate etc...

Absolvenţii facultăţilor şi ai colegiilor de biblioteconomie şi de ştiinţa informării (sau, chiar a informaţiei!?), vor putea oare face faţă - luând în cosiderare curricula acestor instituţii - unor asemenea solicitări, care sunt totuşi *speciale*, deşi fac parte în fond din resorturile *tradiţionale* ale desfăşurării complete ale activităţilor din bibliotecile ştiinţifice? Nici vorbă, chiar dacă - cum se pare - pe acest teren nimeni nu-şi pune asemenea întrebări şi, mai ales, nu-şi "face" asemenea probleme.

În cea de a *doua* ipostază a întrebării care formulează problema posibilităţii înlocuirii sau a eliberării angajatilor actuali având studii superioare în alte discipline decât cea bibliologică, *nu se mai poate însă face abstractie de nivelul academic* de specialitate al acestor instituţii de învăţământ superior. Rezultatele acestei cercetări, coroborate cu cele ale unei alte investigaţii - publicate tot în acest volum - si care analizează, printre altele, nivelul *ştiinţific şi mental* al literaturii bibliografice autohtone, jalonează în fond şi paradicmele actuale ale orizonturilor *de specialitate* ale acestui învătământ.

Dincolo ce faptul că - în principiu - nici un învătământ nu poate depăşi substanţial nivelul practicat în *literatura de profil* căreia îi aparţine, trebuie precizat şi faptul că, majoritatea cadrelor didactice care predau - la Cluj - discipline de "specialitate" bibliologică, *nu au* nici o activitate propriu zis ştiinţifică şi de cercetare, care să fi dat naştere la studii şi articole validate prin publicarea lor în reviste sau volume dedicate domeniului. Există un singur caz - Ioan Robu - care dispune de un *masterat* de specialitate, şi tot singular este şi cazul lui Sally Wood-Lamont, care şi-a articulat pregătirea bibliologică în instituţii de învătământ propriu zis de specialitate în Anglia.

Evident, această situaţie este explicabilă, iar studiul lui Ionut Costea, dedicat colegiului clujan de biblioteconomie - publicat tot în acest volum - chiar aduce lămuriri în această privinţă. Totuşi acest aspect aparţine tematicii pe care o cercetăm, adică problemei stării profesiei, care nu poate fi surprinsă în adevărul ei hermeneutic, decât dacă avem în vedere şi configuraţiile actuale ale orizonturilor ei viitoare, *reale*. Fiindcă, problema - care nu mai poate fi ocolită - este: cum vor putea fi educaţi şi îndrumaţi în şi spre *cercetare şi producţie ştiinţifică*, viitorii "specialişti", dacă ei sunt "învăţaţi" de nişte cadre dintre care prea mulţi nu dispun de experienţă şi de exerciţiu în acest sens esenţial pentru orice instituţie de învăţământ superior? Deci, şi aici, "pericolul" se află în creştere, iar "salvarea" care - sperăm - îl însoţeşte, se pare că nu poate veni - în principal - decât din partea acelora, care au *altă* specialitate, decât cea "bibliologică". Ne aflăm deci, iarăşi, într-un *cerc*, care - lăsat la voia întâmplării - nu creşte hermeneutic ci, *vicios*.

Şi asta cu atât mai mult, cu cât *Internetul* aşează astăzi bibliotecile în faţa unei situaţii cu totul inedite. Ineditul ei nu se reduce însă nicicum la probleme de "navigare", de "regăsire" şi de "contact" etc., ci constă în primul rând în faptul că, pe de o parte, elimină multe din activităţile tradiţionale de "referinţă", şi, pe de altă parte, aduce la reşedinţa utilizatorului multe din informaţiile pentru care el, până atunci, se adresa bibliotecilor. De aceea, *Internetul* lansează bibliotecilor şi centrelor de documentare în primul rând *sfidarea* ca ele însele, să devină atât *producători cât şi creatori de informaţie*. Or, aceasta înseamnă mult mai *mult*, decât diseminarea informaţiilor prin accesibilizarea propriilor cataloage, sau prin crearea unor baze de date pe fundalul propriilor colecţii... Oricâtă confuzie se vehiculează în această privinţă în folosul mediocrităţilor şi a pescuitorilor în ape tulburi, ea înseamnă în primul rând *valorificarea* pe de o parte, documentară - prin *cercetare* - a acestor colecţii şi, pe de altă parte, prin *creaţii*, ce se nasc într-un orizont al cărui nucleu focalizator este şi va rămâne *biblioteca*.

Între atâtea vorbe goale - scrise şi rostite - despre *Biblioteca Viitorului*, trebuie spus - odată - răspicat, că în nici o altă ipostază şi epocă, *cercetarea şi creaţia din interiorul bibliotecii* nu a câştigat şi nu va dobândi un rol atât de decisiv şi esnţial ca cel pe care şi l-a asigurat în perioada actuală şi în cea care ne "aşteaptă". Aceasta este de fapt *esenţa* mesajului ce ne este transmis - pe fundalul modelor purtate - prin ecranele luminoase ale celor mai performante instrumente tehnice!

De aceea nu este nimic mai firesc, ca şi cercetarea noastră - ca de altfel orice investigaţie hermeneutică autentică - să se încheie de fapt cu un şir, incomplet, de *întrebări*. Adică: Ştiind şi indentificând deja *carenţele* stării

noastre profesionale, cum am putea pune *mai mult în valoare* articulaţiile, aspectele şi posibilităţile *pozitive* ale situaţiei *actuale* a bibliotecarilor cu studii superioare? Apoi, câte din activităţile efective şi din cele de perspectivă, vor putea fi acoperite *în realitate* de către *viitorii* bibliotecari "supuşi" tipurilor actuale de pregătire superioară bibliologică?

Ce fel de "salvare" creşte deci - aici, acum, şi în stare de *urgenţă* - la acel pericol, căruia, pentru a creşte, istoria i-a "dăruit" un timp nejust de îndelungat.

ANEXA

CHESTIONAR

PENTRU PERSONALUL CU STUDII SUPERIOARE DIN B.C.U. CLUJ-NAPOCA

Stimate coleg,

Oficiul de cercetări sociologice din biblioteca noastră efectuează o investigaţie asupra problematicii situaţiei şi informării profesionale a personalului.

Datele culese prin aplicarea acestui chestionar vor servi pentru elaborarea unor studii ce vor fi publicate în revista bibliotecii, precum şi pentru managementul bibliotecii.

Totodată, prin aplicarea chestionarului, se urmăreşte identificarea principalelor probleme cu care se confruntă instituţia noastră şi personalul ei, cu scopul ca ele să fie cuprinse în cercetări succesive ulterioare.

Vă rugăm să răspundeţi cu atenţie şi sinceritate la întrebările care urmează, marcând un x în dreptul răspunsului pentru care optaţi.

Chestionarul este anonim !

Vă mulţumim pentru colaborare.

1. În studenţie v-aţi gândit că aţi putea deveni bibliotecar?

1.1 DA
1.2 NU

2. Înainte de angajarea Dvs. în bibliotecă aţi mai fost angajat(ă) altundeva?

2.1 DA
2.2 NU

3. Dacă DA : locul Dvs. anterior de muncă a fost în oraşul Cluj?

3.1 DA
3.2 NU

4. Ce v-a determinat să vă angajaţi la bibliotecă?

4.1 Este conform pregătirii mele
4.2 Este un loc de muncă în oraşul Cluj
4.3 Este un salt în cariera mea
4.4 Este " visul vieţii mele"
4.5.Nu am avut de ales

5. După angajarea în bibliotecă ați mai menținut contactul cu evoluția specialității Dvs. inițiale?

5.1 DA
5.2 NU

6. Dacă DA: Care este motivația acestui contact?

6.1 Sarcinile mele de serviciu îl pretind
6.2 Nevoia mea individuală de a contracara tendințele de descalificare
6.3 Pentru a nu exclude posibilitatea de a găsi un alt loc de muncă în specialitatea mea
6.4 Pentru a promova în grad în cadrul bibliotecii noastre
6.5 Alte motive. Care anume?.....
.....

7. Ce legătură există între specialitatea Dvs. și sarcinile de serviciu pe care le îndepliniți zilnic în bibliotecă?

7.1 Există o legătură strânsă
7.2 Ele coincid doar sporadic
7.3 Nu există nici o legătură

8. Dacă în liceu sau facultate ați urmat vreun curs de biblioteconomie?

A. În liceu: 8.1 DA
8.2 NU

B. La facultate: 8.3 DA
8.4 NU

9. Dacă la facultate ați frecventat vreun curs care, deși nu se referă în mod expres la biblioteconomie, este, totuși, legat de esența și sensul unor activități din bibliotecă (ex.: filosofia informației, arhivistică, sociologia culturii, informatica etc.)?

9.1 DA Care anume?.....
9.2 NU

10.După angajare aţi participat la cursuri de iniţiere în biblioteconomie organizate în bibliotecă?

10.1 DA

10.2 NU

11. Dacă DA: După cursuri de iniţiere aţi mai urmat cursuri de "reciclare" şi de perfecţionare profesională?

11.1 DA Câte?.....

11.2 NU

12. Dacă DA : Cursurile au fost ţinute de lectori proveniţi din străinătate sau ţară?

12.1 Din ţară

12.2 Din străinătate

12.3 Şi din ţară şi din străinătate

13. Dacă 12.3 : Cum apreciaţi diferenţele dintre cursurile lectorilor străini şi ale celor din ţară?

13.1 Există o diferenţă de mentalitate şi de competenţă?

13.2 Există doar o diferenţă de mentalitate, nu şi de competenţă

13.3 Există doar o diferenţă de compentenţă, nu şi de mentalitate

13.4 Nu există nici o diferenţă

14 Cursurile de iniţiere, de perfecţionare etc. la care aţi participat în decursul timpului v-au asigurat - pe lângă specialitatea Dvs. iniţială - şi o nouă specialitate, tot superioară?

14.1 DA

14.2 Nu oferă o nouă specializare, ci doar cunoştinţe necesare practicilor zilnice

14.3 Ele oferă posibilitatea de a se orienta printre tendinţele profesiei, dar nu este vorba de o respecializare superioară

14.4 Nu oferă decât o calificare la locul de muncă

14.5 Alte aprecieri. Care anume?.....

.....

15. Dacă după 1989 aţi făcut vizite profesionale în străinătate?

15.1 DA

15.2 NU

16. Dacă DA : Scopul vizitei a fost:

16.1 Participarea la cursuri profesionale

16.2 Documentare şi schimb de experienţă

16.3 Îndeplinirea unor sarcini concrete

16.4 Cercetare

16.5 Participarea la congrese şi manifestări profesional - ştiinţifice

17. Dacă DA :

17.1 Aţi fost trimis(ă) de către bibliotecă?

17.2 Aţi fost trimis(ă) de către A.B.I.R?

17.3 Aţi obţinut vreo bursă de la o fundaţie, de la un guvern sau de la o universitate? Care anume?.....

17.4 Aţi călătorit altfel. Cum anume?.....

.....

18. Consideraţi că experienţa străinătăţii trebuie aplicată şi la noi în instituţie?

18.1 DA

18.2 NU

19. Dacă DA*: Consideraţi că pentru aplicarea şi valorificarea acestei experienţe este nevoie de:

19.1 Schimbarea mentalităţii şi organizării instuţiei

19.2 Schimbarea mentalităţii şi a pregătirii profesionale a bibliotecarilor

19.3 Nu este necesară schimbarea mentalităţii, ci doar a pregătirii profesionale

19.4 Nu este necesară schimbarea pregătirii profesionale, ci doar a mentalităţii

19.5 Suntem suficient de pregătiţi pentru a le aplica direct, fără a schimba ceva

20. Care dintre compartimentele centrale ale bibliotecii consideraţi că sunt cel mai bine organizate şi funcţionează după standardele profesionale cele mai solide ? Utilizând o scală de evaluare de la 1 (= cel mai slab) la 10 (= cel mai bine), marcaţi opţiunea Dvs. pentru fiecare din compartimentele menţionate mai jos:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Nu cunosc compartimentul----------
20.1 Achiziţii----------
20.2 Catalogare-Clasificare----------
20.3 Documentare----------
20.4 Laborator informatică----------
20.5 Relaţii cu publicul----------
20.6 Împrumut----------
20.7 Depozit----------
20.8 Periodice----------
20.9 Schimb internaţional----------
20.10 Colecţii speciale----------

21. Sunteţi la curent cu programele elaborate de către conducerea bibliotecii ce ghidează activitatea de dezvoltare?

21.1 DA
21.2 NU

22. Dacă DA :

A. 22.1 Le-aţi aflat pe căi oficiale ?
22.2 Le-aţi aflat întâmplător sau pe căi informale?

B. Aţi fost solicitat(ă) expres să participaţi la realizarea acestor programe ?

22.3 DA
22.4 NU

23. Aţi înaintat, din proprie iniţiativă, vreo propunere sau sugestie pentru îmbunătăţirea activităţii în bibliotecă ?

23.1 DA
23.2 NU

24. Dacă DA : Propunerea Dvs. a fost :

24.1 Apreciată, dar nerealizată
24.2 Neglijată
24.3 Realizată
24.4 Respinsă

25. Vârsta :

25.1 Până la 30 ani
25.2 Între 31-40 ani
25.3 Între 41-50 ani
25.4 Între 51- 55 ani
25.5 Între 56- 65 ani

26. Vechimea în biliotecă :

26.1 Sub 5 ani
26.2 Între 6 - 10 ani
26.3 Între 11 - 15 ani
26.4 Între 16 - 25 ani
26.5 Peste 26 ani

27. Facultatea absolvită :

27.1 Filologie
27.2 Istorie-filosofie
27.3 Economie
27.4 Drept
27.5 Matematică
27.6 Informatică
27.7 Stiinţe naturale
27.8 Univ. tehnică
27.9 Alte facultăţi
Care anume?
.....

28. Serviciul la care lucraţi.....

29. OBSERVAŢII ŞI SUGESTII LA PROBLEMELE CHESTIONARULUI :

.....
.....
.....
.....

VĂ MULŢUMIM PENTRU COLABORARE !

BIBLIOGRAFIA ANALITICĂ, ANALIZA DE CONŢINUT ŞI DE GEN A LITERATURII BIBLIOLOGICE DIN REVISTELE ROMÂNEŞTI DE PROFIL

- Cercetare pentru perioada 1990-1997 -

Florina ILIŞ; Istvan KIRALY; Angela MARCU
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

I. INTRODUCERE

Scopul acestei cercetări este de a analiza literatura bibliologică românească aşa cum se prezintă ea în publicaţiile periodice de specialitate. Ca interval temporal al studiului am stabilit perioada 1990-1997 deoarece ea este - istoric vorbind - perioada unei şanse, a unei deschideri şi a unei sfidări a transformărilor. De aceea, nici obiectivul investigaţiei nu a putut fi fixat doar din motive pur "epistemologice" şi oarecum exterioare, oricând actuale. Dimpotrivă, realizatorii cercetării au fost de la început pe deplin conştienţi de faptul că, prin analize de acest fel se dobândeşte nu numai un "tezaur" de informaţii, dar şi o şansă şi o cale către autenticitatea înţelegerii de sine.

De aceea - strict vorbind - cercetarea noastră ar trebui numită "o hermeneutică a literaturii bibliologice româneşti", hermeneutică condusă pe mai multe trepte în vederea înţelegerii preocupărilor şi a stărilor acestei literaturi, adunându-i-se datele, semnalându-i-se carenţele şi depistându-i-se potenţialităţile. Deşi majoritatea treptelor acestui parcurs - bibliografierea analitică, metoda bibliometrică, analiza de conţinut etc. - se află, gata elaborate şi la îndemână oricărei cercetări, nu cunoaştem totuşi altă investigaţie care să le asambleze şi să le direcţioneze în sensul hermeneutic mai sus precizat.

II. METODOLOGIA CERCETĂRII

La baza metodologiei utilizate au fost aşezate trei idei fundamentale. *Prima* este aceea că, în final, orice bibliografie analitică - care constituie de fapt o bază de date - se pretează, aproape de la sine, la analize bibliometrice şi la analize de conţinut. Aceste analize aduc informaţii suplimentare extrem de importante nu numai despre structura tematică a bazei respective de date,

dar permit şi analiza literaturii bibliografiate. (De exemplu, permit urmărirea evoluţiei frecvenţei unei tematici în interiorul timpului intervalului stabilit etc.). *A doua* a fost ideea că fiecare bază de date astfel constituită conţine de fapt "materiale" ce au *proprietăţi epistemologice* bine precizate şi care caracterizează practic *nivelul* şi/sau *modalitatea* de abordare a tematicilor care au fost identificate şi incluse în baza de date cu ajutorul indicelor sau a discriptorilor tematici. La o analiză mai atentă se observă că aceste proprietăţi epistemologice se disociază şi se grupează atât din punct de vedere logic, cât şi pragmatic, constituindu-se în veritabile *categorii*. Ca atare, ele asigură, pe de o parte, un unghi autonom pentru ordonarea unui anumit material bibliografiat (ex.: cărţi sau periodice, tipuri de periodice etc.), iar pe de altă parte, se pretează şi la subdiviziuni bine circumscriptibile (dar nu autonome) (De exemplu, "Studiile" se împart în: empirice, conceptuale, de sistem etc.). A treia idee de bază a fost cea *aindependenţei de principiu* a caracteristicilor tematice şi a nivelului de abordare. Ea se bazează pe convingerea că în esenţă "producerea de texte" (de orice fel) *oferite publicării* este un *act existenţial* fundamental, ce constă în *asumarea* liberă a unei tematici (oarecare), autorul (autorii) purtând întreaga responsabilitate atât pentru alegerea tematicii, cât şi pentru nivelul efectiv al abordării ei. Nici un nivel de abordare *nu* predetermină - logic vorbind - anumite tematici şi *nici* o tematică anumită aleasă, *nu* predetermină un anumit nivel de abordare. De aceea, întreaga responsabilitate pentru *corelaţia* dintre tematică şi nivel de abordare, le revine autorilor. Altfel spus, această corelaţie *îi caracterizează* şi îi califică, în fond, pe autori.

Acesta este spiritul în care cercetarea noastră vizează literatura bibliologică românească aşa cum se desfăşoară ea în publicaţiile periodice de specialitate ale profesiei. În acest scop au fost bibliografiate doar acele publicaţii care - cel puţin în principiu şi în intenţie - au în vedere difuzarea pe scară naţională. Este vorba despre revistele: "Biblioteca", "Probleme de informare şi documentare", "Revista Bibliotecii Naţionale", "Buletin ABIR" şi "Anuarul ABIR"[1].

---

[1]Au fost desigur prelucrate doar numerele le-am regăsit efectiv. Sunt însă publicaţii al căror numere *lipsesc în bloc* din bibliotecile clujene. Este vorba de câţiva ani ai *Anuarului ABIR* şi al *Buletinului ABIR*. Lipsa în bloc a numerelor nu este însă doar surprinzătoare ci - probabil - un simptom al difuzării lor. Vezi şi nota nr.3.

Din paginile acestor publicaţii au fost bibliografiate doar *articolele de autor*. Prin "articol de autor" înţelegem orice lucrare dintr-o publicaţie periodică oarecare, în care unul sau mai mulţi autori *îşi asumă* o temă sau un complex tematic determinat şi precizat. Nu au fost, de aceea, incluse în lucrarea noastră recenziile, documentele provenite de la asociaţii şi instituţii etc., precum şi materialele nesemnate.

Fiecare articol bibliografiat a fost indexat simultan prin doi descriptori: unul *tematic* şi unul *de gen*. Descriptorii tematici au fost obţinuţi - pe principiul validităţii literare - pe baza textelor, îngrijindu-se de utilizarea lor controlată. Ulterior descriptorii tematici au fost post-coordonaţi: 1. analitic (pentru baza de date) şi 2. sintetic (pentru facilitatea prelucrării statistice). Astfel, prin post-coordonarea sintetică, descriptorul "Biblioteci publice" a ajuns să cuprindă materialele despre Biblioteci judeţene, municipale, orăşeneşti, comunale, săteşti etc. Prin urmare, sistemul descriptorilor tematici obţinuţi şi utilizaţi are un pronunţat caracter *a posteriori*.

Trăsătura descriptorilor tematici de a se constitui à posteriori poartă însă şi posibilitatea valorificării lor critic-hermeneutice. Ea ne trimite spre terenul acelei *experienţe*, care ne este *comună*, şi care, prin urmare, ne confruntă cu probleme profesionale şi situaţionale determinate. Desigur, această confruntare ne şi îndeamnă *să căutăm* prezenţa *acestor* probleme în literatura de specialitate sau de profil a profesiei; iar dacă *nu* le regăsim acolo, atunci această informaţie negativă se va constitui într-una foarte importantă cu privire la această literatură. "Producerea de texte" destinate publicării fiind o asumare, *lipsa* ei în raport cu *probleme existente*, devine calificativ.

Prin urmare, cu ajutorul descriptorilor tematici, s-a constituit baza de date a literaturii bibliologice româneşti din periodicele de profil, cuprinzând perioada anilor 1990-1997. În varianta ei tipărită, ea prinde forma unei bibliografii analitice.

Spre deosebire de descriptorii tematici, descriptorii *de gen* se cer construiţi *a priori*. Orice construcţie a priori are în vedere doar *pura posibilitate* a ceva, surprinsă însă în articularea ei exhaustivă. De aceea, dat fiind faptul că în cercetarea noastră avem de a face cu publicaţii periodice deopotrivă profesionale şi de specialitate, în ele - à priori - vom putea întâlni *doar* următoarele *genuri tipice* de articole de autori: *cronică*, *sinteză documentară*, *comentariu*, *dezbatere*, *studiu*, *eseu*.

Fiind construiţi a priori, descriptorii de gen se introduc şi se utilizează prin definiţii. Înaintea definirii lor este însă important să subliniem semnificaţia lor hermeneutică. Natura a priori a acestor descriptori nu

înseamnă deloc că ei nu ar avea caracter existenţial. Dimpotrivă, ei indică felul în care un existenţial *realizează* o posibilitate prefigurată a priori.

III. DEFINIŢII

1. *Cronica* este semnalarea, redarea, prezentarea unui eveniment, proces, iniţiativă etc. aflate la ordinea zilei şi/sau în curs de desfăşurare.

2. *Sinteza documentară* este prezentarea unei probleme sau a unui complex problematic determinat, în forma în care el se configurează analitic şi sintetic în literatura sa, *fără* angajareaea unei cercetări sau puncte de vedere proprii.

3. *Comentariul* este expunerea, prezentarea şi analiza unui proces sau probleme, realizată pe marginea literaturii ei de profil şi/sau pe baza experienţei autorului, cuprinzând şi interpretarea acestei literaturi ori probleme.

4. *Dezbaterea* este o exprimare prin care se iniţiază şi/sau se participă în *discutarea publică* a unei teme ori probleme cu caracter teoretic şi/sau practic, constituindu-se într-un *impuls* consistent şi argumentat în direcţia clarificării şi/sau soluţionării problemei respective.

5. *Studiul* reprezintă analiza detaliată a unei probleme sau a unor stări şi procese, efectuată atât pe baza bibliografiei ei de specialitate, cât şi prin *cercetări proprii*, ale căror *rezultate* sunt expuse în mod teoretic şi/sau faptic argumentat.

6. *Eseul* este o iniţiativa efectuată în deplina libertate a spiritului de a ordona, a asocia, a explica şi a interpreta datele unei probleme dintr-un *punct de vedere personal* şi adesea *individual*, plasând problema în cauză în diferitele ei contexte teoretice, intuitive şi factuale, evidenţiate deopotrivă ipotetic şi argumentat.

* * *

Atât lista acestor concepte-descriptori de gen, cât şi definiţiile lor, solicită şi comportă câteva observaţii şi precizări:

- În ceea ce priveşte *lista*, prima observaţie care se impune este relevarea caracterului ei *exhaustiv*. Ea are în vedere *totalitatea* articolelor de autor dintr-o publicaţie periodică oarecare. Aceasta înseamnă însă, în acelaşi timp, şi faptul că *orice* articol de autor dintr-o publicaţie periodică oarecare, se va încadra în *una* din categoriile descriptorilor de gen.

- Categoriile din interiorul listei sunt *exclusive*. Ele permit înregistrarea pertinentă a unei unităţi numai şi exclusiv într-o *singură* categorie[2].

- Mergând de la simplu la complex, diferitele trepte ale listei descriptorilor de gen surprind, de fapt, diferitele *nivele posibile*, de abordare a tematicilor asumate în articolele de autor.

- Luate în parte, categoriile listei sunt susceptibile de *subdiviziuni*, în funcţie de *specificul generic* al periodicelor indexate, adică al literaturii supuse bibliografierii hermeneutice. Exemplul "studiului" a fost deja amintit. Este însă limpede că şi celelalte categorii se structurează - atât ca pondere, cât şi din interior - în funcţie de specificul periodicelor la care se aplică.

- Cum am mai spus, tabelul categoriilor reprezintă un parcurs de la simplu la complex. Pe această desfăşurare şirul conceptelor traversează *două* planuri existenţiale. Primul este preponderent un plan *de mentalitate* (atitudinal), iar celălalt preponderent *epistemologic*. Se observă că planul mentalităţii este focalizat de către categoria "dezbatere". Findcă ea realizează acea "aspiraţie" existenţială a *problemelor* de a se înfăţişa în sfera discursului public. Iar *asumarea* lor în această sferă se efectuează - din punct de vedere al mentalităţii - prin aducerea lor la lumina publică sub forma intelectuală a dezbaterilor. De aceea, ponderea frecvenţei dezbaterilor într-o literatură este un indicator foarte important pentru caracteristicile *consistenţei mentale* (şi chiar de vertebralitate) a nivelului de asumare a problemelor întâmpinate de această literatură.

- Planul epistemologic este focalizat de categoria "studiu". Este nivelul cel mai elaborat şi mai potrivit pentru realizarea şi expunerea *valorii de adevăr*. De aceea, nivelul epistemologic al unei literaturi va fi indicat, cel mai precis, de ponderea frecvenţei studiilor. De aceea este firesc ca analiza literaturii să aibă în vedere, înainte de toate, *ponderea acestor* doi descriptori de gen. Adică: "dezbaterea" ca indicator al *profilului mental* şi "studiul" ca indicator al *nivelului epistemologic* al literaturii respective.

- Definiţiile date categoriilor din lista descriptorilor de gen sunt desigur definiţii deopotrivă analitice şi funcţionale. Ele se constituie deci în *reguli de aplicare* a noţiunilor respective. Se va urmări deci aplicarea lor cât mai conformă cu sensul definiţiilor.

---

[2]Cu privire la această condiţie a se vedea mai pe larg: Rotariu, Traian, *Curs de metode şi tehnici de cercetare sociologică*, Cluj-Napoca, 1994, p.120-144.

- În aparenţă, caracterul apreciativ al descriptorilor de gen deschide un spaţiu mult prea larg interpretărilor subiective. În realitate însă este limpede că, de exemplu, nu poate fi numit "studiu" un articol care *nu* conţine cercetări proprii ale autorului şi a căror rezultate nu sunt expuse şi interpretate în mod argumentat. Iar iniţiatorii şi/sau participanţii la "dezbateri" precizează, de regulă, ei înşuşi motivele pentru care ridică, în şi pentru sfera publică, problemele vizate. Este tot atât de clar că descrierea celor întâmplate cu ocazia unui eveniment este o "cronică", iar parcurgerea literaturii unei tematici, fără precizarea vreunui aport din partea autorului, trebuie considerată "sinteză documentară". Este evident şi faptul că "comentariul" este exerciţiul "bunului simţ" profesional şi de specialitate (în sensul cel mai *nobil* al termenului) acţionat pe marginea frecventării unor bibliografii şi/sau pe cea a observării unor procese... Aceasta nu înseamnă, desigur, că din procesul indexării au putut fi eliminaţi în întregime factorii subiectivi. De altfel aceasta este o pretenţie tot atât de absurdă, cât sunt de sterile concluziile studiilor obiectivist-pozitiviste. Însă - pragmatic vorbind - gradul de intervenţie a factorilor subiectivi poate fi redus la un nivel la care el nu mai influenţează hotărâtor distribuţia *proporţiilor*.

* * *

Sintetizând, drumul hermeneutic al unei asemenea cercetări parcurge - deocamdată - următoarele etape: prima este cea a constituirii unei *baze de date*. A doua este analiza *bibliometrică* şi *de conţinut* al acestei baze de date. Iar a treia etapă este cea a stabilirii *nivelului de abordare*, adică a validării existenţiale (mentale şi epistemologice) a bazei respective de date.

IV. BIBLIOGRAFIA ANALITICĂ A LITERATURII BIBLIOLOGICE DIN REVISTELE DE PROFIL

ABBPR

1. *** Conferinţa Naţională a Asociaţiilor Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 14.

2. CLINCA, Georgeta. Asociaţia Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România şi-a întrunit Biroul Executiv, marţi, 7 mai 1991, la sediul Bibliotecii Naţionale.În: Biblioteca. Vol.II, 1991, nr. 4-5-6, p. 7.

3. CLINCA, Georgeta. Conferinţa Naţională a ABBPR. Târgovişte, 10 noiembrie 1995. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 42.

4. CLINCA, Georgeta; ŢAPU, Aura. Asociaţia Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România- un forum în care să ne regăsim permanent. Interviu cu dna. Georgeta Clinca, secretar al Asociaţiei. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 8-9.

5. LUPU, Ioana. Între miniparlament şi miting popular. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 14-15.

6. MOSCOVICI, Liviu; VASILESCU, Emil. Să gîndim la avantajele unei uniuni a asociaţiilor de biblioteci. Convorbire cu dl. Liviu Moscovici, vicepreşedinte al Asociaţiei Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice. Interviu realizat de Emil Vasilescu. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 10-11.

ABIR

7. *** Şedinţa consiliului de conducere a ABIR. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 14.

8. *** Raport la a IV-a Conferinţă Naţională a ABIR. Iaşi, 8-9 noiembrie 1993. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 11-12.

9. *** Raport la a V-a Conferinţă Naţională a Asociaţiei Bibliotecarilor din Învăţământ- România (ABIR). Cluj-Naapoca, 20-22 octombrie, 1994. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 3-5.

10. *** Scrisoare deschisă către Domnul Ministru al Învăţământului, Liviu Maior. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 6-7.

11. BUZ, Maria; ŞERBĂNESCU, Gabriela. ABIR- Filiala Oltenia. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 31.

12. CÂMPEANU, Florica. Şedinţa Consiliului de conducere ABIR. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 21.

13. COSTOPOL, Corina. Problemele profesiei în direct. A VII-a Conferinţă Naţională a Asociaţiei Bibliotecarilor din Învăţământ. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 10, p. 268-270.

14. DUMITRU, Silvia; LUPU, Ioana. Activitatea ABIR la nivelul unei comisii. Convorbire cu dna Silvia Dumitru, preşedinta Comisiei de colecţii speciale şi carte veche. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 5-6.

15. LUPU, Ioana. A II-a Conferinţă naţională a ABIR. În: Biblioteca. Vol. 1-2, 1992, p. 28.

16. OLTEANU, Dana. Sesiune ABIR. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 142.

17. PETRESCU, Mihai; TĂUTU, Ioana. Cu Mihai Petrescu despre viaţa de asociaţie aşa cum este şi cum se doreşte a fi. [interviu de Ioana Tăutu]. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 5-9.

18. REGNEALĂ, Mircea. ABIR. Primele manifestări naţionale. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 10-11, p. 31-32.

19. ŞTEFANACHE, Corneliu. Asociaţia ne reprezintă dar nu ne şi apără. Convorbire cu dl.Corneliu Ştefanache, directorul BCU din Iaşi. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 9-10.

20. STOICA, Ion. ABIR, Asociaţia Bibliotecarilor din Învăţământ- România, o formă căutându-şi fondul. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 11-13.

21. STOICA, Ion. Raportul preşedintelui ABIR. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 293-295.

22. STOICA, Ion. ABIR la o nouă răscruce. A VIII-a Conferinţă Naţională ABIR. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 307.

23. TOMA, Doina. Braşov- o nouă filială ABIR. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 31.

24. VASILESCU, Emil. A III-a Conferinţă Naţională a ABIR. Craiova, 29-30 octombrie 1992. Priorităţi şi rezolvări. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 16-17.

25. VASILESCU, Emil. A IV-a Conferinţă Naţională ABIR. [Iaşi, 8-9 noiembrie 1993]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 8-9.

26. VASILESCU, Emil. A VI-a Conferinţă Naţională ABIR. Timişoara, 20-21 septembrie 1995. Paşi spre maturitatea necesară. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 922-293.

27. VASILESCU, Emil. Noi orizonturi de performanţă. A VIII-a Conferinţă Naţională ABIR. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 305-306.

Accesul la informaţie

28. BOEKHORST, Albert K. Noi tehnologii şi instruirea în domeniul informaţiilor (I-II). În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9(I); 10(II), p. 254-255(I); 287-288(II).

29. BUTKIEVICH, A.; SOROKIN, A. Schimbul internaţional de informaţii în perioada de trecere la economia de piaţă. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 51-54.

30. MOLDOVEANU, Maria. Libertatea de acces la informaţie şi alte libertăţi publice (I-VI). În: Biblioteca. Vol. VI(I); VII(II-VI), 1995(I); 1996(II-VI), nr. 10(I); 4-5-6(II); 7(III); 8(IV); 9(V); 12(VI), p. 301-302(I); 111-112(II); 167-168(III); 209-210(IV); 231-232(V); 340-341(VI).

31. NICULESCU, Mihai. Accesul la informaţie prin fişierul tematic. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 37-39.

32. SCURTU, Ioan; VASILESCU, Emil. Arhivele Statului- instituţie a redeşteptării naţionale. [convorbire cu prof. univ.dr.Ioan Scurtu, directorul general al Arhivelor Statului]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 14-16.

33. STOICA, Ion, Informaţie şi cultură. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 161-162.

34. STOICA, Dan, Probleme ale accesului la informaţia ştiinţifică şi tehnică prin bibliotecile specializate din România. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 13-14.

35. STROE, Emil, Reţeaua europeană de biblioteci. Proiecte de perspectivă. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 250-252.

Activitatea ştiinţifică în biblioteci

36. LUPU, Valentina, Biblioteca în actualitate. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 221.

37. MÂRZA, Eva; MÂRZA, Iacob, O adevărată "sărbătoare a cărţii". Alba Iulia, 23-25 noiembrie 1990. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 4-6.

38. MIHIŢ, A. M., Cu privirea spre secolul XXI. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 275.

39. STOICA, Ion, Bibliotecile şi informaţia în sprijinul dezvoltării umanităţii. Pseudo-reportaj de la Congresul IFLA. Copenhaga, 1997. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 271-272.

40. VASILESCU, Emil, Consecvenţă şi diversitate. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 213-214.

41. VASILESCU, Emil, Tradiţii incipiente. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 246-247.

Asociaţii profesionale

42. BALABAN, Claudia, Asociaţia Bibliotecarilor din Moldova după doi ani de activitate. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. I, p. 2-5.

43. BUBA, Izabela Avari, Asociaţia Tinerilor Bibliologi. Cine sîntem? Cum am apărut? Ce susţinem? În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 22.

44. LUPU, Ioana, Federalizarea asociaţiilor de bibliotecari - şansa de a da coeziune şi forţă profesiei. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 9.

45. REGNEALĂ Mircea, Asociaţie sau uniune...? În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1, p. 6-7.

46. REGNEALĂ, Mircea, Seminar IFLA privind managementul asociaţiilor de bibliotecari din Europa Centrală şi de Est. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-7, p. 59.

47. REGNEALĂ, Mircea, Asociaţia Europeană pentru Învăţământ şi Cercetare în Biblioteconomie şi Ştiinţa Informării (EUCLID) - o organizaţie profesională a unei Europe viitoare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 153-154.

48. STOICA, Dan, Et in Arcadia ego. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 60-61.

49. TĂUTU, Ioana, S-a întîmplat ieri, s-a întîmplat mîine. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1, p. 8-9.

50. BALABAN, Claudia; COSTOPOL, Corina, Gânduri la un nou început de an. Interviu cu dna. Claudia Balaban, directoarea Bibliotecii de Copii "Ion Creangă", preşedinta Asociaţiei Bibliotecarilor din Republica Moldova [realizat de Corina Costopol]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 46-47.

51. BALABAN, Claudia; VASILESCU, Emil, Convorbire cu dna. Claudia Balaban, preşedinta Asociaţiei Bibliotecarilor din Republica Moldova [realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 331-332.

Automatizarea şi informatizarea bibliotecilor

52. *** Plan director pentru informatizarea bibliotecilor din România. Proiect.(Martie, 1995). În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 31.

53. *** BIBEX ' 94. Feed back. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 51-54.

54. *** Serviciul de achiziţii şi utilizarea programului automatizat VUBIS. [grupaj]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 205-210.

55. *** Programul de informatizare a bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 227-228.

56. ANDRIAN, Alexandru, Consideraţii practice în legătură cu utilizarea calculatorului electronic în activitatea de informare şi documentare (I-II). În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 25, 1991, nr. 2(I);3(II), p. 45-46(I); 99-118(II).

57. ATANASIU, Pia; TEODORU, Vitalie, Aspecte ale introducerii tehnicii de calcul în activitatea de bibliotecă (I-II). În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6(I); 7(II), p. 32(I); 30-31(II).

58. BANCIU, Doina, Concepţia sistemului informatic integrat al BCU Bucureşti. Realizări şi perspective. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 42-45.

59. BANCIU, Doina, Accesul la bazele de date full-text. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 79.

60. BANCIU, Doina; BORA, Mihaela; CLINCA, Georgeta, Plan director pentru informatizarea bibliotecilor din România. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 29, 1995, nr. 2-3, p. 99.

61. BERCAN, Gheorghe; ANGHELESCU, Hermina; VASILESCU, Emil, Informatizarea bibliotecilor - un proces la început de drum. Convorbire cu Gheorghe Bercan şi Hermina

Anghelescu [Interviu de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 21-22.

62. BULUȚĂ, Gheorghe, De la cititor la utilizator. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 197.

63. CLINCA, Georgeta; BORA, Mihaela; Bercan Gheorghe- Iosif, Biblioteca Națională - coordonator al programului de informatizare a bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 337-339.

64. CORAVU, Robert, Regăsirea și diseminarea on-line a informației în biblioteci. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 125-126.

65. DEDIU, Liviu Iulian, BVAV - INFO. Proiectul de informatizare a Bibliotecii "V.A.Urechia". În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 22-23.

66. DIMCEA, Costică, Ce este INTERNET. În: Revista Bibliotecii Naționale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 24-26.

67. DOBRESCU, A.; FIERBINTEANU, R.; SAMOIL, A., O abordare a automatizării informării în construcții în România. În: Probleme de informare și documentare. Vol. 24, 1990, nr. 4, p. 158-160.

68. DRAGOMIR, Voichița, Sistemul integrat de bibliotecă VUBIS. În: Probleme de informare și documentare. Vol. 29, 1995, nr. 1, p. 7.

69. DRAGOMIR, Voichița, Etapele informatizării Bibliotecii Centrale Universitare București. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 303-305.

70. ENACHE, Ionel, Prelucrarea cărților de profil în regim automatizat la Biblioteca Facultății de Matematică a Universității din București. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 13-20.

71. FLOREA, Alexandrina; CRAUS, Mitică, Modernizarea serviciilor de informare la Biblioteca Universității Tehnice Iași. Realizări și perspective. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11/12, p. 322-324.

72. GĂBUREAC, Sergiu, Automatizarea și informatizarea în bibliotecile publice din România. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 158-159.

73. LUPU, Ioana, Inaugurarea sistemului informatic al BCU București. Grupaj de interviuri realizat de Ioana Lupu. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 1-7.

74. LUPU, Ioana, Informatizarea bibliotecilor din România începe să prindă coerență. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 151.

75. MAILAT, Gabriela; TOMA, Doina, Informatizarea bibliotecii - o realitate. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 21-27.

76. MARINESCU, Nicoleta, Retroconversia - un punct de vedere al unui catalogator ieșean. În:

Anuarul ABIR. 1996, p. 89-95.

77. MATEI, Dan, Propuneri privind informatizarea bibliotecilor românești. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 34.

78. MATEI, Dan, Raport privind elaborarea formatului bibliografic ROMARC. mai, 1994. În: Bib[illegible] V, 1994, nr. 8-9-10, p. 10-11.

79 [illegible] Dan; TEODORESCU [illegible] Bogdan, Tehnica de calcul utilizată în biblioteci(I,II). În: Bib[illegible] Vol. I, 1990, nr. 4-5(I); 6-7(II), p. 29-30(I); 24-25(II).

80. MATEI, Dan; TEODORESCU, Bogdan, Cataloage informatizate. Fiecare cititor poate avea un catalog pe măsură (I,II). În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10(I); 11-12(II), p. 20-21(I); 38(II).

81. MOLDOVAN James, Utilizarea în comun a resurselor şi automatizarea bibliotecilor: cu o scurtă prezentare a reţelei OCLC. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 1, p. 21-23.

82. MOLDOVEANU, Maria, Biblioteca viitorului. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 161.

83. MOWAT, Ian R. M., Automatizarea bibliotecilor în Marea Britanie. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 62-64.

84. NĂSTASE, Daniela, Procesul de informatizare în Biblioteca Universitară din Craiova. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 161-165.

85. OLTEANU, Florin; GORUN, Edith, Pachetul de programe FOCUS. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 31-32.

86. PETRESCU, Mircea; VASILESCU, Emil, Suntem preocupaţi să susţinem o strategie naţională de informatizare a bibliotecilor. Convorbire cu dl. prof. dr. ing. Mircea Petrescu, preşedintele Comisiei Naţionale de Informatică [realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 3, p. 70-71.

87. PETRUESCU, Niculina, Unele aspecte ale informatizării Bibliotecii Judeţene Constanţa. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 31-32.

88. POPA, Cristi, Exploatarea bazelor de date la Biblioteca "Gh. Asachi" Iaşi. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 43-44.

89. ROBU, Ioana, Aspecte ale procesului de modernizare şi automatizare la Biblioteca Centrală UMF Cluj- Napoca. Realizări şi perspective. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 43-48.

90. RUSEA, Lili, De la colecţiile tradiţionale la colecţiile de informaţii. În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 3, p. 17-18.

91. SÂRB, Teodor, Strategii de automatizare într-o bibliotecă specializată. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 49-60.

92. SCARLAT, Tania, Informaţia - tezaur de cunoştinţe - resursă fundamentală a societăţii. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 116-119.

93. SILVESTRU, Doina; ANA, Angela, Facilităţi oferite de către programul ALEPH utilizatorilor săi. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 120-122.

94. SILVESTRU, Doina; ANA, Angela, Facilităţi oferite de către programul ALEPH utilizatorilor săi. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 48-49.

95. ŞINCAI, Ana, Aplicaţiile informaticii la cercetarea documentară. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 4, p. 219-223.

96. STOICA, Adrian, Aspecte ale alfabetizării informatizate. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 32-33.

97. ŞTOICA, Dan, Căutări - în franceză, recherches. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 73-75.

98. STOICA, Dan, Costurile informatizării într-o bibliotecă centrală universitară. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 211-213.

99. STOICA, Ion, O întâlnire europeană: " East West Information Transfer Conference". În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 51-52.

100. STOICA, Ion, Transferul de informaţii. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 27.

101. STOICA, Ion, Universul informaţional. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 20-21.

102. STOICA, Ion, Interferenţe biblioteconomice contemporane. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 8-9.

103. STOICA, Ion, Unele aspecte ale informatizării bibliotecilor româneşti. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 36-37.

104. STOICA, Ion; BANCIU, Doina; LUPU, Ioana, Interviuri paralele despre o nouă realitate biblioteconomică românească. [Interviuri realizate de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 8-15.

105. TÂRZIMAN, Elena, Corelaţii între UNIMARC şi ISBD. Prezentare generală. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 15-17.

106. TÂRZIMAN, Elena, Implicaţiile noilor tehnologii în procesele biblioteconomice. În:

Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 123.

107. TEODORESCU, Bogdan; MATEI, Dan, Este calculatorul util bibliotecii? În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 35-36.

108. TEODORESCU, Bogdan; MATEI, Dan, Probleme generale ale controlului informaţiei. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 30-31.

109. TUDOR, Emil, Note pe marginea Atelierului de informatizare a Bibliotecii Universitare - UNESCO 1995. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 195.

110. VASILESCU, Emil, Al doilea Seminar Internaţional. Controlul Bibliografic Universal. Bucureşti, 11-14 august, 1993. Bibliotecile la confluenţa cu ştiinţa informaticii. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 18-19.

Bibliofilie

111. BĂDĂRĂ, DORU, Un argument pentru o bibliotecă. O carte cu supralibrosul lui Nicolae Mavroghenie în colecţiile BCU Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 40-41.

112. BAICA, Hortenzia, Valori bibliofile din patrimoniul cultural naţional. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 7.

113. CIOCULESCU, Şerban, Din experienţa unui bibliofil. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 46-48.

114. DIMA-DRĂGAN, CORNELIU, O carte din biblioteca lui Ion Creangă. Articol reprodus din "Revista bibliotecilor", anul XXIV, oct.1971, p.617-618. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 48-49.

115. OLTEANU, Virgil, Avangardismul românesc. Ediţii de interes bibliofil. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 53.

116. OPREA, Nedelcu, O raritate bibliofilă centenară: "Voci latine. De la fraţi la fraţi". În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 41-42.

Bibliografie locală

117. BRATU, Mariana, Bibliografia Prahovei. Tradiţii şi perspective. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 28.

118. MOTOC, Stela, Informarea bibliografică locală. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 16.

119. PARIZA, Maria, Bibliografia locală - componentă a sistemului naţional de informare

(I,II,III,IV). În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6(I); 7(II); 8(III); 9(IV), p. 122-123(I); 177-178(II); 213-214(III); 235-236(IV).

120. ZAMFIR, Constantin Dumitru, Bibliografia locală. Schiţă de sistematizare. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 6-8.

121. ZAMFIR, Constantin Dumitru, Bibliografie locală. Antecedente, concepte, obiective, strategie, împliniri, aşteptări. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 28-30.

Bibliografie naţională

122. *** Bibliografia Naţională, azi. [Grupaj realizat de Ioana Lupu şi Neonila Onofrei pe marginea colocviului cu tema: Evoluţia domeniului bibliografic, organizat de revista Biblioteca]. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 11, p. 1-15.

123. CIORCAN, Marcela, Bibliografii naţionale: automatizarea procesului de elaborare. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 28, 1994, nr. 3-4, p. 111-113.

124. DESA, Stanca, Aspecte metodologice privind elaborarea bibliografiei naţionale a periodicelor. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 12.

125. LUPU, Ioana, Bibliografia română, azi. Constanţa, iunie 1994. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-10, p. 1-2.

126. OPREA, Nedelcu, Din nou despre Bibliografia Naţională Retrospectivă. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 234-235.

127. PERŞINARU, Aurelia; DOBRESCU, Marius, Da, un drum nou. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 152.

128. SFRANGEU, Elena, Aspecte ale bibliografiei naţionale curente. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 26-27.

129. STEFANCU, Mircea, Bibliografia Naţională Română, azi. Structură şi opţiune. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-10, p. 3-4.

130. ŞTEFANCU, Mircea, Bibliografia naţională română curentă. Scurtă prezentare. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 23-24.

Bibliografie specială

131. BUZ, Maria, Limba noastră pentru vorbitori străini. Bibliografie dschisă. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 55-57.

132. FODOR, Bela, Activitatea Bibliotecii Municipale "Szabó Ervin"(Budapesta) la întocmirea

bibliografiei istoriei capitalei. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 78.

Bibliologie

133. ANGHELESCU, Hermina; COSTOPOL, Corina, Tendinţe contemporane în biblioteconomie şi ştiinţa informării. Iaşi, 30 mai - 2 iunie 1996.[Interviu de Corina Costopol]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 182-183.

134. ONOFREI, Neonila, Contribuţia bibliografiei româneşti moderne (1831-1918) la completarea, rectificarea şi precizarea unor informaţii privitoare la cartea românească. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 35-36.

135. PĂSĂILĂ, Marioara; RĂDUŢOIU, Elena, Biblioterapia, prezenţe şi perspective. Interdisciplinaritate : Bibliologie, Psihologie, Medicină - Biblioterapia. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 21-22.

136. SIMONESCU, Dan; LUPU, Ioana, "Bibliografia e cea mai însemnată şi cea mai necesară bibliografului". [interviu realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 49-50.

137. ŞINCAI, Ana, Biblioteconomia - azi. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 82-92.

138. ŞINCAI, Ana, Biblioteconomia contemporană. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 92-94.

139. STOICA, Ion, Unele probleme actuale ale biblioteconomiei româneşti. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 2.

140. TOMESCU, Mircea, Bibliologie. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 63.

Bibliometrie

141. ROMAN, Eliza, O eficientă modalitate ştiinţifică. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 32-33.

142. ROMAN, Eliza, O lege de bază a ştiinţei descoperită de către un bibliotecar. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 38-39.

143. ROMAN, Eliza, Legi ale ştiinţei informării. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 24, 1990, nr. 2, p. 69-75.

144. ROMAN, Eliza, Cuvintele şi informarea. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 25, 1991, nr. 3, p. 138-142.

145. ROMAN, Eliza, Literatura americană în limba română până în 1918. Studiu statistic. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 27, 1993, nr. 3, p. 138-150.

146. ROMAN, Eliza, Câteva observaţii statistice asupra începuturilor traducerilor franceze în presa românească. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 27, 1993, nr. 1-2, p. 43-54.

147. ROMAN, Eliza, Biblioscientometria. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 28, 1994, nr. 2, p. 53-65.

148. ROMAN, Eliza; TRIFU, Valeria, Câteva consideraţii privind bio-bibliografia lui Mihai Eminescu. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 25, 1991, nr. 1, p. 13-16.

Biblioteca Academiei Române

149. BÂRLĂDEANU, Al., Cuvînt de deschidere la jubileul Bibliotecii Academiei Române. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 2-3.

150. LUNGU, Larisa, O sărbătoare pentru minte şi suflet. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 248.

151. MANOLE, Mihaela, Biblioteca Academiei Române îşi deschide noi porţi. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 155.

152. RAFAILĂ, Maria, Conştiinţa datoriei faţă de posterioritate. Criterii în dezvoltarea colecţiilor Bibliotecii Academiei Române. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 30-31.

153. SAHINI, Victor Emanuel, Biblioteca Academiei - Instituţie majoră a culturii româneşti. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 4-8.

154. SAHINI, Victor; VASILESCU, Emil, Va trebui să muncim imens pentru a ne sincroniza cu bibliotecile importante ale lumii. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 2-3.

155. SPĂTARU, Ioan, O "monografie" prin documente. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 15.

156. ŞTREMPEL, Gabriel, Cercetarea ştiinţifică în Biblioteca Academiei Române. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 9-13.

157. ŞTREMPEL, Gabriel, Biblioteca Academiei la 130 de ani. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 262-266.

158. VASILESCU, Emil, Vivat Academia! În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 46-47.

159. VASILESCU, Emil, Pro memoria. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 36.

160. VASILESCU, Emil, Biblioteca Academiei Române la un nou început. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 25-26.

Biblioteca Militară Naţională

161. *** Biblioteca Militară Naţională la ceas de sărbătoare. [grupaj]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 173-179.

162. RĂDULESCU, Theodor; LUPU, Ioana, Biblioteca Militară Naţională la 135 de ani. Interviu cu dl. colonel Theodor Rădulescu, directorul bibliotecii [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 133-137.

Biblioteca Naţională a României

163. *** Noul edificiu al Bibliotecii Naţionale aşteaptă impulsul salvator. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 16-17.

164. BERCAN, Gheorghe Iosif, Biblioteca Naţională în contextul automatizării şi modernizării bibliotecilor publice. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 26-27.

165. BERCAN, Gheorghe Iosif, Raporturile dintre Biblioteca Naţională şi bibliotecile publice. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 22-23.

166. BERCAN, Gheorghe Iosif, Biblioteca Naţională a României în perioada de tranziţie. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 3-5.

167. BERCAN, Gheorghe Iosif, Biblioteca Naţională a României. 160 de ani de la înfiinţare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 10, p. 257-261.

168. BERCAN, Gheorghe Iosif; VASILESCU, Emil, Pe şantierul Bibliotecii Naţionale ritmul lucrărilor depinde de organizarea activităţii. Convorbire cu dl.Gheorghe Iosif Bercan, directorul general al Bibliotecii Naţionale, [realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 18-19.

169. BERCAN, Gheorghe; LUPU, Ioana, Cum îşi (re)gîndeşte Biblioteca Centrală de Stat structurile şi funcţiunile. Interviu realizat de Ioana Lupu cu Gheorghe Bercan, directorul B.C.S. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 10-12.

170. BORA, Mihaela, Prezentarea generală a activităţii automatizate în Biblioteca Naţională. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 5-8.

171. DOBRESCU, Marius, Noua Bibliotecă Naţională. Cum va fi? În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 5-7.

172. DOBRESCU, Marius; VASILESCU, Emil, A luat fiinţă Fundaţia Bibliotecii Naţionale. Convorbire cu dl. Marius Dobrescu, director general adjunct al Bibliotecii Naţionale,[realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 39.

173. ERCEANU, Dan; VASILESCU, Emil, Creativitatea şi imaginaţia - determinante ale

modernizării. Convorbire cu dl. Dan Erceanu, directorul general al Bibliotecii Naţionale [realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 310-311.

174. FINŢESCU, Traian, Biblioteca Naţională - Centre "serveur" naţional BIEF/România. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 21-23.

175. GHIŢĂ, Doina, Filiala OMNIA- Craiova. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 1, p. 19-20.

176. IORDACHESCU, Iuliana, Câteva cuvinte despre Cabinetul de stampe şi grafică a Bibliotecii Naţionale a României. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 44-45.

177. LUCUŢ, Elena Luminiţa, Secţia audio-vizual a Bibliotecii Naţionale. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 1, p. 21-23.

178. LUNGU, Larisa, O privire în depozitele Bibliotecii Naţionale. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 219.

179. MAMINA, Ion, Colecţiile speciale ale Bibliotecii Naţionale se prezintă... În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 7-9.

180. MATEI, Dan; TEODORESCU, Bogdan, Biblioteca Naţională are nevoie de clădirea care i-a fost destinată. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1, p. 10-11.

181. NEMEŞ, Doina, Valorificarea patrimoniului la secţia audio-vizual: posibilităţi şi mijloace. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 1-3.

182. NESTORESCU, Silvia, Activitatea editorială la Biblioteca Naţională a României. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 1, p. 24.

183. NICULESCU, Zenovia, Biblioteca Naţională a României - între azi şi mâine. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 3-4.

184. POPA, Mihaela, Ceea ce nu se vede. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 11-13.

185. VASILESCU, Emil, Dacă vor fi nouăzeci de miliarde de lei, peste trei ani, noul edificiu al Bibliotecii Naţionale ar putea funcţiona. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 66-67.

Biblioteci din alte ţări

186. ALMĂŞAN, Mariana, Biblioteca - a fi sau a nu fi -. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 66-68.

187. ANCA, George, Prin biblioteci străine. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 75-76.

188. BRAD, Traian, Modele de organizare a bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 124-125.

189. BULUŢĂ, Gheorghe, Stat, comunitate, bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 95.

Biblioteci din alte ţări - Albania

190. DOBRESCU, Marius, Albania - impresii de călătorie ale unui bibliotecar. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 61.

Biblioteci din alte ţări - Anglia

191. DUŢESCU, Victor, Bibliotecile publice din Birmingham. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 73-74.

Biblioteci din alte ţări - Belgia

192. ANDRONACHE, Ştefan, Biblioteca Publică Centrală din Anvers. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 62-64.

193. SCHIFIRNEŢ, Constantin, Bibliotecile din Belgia. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 60-63.

Biblioteci din alte ţări - Cehia

194. NIŢU, Elena, O mare bibliotecă europeană: Klementinum, Praga. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 34.

[illegible]

195. BULUŢĂ, Gheorghe, Bibli[illegible]ională a Chinei. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 35.

196. SCHIFIRNEŢ, Constantin, Bibliotecile din China. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 90-96.

Biblioteci din alte ţări - Elveţia

197. NIŢĂ, Sorina, Bibliotacile universitare din Lausanne în societatea informaţiei. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 140.

Biblioteci din alte ţări - Franţa

198. ALEXANDRESCU, Camelia, "Spioni" bibliotecari români la lucru în Franţa. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 56-57.

199. ANDRONACHE, Ştefan, Biblioteca viitorului. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 61-62.

200. ANDRONACHE, Ştefan, Reţeaua bibliotecilor publice din Paris. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 31-32.

201. IOIL, Nora, Un pariu cîştigat în faţa modernităţii, diversităţii şi deschiderii culturale. Casa cărţii, imaginii şi sunetului din Villeursbanne - Franţa. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 63-64.

202. REGNEALĂ, Mircea, Bibliotecile universitare franceze şi contextul european (I,II). Pe marginea unui incitant raport. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7(I); 8(II), p. 28-29(I); 27-29(II).

203. RUCĂREANU, Rodica, Biblioteca Lycée des Parc - Lyon. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 65-72.

204. SCUTARU, Viorica, Centrul internaţional de documentare, informare şi de reflectare prospectivă de la Bordeaux. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 73-76.

205. TUDOR, Emil, Biblioteca municipală Part-Dieu din Lyon. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 143.

Biblioteci din alte ţări - Italia

206. MIHĂILESCU, Alexandrina, Biblioteca Universitară din Bologna sau paradisul într-o bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 79-80.

207. NICOLESCU, Maria, Serviciul Bibliotecar Naţional (SBN) din Italia, la cea de-a III-a Conferinţă. Torino, 26-28 aprilie , 1990. Realizări şi perspective. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 62-64.

Biblioteci din alte ţări - Marea Britanie

208. LUNGU, Larisa, Tehnologia informaţiei în bibliotecile specializate din Marea Britanie. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 90-91.

209. LUNGU, Larisa, Tehnologia informaţiei în bibliotecile specializate din Marea Britanie. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 90-91.

210. MOWAT, Ian R. M., Constituirea bugetului bibliotecilor universitare din Marea Britanie. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 62-63.

211. POPA, Mihaela, Tradiţie şi modernitate în restaurarea de carte din Marea Britanie. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 16-18.

Biblioteci din alte ţări - Norvegia

212. FRÂNCU, Victoria, Norvegia văzută cu un "ochi de bibliotecar". În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 66.

Biblioteci din alte ţări - Olanda

213. BUBA, Izabela; VOICU, Simona, Biblioteci olandeze privite cu "ochiul proaspăt" al tinerilor studenţi de la bibliologie. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 18-19.

214. CÂMPEANU, Florica, Biblioteca Universităţii din Leiden. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 57-62.

215. REGNEALĂ, Mircea, Prin bibliotecile din Olanda. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 55-56.

Biblioteci din alte ţări - Republica Moldova

216. BALABAN, Claudia, O instituţie ce îşi respectă statutul. 50 de ani de activitate a Bibliotecii pentru copii " Ion Crangă" Chişinău. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 11, p. 28-30.

217. BALABAN, Claudia, Asociaţia bibliotecarilor din Republica Moldova - realizări şi perspective. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 99-103.

218. CHINCULOV, Silvia, Biblioteca Academiei de Studii Economice din Chişinău. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 284.

219. CORGHENCI, Ludmila, Biblioteca Naţională a Republicii Moldova. Funcţiile şi direcţiile principale de activitate. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 52-54.

220. CORGHENCI, Ludmila, Biblioteca Naţională a Republicii Moldova în cadrul confederaţiei culturale româneşti. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 71-72.

221. CORGHENCI, Ludmila, Activitatea ştiinţifică a Bibliotecii Naţionale a Republicii Moldova. Starea actuală, perspective. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 20-21.

222. COŞTIUC, Tatiana, Biblioteca Naţională - centru de zămislire a noii culturi. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 30.

223. IOIL, Eleonora; COJOCARU, Laura; CULICEA, Vaughele, Dăruire şi profesionalism. Impresii în urma unei vizite prin câteva biblioteci publice din Chişinău. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 301-302.

224. IŞAEV, Maria, Biblioteca Centrală din Chişinău. Reconstituirea istoriei unei biblioteci româneşti din Basarabia interbelică. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 50-52.

225. KULIKOVSKI, L.; ROŞCA, E., Serviciul de bibliotecă pentru minorităţile naţionale din municipiul Chişinău. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 4-5.

226. OSOIANU, Vera, O colaborare cu ecou în viitor. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 107-108.

227. RĂU, Alexa, Anul bibliologic 1992. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 28-30.

228. RĂU, Alexe, Schimbarea la faţă a bibliotecilor moldovene. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 5-7.

229. RĂU, Alexe, Ispitirea lui Harap Alb sau Anul bibliologic 1993. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 28-29.

230. RĂU, Alexe; LUPU, Ioana, Visul nostru este ca fiecare bibliotecar basarabean să aibă acasă şi la serviciu revista Biblioteca. Interviu cu dl. Alexe Rău [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 48-50.

231. TODEA, Silvia, "Un pod de cărţi" peste Prut. Inaugurarea Bibliotecii de carte românească din Ungheni. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 222.

232. UNGUREANU, Ion; LUPU, Ioana, Pod de cărţi peste Prut. Interviu cu dl. Ion Ungureanu, ministrul culturii şi al cultelor din Republica Moldova [realizată de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 61-64.

233. VASILESCU, Emil, Congresul bibliotecarilor din Republica Moldova. Probleme dramatice, persistente în existenţa bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 328-330.

234. VASILESCU, Emil, Modernizarea serviciilor de informare. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 274-275.

Biblioteci din alte ţări - R.F. Germania

235. BODE, Andreas; SINGER, Alexandru, Un castel pentru minunile copilăriei. [Interviu cu Andreas Bode, realizat de Alexandru Singer]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 77-78.

Biblioteci din alte ţări - R.F.Germania

236. FÜLÖP, Maria, În vizită la Stadsbibliotek Göteborg. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 58-60.

237. THUN, Hans Peter, Sistemul bibliotecilor în Republica Federală Germania (I,II). În: Biblioteca. Vol. VI(I); VII(II), 1995(I); 1996(II), nr. 10(I); 1-2-3(II), p. 314-318(I); 82-86(II).

Biblioteci din alte ţări - SUA

238. CHAPMAN, Ronald, Dezvoltarea personalului în bibliotecile din SUA. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 30.

239. CHAPMAN, Ronald F., Bazele teoretice ale activităţii bibliotecilor în S.U.A. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 28-29.

240. COSTEA, Anca, Biblioteca publică din Queens. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 350-351.

241. FŰLŐP, Maria, Impresii din America. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 366-367.

242. MATEI, Dan, Către parlamentarii noştri. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 36-37.

243. POPA, Opritsa Dragalina, Sectorul de referinţă. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 54-60.

244. REGNEALĂ, Mircea, Reţeaua Naţională de Informare în domeniile cercetării şi învăţământului (NREN) şi impactul ei asupra bibliotecilor. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 61-75.

Biblioteci din alte ţări - Suedia

245. ANGHELESCU, Hermina, Suedia: reţeaua bibliotecilor publice. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 54-56.

246. ANGHELESCU, Hermina, Lectura copiilor în Suedia. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 64.

247. ANGHELESCU, Hermina, Suedia: servicii de bibliotecă pentru emigranţi. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 64.

248. FŰLŐP, Maria; POPTĂNAS, Dimitrie, Călătorie de studiu în Suedia. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 382-383.

Biblioteci din alte ţări - Ţările de Jos

249. BOSSERS, Anton, PICA - reţeaua de automatizare a bibliotecilor în Ţările de Jos. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 63-64.

Biblioteci din alte ţări - Ungaria

250. FŰLOP, Mària, Am fost invitaţii bibliotecii budapestane "Szabó Ervin". În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 62-63.

251. HAVASI Istvánné; OLTEAN, Florentina, Sprijinirea culturală a populaţiei cu limba maternă română, de către Biblioteca Orăşenească "Magyorössy Jànos" din Gyula. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 54-55.

Biblioteci din alte ţări - Ungaria,Finlanda

252. VINŢANU, N., Finlandezii şi ungurii ca cititori. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 30.

Biblioteci publice

253. *** La sărbătoarea primei biblioteci publice româneşti din Transilvania. 135 de ani de existenţă a Bibliotecii "Astra". În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 323-324.

254. *** O bibliotecă precum oamenii săi. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 201-202.

255. *** O bibliotecă între paradoxuri. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 199.

256. *** Noi cercetări în cadrul Proiectului Pentru Dezvoltarea Bibliotecilor Publice (PLDP). Traducere de Larisa Lungu din : Phare-Public Library Development Project, Cluj. Seminar Conference Proceedings Cluj, 10-11th, september 1996. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 240-241.

257. *** Dezbaterile seminarului din Cluj-Napoca, pe tema bibliotecilor publice. Selecţie şi traducere de Larisa Lungu din Information Europe Spring 1997 Vol 02, issue 01. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 144.

258. AGACHE, Catinca, Spaţii ale spiritualităţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 149-150.

259. ANDRONACHE, Ştefan, Instituţia Bibliotecii Publice la Tecuci. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 20-21.

260. ANDRONACHE, Ştefan; LUPU, Ioana, Investiţii de suflet, de inteligenţă şi de muncă. Interviu cu dl. Ştefan Andronache, directorul Bibliotecii Municipale Tecuci [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 22-25.

261. BALACI, Alexandru, La o mare sărbătoare a cărţii. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 10-11.

262. BERCAN, Gheorghe Iosif, Precizări la tema generală de proiectare a unei biblioteci publice. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 25-26.

263. BULUŢĂ, Gheeorghe, BIBLIOROM. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 24-25.

264. BUNESCU, Vasile, Bibliotecile şi învăţătura poporului. Interviu cu prof. univ. dr. Vasile Bunescu, prim vice-preşedinte al Societăţii Naţionale pentru Învăţătura Poporului [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 16-17.

265. BUSUIOC, Nicolae, Biblioteca publică - un sistem deschis, dinamic, eficient. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 6-7.

266. BUSUIOC, Nicolae, Biblioteca publică în tranziţie ? În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 193.

267. BUZLA, Ileana, Biblioteca Casei Corpului Didactic - suport al perfecţionării profesionale. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 333-334.

268. CIOROIU, Constantin, Evantaiul cultural al activităţii bibliotecii publice. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 243-244.

269. COJOCARU, Laura, Aportul materialului audio-vizual la aprofundarea bibliografiei şcolare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 240-241.

270. COSTIUC, Tatiana, Trecut, prezent şi mari speranţe pentru viitor. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 22-24.

271. COSTOPOL, Corina, O sărbătoare a cărţii. La Centrul Cultural "Aman". În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 332-333.

272. DRIVA, Fenia, Personalizarea unei biblioteci. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 41.

273. GHIŢĂ, Dumitru, Normal şi anormal în reţeaua de biblioteci publice din Călăraşi. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 290-291.

274. GLUH, Ludmila, Biblioteca publică în condiţiile trecerii la economia de piaţă. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 14-15.

275. HOLHOŞ, Ioan, O istorie trăită a bibliotecilor (I-V). În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7(II); 8(III); 9-10(IV); 11-12(V), p. 19-20(II); 21(III); 41(IV); 46-47(V).

276. LUPU, Ioana, Zilele Bibliotecii "Ion Heliade Rădulescu". În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 43.

277. LUPU, Ioana, Biblioteca publică - instituţie de protecţie socială în domeniul culturii. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 16-17.

278. LUPU, Ioana, Portret în mişcare: Florica Leho. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 216-218.

279. MATEI, Dan, Planul şesenal sau cum ar putea să arate biblioteca publică românească la anul 2000. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 46-50.

280. MATEI, Dan, Planul şesenal, sau cum ar putea să arate biblioteca publică românească în anul 2000 d. H.(I,II). În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 29, 1995, nr. 1(I); 2-3(II), p. 35-42(I); 79-88(II).

281. MIHAI, Ecaterina, Rolul bibliotecii publice în stimularea intereselor de lectură prin organizarea fondului de publicaţii. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 41-42.

282. NESTORESCU, Silvia, Consfătuirea directorilor din bibliotecile publice din România. Târgovişte, 9-11 noiembrie 1995. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 150.

283. NICOLESCU, Valeriu, Biblioteca "Vasile Voiculescu" Buzău. Un veac de existenţă. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 18-20.

284. OANCEA, C-tin; LUPU, Ioana, "Visez ca centenarul bibliotecii să-l fac între cărţi". [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 2.

285. OPREA, Nedelcu, Biblioteca publică Galaţi. Repere istorice. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 10, p. 262-265.

286. PÂNZAR, Ioan, Biblioteca publică - deziderate şi orizonturi ale lecturii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 215-216.

287. POSTOLACHE, Doina Lelia, Să aducem în activitatea noastră cotidiană imaginea ideală a bibliotecii publice. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 194-198.

288. RÂPEANU, Valeriu, Focar spiritual, factor al rezistenţei morale, de afirmare a valorii noastre spirituale. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 11-12.

289. ROZOREA, Viorica, Timp şi modernizare în redarea informaţiei la Biblioteca "Astra" Sibiu. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 69-73.

290. VASILESCU, Emil, Contemporani cu depăşirea unui tabu. Slatina, în aşteptarea inaugurării unei noi biblioteci publice. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 27.

291. VASILESCU, Emil, Contemporani cu depăşirea unui tabu. La Adjud se naşte o nouă bibliotecă publică. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 4.

292. VASILESCU, Emil, Secţia pentru copii a bibliotecii publice - o instituţie de suflet şi minte.

În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 44-45.

293. VASILESCU, Emil, Bibliotecile publice în orizontul european. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 10, p. 275-276.

294. VASILESCU, Emil, Atitudini diferite faţă de biblioteci. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 181.

295. VASILESCU, Emil, Tradiţii renăscute la Găeşti. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 276-277.

296. VASILESCU, Emil, Biblioteca - echilibru funcţional. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 192-193.

297. VASILESCU, Emil, O insulă de cultură. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 214-215.

298. VASILESCU, Emil, Aspecte ale lecturii în bibliotecile publice. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 209-212.

299. VASILESCU, Emil, De la zidire spirituală la buget. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 148.

300. VINŢANU, N., Menirea bibliotecii publice într-o lume în schimbare. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 28-29.

301. VINŢANU, N., Biblioteca publică şi inteligenţa grupurilor sociale. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 5-6.

Biblioteci publice - judeţene

302. *** File de istorie. Grupaj realizat pe baza maaterialului documentar oferit de conducerea bibl[illegible] "Ureche" - Galaţi. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 8-15.

303 [illegible] "Bibl[illegible]" în judeţul Maramureş. Interferenţe cultural-istorice. În: Bibl[illegible] VI, 1995, nr. 2, p. 33-35.

304. *** Pornind de la o consfătuire sau despre responsabilităţile bibliotecii judeţene în teritoriu. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 200.

305. ANDRIESEI, Monica, Servicii pentru public în Biblioteca Judeţeană "G. Bariţiu" Braşov. Prezent şi perspective. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 247-248.

306. BRAD, Traian, Biblioteca Judeţeană "O. Goga" în faţa reformei. Realizări, priorităţi şi urgenţe programatice. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 16-17.

307. BRAD, Traian, Programul "Phare" la Cluj. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 51.

308. BRAD, Traian, Biblioteca Judeţeană "O. Goga", partener în programul PHARE de modernizare a bibliotecilor publice. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 178-179.

309. BRAD, Traian; LUPU, Ioana, Visând cu ochii deschişi. Interviu cu Traian Brad, directorul Bibliotecii Judeţene "O. Goga", Cluj.[realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 354-358.

310. BRAD, Traian; VASILESCU, Emil, Un program viabil cu adresabilitate naţională. Convorbire cu dl. Traian Brad, directorul Bibliotecii Judeţene " O. Goga" Cluj, [interviu de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 10, p. 276-277.

311. BUSUIOC, Nicolae, "75 de ani, această bibliotecă s-a străduit să-şi formeze un public al ei". Interviu cu directorul Bibliotecii "Gh. Asachi" Iaşi, Niccolae Busuioc [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 348-351.

312. CHIRULESCU, Marian; LUPU, Ioana, Unul din acei oameni minunaţi dăruiţi profesiei. Interviu cu bibliotecarul Marian Chirulescu. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr.1-2, p. 8-9.

313. COSTOPOL, Corina, "ASTRA" 130 ani. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 30.

314. CRAMANCIUC, Gheorghe, Biblioteca - loc sacru, cerul de deasupra noastră. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 38-39.

315. CREANGĂ, Mihai; VASILESCU, Emil, Spre o redefinire a rosturilor bibliotecii. Interviu cu Mihai Creangă, directorul Bibliotecii Judeţene Vâlcea. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 8-10.

316. DRĂGHICI, Rodica, Zilele Bibliotecii Judeţene "Panait Istrati" Brăila. 2 noiembrie 1994. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 14.

317. DRIG, Liliana, Iubind tradiţia, visând la viitorul bibliotecii. De vorbă cu Liliana Drig, directorul bibliotecii "A. D. Xenopol" din Arad [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 181-185.

318. GHEORGHIADE, Gheorghe, "Ne aflăm într-un moment al schimbărilor decisive". Convorbire cu dl. Gheorghe Gheorghiade, directorul Bibliotecii Judeţene Satu Mare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 295-296.

319. GHIŢĂ, Dumitru, "M-am ataşat atât de mult de bibliotecă încât consider că ar fi o trădare din partea mea s-o părăsesc înainte de a vedea problema spaţiului rezolvată".[Interviu de Corina Costopol cu Dumitru Ghiţă, directorul Bibliotecii Judeţene din Călăraşi]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 16-17.

320. IOIL, Eleonora, Demers pentru ziua de mîine. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 33-34.

321. IONESCU-QUINTUS, Mircea; OBROCEA, Ioana, Un om care iubeşte cartea: Mircea

Ionescu Quintus. Micro-interviu. "La o aniversară" [interviu de Ioana Obrocea]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 14.

322. LAZIA, Liliana, La început de an. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 32-33.

323. LUPU, Ioana, Biblioteca "V. A. Urechia" Galaţi. 1890-1990. O mare sărbătoare a cărţii. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 4-5.

324. LUPU, Ioana, (Încă) un Consiliu al directorilor de biblioteci. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 9-10.

325. LUPU, Ioana, Sărbătoarea de dincolo de sărbătoare. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 340-341.

326. LUPU, Ioana, O aniversare cu repetiţie. Biblioteca Judeţeană "N.Iorga" Ploieşti 1921-1996. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 133-134.

327. MACSIM, Gheorghe; LUPU, Ioana, Permanenţă şi dăruire la două niveluri esenţiale ale activităţii [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 4-8.

328. MĂLINAŞ, Constantin; VASILESCU, Emil, Biblioteca - între deciziile locale şi necesităţile dezvoltării moderne. Convorbire cu dl. Constantin Mălinaş, directorul Bibliotecii Judeţene "G.Şincai" Bihor [realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 314-315.

329. MARIS, Ion; VASILESCU, Emil, Cercetarea ştiinţifică - funcţie tradiţională a bibliotecii. Convorbire cu dl. Ion Mariş, directorul Bibliotecii "Astra" din Sibiu [interviu de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 7.

330. MARIŞ, Ion; VASILESCU, Emil, ASTRA - o legendă vie înscrisă în circuitul modernităţii. [convorbire cu dl. Ion Mariş, directorul Bibliotecii Judeţene ASTRA din Sibiu]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 325-328.

331. MIRCEA, Mihail Art; POPTĂMAŞ Dimitrie, Cantitate şi calitate în consultarea colecţiilor la sala de lectură a Bibliotecii Judeţene Mureş. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 31-34.

332. MOLDOVEANU, Maria, Biblioteca şi intelectualii. Convorbire cu Ecaterina Ţurcanu, director al Bibliotecii Judeţene Bacău, Radu Stoian, şef serviciu şi Maria Petrovici, şef serviciu. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 36-37.

333. MOLDOVEANU, Maria, "Idealul de ridicare prin carte". În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 10, p. 266-267.

334. MURGU, Gabriela, Modernizări la biblioteca "G. Asachi". Microcalculatorul. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 11-12, p. 35.

335. OPREA, Nedelcu; LUPU, Ioana, Să ne cunoaştem istoria, inclusiv a profesiei. Convorbire cu dl. Nedelcu Oprea, directorul Bibliotecii 'V. A. Urechia din Galaţ [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 10-11-12, p. 16-20.

336. PETRESCU, Victor; VASILESCU, Emil, Tradiţiile lecturii publice dâmboviţene ne obligă la modernizare continuă. Convorbire cu dl. Victor Petrescu, directorul Bibliotecii Judeţene "I. H. Rădulescu" Dâmboviţa [realizat de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 338-339.

337. PÎNZAR, Ioan; MOLDOVEANU Maria, Adresabilitatea - indicator global al activităţii bibliotecare. Interviu cu dl.Ioan Pînzar, directorul Bibliotecii Bucovinei "I.G.Sbiera"[realizat de Maria Moldoveanu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 359-360.

338. POP, Mioara; VASILESCU, Emil, Biblioteca Judeţeană între propriile aspiraţii de modernizare şi responsabilităţile în teritoriu [interviu de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 165-166.

339. POSTELNICU, Ioana, Per aspera ad Astra. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 31.

340. PUNDICHI, Otilia; PIŞTA, Laura, Impresii la primul contact cu biblioteca într-un moment de sărbătoare. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 17-18.

341. ROMAN, Ileana, Moştenirea ne obligă să avem permanent în faţă viitorul. Convorbire cu dna. Ileana Roman, directoarea Bibliotecii Judeţene "Ioan G. Bibicescu" Mehedinţi. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 291-293.

342. STOIAN, Valeria, Localurile de bibliotecă - o problemă vitală. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8, p. 12.

343. STOICA Ion, A iubi cărţile. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 12.

344. TALEX, Corina, A se mira - mirare!?! În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 28.

345. TĂUTU, I., Oltul în conştiinţa românească. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 37.

346. TEMIAN, Laura, Dacă mă întrebaţi, ce personalizează biblioteca noastră, vă răspund fără ezitare: activitatea de bibliografie locală. Interviu cu dna. Laura Temian, directoarea Bibliotecii Judeţene Maramureş. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 36-38.

347. TODUŢ, Gheorghe, Tinereţea bibliotecii. Convorbiree cu Gh. Toduţ, directorul bibliotecii judeţene Satu Mare. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 10-12.

348. TUDORAN, Radu; LUPU, Ioana, "Un bibliotecar e biblioteca însăşi" [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 13-15.

349. ŢURCANU, Ecaterina; MOLDOVEANU, Maria, Managementul echilibrului. Interviu cu

dna. Ecaterina Ţurcanu, director al Bibliotecii Judeţene "C. Sturdza" din Bacău. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 105-106.

350. VASILESCU, Emil, Soluţia există: ea trebuie doar aplicată. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 8.

351. VASILESCU, Emil, Contemporani cu depăşirea unui tabu. Un lăcaş meritat şi aşteptat. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 5.

352. VASILESCU, Emil, Îngrijorări şi nedumeriri organizatorice. Convorbire cu dl. Marian Creangă, directorul Bibliotecii Judeţene Vâlcea. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 23-24.

353. VASILESCU, Emil, O sărbătoare a cărţii. 90 de ani de la înfiinţarea Bibliotecii Judeţene Timiş. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 19-20.

354. VASILESCU, Emil, Tinereţea unei vechi instituţii de cultură. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 331-332.

355. VASILESCU, Emil, Despre nevoia de înţelegere şi implicare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 297-298.

356. VASILESCU, Emil, Ziua cărţilor. Biblioteca Judeţeană "Antim Ivireanul" Vâlcea - 45 de ani. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 50.

357. VASILESCU, Emil, Biblioteca - monument al spiritului. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 4-5.

358. VASILESCU, Emil, Un topos spiritual. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 312-313.

359. VASILESCU, Emil, O sărbătoare botoşăneană. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 192-193.

360. VASILESCU, Emil, O deschidere necesară. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 177-178.

361. VOINESCU, Silvestru; LUPU, Ioana, Personalitatea unei biblioteci. [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8, p. 6-10.

362. ZAMFIR, Dumitru Constantin, Un nou templu al cărţii. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 36-37.

363. ZAMFIR, Dumitru Constantin; LUPU, Ioana, Omul şi opera [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 20-27.

364. ZAMFIR, Dumitru Constantin; TĂUTU, Ioana, Cultele contra culturii. Cu Dumitru

Constantin Zamfir despre noul destin al Bibliotecii Judeţene Constanţa. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 6-8.

365. BANCIU, Paul Eugen; VASILESCU, Emil, "Biblioteca va deveni un templu cultural". Convorbire cu dl. Eugen Banciu, directorul Bibliotecii Judeţene Timiş [Interviu de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 299-300.

Biblioteci publice - rurale

366. *** "Biblioteca şi tranziţia satului românesc". Cotnari, 4 mai 1993 [colocviu]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 3-12.

367. COSTIN, Corina, Prezenţă permanentă în viaţa comunei. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 106.

368. COSTOPOL, Corina, Două zile din cinci, cu mâinile încrucişate. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 14-15.

369. FURTUNĂ, Carmen, Bibliotecile săteşti: tradiţie şi actualitate(I-VI). În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4(I); 5(II); 6(III); 7(IV); 8(V); 9-10(VI), p. 44-45(I); 24-25(II); 18(III); 17-18(IV); 20(V); 38-39(VI).

370. GĂBUREAC, Sergiu, O bibliotecă rurală la 95 de ani. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 3.

371. GOCI, Aureliu, Biblioteca şi Dimitrie Bolintineanu la Bolintin-Vale. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 29.

372. LUPU, Ioana, Undeva într-o comună din Bărăgan. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 29.

373. MANOLE, Mihaela, Zilele bibliotecilor comunale. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 278.

374. MARUS, Georgeta; DEDIU, Liviu Iulian, La 45 grade 42 minute lat. N şi 27 grade 38 minute long. E, pe harta bibliotecilor ţării veţi găsi: Biblioteca comunală Griviţa. [interviu de Liviu Iulian Dediu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 27-29.

375. MOLDOVEANU, Maria, Biblioteca şi anotimpurile. Condiţia bibliotecilor comunale în procesul tranziţiei satului românesc. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 1-2.

376. MOLDOVEANU, Maria, Puterea statorniciei. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 254-255.

377. MOSCOVICI, Liviu, Educaţia pentru lectură. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 33, p. 74.

378. MOSCOVICI, Liviu, Încercarea de a depăşi tiparele rutinei. Biblioteca comunală Mogoşeşti-Iaşi, între clasic şi modern. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 218-219.

379. SABĂU, Doru, Un primar peentru bibliotecă. Interviu cu dl. Doru Sabău, primarul comunei Cerneşti. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 40.

380. ŢAPU, Aura, Resurecţia bibliotecii începe de la sate. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 6-8.

381. TOADER, I., Mai mult despre istorie. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 38-39.

382. VASILESCU, Emil, Bibliotecile comunale - instituţii culturale vii. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 13-14.

383. VASILESCU, Emil, O instituţie vie. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 107.

384. VASILESCU, Emil, În căutarea echilibrului funcţional. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 217.

Biblioteci româneşti în alte ţări

385. COSMA, Viorel, Biblioteca românilor din emigraţie. Însemnări pe marginea Forumului de la Neptun. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 33.

386. POP, Ioan; LUPU, Ioana, Biblioteca Română din Paris - un centru de iradiere culturală. Convorbire cu dl. Ioan Pop, directorul bibliotecii [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 69-71.

Biblioteci şcolare

387. COSTOPOL, Corina, Întîlnirea bibliotecarilor şcolari. În: Biblioteca. Vol. VIII, 11997, nr. 6, p. 150-151.

388. COSTOPOL, Corina, Biblioteca şcolară - trecut, prezent, viitor. A doua sesiune naţională a bibliotecarilor şcolari. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 4-6.

389. COSTOPOL, Corina, Poezia toamnei. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 336.

390. COSTOPOL, Corina, Pornind de la un examen... În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 151-152.

391. LUPU, Ioana, Mesaj către mîine, la 1 iunie sau să ne alungăm toată zădărnicia. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 55-6-7, p. 1.

392. LUPU, Valentina, Biblioteca şcolară şi reforma învăţământului. În: Biblioteca. Vol. VIII,

1997, nr. 11-12, p. 349-350.

393. LUPU, Valentina, Biblioteca - liant între sufletele cărţilor şi sufletele copiilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 278.

394. MORĂRESCU, Viorica, Biblioteca, laborator de educaţie permanentă. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 38-42.

395. MORĂRESCU, Viorica, Pregătirea elevilor pentru concursurile şcolare. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 21-22.

396. NALAŢ, Victoria, Rolul bibliotecii şcolare în antrenarea cadrelor didactice şi elevilor la activităţi creativ-culturale, la Grupul Scolar Industrial Construcţii de Maşini, Bistriţa. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 43-49.

397. NICOLESCU, Neti, Metode de lucru pentru deprinderea elevilor cu studiul individual. Din experienţa bibliotecii de la Şcoala nr. 51, cl.I-VIII, cu predare în limba franceză intensiv. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 297-298.

398. POPESCU, Liliana, Locul bibliotecii şcolare în sistemul de învăţământ. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 50-51.

399. PUENEA, Rozica, Contribuţia bibliotecii în formarea la elevi a deprinderilor de muncă intelectuală independentă. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 55-60.

400. PUENEA, Rozica; MORĂRESCU, Viorica, Preocupări ale ABIR Olt. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 108.

401. RAFAILĂ, Elisabeta, Educarea şi informarea cititorilor în biblioteca şcolară. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 160-163.

402. RAFAILĂ, Elisabeta, Educarea şi informarea cititorilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 76.

403. RAFAILĂ, Elisabeta, Stimularea lecturii în biblioteca şcolară. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 251-252.

404. ŞINCAI, Ana, Subsistemul bibliotecilor şcolare în sistemul de reformă a învăţământului. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 38-39.

405. VASILESCU, Emil, Cine ajută bibliotecile şcolare ? În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 13-14.

406. VASILESCU, Emil, Bibliotecile şcolare la orizontul sfîrşitului de mileniu. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 129-130.

407. VILĂU, Elena, Bibliotecile şcolare şi formarea deprinderilor de autodidacsie la elevi. În:

Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 296.

408. VINTILĂ, Cristian, Biblioteca şcolară - între deziderat şi realitate. Colaborarea dintre profesori şi bibliotecarii şcolari. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 75.

409. VLAIC, Florenţa, Biblioteca şi educaţia. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 91-96.

Biblioteci specializate

410. ALMĂŞAN, Stelian, Realitate şi deziderate. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997,nr. 1, p. 8.

411. ANCA, George, O carte de I.C. Petrescu sau biblioteca de învăţământ în democratizarea sistemului de educaţie. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 1-7.

412. BÁKAI, Magdolna, Biblioteca pentru copii - loc pentru lectură, joc şi recreere. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 348.

413. BALABAN, C.; RUSU, L., Activitatea formativă a bibliotecii pentru copii. Între deziderat şi realitate. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 24-26.

414. BALABAN, Claudia, Biblioteca pentru copii în universul bibliologic. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 37.

415. BĂLĂŞESCU, Sevastia, Bibliotecile Asociaţiei Nevăzătorilor din România. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 18-19.

416. BANCIU, Doina, Proiectul MEDLIS - RO. Proiectul de informatizare a bibliotecilor medicale din România. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 74-75.

417. CATRINA, Constantin, Colecţii şi biblioteci muzicale. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 45.

418. COSTOPOL, Corina, Universul copilăriei. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 40-41.

419. COSTOPOL, Corina, Biblioteca de francofonie "Elena Văcărescu". În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 109.

420. DIACONESCU, Ioana, Biblioteca Uniunii Scriitorilor, o instituţie de cultură. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 30.

421. DREGHICIU, Doina, Biblioteca Muzeului Naţional al Unirii din Alba Iulia. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 84-85.

422. IOIL, Eleonora, Biblioteca pentru copii între prezent şi viitor. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 172-175.

423. LIGOR, Alexandru, Bibliotecile muzeelor. Cândva - acum - la viitor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 290.

424. MANOLE, Mihaela, Proiectarea cititorului adult în biblioteca pentru copii. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 220-221.

425. MANOLE, Mihaela, Bibliotecile sindicale pe cale de dispariţie? În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 68.

426. MILLER, Marilyn, O invitaţie indirectă la meditaţie asupra bibliotecilor pentru copii. Interviu cu dna. Marilyn Miller, viitoarea preşedintă a asociaţiei bibliotecilor americane. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 61-62.

427. MOLDOVEANU, Valentin Iulian; VASILESCU, Emil, Interesele generale ale profesiei sînt aceleaşi. Convorbire cu dl. col. Valentin Iulian Moldoveanu, directorul Bibliotecii Centrale a Ministerului Apărării Naţionale [interviu de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 18-19.

428. MOTOC, Stela, Pledoarie pentru înfiinţarea unei biblioteci în limbi străine. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 11-12, p. 15-18.

429. PARIZA, Maria, Pledoarie pentru constituirea unei biblioteci macedo-române. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 12-13.

430. PÖRNER, Andrea; LUPU, Ioana, Biblioteca "Institutului Goethe". [interviu realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 86-88.

431. ROBU, Ioana, Biblioteca Institutului de Medicină - centru important şi modern de documentare medicală. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 57-64.

432. VASILESCU, Emil, Bibliotecile sindicatelor pe toboganul indiferenţei. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 15-16.

433. VASILESCU, Emil, Cartea religioasă - între librărie şi bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 40-41.

434. VASILESCU, Emil, Un tezaur peste hotare. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 21.

Biblioteci străine în România

435. *** "Bibliotecile ambasadelor şi centrelor culturale din România - ambasadori ai culturilor naţionale". [colocviu]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 3-18.

436. COSTOPOL, Corina, Redeschiderea Bibliotecii Britanice şi a Centrului Cultural. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 5-7.

437. MASACI, Gabriela, Consiliul Britanic în România: reţeaua de biblioteci. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 131-132.

Biblioteci universitare

438. *** Biblioteca Centrală Universitară Bucureşti. Un simbol renăscut. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 20-22.

439. *** Centenar B.C.U. [Bucureşti]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 109-128.

440. BĂDĂRĂ, Doru, Un centenar. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 33-35.

441. BANCIU, Doina, Automatizarea Bibliotecii Centrale Universitare din Bucureşti. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1997, nr. 1, p. 17-18.

442. COSTOPOL, Corina, Biblioteca Centrală Universitară "Mihai Eminescu", Iaşi. 350 de ani de existenţă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 38-39.

443. GĂLĂTESCU, Cornelia, Între tradiţie şi modernitate. Fişă de identitate. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 57.

444. HENTEA, Ioan, "Am speranţa că cei care vor veni după noi vor continua munca noastră". Interviu cu dl Ioan Hentea, director adj. al BCU "Lucian Blaga" Cluj- Napoca. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 53-55.

445. LOHON, Octavian; VASILESCU, Emil, Niciodată biblioteca nu va putea fi dezumanizată. [convorbire cu dl. Octavian Lohon, directorul Bibliotecii Universităţii din Craiova, realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 22-23.

446. LUPU, Ioana, Biblioteca Universitară [din Constanţa] la început de drum. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 9-10.

447. LUPU, Ioana, Povestea unei mari iubiri sau despre mediateca Norbert Detacye. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 34-35.

448. RADOSAV, Doru; COSTOPOL, Corina, "Într-o bibliotecă universitară tradiţia îşi pune amprenta asupra activităţii curente". Interviu cu Doru Radosav, directorul BCU "Lucian Blaga" Cluj-Napoca. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 48-49.

449. RADOSAV, Doru; LUPU, Ioana, Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga" din Cluj-Naapoca între tradiţie şi modernitate. [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 2-3.

450. SÂRBU, Mariana, Între supravieţuire şi renaştere. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 9-10.

451. STAVARACHE, Dumitru, Biblioteca Academiei de Înalte Studii Militare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 184-185.

452. STOICA, Ion, Biblioteca Centrală Universitară din Bucureşti - un trecut privind spre viitor. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 1, p. 3-8.

453. STOICA, Ion, Gândind la prieteni. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 42-43.

454. STOICA, Ion; VASILESCU, Emil, Nu sunten un beneficiar care aşteaptă doar cheia. Convorbire cu dl. conf. univ. dr. Ion Stoica, Directorul General al B.C.U. Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 24-25.

455. SWOBODA, Petre; VASILESCU. Emil, "Reconstruim un monument al culturii române". Convorbire cu dipl. arh. Petre Swoboda, directorul Princer S.A.,proiectant general al B.C.U. Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 26-27.

456. ŢAPU, Aura, Debut promiţător la universităţile particulare, dar bibliotecile lor reprezintă încă un deziderat. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 22-23.

457. ŢÂRĂ, Vasile, Biblioteca Centrală Universitară Timişoara la început de drum. Convorbire cu prof. univ. dr. Vasile Ţâră, directorul general al Bibliotecii Centrale Universitare din Timişoara. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 16-19.

458. UNGUREANU, Florentina, Contribuţii la istoricul Bibliotecii de Pedagogie-Psihologie, Filiala BCU "Mihai Eminescu", Iaşi. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 39-41.

459. VĂCARIU, Elena, Dialectica raportului bibliotecă-creativitate. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 12-13.

460. VASILESCU, Emil, Biblioteci universitare la început de drum. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 10-11, p. 30.

461. VASILESCU, Emil, Evoluţii contradictorii şi incertitudini în investiţiile culturale. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 6-7.

462. VASILESCU, Emil, Unii muncesc, alţii plătesc "conservări" la "stagnări". În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 25-26.

463. VASILESCU, T., Biblioteci universitare la început de drum. Însemnări din Suceava şi Bacău. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 13-14.

464. VERBINSKI, Lucia, Optimizarea dezvoltării colecţiilor prin perfecţionarea instrumentelor de lucru. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 40-41.

Catalogare

465. ALEXANDRESCU, Camelia, Fişier de date de autoritate. Obiective, funcţii, utilitate. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 29-31.

466. BANCIU, Doina, Noţiunea de "format" între informatică şi biblioteconomie. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 27-28.

467. BESCHEA, Olga, Catalogul colectiv naţional, produs al catalogării partajate. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 59-62.

468. BOROCAN, Ioana; DUMITRĂŞCONIU, Constanţa, Două variante de descriere bibliografică şi UNIMARC. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 43-45.

469. CÂMPEANU, Florica, Probleme de catalogare propuse şi rezolvate de Florica Câmpeanu. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 20.

470. CÂMPEANU, Florica, Cazuri de catalogare rezolvate şi comentate. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 28.

471. CIUCUR, Sanda, Seriale. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 22-23.

472. DUŢESCU, Victor, Nume de persoane. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 1, p. 27-30.

473. DRĂGOI, Elena, Fişierul de autoritate între deziderat şi realitate. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 160.

474. DUMITRĂŞCONIU, Constanţa, Introducere în "controlul de autoritate". În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 306-307.

475. DUMITRĂŞCONIU, Constanţa, Descrierea unei monografii multivolum. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 377-378.

476. DUMITRĂŞCONIU, Constanţa, Implicaţiile informatizării în activitatea de catalogare. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 80-81.

477. DUMITRĂŞCONIU, Constanţa; BOROCAN, Ioana, Scriitorii români din diaspora. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 31-32.

478. DUMITRĂŞCONIU, Constanţa; TUDORICÂ, Eugenia, ROMARC - format românesc de înregistrare a datelor bibliografice. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 119-121.

479. GEORGESCU, Ruxandra, Catalogul pe titluri de literatură. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 38.

480. IOVA, Mariana, Continuitate şi integrare. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 23-25.

481. IOVA, Mariana; MATEI, Dan, Format pentru înregistrarea publicaţiilor monografice (I-IV). În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7(I); 8(II); 9(III); 10(IV), p. 178-180(I); 214-215(II); 238-239(III); 279-282(IV).

482. MATEI, Dan; TEODORESCU, Bogdan, Catalogare şi clasificare asistate de calculator. Se poate mai repede şi mai bine fără fişe mobile ? În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 29.

483. MATEI, Dan; TEODORESCU, Bogdan, Fişiere de autoritate ca entităţi distincte. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 24.

484. PARUSI, Gheorghe, Biblioteca şi catalogarea astăzi. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 31-32.

485. PARUSI, Gheorghe, Biblioteca şi catalogarea astăzi. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1996, nr. 4, p. 229-233.

486. TÂRZIMAN, Elena, Aspecte privind corelaţia între UNIMARC şi ISBD. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 96-104.

487. TÂRZIMAN, Elena, Aspecte ale prelucrării automatizate a documentelor şi construirii cataloagelor informatizate de bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 258-260.

488. TUDORICĂ, Eugenia, Dscrierea publicaţiilor seriale (I-IV). Modalităţi de aplicare a ISBD(S). În: Biblioteca. Vol. II(I,II); III(III-IV), 1991(I); 1992(III-IV), nr. 7-8-9(I); 10-11-12; 1-2(III); 3-4(IV), p. 41-45(I); 36-37(II);25-27(III); 33-35(IV).

489. TUDORICĂ, Eugenia, Prelucrarea serialelor pe calculator. Catalogarea serialelor în sistemul VUBIS la B.C.U. Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 44-45.

Centre de informare şi documentare

490. ANDRONACHE, Ştefan, Proiectarea unui centru de informare în biblioteca publică. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 46-48.

491. BANCIU, Doina, Servicii specializate pentru biblioteci în România. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 14-15.

492. BANCIU, Doina, Centre locale de informare pentru cetăţeni. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 36-37.

493. BURIAN, Adina, Aplicaţii soft pentru Centrul de Informare Comunitară. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 328-330.

494. BUTRIMENCO, A.; LUPU, Ioana, "Numai prin înţelegerea faptului că noi toţi avem scopuri comune, indiferent de limba pe care o vorbim, se pot depăşi toate greutăţile prin care trecem. Interviu cu prof. dr. A. Butrimenco, directorul Centrului Internaţional de Informare

Ştiinţifică şi Tehnică [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 58-59.

495. DEDIU, Liviu-Iulian, Sisteme informatice de interes local. Proiectul BVAU-INFO. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 14-16.

496. DOBRESCU, Felicia, Un centru de documentare şi informare dedicat medicinii româneşti. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 9.

497. DODU, Georgeta, C.I.C. - Potenţial şi direcţii de dezvoltare. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 326-328.

498. DODU, Marius, Strategia promovării C.I.C. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 324-326.

499. IOZAN, Corina, Informaţiile Comunitare Europene - suport al Integrării Comunitare. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 362-364.

500. KIRALY, Adriana, Cercetarea intereselor utilizatorilor - etapă indispensabilă constituirii C.I.C. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 179-184.

501. PACHENT, Guenerer, Cooperarea locală între diferite reţele de biblioteci. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 63-64.

502. PERVAIN, Augusta, C.I.C. - strategie tip. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 185-187.

503. ROBU, Ioana, Biblioteca Institutului de Medicină, ca Centru de Documentare Medicală. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 24-25.

504. ŞTEFANCU, Mircea, Centrul Naţional Român ISDS. Cîteva repere. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 10-11.

505. WATERS, Graham, Inovaţie în cea mai bună tradiţie: o agenţie de abonamente se prezintă ea însăşi. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 32.

Clasificare - Indexare

506. *** Multilingvism şi tezaure de concepte. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 28, 1994, nr. 1, p. 13-17.

507. ACHIRI, Monica, Aspecte privind sinonimia în catalogul de cuvinte-cheie. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 18-21.

508. ANDRIAN, Alex C., Tezaure bazate pe C.Z.U. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 20-21.

509. ANDRIAN, Alexandru, Din nou despre unificarea C.Z.U. şi C.Z.D. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 3, p. 155-160.

510. ANDRIAN, Alexandru, Dezvoltarea Clasificării Zecimale Universale (C.Z.U.) (I-III). În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 27, 1993, nr. 1-2(I); 3(II); 4(III), p. 15-27(I); 101-118(II); 191-205(III).

511. ATANASIU, Pia; TEODORU, Vitalie, Paşi către un sistem unitar de ordonare a informaţiilor. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 3, p. 141-145.

512. ATANASIU, Pia; TEODORU, Vitalie, Consideraţii în legătură cu realizarea unui sistem universal de ordonare a informaţiilor. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 34-36.

513. BAHNA, Daniela, Corespondenţa indici C.Z.U. - cuvinte cheie în cadrul clasei 51 - Matematică. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 118.

514. BAL, Cornel, Sistem informatic pentru gestiunea indicilor C.Z.U. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 25, 1991, nr. 4, p. 159-170.

515. BOROCAN, Ioana, Aspecte ale modernizării catalogului sistematic. Clasa 34 - Drept. Legislaţie. Jurisprudenţă. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 11.

516. CÂMPEANU, Florica, Elaborarea unui vocabular controlat dee matematică în sistemul FOCUS. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 24-25; 34.

517. CÂMPEANU, Florica, Clasificarea lucrărilor de lingvistică, literatură. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 38-40.

518. CLINCA, Geeorgeta, Clasificarea zecimală universală între revizuire şi restructurare. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 11, p. 24-15.

519. CLINCA, Geeorgeta, Clasificarea Zecimală Universală. Schimbări mai mult sau mai puţin radicale. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 17-19.

520. CLINCA, Georgeta, "Toate acestea mai necesită comentarii ?". În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 57-58.

521. CLINCA, Georgeta, Consorţiul C.Z.U. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 23.

522. CLINCA, Georgeta, O schimbare cu multe semne de întrebare. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 10-11.

523. CLINCA, Georgeta, C.Z.U. şi perioada de tranziţe. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 39.

524. CLINCA, Georgeta, Clasa 8 în viziunea consorţiului C.Z.U. (I-V). În: Biblioteca. Vol. VI,

1995, nr. 1(I); 2(II); 3(III); 4-5(IV); 6-7-8(V), p. 12-13(I); 50-51(II); 74-75(III); 138(IV); 211-212(V).

525. COTAN, Ileana, Actualizarea catalogului sistematic. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 139-140.

526. DAMIAN, Dana; ULMU, Păunel, Aspecte ale modernizării catalogului sistematic. Diviziunea 51 Matematică (I-II). În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1(I); 2-3(II), p. 24-27(I); 22-23(II).

527. DRĂGOI, Elena, Logica tabelelor C.Z.U. în ordonarea problematicii logicii. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 236-237.

528. DRĂGOI, Elena, Dificultăţi în indexarea clasi 1 - Filozofie. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 46.

529. ENACHE, Ionel, Regăsirea informaţiilor ştiinţifice cu ajutorul calculatorului, în cadrul unei biblioteci de profil din reţeaua B.C.U. din Bucureşti. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 23-26.

530. FRÂNCU, Victoria, TSB 14 C = indexarea în varianta Bibliotecii Centrale Universitare. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 307-308.

531. FRÂNCU, Victoria, Utilizarea resurselor şi ideea de schimbare. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 80-88.

532. FRÂNCU, Victoria, Indexarea postcoordonată de la deziderat la realitate. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 176-177.

533. FRÂNCU, Victoria, Este Clasificarea Zecimală Universală tezaurificabilă ? În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 81-84.

534. IACOB, Ana Mirela, Aspecte ale modernizării catalogului sistematic în domeniul fizicii. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 34-35.

535. IONESCU, Sanda, Aspecte ale modernizării catalogului sistematic. Diviziunea 337 - Educaţie, Învăţământ, Formare, Instruire, Timp liber. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 22-23.

536. MITCHEL, Joan, Clasificarea zecimală Dewey. Dezvoltare, caracteristici, agendă de viitor. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 32-36.

537. NICULESCU, Mihai, Accesul la informaţie prin fişierul tematic. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 4, p. 205-211.

538. NIŢU, Maria, Obţinerea informaţiilor bibliografice în sistem automatizat. Operativitate şi eficienţă. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 109-115.

539. NIŢU, Maria, C.Z.U. - limbaj informaţional universal. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 46-48.

540. PATRAŞCU, G., C.Z.U. şi bibliotecile mici. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 12-13.

541. PETCU, Bogdan, Analizor lexical şi gramatical pentru substantive şi adjective. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 24, 1990, nr. 1, p. 3-6.

542. PROFIR, Eugenia, Aspecte ale modernizării catalogului sistematic. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 34-35.

543. RIESTHUIS, Gerhard A., Evoluţii în indexarea pe subiecte. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 364-369.

Clasificare-Indexare

544. VLĂDESCU, George, Tehnica clasificării Colon (I-XIV). În: Biblioteca. Vol. IV(I); V(II-VII); VI(VIII-XIII); VII(XIV), 1993(I); 1994(II-VII); 1995(VIII-XIII); 1996(XIV), nr. 11-12(I); 1(II); 2-3-4(III); 5-6-7(IV); 8-9-10(V); 11(VI); 12(VII); 1(VIII); 3(IX); 4-5(X); 6-7-8(XI); 9(XII); 10(XIII), p. 47-49(I); 23-24(II); 58-61(III); 34-35(IV); 62-65(V); 31(VI); 20-21(VII); 26-27(VIII); 83(IX); 141-142(X); 213(XI); 274(XII); 308-309(XIII); 48-49(XIV).

Colecţii documentare

545. BĂDĂRĂ, Doru, Secţia Bibliofilie, manuscrise şi restaurare din Biblioteca Centrală din Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 369-373.

546. DÂRJA, Ileana, Un monument de cultură (Batthyaneum). În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 2, 1996, nr. 1, p. 12-18.

547. CHIHAIA, Lăcrămioara, O importantă donaţie făcută de directorul B.P.Hasdeu Bibliotecii Centrale Universitare din Iaşi. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 143-145.

548. DIMA, Elena, Valoarea documentară a fondului de carte din biblioteca lui Hasdeu. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 151-152.

549. DOLTEA, Natalia, Fondul de publicaţii al Mănăstirii Sf. Ilie-Topliţa, tezaur al spiritualităţii româneşti pe meleagurile harghitene. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 342-343.

550. FĂGUREL, Veluţa, Un manuscris inedit de Alexandru Macedonski. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 43-44.

551. FLOREA, Petre, Generalul Gheorghe Adrian, donator la Biblioteca Academiei Române. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 214-215.

552. GÎNGĂ, Marius, Cabinetul de cartografie. Structurare şi funcţionare. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 2, 1996, nr. 2,

553. ILICA, Diana, Cotroceni-patru secole de istorie şi cultură românească. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 33-34.

554. JAKLOVSZKY, Mariana, Farmecul micii istorii. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 3, 1997, nr. 1, p. 20-23.

555. MACSIM, Gh., Cartea-tezaur "Ab urbe andita" de Titus Livius (Veneţia,1520), punte de legătură între biblioteca Stolnicului Constantin Cantacuzino şi biblioteca. "N.Iorga" Ploieşti. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 53-54.

556. MACSIM, Gheorghe, Fondul monografic local, carte de vizită distinctă a bibliotecii publice. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 24-26.

557. MAIORESCU, Rodica, Catalogul de carte veche străină de secol XVI. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 2, 1996, nr. 2, p. 4-5.

558. MAIORESCU, Rodica, "Livres d'heure" în colecţiile Bibliotecii Naţionale a României. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 3, 1997, nr. 1, p. 15-17.

559. MOLDOVEANU, Maria, Capodopere în biblioteci. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 24-25.

560. MORĂRESCU, Dragoş, Xilogravura transilvană în anul 1784. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 50-51.

561. MORĂRESCU, Dragoş, Ilustraţia cărţii româneşti cu xilo şi linogravuri reproduse. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 354-355.

562. PAPUC, Liviu, Donaţiunea Constantin Hurmuzachi. Biblioteca unui boier moldav la mijlocul veacului trecut. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 42-43.

563. PĂTRAŞCU, G., Organizarea colecţiilor de cărţi poştale ilustrate. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 36-38.

564. PLEŞIA, Ana, Valori artistice şi doccumentar-istorice în Cabinetul de fotografii al Bibliotecii Naţionale. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 2, 1996, nr. 2, p. 13-16.

565. POPESCU, Marilena, Cărţi din colecţia familiei Cantacuzino în fondurile Bibliotecii Naţionale. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 3, 1997, nr. 1, p. 18-19.

566. POPESCU, Tiberiu Cristian, Poemul "Istoria Ţării Româneşti şi a Bucureştilor săracii" într-o variantă autonomă. Cuprinde textul poemului. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 44-48.

567. SCHATZ, Elena Maria, Legiunea română din Italici Documente din colecţiile Bibliotecii Naţionale. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 1, 1995, nr. 1, p. 17-20.

568. SCHATZ, Elena Maria, Tipărituri Koberger în colecţiile din România. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 1, 1995, nr. 2, p. 21-24.

569. SCHATZ, Elena Maria, Incunabule "ex bibliotheca Constantini Karadja" în colecţia Bibliotecii Naţionale a României. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 1, 1995, nr. 1, p. 14-17.

570. SLUTU, Claudia, O bibliotecă cuprinsă într-un catalog. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 80-81.

571. VITCU, Reveca, Donaţia transilvăneanului Carol Mihalic de Hodociu în patimoniul Bibliotecii Centrale Universitare din Iaşi. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 141-142.

Completarea colecţiilor

572. *** 1.Cum aţi rezolvat problema colecţiei locale ? Cum priviţi bibliografia locală ? Ce implicaţii are opţiunea dvs. asupra capacităţilor umane şi materiale ale bibliotecii? (dezbaterea revistei). În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 20.

573. ALEXA, Ioan P., Selecţia şi eliminarea publicaţiilor inutile din fondurile uzuale ale bibliotecilor publice. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 200-202.

574. ALEXA P., Ioan, Repartiţiile guvernamentale de carte, din nou în actualitate. Reveniri cu alte constatări, propuneri şi cerinţe de soluţionat. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 77-78.

575. BOER, Boglá-Etelka; DÓSA, Csaba, Posibilităţi de aplicare a legii lui Bradford în managementul de bibliotecă. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 2, p. 71.

576. CREANGĂ, Marian; VASILESCU, Emil, De la un buget centralizat la o investiţie (doar) amînată? Convorbire cu d-l Marian Creangă, directorul Bibliotecii Judeţene "Antim Ivireanul" Vâlcea (interviu de Emil Vasilescu). În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 229-230.

577. DUMITRESCU, Daniela, Periodicele electronice - o alternativă viabilă? În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 3, p. 19-23.

578. FIROIU, Gabriel, Criteriile de selecţie în politica de dezvoltare a colecţiilor în raport cu ofertele pieţei editoriale. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 116-117.

579. GĂBUREAC, Sergiu, Foamea de spaţii şi plivitul colecţiilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, p. 122-123.

580. HOLHOŞ, Ioan, Ce facem cu colecţiile bibliotecilor ? Puncte de vedere. În: Biblioteca. Vol.

II, 1991, nr. 4-5-6, p. 23.

581. IANCU, Mioara, Creşterea colecţiilor între realizări şi perspective incerte. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 203.

582. IOAN, Alexa P., Prima repartiţie guvernamentală de carte. Studiul de caz şi puncte de vedere conexe. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 374-376.

583. KOUWENHOVEN, A. O., Bibliotecile şi "universul informaţiei": tranziţie de la colecţiile complete la cele selective. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 31.

584. LUPU, Ioana, 1000+1. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 3.

585. LUPU, Ioana, Servicii centralizate pentru biblioteci şi cooperarea internaţională. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 10.

586. MANOLACHE, Julieta, Îmbogăţirea prin donaţii a colecţiei Bibliotecii de Litere din cadrul Bibliotecii Centrale Universitare "M.Eminescu" din Iaşi. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 29-33.

587. MOLDOVEANU, Maria, Mentalităţi manageriale. Achiziţia de carte în bibliotecile publice. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 223.

588. PANAITESCU, Mia; LUPU, Ioana, O activitate - cheie pentru bibliotecă. Convorbire cu dna Mia Panaitescu, şefa Serviciului de completare a colecţiilor din BCU Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 10-12.

589. PITUC, Veronica, Particularităţi ale procesului de achiziţie (selecţie) asistată de calculator a cărţilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 198-200.

590. PORUMBEANU, Octavia Luciana, Aspecte teoretice şi practice privind selecţia documentelor în bibliotecile contemporane. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 172-183.

591. ŞERBĂNESCU, Gabriela, Dezvoltarea colecţiilor în structura Bibliotecii Universităţii din Craiova. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 61-65.

592. SIMION, Cătălina, Criterii de selecţie în achiziţia documentelor în bibliotecile universitare din Marea Britanie. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 164-171.

593. SINCOFSCHI, Aurora, Cercetarea şi periodicele electronice. În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 3, p. 24-25.

594. STOIAN, Valeria, Completarea - în permanenţă completare. O privire critică. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 32-33.

595. TIMCU, George; VASILESCU, Emil, "Comanda de stat"- sursă importantă de susţinere a cărţilor şi publicaţiilor de valoare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 64-65.

596. TUDORICĂ, Eugenia, După un an de eforturi din activitatea sectorului de publicaţii seriale din cadrul BCU Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 13-14.

597. UNGUREANU, Florentina, Parapsihologie.Colecţii ce îşi reclamă dreptul la existenţă. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 84.

598. VASILESCU, Emil, Anticariatele-instituţii de cultură sau simple intreprinderi comerciale ? În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 57-58.

599. VASILESCU, Emil, Se mişcă (totuşi) ceva. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 241.

600. VASILESCU, Emil, Negustorii de carte. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 33-34.

601. VERBINSKI, Mutaţii relevante în orientarea generală a achiziţiei de publicaţii intervenite în ultimii ani. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 13-14.

602. VINCLER, Marieta, Depozitul legal. Evoluţia. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 1, 1995, nr. 2, p. 8-10.

603. WATERC, Graham; LUPU, Ioana, Cu Graham Waterc despre afaceri în piaţa informaţiei şi nu numai(interviu realizat de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 30-32.

Conferinţe şi întîlniri profesionale

604. *** INFO '96. Săptămîna Informării Documentare în România. A cincea reuniune anuală. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 245.

605. ANGHELESCU, Hermina, Bibliotecile şi arhivele din România văzute prin prisma bibliotecarilor americani. Note de călătorie de la Conferinţa Anuală a Asociaţiei Americane pentru Promovarea Studiilor de Slavistică. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 155-157.

606. POPA, Doina, IFLA şi bibliotecile viitorului. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 3, 1997, nr. 1, p. 26-27.

607. POPESCU, Dan Radu, Un nou organism profesional. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 42.

608. REGNEALĂ, Mircea, Martor la a 57-a Conferinţă generală IFLA. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 49-51.

609. REGNEALĂ, Mircea, O conferinţă a încrederii în viitorul bibliotecilor. IFLA 1992-New Delhi. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 58-59.

610. ROBU, Ioana, Et in Arcadia ego. Al 7-lea congres de biblioteconomie medicală şi a 95-a Conferinţă M.L.A. Washington. 7-12 mai 1995. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6,

p. 158-160.

611. STOICA, Ion, IFLA- Moscova, 1991. A 57-a Conferinţă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 66.

612. STOICA, Ion, Accente româneşti la cea de a 56-a Conferinţă IFLA, Stockholm 1990. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 4.

613. STOICA, Ion, Actualitete şi perspectivă. Note pe marginea unui congres al bibliotecarilor francezi. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 62-63.

614. TĂUTU, Ioana, De trei ori bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 15.

Conservarea-Igiena-Restaurarea colecţiilor

615. ANGHELESCU, Hermina, Proiect britanic de sprijinire a restaurării patrimoniului din România. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 62.

616. CIŞMAN, Maria, Metode moderne de conservare şi păstrare a cărţilor. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 16-18.

617. CONDEESCU, Alexandru, O meditaţie asupra cărţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 280-281.

618. DRIG, Liana, Un semnal de alarmă. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 28.

619. ENACHE, Ionel, Editarea şi conservarea publicaţiilor electronice. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 123-128.

620. GARDINER, Graeme; STEPHERD, Rob, Anglia- sprijină acţiuni de salvare a cărţii de patrimoniu din România. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 59-60.

621. NESFÂNTU, Mariana Lucia, Activitatea de cooperare dintre Comisia Europeană de Conservare şi Acces (ECPA) şi Biblioteca Naţională a României. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. 3, 1997, nr. 1, p. 36-37.

622. OPREA, Florea, Protecţia bunurilor culturale. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 281-282.

623. POPA, Mihaela, Conservarea colecţiilor, o problemă prioritară. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 36.

624. POPA, Mihaela, Desprăfuirea cărţilor-operaţie obligatorie pentru fiecare depozit de bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 31.

625. POPA, Mihaela, Prevenirea şi combaterea deteriorării microbiologice a colecţiilor. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 14-15.

626. POPA, Mihaela, Oaspeţii nedoriţi ai colecţiilor. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 13.

627. POPA, Mihaela, Bolile acute ale cărţilor. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 37.

628. RĂU, Alexe, De la "Memoire du monde" la "Memoria Moldovei". În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 320-322.

629. VARRY, Dominique; LUPU, Ioana, Datoria de a transmite generaţiilor viitoare tezaurele bibliotecilor. Interviu cu Dominique Varry (realizat de Ioana Robu). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 10, p. 319-320.

Cultura minorităţilor naţionale

630. FOTOPOULOS, Sotiris; COSTOPOL, Corina, A venit vremea să putem avea acces şi deschidere spre cultura noastră elenă. Convorbire cu dl. Sotiris Fotopoulos. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 21-22.

631. IANCOVICI-TIMOCEANU, Petru; VASILESCU, Emil, Vlahii timoceni-români uitaţi ? Convorbire cu dl. Petru Iancovici-Timoceanu, redactor şef al revistei "Curcubeul timocean"(realizată de Emil Vasilescu). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 8-9.

632. RĂDUCANU, Gheorghe, "Nu-l poţi înţelege pe cel de lîngă tine, fără să-l cunoşti". Interviu cu dl. Gheorghe Răducanu, deputat, Partidul Romilor. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 40-41.

633. TĂRÂŢEANU, Vasile; VASILESCU, Emil, Nu încetăm nici o clipă de a fi români, chiar dacă suntem cetăţeni străini. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 98-101.

634. VOSGANIAN, Varujan; COSTOPOL, Corina, Cartea - o coordonată specifică a poporului armean. Convorbire cu dl. Varujan Vosganian, preşedinte al Uniunii Armenilor din România, membru în Parlamentul României, redactor şef al revistei "Ararat". În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 55-57.

635. VOSGANIAN, Varujan; VASILESCU, Emil, Problemele etniei noastre ţin de problemele generale ale ţării. (interviu realizat de Emil Vasilescu). În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 11, p. 18-20.

Edituri-Editare

636. *** Implicaţiile economiei de piaţă în relaţia editură-bibliotecă (colocviu). Bucureşti, 24 mai 1993. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 1-17.

637. BOLBOAŞĂ, Niculae; COSTOPOL, Corina, Am reuşit să ne adaptăm rapid la noile condiţii. Convorbire cu domnul Niculae Bolboaşă, director general Romdidac (interviu de Corina Costopol). În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 319-320.

638. DUMITRESCU, Anca; VASILESCU, Emil, Argumentul nostru - valoarea cărţilor editate. Convorbire cu dna Anca Dumitrescu, director relaţii cu publicul, membru fondator al Editurii All (realizat de Emil Vasilescu). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 155-156.

639. E.V. (VASILESCU, Emil), Difuzarea publicaţiilor între blocaj şi speranţă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 43.

640. GEORGESCU, Ruxandra, Reprezentarea editurilor în cadrul ISBN. În: Biblioteca. Vol. III, 1996, nr. 1-2-3, p. 47-48.

641. HENTEA, Ioan; GĂLĂTESCU, Cornelia, Momente semnificative în activitatea editorială din perioada interbelică. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 27-37.

642. ILIESCU, Ion, "Vrem să facem mai mult pentru pătrunderea informaţiei în toate unităţile". În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 32-36.

643. IOAN-FRANC, Valeriu; MOLDOVEANU, Maria, "Biblioteca este un loc sacru". Interviu cu dl. Valeriu Ioan-Franc, directorul Editurii Expert, director al Centrului de Informare şi Documentare Economică (realizat de Maria Moldoveanu). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 29-30.

644. MARINESCU, Ion; VASILESCU, Emil, Dificultăţi şi perspective în editarea cărţii. (interviu realizat de Emil Vasilescu). În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-8-10,p. 50-52.

645. MARINESCU, Paul, Dezechilibrele de pe piaţa cărţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 203.

646. MOLDOVEANU, Maria, Politica internaţională în domeniul cărţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 11-12.

647. MOSCOVICI, Liviu, Un domeniu mai puţin studiat : activitatea editorială a bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 335-336.

648. NICOLESCU, Cristian; LUPU, Ioana, Editura Niculescu. Interviu cu dl. Cristian Niculescu, preşedintele editurii (interviu realizat de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 25-26.

649. OLTEANU, Virgil, Ediţiile definitive ale scriitorrilor români contemporani apărute la Fundaţia pentru Literatură şi Artă.1936-1947. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 52-53.

650. OPRIŞ, Tudor, Bibliotecarul şi rolul lui în evaluarea şi orientarea producţiei de carte. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 54.

651. PARIZA, Maria, "Carte Aromână", editura unui grai miracol. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 40.

652. PARUSI, Ioana, Activitatea editorială contemporană şi unele prrobleme ale catalogării cărţii. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 32-33.

653. REGNEALĂ, Mircea, Informaţia electronică în biblioteci. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 129-144.

654. REGNEALĂ, Mircea, Bibliotecile şi copyright-ul în epoca informaţiei electronice. Preocupări internaţionale. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 138-141.

655. TĂUTU, Ioana, Misterioasa Anaith sau despre "bişniţa" editorială. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 52-53.

656. TĂUTU, Ioana, O editură se prezintă prin cărţile ei. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 55.

657. VASILESCU, Emil, Carte frumoasă cinste... În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 51-52.

658. VASILESCU, Emil, Destinul cărţii. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 47-49.

659. VASILESCU, Emil, Actualitate şi perspectivă în limbile minorităţilor naţionale. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 41-42.

660. VASILESCU, Emil, Valoare, diversitate, improvizaţie. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 49-52.

661. VASILESCU, Emil, Editura Paideia-o emblemă a valorii. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 35.

662. VASILESCU, Emil, Problemele cărţii în dezbatere internaţională. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 12-15.

663. VASILESCU, Emil, O editură specializată-editura Petrion. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 56.

664. VASILESCU, Emil, Tîrgul internaţional de carte. Bucureşti,1994. O manifestare internaţională a culturii. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 70-72.

665. VASILESCU, Emil, Argument şi avertisment. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 36-39.

666. VASILESCU, Emil, Târgul Internaţional de Carte - Bucureşti 1995. De la euforia libertăţii la dimensiunea axiologică. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 222-224.

667. V.E. (VASILESCU, Emil), "Gaudeamus" de la "de toate pentru toţi" la iniţiative

specializate. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 27.

Ex-libris

668. MĂLINAŞ, Constantin, Propunerii pentru descrierea uniformă ISBD în ex-libris-ul etichetei. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 87-89.

669. MÂRZA, Iacob, Biblioteca Batthyaneum din Alba-Iulia. Motivul cărţii în ex-libris. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, p. 45-47.

Împrumut interbibliotecar

670. POPESCU, Dan Radu, Cooperare şi parteneriat. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 142.

671. RAZBA, Maria, Soluţionarea cererilor de informare a beneficiarilor prin împrumut interbibliotecar intern şi internaţional. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 25-27.

Informare-documentare

672. ANGHEL, Gheorghe, Situaţia şi perspectivele dezvoltării organelor de informare tehnico-ştiinţifică din România. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 29, 1995, nr. 1, p. 3-4.

673. ATANASIU, Pia; TEODORU, Vitalie, Preferinţe ale beneficiarilor pentru diferite sisteme de ordonare a informaţiilor. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 38.

674. ATANASIU, Pia; TEODORU, Vitalie, Instrumente de informare documentară folosite de studenţi. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 23-24.

675. BANCIU, Doina, Informarea şi documentarea din România în viziunea specialiştilor în domeniu. InfoDocRom. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 123.

676. BANCIU, Doina; STĂNESCU, Sorin, Accesul publicului la informaţii stocate electronic în sistemele de informare şi documentare. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 115-117.

677. BOEKHORST, Albert, Documentarea în bibliotecă şi studiul informării. Educaţia şi învăţământul în Olanda. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 78-79.

678. BULUŢA, Gheorghe, Pagini din istoria bibliografiei româneşti. În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 3, p. 9-11.

679. CEŞA, Doina, Brevetul de invenţie, formă superioară a proprietăţii intelectuale. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 8.

680. CIUC, I., Biblioteconomie şi informare documentară. Standarde în vigoare. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 16.

681. CORAVU, Robert, Strategii de utilizare a operatorilor booleeni în catalogul on-line din sistemul VUBIS. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 63-79.

682. DRAICA, Adina, Repere pentru activitatea viitoare a serviciului bibliografic. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8, p. 16-17.

683. GAGEA, Adriana, Activitatea bibliografică desfăşurtă de Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu" Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 9-10.

684. HORVAT, Săluc, Terminologia din domeniul informării şi documentării. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 60-63.

685. HORVAT, Săluc, Terminologia bibliologică în primele dicţionare ale limbii române. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 48-49.

686. IACOB, Ana Mirela, Cercetarea bibliografică în domeniul fizicii nucleare. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 13-14.

687. LĂZĂRESCU, Georgeta, Relaţia progres tehnic-informaţie şi implicaţiile la nivelul intreprinderilor industriale. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 24, 1990, nr. 1, p. 11-20.

688. MELINTE, Elena, Biblioteca şi diseminarea informaţiei. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 184-189.

689. MIHĂILESCU, Alexandrina; TOMA, Doina, Impactul documentariştilor cu noile tehnologii de prelucrare a informaţiilor. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 105-108.

690. MOŞU, Andrei; BANCIU, Doina, Unele aspecte ale tratării interacţiunii dintre controlul bibliografic şi informarea tehnico-ştiinţifică la nivel naţional. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 24, 1990, nr. 3, p. 114-118.

691. MOTOC, Stela, Repere trecute şi viitoare în activitatea de informare bibliografică. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 30-31.

692. NAICU, Olimpiu, Demersuri pentru un sistem naţional de informare şi documentare. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 31-33.

693. NAICU, Olimpiu, Centralizare şi descentralizare în informare şi documentare în condiţiile economiei de piaţă. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 29-30.

694. NAICU, Olimpiu, Demersuri pentru un sistem naţional de informare şi documentare. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 25, 1991, nr. 2, p. 35.

695. ONOFREI, Neonila, Biblioteca astăzi. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 10-11.

696. PODGOREANU, Anca, Bibliografia - un "topos" al informării. În: Buletin ABIR. Vol. 8,

1997, nr. 3, p. 12-16.

697. REABOIU, Elena, Biblioteca şi cerinţele actuale de informare. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 41-45.

698. ROMAN, Eliza, Unele aspecte ale confruntării dintre documentarist şi problemele textului. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 24, 1990, nr. 4, p. 139-147.

699. ROMAN, Eliza, Un nou aspect al confruntării bibliotecarului cu textul. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 26-27.

700. ŞINCAI, Ana, Aplicaţiile informaticii la cercetarea documentară. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 66-71.

701. TEODORESCU, Bogdan, Bănci de date publice. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 24, 1990, nr. 3, p. 91-102.

702. TEODORU, Vitalie; ATANASIU, Pia, Consideraţii asupra desfăşurării activităţii de informare ştiinţifică şi tehnică. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 24-25.

703. TOIA, Adrian, Un model conceptual al bazei de date la nivel de ramură în ştiinţă şi tehnologie. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 24, 1990, nr. 2, p. 47-57.

704. TUFIŞ, Anca, Bibliographia Orientalis, reper informativ pentru spaţiul etno-cultural dobrogean. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 14-15.

705. VARRY, Dominique; LUPU, Ioana, Unele aspecte ale activităţii de informare. Cu doamna Dominique Varry, director la Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'Information et des Bibliothèque (interviu realizat de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 253-254.

706. VASILE, Elena, Un ghid al lucrărilor de referinţă româneşti în pregătire la Biblioteca Naţională. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 9.

707. VASILESCU, Emil, Pe litoral, cartea (nu) este aşteptată. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 11-12.

708. VASILESCU, Emil, Un moment al pregătirii intrării în structurile europene. Deschiderea Centrului de Informare Europeană la Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 2-3.

709. VISINESCU, Victor, Cercetarea bibliografică. Componentă indispensabilă a culturii naţionale autentice. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 26-28.

710. VOICANA, Mircea, Sistemul informatic juridic românesc. SJUR. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 25, 1991, nr. 4, p. 182-195.

711. ZALIS, Henri, Funcţii ale sintezei bibliografice. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 36.

Învăţământ bibliologic

712. *** Bibliotecarul azi. Învăţământul de profil şi enigmele profesiei (Colocviu) Bucureşti, 18 decembrie 1992. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 4-17.

713. BANCIU, Doina, Societatea informaţională şi formarea specialiştilor în ştiinţa informării la Universitatea Bucureşti. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2,p. 39.

714. BANCIU, Doina, Cerinţe minimale pentru pregătirea specialiştilor în ştiinţa informării în societatea informaţională. Un punct de vedere. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 145-150.

715. BANCIU, Doina; LUPU, Ioana, Fascinaţia utilităţii. Interviu cu dna dr. ing. Doina Banciu, profesor asociat la Secţia de bibliologie şi ştiinţa informării a Universităţii Bucureşti (realizat de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 24-25.

716. BOEKHORST, Albert K.; LUPU, Ioana, Nu doar mutaţii de obiect ci şi de metodă în învăţământul bibliologic. Interviu cu dl. Albert K. Boekhorst (realizat de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 26-27.

717. BOEKHORST, Albert; LUPU, Ioana, Interviu cu dr. Albert Boekhorst. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, p. 13-14.

718. BOGKHORST, Albert; LUPU, Ioana, Interviu cu dr. Albert Bogkhorst. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8, p. 13-14.

719. BULUŢĂ, Gheorghe, Învăţământul bibliologic şi realitatea bibliotecară. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 152-154.

720. CÂMPEANU, Florica, Coordonate ale învăţământului biblioteconomic american. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 53.

721. CLINCA, Georgeta, Braşov - 10-12 august, o punte de legătură. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 10-11.

722. CRAIA, Sultana, Instrumentele de informare: la ce bun ? În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 261.

723. DAFINOIU, Spiridon, Activitatea de asistenţă metodologică încotro ? În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 18-19.

724. KOUWENHOVEN, A. O., Şcoala olandeză de bibliologie la Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 20-22.

725. LUNGU, Larisa, Învăţământul biblioteconomic. A fi sau a nu fi. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 154-155.

726. MOWAT, Ian, Învăţământul biblioteconomic şi de ştiinţa informării în Marea Britanie. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 62-64.

727. PĂTRAŞCU, G., Despre biblioteconomie ca obiect liceal. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 29-30.

728. PORUMBEANU, Octavia Luciana, Periplu prin biblioteci. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 219-220.

729. RĂU, A. A.; NOVAK, A. N.; GLĂBACI, E. D., Sistemul de îndrumare metodică a bibliotecilor din învăţământul superior şi mediu din Republica Moldova. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 50.

730. REISTHUIS, Gerhard I. A., Şcoala olandeză de bibliologie la Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 19-20.

731. SIMONESCU, Dan; BULUŢĂ, Gheorghe, Dialog pe temă dată. Interlocutor prof.dr.doc.Dan Simonescu (interviu realizat de Gh. Buluţă). În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 42-43.

732. ŞINCAI, Ana, Pregătirea profesională a specialiştilor din bibliotecile de învăţământ superior. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 15-17.

733. ŞINCAI, Ana, Pregătirea profesională a specialiştilor din bibliotecile de învăţământ superior (1). În: Anuarul ABIR. 1991, p. 73-83.

734. STOICA, Ion, Bibliologia şi şi ştiinţa informării îşi cîştigă statutul universitar. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 4-5.

735. STOICA, Ion, Formarea bibliotecarilor. Unele note şi opinii prilejuite de o recentă călătorie de documentare. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 31-32.

736. STOICA, Ion; CRAIA, Sultana, Învăţământul bibliologic în actualitate. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. I, 1995, nr. 2, p. 37-38.

737. TÂRZIMAN, Elena, Învăţământ biblioteconomic într-o lume în schimbare. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 109-110.

Istoria bibliotecii

738. *** Un secol de lectură publică la Bacău. Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 46-48.

739. ANCA, George, ONISIFOR GHIBU- idei biblioteconomice. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993,

nr. 7-8, p. 50-52.

740. BERCAN, Gheorghe Iosif, Biblioteca Naţională a României. Scurt istoric. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 1, p. 5-13.

741. BOGDAN, Maria G., Fundaţia Carol. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 45.

742. BOJIN, Maria, Istoria bibliotecilor în periodice româneşti vechi. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 31.

743. BONDOC, Gheorghe, Prolegomene la o viitoare istorie. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 3-10.

744. BUSUIOC, Nicolae, Biblioteca "Gh.Asachi" Iaşi - 75. Pagini de istorie. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 342.

745. CONSTANTIN-ZAMFIR, Dumitru, File de istorie. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 10-13.

746. CRAIA, Sultana, Divanul sau "gâlceava" teoriei cu practica. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 353.

747. DUMITRESCU, Victoria, Formarea bibliotecilor în România. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 25-30.

748. FAICIUC, Elena, Muzeul Limbii Române - centru naţional de informare şi documentare în profilul filologic , în perioada interbelică. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 3, p. 80-81.

749. MELINTE, Elena, Despre începuturile bibliotecilor în Ţările Române. În: Biblioteca. Vol. III, 1996, nr. 4-5-6, p. 140.

750. PĂPURICĂ, D. M., În: Biblioteca. Vol. I ; II, 1990, nr. 6-7-8 ; 8-9-10, p. 39-42 ; 34-39.

751. PETRESCU, Victor, Tradiţii ale lecturii publice în Târgovişte. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 51-52.

752. POPESCU, Mihai, Argument pentru o Bibliotecă Militară Naţională. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 46-47.

753. REGNEALĂ, Mircea, Funcţia educaţională a bibliotecilor. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 46-56.

754. REGNEALĂ, Mircea, Funcţia estetică a bibliotecilor din antichitate până în Renaştere. În: Anuarul ABIR. 1991, p. 34-42.

755. TĂUTU, Ioana, Un capitol la istoria bibliotecilor româneşti. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 9.

756. TOMOZEI, Gheorghe, Biblioteca din vis. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 56.

Istoria cărţii

757. BĂDĂRĂ, Dan, O carte oferită lui Mihai Sturdza, în colecţiile Bibliotecii Centrale Universitare Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 39-41.

758. BĂDĂRĂ, Doru, O carte cu supralibrosul lui Nicolae Mavrocordat. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 43-44.

759. BĂDĂRĂ, Doru, Contribuţie la Bibliografia Românească Veche. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 37.

760. BĂDĂRĂ, Doru, O carte regăsită. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 28-29.

761. BĂLĂŞESCU, Sevastia, Muzeul tipăriturilor şi al cărţii vechi româneşti. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 33-44, p. 46-47.

762. BONDOR, Ioana, Circulaţia cărţii religioase ortodoxe în localităţile Arcului carpatic. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 314-316.

763. BUSUIOC, Nicolae, Salvarea bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 97.

764. COSTOPOL, Corina, Salonul naţional de carte şi publicaţia culturală. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 15.

765. MATEI, Nina, Contribuţii privind activitatea tipografiei "Neamul românesc"("Datina românească") la începutul secolului XX. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 49-50.

766. MELINTE, Elena, Tipografia arabă de la Mănăstirea Sf. Sava din Iaşi. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 292-294.

767. MIHAIL, Paul; MIHAIL, Zamfira, Cartea românească veche tipărită în Basarabia. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 44-45.

768. MORĂRESCU, Dragoş, Duca Sotir din Thasos. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 43-45.

769. MORĂRESCU, Dragoş, Ioan Zugrav, În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 168-170.

770. PLOŞNIŢĂ, E., Consideraţii cu privire la activitatea tipografică a lui Achim Popov la Chişinău. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 31.

771. RAICHICI BOTGROS, Liubiţa, Mesajul lumii uitate într-un vechi protocol bisericesc din Banat. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 32-33.

772. RĂU, Alexe, Reflexii asupra unei vechi tipărituri româneşti. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993,

nr. 1-2, p. 46-48.

773. TĂNASE, Alexandru, Începuturile Galaxiei Gutenberg şi activitatea diaconului Coresi(I-II). În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4(I); 5-6-7(II), p. 68-69(I); 40-41(II).

774. TĂNASE, Alexandru, Cultura manuscrisului, În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 25.

775. VINŢANU, Nicolae, Zendavesta, În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 44.

Istoria culturii

776. AGACHE, Catinca, Românii în universul francofoniei. Reflecţii pe marginea unei expoziţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 252-253.

777. ANDREI-ORHEIANU, Vlad, Un monument al culturii scrise. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 52.

778. APOSTOLEANU, Corina, Biblioteca - o realitate în existenţa personajului literar. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 22-24.

779. BULUŢĂ, Gheorghe, Loteria Naţională şi cultura română. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 295-296.

780. CONŢESCU, Elena, Prima ediţie a lui M. Eminescu în Basarabia postbelică. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 250-251.

781. CUCU, Ştefan, Ediţii ovidiene rare în colecţiile bibliotecii "Ovidius" din Constanţa. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 14-15.

782. DĂSCĂLESCU, Graziela, Un ziar regăsit după un secol de la apariţie - Câmpulungul. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 41-42.

783. DENIZE, Eugen, Imaginea lui Columb şi a Lumii Noi în cultura română, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 48-51.

784. I.L.(LUPU, Ioana), Memorandum 100, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 8.

785. OLTEANU, Virgil, Publicaţii româneşti de avangardă. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 49.

786. RAICHICI-BOTGROS, Liubiţa, Istoria, negru pe alb. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 10.

787. ROTARU POPESCU, Tamara, "Lectura" - revistă prestigioasă a liceului "Traian". În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 54.

788. SCHATZ, Elena-Maria, Valori deosebite din colecţia de incunabule a Bibliotecii Naţionale

a României. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 186-187.

789. SCHIFIRNEŢ, Constantin, Concepţia organicistă a lui Nicolae Iorga. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 36-37.

790. SPĂTAN, Ioan, "Memorandum 1892" la Biblioteca Academiei Române, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 15.

791. STANCA, Desz; SULICĂ, ILEANA, Înfiinţarea Academiei Române şi a bibliotecii sale, în presa vremii. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 14-15.

792. TĂNASE, Alexandru, Trecerea de la revoluţia semantică a scrisului la revoluţia intelectuală a culturii cărţii. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 56-57.

793. TĂNASE, Alexandru, Funcţia poetică a cuvântului sau între Hypomnesis şi Anamnesis. În: Biblioteca. Vo.. III, 1992, nr. 9-10, p. 44-45.

794. TĂNASE, Alexandru, La originile civilizaţiei scrisului. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8, p. 21-23.

795. TĂNASE, Alexandru, Forţa creatoare a cuvîntului. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 21.

796. TĂNASE, Alexandru, Cultura română de expresie slavonă şi paradoxul cultural al românismului (I-II). În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8(I); 9-10(II), p. 53-54(I); 53(II).

797. TĂNASE, Alexandru, Regele Lear şi strategia individualismului competitiv. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 49-50.

798. TĂNASE, Alexandru, Introducerea scrisului românesc - o adevărată revoluţie culturală. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 68-69.

799. TĂNASE, Alexandru, Românitatea românilor şi fondul latin al limbii. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 22.

800. TÂRZIMAN, Elena, Practici biblioteconomice în Evul Mediu. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 343.

801. TĂUTU, Ioana, Supplex Libellus Valachorum 200, În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 8-9.

802. TĂUTU, Ioana, Carte-lectură-bibliotecă în concepţia lui Mircea Eliade. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 22-24.

803. VASILESCU, Emil, America 500, In: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 46-48.

804. VASILESCU, Emil, Alegoria exilului, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 24.

805. VASILESCU, Emil, O iniţiativă a Casei şcoalelor. Biblioteca ideală. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 35-38.

806. VASILESCU, Emil, Despre metafizica religiei. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 8-25.

807. VASILESCU, Emil, Geneză şi unitate istorică. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 59.

808. VASILESCU, Emil; VATAMANIUC, D., La încheierea ediţiei integrale a operei lui Eminescu. "Ne-am făcut datoria faţă de cultura românească". În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 50-52.

809. VINŢANU, Nicolae, Cărţile sacre ale omenirii. Coranul. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 53-54.

810. VINŢANU, Nicolae, Cartea morţilor. Cărţi sacre ale omenirii. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 54-55.

811. VINŢANU, Nicolae, Vedele, În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 46.

812. ZALIS, Henri, O alianţă întregitoare, În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 45.

813. ZALIS, Henri, Interpretări deschise, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 38-39.

814. ZALIS, Henri, Sadoveanu - eternul povestitor, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 22.

815. ZALIS, Henri, De la Flaubert la Zarifopol şi Vianu, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 51.

816. ZALIS, Henri, Fără paranteze, În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 69.

Lectură

817. AVRAM, Felicia, Lectura generaţiei tinere. Structuri şi modele. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 328-330.

818. BADEA, Dan, Textul ştiinţific - o cenuşăreasă a lecturii. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 18-19.

819. BĂNCILĂ, Otilia, Lectura publică în contextul unei comunităţi multinaţionale. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 26-27.

820. BRÎNZAN, Eugenia, Bibliotecarul şcolar şi îndrumarea lecturii elevilor, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 30.

821. CIOTLOŞ, Ana, Carte pentru minte, inimă şi literatură. Biblioteca Comunală Albeşti din

judeţul Mureş, În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 250.

822. COBIANU-BĂCANU, Maria, Lectura - preocupare de timp liber a adolescenţilor. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 10-11.

823. COSTOPOL, Corina, Lectura tinerilor între aspiraţie şi ofertă. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 11-13.

824. ENE, Elena, Valoarea modelatoare a literaturii asupra personalităţii copilului. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 16-18.

825. FŰLŐP, Maria, Circulaţia literaturii ştiinţifice şi tehnice. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 24-25.

826. GLIGOR, Sanda, Societăţile de lectură ale elevilor. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 31-35.

827. GUICĂ, Doina, Lecţia de lectură a bibliotecarului. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 14-16.

828. HERGHELEGIU, Monica, Nevoia de justificare a criticii literare. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 8-9.

829. HOLHOŞ, Ioan, Timpul liber şi biblioteca "primi inter pares", În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 36-37.

830. HORIA, Alexandru, Mutaţii în sfera lecturii, În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 26.

831. IOIL, Eleonora, Concursurile tematice - un cîştig pentru informaţia copilului. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 9-10.

832. LUPU, Valentina, Contribuţia bibliotecii şcolare la îndrumarea lecturii de informare a elevilor asupra profesiunii dorite, În: Biblioteca. Vol. VI, 1993, nr. 9-10, p. 39-40.

833. LUPU, Valentina, Creativitatea elevilor. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 34-35.

834. MARINESCU, Paul, De la absorbţie la presiune pe piaţa cărţii, În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 337.

835. MOLDOVEANU, Maria, Obsolenţă şi inovaţie. Un model de analiză a serviciilor de lectură. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 22-23.

836. MOLDOVEANU, Maria, Moralitate şi lectură (I-II), În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8(I); 9-10(II), p. 15(I); 17(II).

837. MOLDOVEANU, Maria, Modele şi cărţi. Portretul unei generaţii. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 6-7.

838. MOLDOVEANU, Maria, Refuzul formalismului, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 5, p. 7-8.

839. MOLDOVEANU, Maria, Lectura şi inovaţia tehnică, În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 18-19.

840. MOSCOVICI, Liviu; FRANTIUC, Sergiu, Statistică şi bibliotecă. O evaluare a dinamicii lecturii publice. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 203-204.

841. OROS, Valeriu, Adolescentul la răspântia dintre cultura scrisă şi audio-vizuală. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 232-234.

842. PARIZA, Maria, Premiile literare - criteriu valoric în activitatea de informare - recomandare a cititorilor (I-V), În: Biblioteca. Vol. IV(I,II); V(III); VI(IV,V), 1993(I,II); 1994(III);1995(IV,V), nr. 7-8(I); 9-10(II); 2-3-4(III); 3(IV); 6-7-8(V), p. 55-56(I); 55(II); 70(III); 84-85(IV); 220-221(V).

843. ROTARU-POPESCU, Tamara, Interesele de lectură ale elevilor şi folosirea timpului liber. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 52-54.

844. RUSU, Lilia, Unele considerente privind conţinutul şi organizarea activităţii de cercetare a lecturii copiilor, În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 33-4, p. 28-30.

845. RUSU, Lilia, Unele considerente privind conţinutul şi organizarea activităţii de cercetare a lecturii copiilor, În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 28-30.

846. SACHELARIE, Octavian, Tineretul şi motivaţia lecturii, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 22.

847. SACHELARIE, Octavian, Câteva idei despre succesul literar şi valoarea lecturii. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 150.

848. SBURLAN, Cristina, Descoperirea unui univers fascinant, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 23.

849. SCHIFIRNEŢ, Constantin, Lectura, biblioteca publică şi tineretul, În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 8-11.

850. SCHIFIRNEŢ, Constantin, Carte şi lectură în România de astăzi, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 18-20.

851. SCHIFIRNEŢ, Constantin, Lectură şi cititor, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 48-49.

852. ŞINCAI, Ana, Creativitatea - lectura - biblioteca, În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 31-35.

853. TĂNASE, Alexandru, Valoarea intelectuală cognitivă şi estetică aa cărţii, În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 56-57.

854. TĂUTU, Ioana, Carte - lectură - bibliotecă în concepţia lui Mircea Eliade, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 42-43.

855. VINŢANU, Nicolae, Revoluţie şi lectură, În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1, p. 15.

856. VINŢANU, Nicolae, Renaşterea lecturii, În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 21-22.

857. VINŢANU, Nicolae, Lectura negativă, În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 14-15.

858. ZALIS, Henri, Urgenţe culturale, În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 43.

859. ZALIS, Henri, Fără manual, În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 43.

Legislaţia bibliotecilor

860. *** Legislaţia referitoare la Biblioteci în ţările europene, În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 27-30.

861. BĂLĂEŢ, Dumitru, Noua Lege a Depozitului legal în structură piramidală, În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 89.

862. CIORCAN, Marcel; LUPU, Ioana, Semnarea unui contract colectiv de muncă-pretext pentru o discuţie mai largă cu dl. Marcel Ciorcan, liderul sindical al bibliotecarilor (interviu de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 2-5.

863. CLINCA, Georgeta, O necesitate : legislaţia bibliotecilor publice, În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 17-18.

864. DONEA Marilena, Cîteva consideraţii pe marginea proiectului Legii bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 256-257.

865. VASILESCU, Emil, Biblioteca-cenuşăreasă a şcolii. Însemnări pe marginea prevederilor Legii Învăţământului cu privire la bibliotecile şcolare, În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 11, p. 16-17.

866. VASILIU, Eugen; LUPU, Ioana, Semnificaţiile mai largi ale unui contract colectiv de muncă (interviu de Ioana Lupu), În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 3-4.

Management

867. BRAD, Traian, Cum să ne aflăm idealul cultural ? În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 33-34.

868. CHAPMAN, Ronald F., Ştiinţa conducerii bibliotecii, În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8,

p. 30-32.

869. CHAPMAN, Ronald F., Ştiinţa conducerii bibliotecii, În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 2, p. 55-62.

870. CIORCAN, Marcel, Este nevoie de garanţii în numerar pentru gestionarea colecţiilor de bibliotecă ? În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 20-21.

871. COSTACHE, Geta, Economia, marketingul şi preţul informaţiei, În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 3, p. 28-30.

872. COSTOPOL, Corina, Managementul în viziunea specialiştilor germani. Seminar internaţional în bibliotecă, Bucureşti, 10-13 octombrie 1997, În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 301-304.

873. GĂBUREAC, Sergiu, Aspecte teoretice privind conducerea bibliotecii publice, În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 307-309.

874. MIRON, Luminiţa, Autoevaluarea, În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 1, p. 17-18.

875. MOLDOVEANU, Maria, Preocuparea pentru imagine, În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 318-319.

876. PETRESCU, Victor, Consideraţii asupra managementului de bibliotecă, În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 230-231.

877. POPA, Doina, Curs de "Management de bibliotecă", În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 9.

878. RAICU, Georgeta, Aspecte ale legislaţiei economice interesînd bibliotecile. Propuneri de îmbunătăţire. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 29-30.

879. RĂU, Alexe, Clasic şi modern în managementul de bibliotecă : modelul cibernetic. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 24.

880. RĂU, Alexe, Psihologia managementului de bibliotecă. Studiu istorico-aplicativ. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 3, p. 75-78.

881. REGNEALĂ, Laura, Datele statistice în evaluarea activităţii bibliotecilor. În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 1, p. 19-23.

882. ŞINCAI, Ana, Câteva consideraţii asupra marketingului bibliotecar în contextul tranziţiei. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 28, 1994, nr. 1, p. 23-25.

883. STOIAN, Victoria, Evaluare, estimare, aproximare, măsurare. În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 1, p. 8-14.

884. STOICA, Ion, Unele probleme privind evaluarea în bibliotecile universitare românești. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 12-13.

885. STOICA, Ion, Din nou despre management. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 1-3.

886. TUDOR, Emil, Evaluarea personalului. În: Buletin ABIR. Vol. 8, 1997, nr. 1, p. 15-16.

887. VASILESCU, Emil, Managementul tranziției. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 225-226.

Marketing

888. ELLIOTT DE SAEZ, Eillen; VINTILĂ, Cristina, Marketing-ul de bibliotecă. [traducere de Cristina Vintilă din School Library, Oxford, Vol. 44, nr.1, febr. 1996, p.8-10. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 228-229.

889. FÜLÖP, Maria, Reconsiderare a activității bibliotecare în condițiile apariției marketingului. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 29-30.

890. MOLDOVEANU, Maria, Viziunea de marketing în activitatea bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 65-66.

891. ŞINCAI, Ana, Considerații asupra marketingului bibliotecar în contextul tranziției. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 27-28.

892. VACARIU, Elena, Biblioteca şi marketingul educațional. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 10-11.

893. VASILESCU, Emil, Marketingul în biblioteci. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 26-27.

Personalități culturale

894. *** Valentin Silvestru la 70 de ani. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 74.

895. ALEXANDRESCU, Sorin; STOICA, Ion, Un român în Europa. (discuție cu Sorin Alexandrescu, realizată de dr.Ion Stoica). În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 48-53.

896. ALEXANDRU, G. Andrei, Don Mazilio ca "Dramatis personae". În: Biblioteca. Vol. V, 1990, nr. 8-9-10, p. 60-61.

897. ANCA, George, Biblioteca lui Onisifor Ghibu. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 13-18.

898. BĂLĂŞESCU, Sevastia, Sadoveniană: cartea, lectura, biblioteca şi scriitorul. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 56.

899. BIŢU, Voichița, Avram Iancu în memoria documentelor Bibliotecii "Astra". În: Biblioteca.

Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 231-232.

900. BULUŢĂ, Gheorghe, Personalităţi ale bibliologiei româneşti : Constantin I. Karadja. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 351-352.

901. CÂNDEA, Virgil, Domnul Băiculescu. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 51-52.

902. CIOLTOŞ, Ion, Doamne, cîtă nevoie avem astăzi de oameni ca el ! În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 54.

903. COMAN, Ghicu Viorel, Jakob Burkhardt - un clasic al istoriografiei europene. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 42-43.

904. COSMA, Viorel, Dinu Lipatti-75 de ani. Însemnări pe marginea discografiei şi bibliografiei. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 42.

905. DRUVA, Fenia, Remember "A.E.Baconsky" în eternitate. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 108.

906. DUMITRU, Silvia, Ştiri despre bibliotecă în corespondenţa cărturarului Gh. Sion. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 19-22.

907. FAICIUC, Elisabeta, Rolul lui Sextil Puşcariu - primul rector al Universităţii româneşti din Cluj în reorganizarea documentării ştiinţifice în capitala Transilvaniei. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 58-61.

908. FAICIUC, Elisabeta, Valoarea documentară a arhivei "Sextil Puşcariu". În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 9, p. 247-249.

909. GOCI, Aureliu, Al.A.Philippide. 90 de ani de la naştere. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 54-55.

910. GURUIANU, Virgil, Grigore Hagiu. Omagiu. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 28.

911. HOLHOŞ, Ioan, Atanase Lupu. Evocare la 7 ani. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 53.

912. HORVAT, Săluc, Eminescu în timp. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 42-44.

913. LUPU, Ioana, Un nume pentru istoria bibliotecilor: dr. Nichi Lazăr. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 186.

914. MACSIM, Gheorghe, Nicolae Iorga şi Biblioteca Judeţeană ce-i poartă numele. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 32-33.

915. MAXIM, Gheorghe, Nicolae Iorga - strălucit reprezentant al bibliofiliei româneşti. În:

Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 312-314.

916. MOLDOVEANU, I. Şt., Întemeietorul Basil Iorgulescu. Din "Istoricul Liceului B.P.Haşdeu din Buzău. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 20-21.

917. MUNTEAN, George, Simbolul Eminescu. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 219.

918. NEAGU, Fănuş; COSTOPOL, Corina, "Casa mea este o bibliotecă". (interviu de Corina Costopol). În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 22.

919. NICOLESCU, Zenovia, Biblioteca lui Timotei Cipariu. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 218.

920. PALER, Octavian; VASILESCU, Emil, "Îmi place să cred că nu pot trăi fără cărţi". Convorbire cu dl. Octavian Paler (interviu realizat de Emil Vasilescu). În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 45-46.

921. PĂPURICĂ, M. D., Din calepinul unui vechi bibliotecar. Atanase Lupu. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 55.

922. RĂU, Alexe, O bibliotecă simbolizînd ţara. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 7, p. 16-18.

923. ROSEN, Moses; COSTOPOL, Corina, "Nu sînt autorul vieţii-acela este Dumnezeu-sînt autorul unei cărţi". (interviu cu Eminenţa Sa şef rabin dr. Moses Rosen). În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 38-40.

924. ŞPAC, Ion, Alexie Mateevici. Ecouri de la "Viaţa Basarabiei". În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 43-45.

925. SPĂTAR, Ioana, Expoziţiile Bibliotecii Academiei Române la Chişinău. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 40.

926. STOICA, Ion, Profesorul Dan Simonescu la 90 de ani. O aniversare bibliologică de excepţie. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 48.

927. TĂUTU, Ioana, Alexandru Piru. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 50-51.

928. URSU, Ioana, Un erudit modern : Virgil Cândea. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 37-38.

929. VANGHELI, Spiridon; POPTĂMAŞ, Dimitrie, "Eu scriu despre copilul şi pentru copilul acela din suflet". Interviu cu scriitorul Spiridon Vangheli (realizat de Dumitru Poptămaş). În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 242-245.

930. VASILESCU, Emil, Un scriitor de cumpănă spirituală. Centenar Vasile Alecsandri. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 53.

931. VASILESCU, Emil, George Coşbuc - promotor al lecturii publice. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 41-46.

932. VASILESCU, Emil, Emil Cioran la 80 de ani. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 59.

933. VASILESCU, Emil, Fenomenul Mircea Eliade. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 44.

934. VASILESCU, Emil, In memoriam Vintilă Horia. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 23.

935. VASILESCU, Emil, Alexandru Ciorănescu - un erudit compatriot. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 52-53.

936. VASILESCU, Emil, Un nume pentru bibliografia naţională : George Ciorănescu. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 51-52.

937. VASILESCU, Emil, Emil Turdeanu - medievalistul european. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 54.

938. VASILESCU, Emil, Ştefan Banciu - poet planetar. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 55.

939. VASILESCU, Emil, Andrei Oţetea. Centenar. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 11, p. 22-23.

940. VASILESCU, Emil, La despărţirea de Emil Cioran. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 226.

941. VASILESCU, Emil, Ştefan Augustin Doinaş (75 de ani). În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 170-172.

942. VASILESCU, Emil, Cezar Baltag. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 176.

943. VASILESCU, Emil, Radu Boureanu. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 269.

944. VINŢANU, N., Centenar I.C.Petrescu. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 38.

945. ZALIS, Henri, Satisfacţia clasicităţii. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 49.

946. ZALIS, Henri, Calistrat Hogaş. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 23.

947. ZALIS, Henri, Vladimir Streinu. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 8, p. 22.

948. ZALIS, Henri, Gînduri despre Titu Maiorescu. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 57.

949. ZALIS, Henri, Rilke. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 23.

950. ZALIS, Henri, "Un Creangă trecut prin cultură". În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 69.

951. ZALIS, Henri, Tudor Vianu şi problematizarea observaţiilor. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 28.

Personalităţi de bibliotecari

952. *** Victoria Curcăneanu (14 oct. 1920 - 10 ian 1994). Un nume pentru bibliologia românească [omagiu]. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 62-65.

953. ATANASIU, Pia; TEODORU, Vitalie, 100 de ani de la naşterea lui Shiyali Ramamrita Ranganathan. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 26, 1992, nr. 2, p. 100.

954. BAGDASAR, Ecaterina, Psihologul [Constantin Georgiade]. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 33-34.

955. BICHIS, Rodica, Gabriel Strempel. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 55.

956. BULUŢĂ, Gheorghe, Un creator de sistem. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 2, p. 57.

957. BULUŢĂ, Gheorghe, O viaţă dedicată cărţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 177.

958. CRAIA, Sultana, Gheorghe Macsim. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 34.

959. CURCĂNEANU, Victoria; TĂUTU, Ioana, O viaţă pentru o idee. Interviu cu Victoria Curcăneanu, şef serviciu catalogare-clasificare B.C.U. Bucureşti [interviu de Ioana Tăutu, preluat din "Biblioteca", 1978, nr. 2, p. 36-39. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 65-66.

960. FLOREA, Petre, Marius Andone. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 267.

961. HANGIU, Maria C., Bibliotecarul [Constantin Georgiade]. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 31-33.

962. HENTEA, Ioan, In memoriam Mihail Triteanu. 1930-1993. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 39.

963. HORVAT, Săluc; LUPU, Ioana, Între bibliologie şi Eminescu. Profesorul Săluc Horvat la 60 de ani. În: [Interviu de Ioana Lupu]Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 187-189.

964. IORDACHE, Eugen, Peste 40 de ani în slujba cărţii. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 31.

965. LUPU, Ioana, A treia despărţire. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 46-47.

966. LUPU, Ioana, Şefu'. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 5, p. 7.

967. MACSIM, Gheorghe, Testamentul sentimental al unui bibliotecar. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 317.

968. PETRESCU, Mihai, Un nume pentru istoria bibliotecilor: Nicolae Georgescu Tistu. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 16-17.

969. POPESCU, Mihai, Nicolae Densuşianu - bibliotecarul Ministerului de război (1884-1911). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 216-217.

970. REGNEALĂ, Mircea, Liderul unei generaţii. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 58-59.

971. TĂUTU, Ioana, Un nume pentru istoria bibliotecilor: Constantin Georgiade (21 feb. 1898-11 feb.1991). În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 30-31.

972. VLĂDESCU, George; LUPU, Ioana, După 11 ani, George Vlădescu revine în paginile revistei "Biblioteca". [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 1-2, p. 60-61.

Politica faţă de biblioteci

973. CÂRSTEAN, Stelian, Inspectoratele pentru cultură şi cerinţele reformei. Clarificări şi precizări privind programele culturale propuse de inspectoratele pentru cultură în 1996. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 322-323.

974. LUPU, Ioana, Biblioteca publică înseamnă o şansă pentru fiecare. Interviu cu dl. Adrian Severin, ministru asistent al primului ministru pentru reformă şi relaţia cu Parlamentul. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 11.

975. MOLDOVEANU, Maria, "Sărăcia cumulativă" şi obiectivele politicii culturale. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 273.

976. VASILESCU, Emil, Ambiguităţi şi ambiţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 249.

977. VINŢANU, Nicolae; LUPU, Ioana, Consiliul Naţional al Bibliotecilor din Învăţământ şi alte probleme ale bibliotecilor din învăţământ. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 8, p. 206-208.

Profesia de bibliotecar

978. ANCA, George, Biblioteca şi dimensiunea europeană a educaţiei. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 11-12.

979. ANDRIAN, Alex C., Este respectată profesiunea de bibliotecar? În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 24-25.

980. BICA, Viorica; MOLDOVEANU, Maria, Cinci cuvinte semnificative pentru imaginea

publică a bibliotecarului. Interviu cu prof. Viorica Bica, bibliotecară la Biblioteca Municipală Făgăraş [interviu de Maria Moldoveanu]. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 305-306.

981. BULUŢĂ, Gheorghe, Tendinţe contemporane în universul lecturii publice. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 9, p. 258.

982. CĂRBUNESCU, Simona, Un spaţiu de documentare. Cabinetul bibliologic "Dan Simonescu". În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 11-12.

983. CORAVU, Robert, Biblioteca fără ziduri şi publicul ei. Bibliotecarul - deschizător de drumuri. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 310-311.

984. COSTOPOL, Corina, Profesiunea de bibliotecar între tradiţie şi înnoire. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 12-13.

985. COZMA, Niculina, Colocviile Bibliotecii Municipale "Radu Rosetti" Oneşti. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 1, p. 9-10.

986. DRAGOTĂ, Ioana, Biblioteca, bibliotecarul şi creaţia - variaţiuni pe temă dată. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 342-347.

987. DUMITRESCU, Yvonne; LUPU, Ioana, Mândria de a fi bibliotecar la Fundaţie. Interviu cu dna. Yvonne Dumitrescu, director general adjunct la B.C.U. [Bucureşti]. [Interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 128-132.

988. ILICA, Diana, Vom fi bibliotecari! În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 16.

989. JOHNSON, Ian M.; VASILESCU, Emil, Să gândim ca adevăraţi profesionişti! Convorbire cu prof. Ian M. Johnson, decanul Facultăţii de Biblioteconomie şi Ştiinţa Informării de la The Robert Gordon University Aberdeen, preşedintele Secţiei de educaţie şi învăţământ din cadrul IFLA [realizată de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 60-61.

990. LUNGU, Larisa, Bibliotecile publice într-o societate informatizată. Selecţie şi traducere de Larisa Lungu din EBLIDA - Magazine Informationen Europe, 1997, Vol.II, nr.2. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 207-208.

991. LUPU, Ioana, Etică şi democraţie. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 1.

992. LUPU, Ioana, Pasărea Phoenix. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 5, p. 1-5.

993. LUPU, Ioana, Echidistanţă. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 12, p. 1.

994. MACSIM, Gheorghe, Un om pentru o profesie. Gheorghe Macsim la 60 de ani. În: Biblioteca Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 143-144.

995. MARINESCU, Nicoleta, Primul recensământ al meseriilor practicate în bibliotecă. În: Anuarul ABIR. 1995, p. 151-154.

996. MARINESCU, Nicoleta, Profesia de bibliotecar, azi. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 226-227.

997. MELINTE, Elena, Despre motivaţie în bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 11, p. 289-290.

998. MELINTE, Elena, Vântul schimbării. În: Anuarul ABIR. 1996, p. 155-159.

999. MOLDOVEANU, Maria, Creativitatea în bibliotecă(I-II). În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8(I); 9-10(II), p. 25-26(I); 34-35(II).

1000. NALAT, Victoria, Trăirea profesiei şi creativitatea bibliotecarilor şcolari. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 22.

1001. NESTORESCU, Silvia, Cum pot deveni bibliotecar. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 32-33.

1002. ONOFRAI, Neonila, Pe cine dăm vina? Tagma bibliotecarilor. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5, p. 140-141.

1003. POPA, Silvia, Relaţia bibliotecă - cititor. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 32-33.

1004. POPESCU, Gheorghe; LUPU, Ioana, Pregătire şi pasiune. Interviu cu prof. Gh. Popescu [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 190-194.

1005. SCHIFIRNEŢ, Constantin, Schiţă pentru un profil cultural al bibliotecarilor. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 27-29.

1006. ŞERBĂNESCU, Gabriela, Profesia de bibliotecar şi cultura română. În: Anuarul ABIR. 1992, p. 77-81.

1007. SIMON, Elisabeth; COSTOPOL, Corina, Cooperarea internaţională - vitală pentru domeniul informaţional. Interviu cu dna. Elisabeth Simon [realizat de Corina Costopol]. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 238-240.

1008. ŞINCAI, Ana, Biblioteconomia - azi. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 28, 1994, nr. 3-4, p. 101-105.

1009. STOICA, Dan, Bibliotecarul, împărat şi/sau proletar al sfîrşitului de mileniu. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 22-23.

1010. STOICA, Ion, Nevoia de cercetare. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 145-147.

1011. TĂUTU, Ioana; CÂMPEANU, Florica, Start spre profesie. Interviu cu dna. Florica Câmpeanu. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 16-17.

1012. VASILESCU, Emil, Reglementări şi iniţiative pentru reconsiderarea profesiei de bibliotecar. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 18-19.

1013. VINŢANU, Nicolae, Bibliotecarul şcolar - profesor asociat. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 6-7, p. 18-19.

1014. ZĂNESCU, Gabriel; COSTOPOL, Corina, Timpul tinerilor în bibliotecă. O discuţie cu Gabriel Zănescu, directorul Bibliotecii Judeţene Timiş [interviu de Corina Costopol]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 13-14.

Reforma bibliotecilor

1015. *** 1.În ce mod înţelegeţi să regîndiţi şi să restructuraţi în catalogul alfabetic rubricile determinate de vedeta de autor personal Ceauşescu Nicolae şi cea de autor colectiv P.C.R. ? 2.Care sînt implicaţiile noii atitudini faţă de autorii consideraţi asupra modului de clasificare zecimală, respectiv asupra structurării rubricii aferente din catalogul sistematic? [dezbaterea revistei]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 11-12, p. 35-36.

1016. *** Care este optica dvs. în legătură cu vechiul fond de circulaţie limitată...? În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 7-9.

1017. *** Programe internaţionale pentru sprijinirea bibliotecilor. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 240-243.

1018. *** PHARE/OSI (Institutul pentru o Societate Deschisă) - Proiectul de Dezvoltare a Bibliotecilor Publice. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 368.

1019. ANCA, George, Democratizarea unui mit. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1, p. 12.

1020. ANCA, George, Biblioteca şi dimensiunea europeană a educaţiei. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 69-72.

1021. ANCA, George; LUPU, Ioana, Pornind de la o expoziţie. Convorbire cu dl. George Anca, directorul Bibliotecii Centrale Pedagogice [realizată de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 21-23.

1022. ANGHELESCU, Hermina, Bibliotecile scandinave în sprijinul bibliotecilor din România. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 61.

1023. ANGHELESCU, Hermina, Sprijin acordat de S.U.A. bibliotecilor din România. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 63-64.

1024. ANGHELESCU, Hermina, Seminare ale Facultăţii de Biblioteconomie şi Ştiinţa Informării în sprijinul bibliotecilor din România. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 12.

1025. ANGHELESCU, Hermina, Biblioteci, arhive & centre de informare în sec. XXI. În:

Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 333-335.

1026. BRAD, Traian, PLDP - o nouă etapă în dezvoltarea Bibliotecii Judeţene "O.Goga" Cluj. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 285-286.

1027. BRAD, Traian, Programul PHARE pentru biblioteci publice: auditarea personalului privind deprinderile manageriale şi pregătirea profesională. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 117-122.

1028. BRAD, Traian; VASILESCU, Emil, "Avem nevoie de un nou mod de gîndire şi de acţiune". Convorbire cu dl. Traian Brad, preşedintele Consiliului Directorilor din Bibliotecile Publice [interviu de Emil Vasilescu]. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2, p. 6.

1029. BULUŢĂ, Gheorghe, Educaţie şi cultură. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 8, p. 225-226.

1030. BULUŢĂ, Gheorghe, Bibliologia românească, azi. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 132.

1031. CIOBOTARU, Mihai, Studiu de fezabilitate pentru Biblioteca Municipală din Oneşti. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 5-6.

1032. CRAIA, Sultana, Între biblioteca - muzeu şi biblioteca vie. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 228.

1033. DRĂGHICI, Rodica, Probleme actuale ale bibliotecii publice. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 40-41.

1034. DRAGOMIR, Florin, Zilele Bibliotecii "Târgovişte" la Chişinău. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 316.

1035. DRĂGULANESCU, Nicolae, Libertate - informaţie - calitate. În: Probleme de informare şi documentare. Vol. 25, 1991, nr. 1, p. 9-10.

1036. HAŢEGEN, Ioan, Mai există FONDUL "S" ? În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 26.

1037. LARSEN, Patricia, Bibliotecile din România şi Reforma din perspectiva unui vizitator străin. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 60-61.

1038. LUPU, Ioana, Biblioteca publică la răscruce. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 2-3.

1039. MARTIN, Eugen, Dirijarea procesului inovaţional în bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 64-65.

1040. MĂRUNŢELU, Ion; VASILESCU, Emil, Biblioteca românească şi avatarurile tranziţiei. Convorbire cu dl. Ion Mărunţelu, Şeful Serviciului Biblioteci din Ministerul Culturii. În:

Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 196-199.

1041. MATEI, Dan, Prioritățile tehnice ale bibliotecilor românești. Perspectiva unui outsider. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 31.

1042. MATEI, Dan, Informatizarea (ba chiar INTERNETizarea) bibliotecilor: bun prilej pentru o reformă profundă a sistemului de biblioteci din România. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 4-5, p. 110.

1043. MELINTE, Elena, Biblioteca - abordare economică. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 166-167.

1044. MOLDOVEANU, Maria, Biblioteca în contextul reformei învățământului. Pe marginea unei anchete sociologice. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 1, p. 8-9.

1045. MUNTEANU, Dragoș, În loc de concluzii. [Interviu cu Dragoș Munteanu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 246-248.

1046. PETRUȚA, Ivan, Reflectarea în momentul actual a autorilor prolifici "România" și "PCR" în cataloagele alfabetice. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 20.

1047. RĂDULESCU, Teodor, Ipoteze de sociologia lecturii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 6, p. 157-158.

1048. REGNEALĂ, Mircea, Cooperarea bibliotecară, imperativ al epocii contemporane. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 72.

1049. RUSEA, Lili, O perspectivă asupra serviciilor de referințe. În: Buletin ABIR. Vol. VIII, 1997, nr. 3, p. 26-27.

1050. SCHIFIRNEȚ, Constantin, Carte - cititor - bibliotecă. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1, p. 13.

1051. ȘORA, Mihai; TĂUTU, Ioana, Dialog cu Mihai Șora despre bibliotecari, bibliotecă, lectură și învățământ. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 4-5, p. 4-6.

1052. SPIESS, Ludovic; LUPU, Ioana, Biblioteca - o sursă de deschidere de orizonturi de civilizație, de învățământ și cultură. [Interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 1-2, p. 1-3.

1053. STOICA, Ion, Un destin simbolic și pilduitor pentru bibliotecile ce trăiesc propria lor revoluție. În Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 1, p. 2-5.

1054. STOICA, Ion, Bibliotecile de învățământ și reforma. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 9-10, p. 33.

1055. STOICA, Ion, Unele probleme ale integrării europene a bibliotecilor românești. În:

Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 5-6-7, p. 56-58.

1056. STOICA, Ion, Unele probleme ale planificării serviciilor de bibliotecă în România contemporană. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 21-22.

1057. STOICA, Ion, Modernizarea - doar o problemă de tehnologie ? În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 3, p. 65.

1058. VĂIDEANU, George; POPESCU, Cristian Tiberiu, "O naţiune va trăi dacă va fi puternică". [Interviu cu dl. prof. univ. George Văideanu, realizat de Cristian Tiberiu Popescu]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 2-3, p. 60-61.

1059. VASILESCU, Emil, Disperarea unei profesii cuminţi. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 97-98.

1060. VASILESCU, Emil, Reformă şi contrareformă. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 12, p. 321-322.

1061. VITIELLO, Giuseppe; LUPU, Ioana, Despre integrarea europeană şi schimbare în lumea bibliotecarilor. Interviu cu dl. Giusepe Vitiello, Consiliul Europei, Direcţia învăţământ, cultură şi sport [realizat de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 6-7-8, p. 244-245.

1062. WESEMAEL, Van Gust; LUPU, Ioana, O cale către democratizare [interviu de Ioana Lupu]. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 4-7.

Relaţii cu publicul

1063. ANDRONACHE, Ştefan, Ameliorarea animaţiei specifice bibliotecii. Modalităţi de realizare a activităţilor complexe. În: Biblioteca. Vol. I, 1990, nr. 8-9-10, p. 28-33.

1064. GĂBUREAC, Sergiu, Generatori de stres în profesia de bibliotecar la relaţii şi activităţi cu publicul. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 338-341.

1065. IACOB, Anca-Cristina, Sala de referinţă şi categorii de beneficiari. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 9-10, p. 31-32.

1066. IOIL, Eleonora, Teatrul de păpuşi-mijloc atractiv de popularizare a cărţii. În: Biblioteca. Vol. 1990, I, nr. 6-7, p. 11-14.

1067. LUPU, Ioana, Consideraţii privind relaţiile bibliotecii cu cititorii în condiţiile economiei de piaţă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 4-5-6, p. 18-19.

1068. MELINTE, Elena, Rolul imaginii în perceperea bibliotecii. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 11-12, p. 362-363.

1069. MIHĂILESCU, Crina, Relaţiile cu publicul - o prioritate la Biblioteca Centrală a Universităţii de Medicină şi Farmacie "Carol Davila" din Bucureşti. În: Biblioteca. Vol. VIII,

1997, nr. 11-12, p. 330-332.

1070. MOLDOVEANU, Maria, Biblioteca şi comunităţile umane. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 18-19.

1071. MOLDOVEANU, Maria, Politica promoţională în domeniul cărţii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 42.

1072. NĂSTASIE, Daniela, Gradul şi disponibilitatea de comunicare în procesul informaţional uman. Comunicarea aparentă. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 113-115.

1073. POPA, Dragalina Opriţa, Sistemul de referinţă : funcţii academice şi utilitare (I). În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 68-75.

1074. ROMAN, Eliza, Bibliotecarul şi matematica electorală. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 57-58.

1075. VASILESCU, Emil, Noile centre universitare şi nevoia de biblioteci. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 163-164.

Situaţia şi statutul bibliotecilor

1076. *** Politică şi bibliotecă, bibliotecă şi politică (I-II). Colocviu organizat de revista Biblioteca pe data de 15 februarie 1995. În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5(I); 6-7-8(II), p. 97-108(I); 162-172(II).

1077. GĂBUREAC, Sergiu, Biblioteca publică românească în perioada de tranziţie şi după. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 34-37.

1078. GOLU, Mihai; LUPU, Ioana, Cînd informaţia înseamnă şi putere şi condiţie esenţială a progresului. Statutul bibliotecii trebuie regîndit (interviu de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 4-7.

1079. IONESCU, Sorin; LUPU, Ioana, Sistemul bibliotecilor de învăţămînt, un subsistem în ansamblul sistemului învăţămîntului românesc. Interviu cu dl. Sorin Ionescu, secretar de stat în Ministerul Învăţămîntului (interviu de Ioana Lupu). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 1, p. 3-5.

1080. LUPU, Ioana, Timpul bibliotecilor, timpul nostru. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 2-3.

1081. MOLDOVEANU, Maria, Sponsorizarea culturii. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 2, p. 35-36.

1082. NICULESCU, Mihai, Biblioteca lui Hermes. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 54.

1083. STOICA, Dan, Biblioteca tip SF. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 36.

1084. STOICA, Ion, O privire asupra bibliotecilor româneşti, a statutului actual şi a perspectivelor care le aşteaptă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 2-3.

1085. STOICA, Ion, O nouă politică pentru bibliotecile româneşti. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 1-2.

1086. STOICA, Ion; LUPU, Ioana, Credinţă, voinţă şi stil. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 1-2-3, p. 54-57.

1087. TODORAN, Eugen; VASILESCU, Emil, Biblioteca şi cartea ne dau siguranţa unei evoluţii fireşti. Convorbire cu dl.prof.univ.dr. Eugen Todoran, rectorul Universităţii din Timişoara (interviu de Emil Vasilescu). În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 3-4, p. 20-21.

1088. VASILESCU, Emil, Sindicatele şi statutul bibliotecarului. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 4-5-6, p. 127-128.

Sociologia lecturii

1089. AGACHE, Catinca, Biblioteca "Gh. Asachi" în opinia cititorilor ei. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 7, p. 195-196.

1090. ATANASIU, Pia; TEODORU, V., Factori care acţionează asupra cerinţelor de informare ale principalelor categorii de beneficiari. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 1-2-3, p. 12-14.

1091. BUSUIOC, Nicolae, Lectură şi text. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 11-12, p. 357.

1092. DOLTEA, Natalia; MOŞ, Daniela; ANGHEL, Daniela, Imaginea bibliotecii şi a bibliotecarului. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 282-283.

1093. DONEA, Marilena, Biblioteca virtuală. Mit sau realitate ? În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 286-287.

1094. DRĂGĂNESCU, Gilda Eleonora, Biblioteca, un viitor muzeu ? În: Anuarul ABIR. 1990, p. 21-24.

1095. FURTUNĂ, Carmen, Succes şi valoare în sociologia lecturii. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 2-3-4, p. 38-39.

1096. GORNEA, Antoneta; PLATON, Matriona; ENACHE, Paraschiva, Lectura adultului sau despre semnificaţiile unei stări de fapt. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 6, p. 10.

1097. KIRALY, Adriana, Lectura ca temă de cercetare sociologică (I-IV). În: Biblioteca. Vol. III(I); III(II); IV(III); IV(IV), 1992(I-II); 1993(III-IV), nr. 9-10(I); 11-12(II); 1-2(III); 3-4(IV), p. 21(I); 29-30(II); 20-21(III); 26-27(IV).

1098. LISMAN, Aliona, Cartea de istorie în lectura elevilor. În: Biblioteca. Vol. VII, 1996, nr. 7, p. 169-171.

1099. LUPU, Ioana; COSTOPOL, Corina, Lectura studenţilor (I-II). În: Biblioteca. Vol. VI, 1995, nr. 4-5(I); 6-7-8(II), p. 146-150(I); 200(II).

1100. MALERU, Tamara, Lectura publică a copiilor : cerinţe şi oferte. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 8-9-10, p. 30-31.

1101. MOLDOVEANU, Maria, Informaţie - carte, servicii de lectură (I-V). Profesie şi lectură (I); Lectura presei (II); Frecventarea bibliotecilor (IV); Adolescenţii în bibliotecă (V/1 ; V/2). În: Biblioteca. Vol. V(I-II); VI(IV-V), 1994(I-II); 1995(IV-V), nr. 5-6-7(I); 8-9-10(II); 1(IV); 2(V/1); 3(V/2), p. 18-21(I); 28-29(II); 10-11(IV); 48-49(V/1); 72-73(V/2).

1102. MOLDOVEANU, Maria, Permanenţa lecturii (I-II). Cu privire la interesele de lectură ale tinerilor. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9(I); 10-11-12(II), p. 34-37(I); 22-25(II).

1103. MOLDOVEANU, Maria, Preliminarii la o diagnoză a lecturii publice. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 3-4, p. 30-32.

1104. MOLDOVEANU, Maria, Influenţa lecturii asupra creativităţii umane. Sondaj sociologic în rîndul educatorilor. În: Biblioteca. Vol. III, 1992, nr. 11-12, p. 28-29.

1105. MOLDOVEANU, Maria, Lectură şi stil de viaţă. Ce citesc oamenii de afaceri. În: Biblioteca. Vol. V, 1994, nr. 11, p. 21-22.

1106. MOLDOVEANU, Maria, Audienţa presei scrise (I-II). În: Biblioteca. Vol. VIII(I-II), 1997, nr. 6(I); 7(II), p. 156-167(I); 194-195(II).

1107. NOVAK, Andrei, Lectura, factor al calităţii vieţii. În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 7-8, p. 27.

1108. POPA, Silvia, Semnificaţia unui sondaj sociologic. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 10-11-12, p. 26.

1109. SACHELARIE, Octavian, Biblioteca în era calculatorului. În: Biblioteca. Vol. VIII, 1997, nr. 10, p. 289.

1110. SZAKÁCS, Mara, Lectura în adolescenţă. În: Biblioteca. Vol. II, 1991, nr. 7-8-9, p. 20-21.

1111. TOADER, Maria, Biblioteca şi beneficiarii ei. Analiza rezultatelor anchetei de opinie privind activitatea B.C.P. În: Anuarul ABIR. 1990, p. 85.

Standardizare

1112. ATANASIU, Teodor; PERŞINARU, Aurelia, Standarde în acţiune. În: Revista Bibliotecii Naţionale. Vol. II, 1996, nr. 2, p. 24-26.

1113. PERŞINARU, Aurelia, Aspecte din activitatea Centrului Român ISSN. În: Revista

Bibliotecii Naţionale. Vol. III, 1997, nr. 1, p. 28-30.

1114. ŞUTEU, Marilena, Standardizare. Activitatea Comitetului tehnic 229 "Biblioteconomie, informare şi documentare". În: Biblioteca. Vol. IV, 1993, nr. 11-12, p. 20-21.

V. PREZENTAREA ŞÎ DISCUŢIA DATELOR BIBLIOMETRICE ŞI A ANALIZEI DE CONŢINUT

În urma post-coordonării lor *sintetice* - pentru a uşura prelucrarea statistică a datelor - a rezultat un număr de *cincizeci* de descriptori tematici. Tabelul (Nr.1) redă primii zece, în ordinea ponderii lor în literatură:

Tabelul Nr.1: Distribuţia primilor zece descriptori tematici în ordinea descrescătoare a frecvenţelor

Nr. crt.	Descriptor tematic	Frecvenţă	Procent	Procent cumulat
1.	Biblioteci publice	145	12,4	12,4
2.	Biblioteci din alte ţări	70	6	18,4
3.	Automatizarea şi informatizarea bibliotecilor	62	5,3	23,7
4.	Personalităţi culturale	58	5	28,7
5.	Reforma bibliotecilor	48	4,1	32,8
6.	Clasificare - Indexare	44	3,8	36,6
7.	Lectura	44	3,8	40,4
8.	Informare - Documentare	41	3,5	43,9
9.	Istoria culturii	41	3,5	47,4
10.	Profesia de bibliotecar	37	3,2	50,6

Din punct de vedere tematic, tabelul de mai sus arată o imagine destul de pestriţă a principalelor teme abordate de literatura bibliologică din periodicele româneşti de profil.

Prima remarcă care trebuie făcută este aceea că primele zece tematici - adică 20% din totalul descriptorilor - acoperă jumătate (50,6%) din totalul articolelor. Cu siguranţă, *Bibliotecile publice* au ajuns apoi pe primul loc în

urma post-coordonării. Se remarcă însă în mod clar interesul statistic al acestei literaturi faţă de experienţa bibliotecilor din alte ţări (locul 2). *Automatizarea şi informatizarea bibliotecilor* (locul 3) este şi ea o temă de actualitate şi reprezentată în mod corespunzător în literatură. Preocupările faţă de *Personalităţile culturale* (locul 4) şi de *Istoria culturii* (locul 9) arată statistic interesul - de altfel firesc - al profesiei faţă de problemele culturale. Iar *Reforma bibliotecilor* (locul 5) este un proces amplu, care atinge toate structurile profesiei aflate în curs de modificare. *Clasificarea şi indexarea* (locul 6), cât şi *Informarea şi Documentarea* (locul 8) sunt aspectele tehnice ale profesiei care, împreună cu *Automatizarea şi informatizarea bibliotecilor* (locul 3), au devenit unele dintre domeniile ei cele mai dinamice.

În ceea ce proveşte problematica *Lecturii* (locul 7), ea atinge însuşi sensul şi raţiunea de a fi a profesiei. Adică a *Profesiei de bibliotecar* (locul 10), a cărei problematizare pare să fie una dintre preocupările constante şi preferate de către autorii articolelor.

Însă: despre *adevărata* semnificaţie a acestor cifre statistice, vom afla mai mult numai dacă vom pătrunde mai adânc în analiza lor. Vom face primii paşi în această pătrundere analitică cu ajutorul tabelului următor (Nr.2), care redă distribuţia frecvenţei *pe ani* a articolelor tratând primele zece tematici.

Tabelul Nr.2: Distribuţia articolelor în funcţie de primii zece descriptori tematici şi după anii de apariţie

Nr.crt.	An	1990		1991		1992		1993		1994		1995		1996		1997		Total	
	Descriptor tematic	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P
1.	Biblioteci publice	6	4,1	9	5,5	38	26,2	8	5,5	10	6,9	15	11	33	22,8	26	17,9	145	12,4
2.	Biblioteci din alte ţări	15	21,4	6	8,6	14	20	6	8,6	8	11,4	4	5,7	8	11,4	9	12,9	70	6
3.	Automatizarea şi informatizarea	7	11,3	12	19,4	4	6,5	4	6,5	6	9,7	11	17,7	7	11,3	11	17,7	62	5,3
4.	Personalităţi culturale	5	8,6	7	12,1	17	29,3	6	10,3	8	13,8	5	8,6	2	3,4	8	13,8	58	5
5.	Reforma bibliotecilor	14	29,2	4	8,3	1	2,1	3	6,3	6	12,5	5	10,4	3	6,3	12	25	48	4,1
6.	Clasificare Indexare	7	15,9	3	6,8	6	13,6	2	4,5	9	20,6	5	11,4	9	20,5	3	6,8	44	3,8
7.	Lectura	9	20,5	4	9,1	16	36,4	4	9,1	4	9,1	3	6,8	2	4,5	2	4,5	44	3,8
8.	Informare Documentare	14	34,1	7	17,1	4	9,8	-	-	3	7,3	2	4,9	7	17,1	4	9,8	41	3,5
9.	Istoria culturii	2	4,9	5	12,2	22	53,7	3	7,3	3	7,3	-	-	3	7,3	3	7,3	41	3,5
10.	Profesia de bibliotecar	7	18,9	2	5,4	1	2,7	4	10,8	5	13,5	5	13,5	5	13,5	8	21,6	37	3,2

Datele acestui tabel arată o variaţie a frecvenţelor, care este de aşa natură încât în puţine cazuri se pot stabili în cadrul lor *tendinţe* sau *trenduri*.

Totuşi preocupările faţă de tematica *Bibliotecilor publice* - deşi variază - arată o creştere spre sfârşitul perioadei. În schimb, interesul faţă de *Biblioteci din alte ţări* descreşte în interval. *Automatizarea şi informatizarea bibliotecilor* rămâne însă - în ciuda variaţiilor - o temă constantă în literatură, cu uşoară tendinţă de creştere. La fel şi tema *Personalităţilor culturale*. În afară de o zvâcnire (29,3%) din 1992, a cărei importanţă o vom lua în consideraţie mai târziu, ea rămâne o temă constantă şi cu o uşoară tendinţă de creştere.

Tematica *Reforma bibliotecilor* arată însă o distribuţie cu totul particulară în timp. După un vârf de entuziasm în 1990 (29,2%), ea descreşte brusc şi rămâne - în ciuda unor variaţii - la un nivel scăzut până în anul 1997, când creşte iarăşi la 25%. Având în vedere *importanţa* acestei teme, considerăm că este necesar ca atât noi, cât şi cei care ne urmăresc să căutăm explicaţia acestui fenomen.

O primă *ipoteză* explicativă ar fi aceea a dependenţei acestei literaturi de factorii *externi* şi, în mod special, de cei ai condiţiilor *politice*. Astfel, primul an post-revoluţionar şi primele alegeri libere ofereau condiţii prielnice pentru problematizarea reformei, în general, şi a bibliotecilor, în special. Brusc după aceea, literatura de profil s-a poziţionat pe o *stare de aşteptare* şi de expectativă, aşteptând de la factorii politici creionarea şi stabilirea strategiilor. Poate de aceea în 1992 - anul următoarelor alegeri - s-au produs cele mai puţine articole pe această temă generală şi centrală, în schimb tot în acest an (1992) sunt publicate cele mai multe articole pe teme "culturale", oarecum ne-implicante, cum sunt cele ale *Personalităţilor culturale* (29,3%) şi ale *Istoriei culturii* (53,7%), care nu ating totuşi miezul întregii structuri a profesiei. După alegerile de la sfârşitul anului 1996, în anul 1997 problematica revine din nou în centrul preocupărilor literaturii. Acest fapt ne-ar putea atenţiona deja - tot ipotetic - despre o accentuată lipsă de *autonomie mentală* a literaturii de profil, căci probabil nimeni nu va susţine că tematica reformei bibliotecilor între timp a pierdut din importanţă şi actualitate. Numai că, se pare că literatura nu şi-a asumat-o în mod autonom şi constant la nivelul importanţei sale existenţiale.

Clasificarea şi indexarea prezintă şi ea fluctuaţii - probabil autogene - fără a indica însă o tendinţă identificabilă în timp. *Lectura* însă, ca temă de abordare generală, pare să arate o tendinţă uşoară dar constantă de descreştere după - iarăşi - anul 1992 (36,4%).

Informarea şi documentarea, împreună cu *Istoria culturii* sunt singurele din primele zece tematici care dispar complet din literatură în unul din anii studiaţi (1993, respectiv 1995). *Informarea şi documentarea* arată o netă descreştere în perioada anilor 1990-1993); revenind în 1994 şi continuând cu fluctuaţii - a căror explicaţie ar merita studii mult mai aprofundate - până la sfârşitul intervalului. În schimb, *Istoria culturii* creşte substanţial în secvenţa 1990-1992, stabilindu-se apoi la o valoare constantă de 7,3%.

Tematica *Profesiei de bibliotecar* este prezentă în articolele literaturii de profil, prezentând o tendinţă de descreştere în perioada 1990-1992 (respectiv 18,9% şi 2,7%), revenind cu o creştere moderată care se stabilizează în intervalul 1994-1996 (13,5%), crescând brusc apoi în 1997 (21,6%).

În concluzie, se poate spune că literatura bibliologică românească din periodicele ei de profil, *nu prezintă tendinţe* considerabile de modificare (evolutive sau involutive) în privinţa tematicilor ei cele mai importante din perioada supusă analizei de către studiul nostru.

Această concluzie poate desigur surprinde şi trebuie, cu siguranţă, să ne avertizeze căci - repetăm - perioada de care ne ocupăm, este în mod sigur cea a unei *şanse istorice*, iar majoritatea tematicilor identificate ca fiind preponderente în literatură, sunt într-adevăr importante pentru "prinderea" acestei şanse...

Dincolo de aceasta, cel mai important avertisment critic îl constituie destinul - deja analizat - al tematicii *reformei bibliotecilor*. Pare să fie un lucru hotărât că literatura de profil a profesiei nu dispune de un concept şi de un proiect organic şi autonom al reformării instituţiilor sale şi de aceea, nici *articulaţiile* ei tematice principale nu se pot orienta - treptat şi evolutiv - către construcţia ei problematizatoare. Poate aceasta explică şi faptul că, paralel cu aceasta - probabil inconştient - tematica *Profesiei de bibliotecar* este totuşi în mod permanent şi aproape obsesiv susţinută...

* * *

Nu ne putem însă opri la aceste concluzii. Dimpotrivă ele ne împing să adâncim şi mai mult analiza noastră şi să vedem la ce *nivel* sunt tratate - adică asumate - temele principale ale acestei literaturi. În această investigaţie ne vom folosi de următorul tabel (Nr.3), care corelează temele principale ale acestei literaturi cu *descriptorii de gen*.

Tabelul Nr.3: Distribuţia articolelor în funcţie de descriptorii tematici (primii zece) şi după descriptorii de gen

Nr. crt.	Descriptori de gen	Cronică		Sinteză documentară		Comentariu		Dezbatere		Studiu		Eseu		Total	
	Descriptori tematici	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P
1.	Biblioteci publice	59	40,7	1	0,7	80	55,2	4	2,8	1	0,7	-	-	145	12,4
2.	Biblioteci din alte ţări	28	40	1	1,4	40	57,1	-	-	1	1,4	-	-	70	6
3.	Automatizare şi informatizare	10	15,4	1	1,5	45	69,2	2	3,1	4	6,2	-	-	65	5,3
4.	Personalităţi culturale	12	20,7	-	-	45	77,6	-	-	1	1,7	-	-	58	5
5.	Reforma bibliotecilor	10	20,8	-	-	30	62,5	8	16,7	-	-	-	-	48	4,1
6.	Clasificare-Indexare	5	11,4	1	2,3	25	56,8	2	4,5	11	25	-	-	44	3,8
7.	Lectura	1	2,3	1	2,3	37	84,1	2	4,5	3	6,8	-	-	44	3,8
8.	Informare-Documentare	6	14,6	1	2,4	25	61	1	2,4	8	19,5	-	-	41	3,5
9.	Istoria culturii	5	12,2	-	-	32	78	-	-	1	2,4	3	7,3	41	3,5
10.	Profesia de bibliotecar	7	18,9	1	2,7	22	59,5	6	16,2	1	2,7	-	-	37	3,2

O simplă privire aruncată asupra acestui tabel relevează deja preponderenţa "cronicilor" şi a "comentariilor" în tratarea temelor principale.

Tematica *Bibliotecilor publice* este tratată în proporţie de 96% prin cronici, sinteze documentare şi comentarii. Numai 2,8% din articolele de autor, puteau fi considerate "dezbateri" şi numai 0,7% studii. Iar la tratarea *Bibliotecilor din alte ţări* dezbaterile lipsesc complet, ceea ce trebuie să ne surprindă, căci în mod ipotetic trebuie admis că problematizarea bibliotecilor străine se putea transforma în chip foarte firesc în dezbaterea posibilităţilor şi a direcţiilor de evoluţie a bibliotecilor noastre în raport cu diferitele curente occidentale.

Este la fel de surprinzător că o tematică atât de actuală, de centrală şi de *tehnică* cum este *Automatizarea şi informatizarea bibliotecilor* este tratată, totuşi, şi ea, în proporţie de 86% prin cronici, sinteze documentare şi comentarii. Deşi aici dezbaterile au o prezenţă - palidă - de 3,1%, iar studiile de 6,2%

Iar procentul de peste 98% a cronicilor şi a comentariilor la tematica *Personalităţilor culturale* precizează foarte clar *natura* atracţiei pe care literatura de profil o manifestă faţă de temele "culturale". Mai ales în cazul articolelor publicate pe aceste teme de către revista *Biblioteca* este dificil să nu lansăm - către dezbateri viitoare - ipoteza că în această literatură mai supravieţuieşte un spirit de "culturalizare" superficială, de masă, a cititorilor, adică a bibliotecarilor.

La tematica *Reforma bibliotecilor* ponderea cronicilor şi a comentariilor este de aproximativ 83%. Însă lipsesc în întregime sintezele documentare - atât de importante, fiindcă ele ar înştiinţa despre experienţe similare. Lipsa totală a studiilor nu face decât să întărească ipoteza noastră anterioară despre lipsa concepţiilor autonome de reformă. Însă procentul de 16,7% a *dezbaterilor* pe această temă constituie totuşi un semnal pozitiv.

Clasificarea şi indexarea este tematica cea mai intens studiată a acestei literaturi, cu procentul de 25% a studiilor din totalul articolelor de autor dedicate acestui domeniu. Pe această scară ea este urmată în tabel de tema *Informării şi documentării* cu un procent de 19,5%.

* * *

Dominaţia netă a genurilor "cronicii" şi a "comentariului" nu caracterizează însă doar temele principale, ci această preponderenţă stăpâneşte în întregime literatura bibliologică din revistele de profil. Tabelul următor (Nr.4) ilustrează elocvent această situaţie.

Tabelul Nr.4: Distribuţia articolelor după descriptorii de gen

Nr. crt.	Descriptor gen	Frecvenţă	Procent	Procent cumulat
1.	Comentariu	710	60,8	60,8
2.	Cronică	291	24,9	85,7
3.	Studiu	78	6,7	92,4
4.	Dezbatere	66	5,7	98,1
5.	Sinteză documentară	18	1,5	99,6
6.	Eseu	5	0,4	100

Tabelul indică foarte clar că această literatură este dominată de comentarii (60,8%), care împreună cu cronicile şi cu sintezele documentare, constituie un procent cumulat de 87,2% din totalul articolelor de autor. Procentul extrem de redus al studiilor (6,7%) şi al dezbaterilor (5,7%) este de-a dreptul îngrijorător şi pune apăsat sub semnul întrebării valoarea mentală şi cea epistemologică a acestei literaturi. Oricât am admite posibilitatea intervenţiei factorilor subiectivi în constituirea acestor procente, este totuşi imposibil ca ele să fi influenţat în mod decisiv proporţiile atât de net detaşate.

Înainte însă de a detalia această chestiune este cazul să vedem care sunt totuşi temele *cele mai dezbătute* în această literatură. În acest scop am construit următorul tabel:

Tabelul Nr.5: Temele cu cele mai ridicate frecvenţe a dezbaterilor

Nr. crt.	Frecvenţa	Tematica
1.	11	Sociologia lecturii
2.	8	Reforma bibliotecilor
3.	6	Profesia de bibliotecar

4.	4	Biblioteci publice, Completarea colecţiilor, Învăţământ bibliologic
5.	5	Biblioteci specializate, Legislaţia bibliotecilor

Atât tabelul, cât si întreaga problematică a prezenţei dezbaterilor în această literatură necesită consideraţii şi explicaţii suplimentare. În primul rând trebuie precizat că, dacă avem în vedere *sensul deplin* al termenului "dezbaterii", aşa cum el a fost definit ca fiind un *tip generic* al nivelului de tratare a unei problematici de către un articol de autor oarecare, atunci *în realitate* numărul dezbaterilor din articolele revistelor româneşti de profil este *mult mai redus* decât procentul cu care acest descriptor figurează în evidenţele noastre statistice.

În realitate, în această literatură *nu există polemică*, în ea nu se confruntă public idei, proiecte şi argumente. Ea este dominată de o surdă şi suspectă unanimitate de tristă amintire. La fel trebuie remarcată şi lipsa spiritului critic, exerciţiul raţiunii critice fiind redus la nivelul lamentaţiilor şi a jalbelor adresate guvernanţilor... De aceea, indexatorii acestui studiu au trebuit să includă sub acest descriptor pe de o parte doar voci solitare şi timide care de fiecare dată rămâneau fără ecou, actul lor devenind un gest iniţiator *semnalând* doar importanţa problemei respective pentru sfera publică a profesiei. Tot aici au fost indexate, pe de altă parte şi câteva *anchete* de natură cvasisociologică, care dincolo de enunţarea problematicii, s-au rezumat la publicarea datelor obţinute.

Analiza datelor cu privire la temele cele mai *studiate* - adică a acelora la care studiile au cele mai ridicate frecvenţe, ne poate conduce, deşi în alte direcţii - şi ea la observaţii la fel de importante şi decisive. Următorul tabel (Nr.6) a fost construit chiar în acest scop.

Tabelul Nr.6: Tematicile având cele mai ridicate frecvenţe a Studiilor

Nr. crt.	Frecvenţă	Tematica
1.	11	Clasificare-Indexare
2.	8	Informare-Documentare

3.	7	Colecţii documentare
4.	6	Bibliometrie, Istoria bibliotecilor, Sociologia lecturii
5.	5	Istoria cărţii
6.	4	Automatizarea şi informatizarea bibliotecilor, Centre de informare, Completarea colecţiilor
7.	3	Lectura

Acest tabel arată în primul rând faptul că o parte din *studiile* acestei literaturi s-au născut în tematici mai specializate, deci unde literatura bibliologică beneficiază de aportul unor *specialişti* (informaticieni, matematicieni, ingineri, sociologi etc.) a căror specialitate este *alta* decât biblioteconomia (clasică). *Ei* sunt, deci, în primul rând capabili de a produce *studii* în această literatură.

În al doilea rând, frecvenţa relativă oarecum ridicată a studiilor în domenii cum ar fi: *Colecţii documentare, Istoria bibliotecilor, Istoria cărţii* etc., care sunt deci domenii tradiţionale ale bibliologiei, ne sugerează ipoteza că ele au fost scrise de acei bibliotecari care pe parcursul carierei lor *nu s-au îndepărtat de specialitatea lor iniţială* (de istorici, filosofi, oameni orientaţi sau re-orientaţi sociologic etc.) având tăria - sau şansa - de a menţine contactul cu ea. Şi ei sunt *capabili* să producă studii în această literatură.

Aceste aspecte însă ar merita analize mult mai aprofundate. Căci se ridică întrebarea dacă frecvenţa scăzută a dezbaterilor şi a studiilor în această literatură nu se datorează oare *orientării redacţionale* a puţinelor reviste de care dispune această profesie[3]. Sau dacă, mai degrabă, ea nu exprimă o anumită dominaţie mai generală, impusă de un anumit curent puternic de lideri de opinie, care nu lasă loc şi "altor voci" în sfera publicaţiilor profesiei? Sau, dacă nu cumva chiar acesta este nivelul *real* al acestei profesii?

---

[3]Împreună cu nivelul lor mental şi epistemologic, unele publicaţii mai prezintă (cf.notei nr.1) şi problema difuzării lor. Faptul că, de exemplu, unele publicaţii ABIR nu se găsesc nici în cadrul filialelor sale teritoriale, dar nici la depozitul legal, poate ridica întrebări serioase atât cu privire la *sensul* lor, cât şi la consecvenţa editării lor.

Iată câteva întrebări fundamentale care solicită studii şi dezbateri, dar care, în pofida permanenţei prezentei temei - *Profesiei de bibliotecar* - lipsesc din literatura de profil. Or, repetăm, studierea şi dezbaterea lor serioasă, responsabilă şi publică este de o importanţă vitală pentru nivelul şi starea acestei profesii.

Aceasta este şi concluzia hermeneutică principală a studiului nostru. De altfel, autorii acestei investigaţii sunt convinşi că acea imagine a literaturii bibliologice româneşti din publicaţiile periodice de profil, care li s-a creionat pe parcursul analizelor, este *reală*. Sunt însă la fel de convinşi şi de faptul că ea *nu este necesară*!!! Că profesia noastră dispune - încă şi deja - de suficiente capacităţi creatoare pentru autentificarea ei. Numai că, "ceva trebuie schimbat". Adică *totul* trebuie orientat *valoric* şi numai după *valori* şi competenţe.

În final, credem că studiul nostru ilustrează convingător utilitatea, importanţa şi valoarea metodologiei expuse la începutul lui. Subliniem că esenţa şi ductul ei rămâne hermeneutica. Ea desigur poate şi trebuie să fie încă nuanţată şi extinsă. Este necesară, de exemplu, extinderea ei *comparatistă*. Atât în interior, cât şi în exterior.

În interior ar fi foarte importantă analiza acestei literaturi în perioada 1985-1989, pentru a putea vedea ce s-a *schimbat* într-adevăr şi în mod real în ea şi continuă să supravieţuiască tacit în adâncurile sale. Iar analiza literaturii perioadei 1968-1972 ne-ar conştientiza poate mai profund pierderile noastre ceauşiste.

Cu siguranţă că şi interesul tematic al acestei literaturi faţă de bibliotecile din *alte ţări* ar câştiga mult în consistenţă, dacă - cu aceeaşi metodologie - s-ar studia şi *alte* literaturi bibliologice. Şi nu ne referim în primul rând la "marile literaturi", aflate în topul turistic profesional, ci la cele din jurul şi din zona noastră, care sunt şi ele în situaţia de a asuma probleme *asemănătoare* cu cele cu care ne confruntă existenţa noastră.

II. ORIZONTURI: FORMAREA INIŢIALĂ ŞI CONTINUĂ

FORMAREA INIŢIALĂ ÎN BIBLIOTECONOMIE. CAZUL COLEGIULUI DE LA CLUJ-NAPOCA.

Ionuţ COSTEA,
Universitatea "Babeş-Bolyai" Cluj-Napoca

Introducere. Biblioteca a fost o *sinecură*, dar şi un spaţiu de regrupare a valorilor puse altfel în faţa "expulzării" şi marginalizării şi prin aceasta a scufundării în timp într-o autosuficienţă rurală. Exilul interior pe care regimul politic comunist l-a ordonat şi controlat în rândul tinerilor intelectuali (aici nu mă refer la ingineri) a făcut ca oraşele şi mai ales cele importante, centre universitare, determinante pentru susţinerea unei cariere culturale, să devină cetăţi inexpugnabile.

Cu toate că nu ne propunem recuperarea bibliotecii într-o asemenea dimensiune, am considerat necesară această precizare lămuritoare asupra calităţii profesiei, a imaginii pe care aceasta o induce, nu în ultimul rând ca premiză în înţelegerea şi explicarea oportunităţii promovării unui învăţământ de specialitate.

Aceste pagini vor încerca o analiză a conţinutului procesului de învăţământ biblioteconomic, prin discutarea cazului particular al Universităţii "Babeş-Bolyai" din Cluj. Excursul va propune o abordare comparatistă cu preocupări similare din spaţii învecinate geografic şi prin "trecut", şi o raportare la evoluţiile dezvoltate în învăţământul Occidental. Asemănările şi deosebirile, diferenţele de perspectivă, defazajele, ritmurile evoluţiei sunt câteva dintre coordonatele pe care se doreşte a se insista.

1. Premise profesionale şi legislative. Literatura de specialitate din anii '90, precum şi dezbaterile din mediile academice din acest deceniu, remarcă o maximă disponibilitate pentru discutarea şi analizarea conţinutului şi perspectivelor formării iniţiale în bibliologie şi ştiinţele informării[1].

---

[1] *Bibliotecarii în Europa Occidentală*, în "Biblioteconomie. Studii traduse şi prelucrate", XXXII(1996), 3, p. 8-20 (în continuare publicaţia va fi citată sub forma "Biblioteconomie"); M. Miller, *Pregătirea în biblioteconomie (bibliologie). Învăţământul biblioteconomic*, în "Biblioteconomie", XXVIII(1992), 1, p. 107-119; Jadwiga Kolodziejska, *Învăţământul universitar bibliotecar în Polonia*, în "Biblioteconomie", XXIX(1993), 1, p. 74-91; Danuta Konieczna, *Pregătirea şi perfecţionarea bibliotecarilor în Polonia*, în "Biblioteconomie", XXIX(1993), 4, p. 71-80; Barbara Budynska, *Învăţământul biblioteconomic postliceal*, în "Biblioteconomie", XXXII(1996), 3, p. 21-24; Jan Walasz, *probleme noi ale bibliotecilor poloneze în perioada de*

Societatea contemporană, dimensionată şi ca o "eră informaţională", presupune la o permanentă evaluare a competenţelor şi a "destinului profesional" a celui care colectează, ordonează şi diseminează informaţia. Această "conştiinţă de sine" a epocii este doar una dintre motivaţiile ce fundamentează şi explică preocupările mai sus pomenite. "Scurtarea distanţelor" şi compatibilizarea diverselor instituţii etc, angajate în dialog sunt, de asemenea, printre factorii implicaţi în această reevaluare. Paradigmele formative dezvoltate în varii spaţii geografico-culturale, cu grade diferite de integrabilitate, vor trebui să ia parte într-o mai mare măsură la "concertul" ştiinţei şi culturii contemporane. Limitele generale ce se impun pregătirii de bază în şcolile de biblioteconomie au în atenţie identificarea cunoştinţelor, deprinderilor şi competenţelor fundamentale ale profesiei şi factorul de natură interdisciplinară a domeniului precum şi de specializările ulterioare în domeniul informaţional"[2].

Ştiinţa şi cultura au fost totdeauna moştenite, păstrate, aprofundate sau depăşite, procese care au presupus ceea ce într-un limbaj modern numim un "echipament" ştiinţific şi cultural: biblioteca. Şi, prin ea, preţul unui miracol: prin vitregia timpurilor conservarea valorilor civilizaţiei umane[3].

Născută în epoca manuscrisului, biblioteca a însoţit apariţia industriei tiparului şi a difuzării sale comerciale, pentru a deveni astăzi, după ce producţia imprimată s-a triplat în ultimii 20 de ani, principalul instrument de acces în lumea cărţii, ca suport clasic, a informaţiei. Societatea contemporană

---

tranziţie, în "Biblioteconomie", XXXII(1996), 4, p. 90-96; Jan R.M. Mowat, *Învăţământul Biblioteconomic şi Ştiinţa Informării în Marea Britanie*, în "Biblioteconomie", XXVIII(1992), 2, p. 111-123; Ornella Foglieni, *Comment le services de bibliotheques vont changer dans le cadre de la multimedialite et du reseau global. Un role nouveau pour un bibliotecaire nouveau*, IFLA General Conference, Copenhagen, 1997, 13p. dact.; Hans-Peter Thun, *Sistemul bibliotecilor în Republica Federală Germană*, (II), în "Biblioteca", VII(1996), nr. 1/2/3, p. 82-86; Katherin Feinstein, *Formarea bibliotecarilor pentru tineret şi copii în cadrul universitar*, în "Biblioteconomie", XXXI(1995), 4, p. 27-28; Camille Cote, *Formarea bibliotecarilor şi alfabetizarea*, în "Biblioteconomie", XXXI(1995), 4, p. 5-7.

[2] Jan Mowat, *Pregătirea pentru activitatea de biblioteconomie*, Prelegere ţinută la Cluj în 27 februarie în cadru Conferinţei **Noi tendinţe în biblioteconomie şi ştiinţa informării**.

[3] Winston Roberts observă ca o constantă în multitidinea preocupărilor din revistele occidentale pentru problemele de biblioteconomie că în viitor meseria de bibliotecar nu-şi va schimba "misiunea culturală", apud. Sultana Craia, *Meseria de bibliotecar din perspectiva specialiştilor*, în "Biblioteconomie", XXXI(1995), 3, p. 101

validează trei tipuri generale de biblioteci: de învăţământ şi cercetare; de patrimoniu (naţionale şi regionale); de lectură publică.

Explozia informatizării din societatea contemporană impune o diversificare a mijloacelor non-convenţionale de informare. Prelucrarea informaţiei şi procesul de diseminare al acesteia presupune o specializare şi perfecţionare din ce în ce mai accentuată. Actulmente, numai biblioteca validează 34 de profesii[4]. Aceste renovări au dus la o modificare a ştiinţei bibliologiei, ea devenind din ştiinţa cărţii ştiinţa scrisului, a comunicării[5]. Ca şi biblioteca supusă transformărilor în spaţiul rapidelor evoluţii ale tehnologiei şi a lărgirii orizontului de aşteptare al utilizatorilor, bibliotecarul este obligat să-şi asume noi responsabilităţi. Concomitent abilităţile şi competenţele achiziţionate la inceputul carierei, în timpul formării iniţiale, nu mai reprezintă o bază suficientă peste 10 sau 20 de ani mai târziu. Modificările din peisajul societăţii contemporane necesită o reevaluare permanentă a profesiunii şi profesioniştilor. Formarea continuă devine una dintre componentele esenţiale a profilului personalităţii contemporane[6].

Acestui context al hiperspecializării generale din domeniul bibliologiei şi ştiinţelor informării trebuie să-i ataşăm în mod necesar unele coordonate proprii societăţii româneşti. Evoluând în limitele comunismului proletcultist şi naţionalist, biblioteca, spaţiul de formare a profilului intelectual şi moral marcat de ideologia dominantă, s-a plasat în anexa politicii culturale a regimului. Epurată şi atent controlată la nivelul fondurilor şi al personalului,

---

[4] vezi studiul Florinei Iliş din acest volul p. ; cf. Christine Gerard, *Competenţa profesională*, "Biblioteconomie", XXXI(1995), 4, p. 29-31.

[5] Jean Meyriat, *Problematica actuală a bibliologiei*, în "Biblioteconomie", XXX(1994), 4, p.58-66.

[6] "La fel cum proiectul clădirilor, sau după cum recipientele trebuie regândite când scala măsurilor se modifică, tot aşa trebuie reproiectate vieţile. Multe dintre conceptele noastre de bază folosite pentru definirea sensului de a fi ori a proiectului de viaţă trebuie să-şi schimbe înşemnătatea. Munca. Locuinţa. Iubirea. Angajamentul... Continuitatea şi discontinuitatea sunt trăsăturile centrale ale realităţii în care noi trăim.", Mary Catherine Bateson, *Composing a Life*, New York, 1990, apud. Miriam Pollack, Karen Brown, *Learning and Transition in the Careers of Librarians*, Paper presentation for Section on Education and Training, IFLA 63rd General Conference, Copenhagen, 1997.

biblioteca are de recuperat unele dimensiuni profesionale promovate şi validate de sistemele de bibliotecă, în particular, de informare, în general, dezvoltate în societatea Occidentală.

Particularităţile menţionate, în Transilvania se developează prin coagularea unor sensibilităţi originate în peisajul multietnic şi multiconfesional. Răspunzând acestei realităţi procesul de învăţământ propus are în atenţie satisfacerea consolidării culturilor minorităţilor naţionale prin asistenţă intelectuală în limba maternă. Prin această iniţiativă secţia se "aliniază" politicii generale susţinute de Universitatea "Babeş-Bolyai"[7].

Nu în ultimul rând funcţionarea unui învăţământ bibliologic la universitatea din Cluj actualizează mai vechi preocupări, din perioada interbelică, iniţiate de profesorul Ioachim Crăciun[8].

Între aceste coordonate secţiei de biblioteconomie îi revine misiunea de a forma şi a perfecţiona în sistemul vaselor comunicante ale ştiinţei şi culturii contemporane româneşti şi universale specialişti cu un profil profesional, intelectual şi moral comparabil ca performanţe cu specialiştii pregătiţi în marile centre universitare din lume.

Obiectivul prioritar al Colegiului de biblioteconomie este formarea specialiştilor în domeniul gestiunii, optimizarea accesului şi diseminarea informaţiei în condiţiile unei societăţi moderne.

Specialistul este format în mod prioritar pentru a avea competenţe de ordin metodologic în cele trei direcţii (gestiune, acces şi diseminare). În al doilea plan accentul în domeniul metodologic este pus pe modulul de informatizare a bibliotecii şi pe structurile integrate de biblioteci.

Optimizarea accesului şi informaţia integrată prin cataloage centrale sau cataloage on-line restructurează raportul dintre bibliotecar şi utilizator (cititor) în avantajul celui din urmă.

Conform planului de învăţământ proiectat bibliotecarul, specialistul în ştiinţele informării dobândeşte pe lângă profilul general de specialitate competenţe şi în zone de specialitate restrânse: achiziţii-completarea fondurilor, catalogare-clasificare, relaţii cu publicul.

În egală măsură, bibliotecarul şi specialistul în ştiinţele informării, poate să desfăşoare o activitate şi de formare sau de abilitare a cititorului în zona bibliotecii moderne.

---

[7] Andrei Marga, *Academic Reform. A Case Study*, Cluj University Press, 1997, p. 80-93

[8] Cornelia Gălătescu, *Contribuţii bibliologice şi cercetări de arhivă*, Cluj-Napoca, 1995

Direcţia bibliologică din structura secţiei se regăseşte în programele de studii care au drept scop instruirea în ştiinţa cărţii şi a instituţiilor specializate ale cărţii în care există un raport echilibrat între domeniul erudit (Istoria culturii româneşti, Istoria cărţii şi tiparului, Istoria bibliotecilor, Limbi clasice) şi cele de strictă apecialitate (Bibliteconomie generală, Catalogare şi clasificare, Completarea colecţiilor etc) şi în a doua direcţie de studiu, ştiinţa informării presupune: baze de date informatizate, indexarea, limbaje şi programe informatizate specifice bibliotecilor, managementul informaţiei.

Supusă unor astfel de coordonate generale formarea iniţială comportă diverse opţiuni cu repere distincte nu doar la nivel naţional, ci şi regional. Conturată ca formă de învăţământ în perioada interbelică, ea este supusă unor continue renovări, presată de permanente căutări, provenite şi din ritmurile accelerate ale schimbărilor tehnologice din societate şi o permanentă adaptare a structurilor universitare. Reperele principale ale dezbatarii se conturează asupra unor interogaţii: cum trebuie să fie ilustrat impactul tehnologiei în învăţământul bibliologic? care este ponderea orientării culturale în formarea iniţială a specialistului din acest domeniu? care este raportul optim dintre componenta de bază a curriculei şi direcţiile de specializare? etc. În contextul învăţământului românesc aceste aspecte capătă o relevanţă sporită, cu toate că dialogul şi dezbaterea în literatura românească de specialitate nu a avut în atenţie decât sporadic[9] o astfel de problematică. Apropierile şi familiarizarea cu astfel de chestiuni se disting doar prin încercări de prezentare a unor modele (polonez, englez, francez, american), dar nu s-a abordat încă o confruntare cu resorturile propriului nostru sistem de învăţământ bibliologic în ciuda faptului că au apărut deja în peisajul românesc mai multe "şcoli". Să nu se înţeleagă că am propune o "concentrare" sau afirmarea unui "monopol" al învăţământului de biblioteconomie, dimpotrivă socotim că fiecare universitate îşi asumă "de una singură" responsabilitatea şi opţiunea, care de altfel face parte din "codul genetic" a identităţii sale. Utilă ar fi însă, pentru toţi în aceeşi măsură, o dezbatere publică asupra principiilor, conţinutului şi organizării învăţământului bibliologic, a contextului legislativ în care funcţionează.

O caracteristică a învăţământului bibliologic din România este incontestabil inconsecvenţa de la nivelul organizării. Prin normele legislative

---

[9] *Argumente, realităţi şi perspective privind învăţământul universitar de biblioteconomie şi ştiinţa informării în România*, în "Biblioteca", 1995, 9; Gh. Buluţă, *Învăţământul bibliologic şi realitatea bibliotecară*, în "Biblioteca", 1997, 6, p. 152-154; Larisa Lungu, *Învăţământul biblioteconomic. A fi sau a nu fi*, în "Biblioteca", 1997, 6, p. 154-155.

în vigoare se acceptă funcţionarea unor şcoli de biblioteconomie, de trei ani, dar nu autonome, ci încadrate direcţiilor de studii tradiţionale, filologie sau istorie. De asemenea, a fost impusă ca specializare, fără a avea în schimb o consacrare finală, absolventul neobţinând recunoaşterea pregătirii sale, bibliologia şi ştiinţele informării, dezvoltată în cadrul filologiei. Aceste "deghizări" conduc, în final, la o alunecare în discursivitate a obiectivelor şi misiunii proiectate.

Din această perspectivă se impune elaborarea unor normative care să stabilească drepturile şi obligaţiile absolventului colegiului de biblioteconomie, cu alte cuvinte lămurirea statutului său profesional[10]. În prezent încadrarea sa se face într-un mod similar cu a absolventului de studii medii. Este rostul asociaţiilor profesionale mai ales să-şi definească concepţia cu privire la statutul profesiunii şi să ofere astfel Ministerului Educaţiei Naţionale, al Culturii, al Cercetării, şi nu în cele din urmă al Ministerului Muncii şi Protecţiei Sociale un cadru al angajamentului profesional şi social pentru absolventul unei astfel de structuri universitare numită ca "învăţământ superior de scurtă durată", nivel colegiu altfel spus, dincolo de enunţarea acestor sintagme. Absenţă acestei opţiuni coerente în chiar sânul comunităţii bibliotecarilor, încadrarea într-o confuzie generală, este cauza principală care generează nesiguraţa şi instabilitatea profesiei.

Arondarea specializării dinspre facultăţile de filologie sau istorie ascunde de fapt tocmai această inconsisienţă legislativă, şi, desigur, o "pretinsă predispoziţie" către/dinspre astfel de opţiuni a studenţilor. Concomitent faptul generează o judecată evaluativă impunând o abordare într-un mod tradiţional a obiectului de studiu. O astfel de structură este ilustrată şi de modelele şcolilor de biblioteconomie din ţările vecine (Ungaria, Polonia). Prin urmare, receptarea dificultăţilor precizate provine dintr-un "trecut comun", propriu spaţiului central şi est european. În Ungaria, modernizarea profesiei, se plasează în afara spaţiului învăţământului bibliologic, catedrele universitare, fiind încă marcate de perspectiva tradiţională, disciplina regăsindu-se în relaţie cu filologia (vezi exemplul universităţii din Szeged sau al Universităţii Etvos Lorand din Budapesta)[11].

---

[10] În acest sens vezi şi Larisa Lungu, *op. cit.*

[11] Csapó Edit, *Közeptávú kepzési koncepció*, Könyv, Könyvtár, Könvtárós, május, 1994, p. 19-26; Csoma Eva, *Könyvtátrosképzes Magyarországon*, Könyv, Könyvtár, Könvtárós, május, 1994, p. 26-32; Suppné Tarnay Györgyi, *Ami a képből kimaradt. Könyvtárosképzes a Kossuth Lajos Tudományegyetémen*, Könyv, Könyvtár, Könvtárós, október, 1994, p. 59-63; *A debreceni*

Spaţiul polonez remarcă o dinamică specifică, direcţia de bibliologie fiind supusă în anii '70 la o segmentare. S-a instituit, pe de o parte, un modul umanist cu o comprehensiune înspre filologie şi istorie, iar pe de altă parte, s-a creat un model matematic alimentat dinspre ştinţele exacte. Această distincţie operată a produs în anii '90 o flexibilizare a sistemului de învăţământ superior, permiţând funcţionarea unor cursuri complete şi fără frecvenţă, a specializărilor pentru anii 3 şi 4 din toate facultăţile şi masterat pentru toţi absolvenţii de învăţământ superior[12].

"Descoperirea" acestor congruenţe din spatele "cortinei de fier" descrie un nivel similar de abordare în domeniu formării iniţiale în bibliologie, conturarea unui univers cultural şi social, în ultimă instanţă, cu propensiuni asemănătoare dacă nu chiar identice, transferând la nivelul unei identităţi de conduită intelectuală proprie consolidarea celor două sisteme politice concurente, "societatea proletară" şi lumea occidentală.

O condiţie *sine qua non* pentru promovarea unui învăţământ bibliologic optim, competitiv în ţara noastră, impune în primul rând conturarea unei legislaţii în baza căreia această direcţie de studiu să capete un cadru autonom cu nivele diferite de pregătire (studii universitare de "lungă şi scurtă durată", masterat cu deschidere spre toate specializările, doctorat) şi funcţii de specializare multiple.

Reforma instituţională, marcând consacrarea unui învăţământ "etajat", cu nivele diferite de pregătire, delimitate ferm profesional şi din punct de vedere al angajamentului social nu-şi poate găsi împlinirea decât în normativele legislative. În primul rând valoarea profesiei de bibliotecar din perspectiva studiilor medii sau universitare nu trebuie să rămână criteriu unic de recuperare dinspre nomenclatorul profesiilor. Biblioteca generează un spectru profesional mai amplu cu necesităţi de instruire configurate care solicită crearea contextului instituţional formativ. "Perfecţionarea la locul de muncă", formulă mentală "moştenită" la o atentă analiză ascunde în sine lipsa calificării, a profesionalismului, producându-se în fapt o golire de conţinut,

---

könyvtárosképzesi konferencia ajánlásai, "Könyvtári figyelő", 1995, 1, p. 63-65.

[12] Jadwiga Kolodziejska, *op. cit.*, p. 74-92; pentru Ungaria vezi Szalóntai Zita, *Az ötéves debreceni informatikus-könyvtáros képzés egy volt hallgató szemével*, "Könyvtári figyelő", 1995, 1, p. 58-62.

cum de altfel se petrec lucrurile şi cu alte sintagme uzitate de fostul regim comunist din România. Formarea continuă se dezvoltă din dinamica profesiei, dar ea presupune o cunoaştere a acesteia la un anumit nivel de performanţă.

Consolidarea unei structuri a învăţământului bibliologic din România presupune proiectarea unor cicluri distinte de pregătire corelate cu cerinţele profesiilor solicitate de biblioteca sfârşitului de mileniu (colegiu, licenţă universitară, masterat cu deschidere spre toate specializările universitare).

2. *Impactul social.* Din perspectiva ecoului pe care o astfel de specializare l-a regăsit în societatea românească insistăm asupra întâmpinărilor ofertei Universităţii din Cluj şi în discutarea rezultatelor celor care au arătat disponibilitate pentru această, încercând surprinderea joncţiunii dintre orizontul de aşteptare şi realitatea nemijlocită a procesului de învăţământ.

Motivaţia orientării înspre biblioteconomie se conturează la început ca un "refugiu" sau ca o "recuperare" a candidaţilor respinşi la proba orală eliminatorie a Facultăţii de Litere. O anchetă intreprinsă în actualul an trei arată că peste 70% au suferit un astfel de eşec, sau chiar repetate. Pe de altă parte această componentă se menţine şi în condiţiile în care examenul de admitere la colegiu a devansat în sesiunea septembrie 1997 pe cel de la litere, prin posibilitatea candidaţilor de a se înscrie la mai multe facultăţi. Drept urmare patru candidaţi declaraţi admişi s-au retras, continuându-şi studiile la o altă facultate (Jurnalistică, Litere). Astfel, se poate socoti fără nici o reţinere, că apropierea de biblioteconomie este determinată în majoritatea cazurilor de regăsirea probelor de concurs (limba română/maghiară şi limba modernă) la fel ca în situaţia Facultăţii de Litere sau Jurnalistică, şi nu se bazează pe o sensibilitate cultivată deliberat. Desigur nu putem exclude şi prezenţa unor cazuri particulare care ar trebui să fie orientate de o astfel de predispoziţie, mai ales în situaţia alegerii biblioteconomiei ca o a doua facultate. Şi aici, întâlnim, în destule situaţii o presiune a conjuncturii (neacomodarea cu activitatea didactică, dorinţa de a prelungi facultatea etc.).

Întrebarea ce se conturează în mod firesc în urma observaţiilor de mai sus vizează identificarea segmentului de populaţie care va opta pentru biblioteconomie în condiţiile unei admiteri cu alte criterii decât examenele tradiţionale. În contextul social al României actuale o astfel de întrebare nu-şi are încă rostul, societatea românească neprezentând capacitatea economică în măsură să absoarbă dintr-o dată generaţia livrată de către licee. Învăţământul universitar românesc îşi va păstra încă o perioadă de timp componenta de "asistenţă socială" pentru tineri. De asemenea, prin eliminarea confuziei legislative se va consolida o opţiune susţinută de validarea socială a profesiilor dezvoltate în cadrul bibliotecii.

Din punctul de vedere a impactului social se remarcă o creştere a interesului pentru studierea biblioteconomiei atât în ceea ce priveşte ecoul descris geografic, de la Cluj şi împrejurimi, spre zone tot mai îndepărtate (Maramureş, Hunedoara, Harghita-Covasna), cât şi pe coordonata temporală, unde se constată o creştere numerică a candidaţilor de la an la an (88 în 1995, 136 în 1996 şi 156 în 1997). Raportată la grupele de studiu (limba română sau limba maghiară) se surpride o evoluţie spre echilibrarea solicitărilor. Astfel, de la un raport de 3\0,8 în 1995, un an mai târziu, în 1996, rezultă un raport de 4,5\3, în timp ce în 1997 întâlnim o proporţie de 4,5\4,5. În majoritate covârşitoare aceşti candidaţi (aproximativ 95%) sunt absolvenţii unor licee cu profil umanist.

La fel, ilustrând o anumită percepţie socială asupra bibliotecii şi concomitent reflectând situaţia reală a personalului, 90% dintre candidaţi sunt de sex feminin, iar din totalul populaţiei studenţeşti din cei trei ani 94,3% reprezintă procentul segmentului feminin. Ca vârstă se observă o acaparare din ce în ce mai mare a proaspeţilor absolvenţi, tendinţă secondată de creşterea performaţelor la examenul de admitere de la 6,94 în 1995 la 8,40 în 1997. Pe de o parte această "întinerire" a populaţiei studenţeşti se explică printr-o mai mare disponibilitate din partea universităţilor (număr de locuri şi specializări a crescut, chiar numărul universităţilor a sporit considerabil). Pe de altă parte lipsa de perspectivă din societatea românească îi "expulzează" pe proaspeţii absolvenţi de licee spre universitate, percepută încă în termenii mitologiei consacrată până în 1989, ca spaţiu de validare socială şi nu ca un timp de achiziţii profesionale pentru conturarea profilului intelectual.

3.Personal didactic. Secţia are ca suport didactic, corpul profesoral al Facultăţii de Istorie şi Filosofie, Departamentul Istorie, pentru linia de studiu cuprinzând disciplinele din pachetul de istorie, cadrele didactice de la Facultatea de Litere, privind modulul lingvistic, şi nu în ultimul rând personalul didactic avansat pentru disciplinele de biblioteconomie de către principalele biblioteci universitare şi publice din Cluj.

În efortul de compatibilizare şi de convertire a sistemului nostru de învăţământ în cel similar al universităţilor de profil din lume, şi anume, prin instituirea unităţilor de credit cât şi pentru a garanta o formare de ţinută se va promova politica de constituire a unui colectiv propriu de cadre didactice. La ora actuală, direcţia de studiu de biblioteconomie cuprinde trei cadre didactice titulare iar în anul următor, prin concurs, se va realiza o creştere de încă 3 cadre didatice. Programul didactic se desfăşoară cu sprijinul cadrelor didactice de la Facultatea de Istorie şi Filosofie precum şi din cadrul mai larg al Universităţii "Babeş-Bolyai" Cluj-Napoca. Pentru disciplinele de bibliologie

cadrele didactice provin din personalul specializat al Bibliotecii Centrale Universitare "Lucian Blaga" şi din Biblioteca Universitară a Universităţii de Medicină şi Farmacie. Politica Universităţii este de a repartiza disciplinele facultăţilor de profil. În timp, pentru disciplinele de bază, fundamentale, secţia îşi va titulariza specialişti proprii. Este necesar a surprinde că fiecare domeniu de cunoaştere îmbină perspective, paradigme şi dimensiuni diferite dependent de domeniul profesional aplicat vizat. Astfel, biblioteca, un spaţiu de ordonare şi diseminare a informaţiei pentru o gamă variată de sensibilităţi ştiinţifice, sau ca un loc pentru "zăbavă", dar urmărind întotdeauna activităţi formative pentru personalitatea umană, reclamă o autonomizare a spaţiului său profesional, bibliotecarul diferienţiindu-se de istoric, filolog sau geograf. Între bibliotecar şi un absolvent al unei facultăţi dintr-un domeniu oarecare al cunoaşterii sunt diferenţe marcante sub aspectul deprinderilor şi al abilităţilor în vederea intermedierii informaţiei. Bibliotecarul nu va exclude specialistul, dar ritmul modernizării din domeniul ştiinţelor informaţiei (diversificarea canalelor şi tehnicilor de recuperare şi transmitere a informaţie) impune într-un mod imperativ secondarea specialistului de către un personal exersat în câmpul informării. Biblioteconomia, impusă ca domeniu autonom în a doua jumătate a veacului trecut, iar ştiinţele informării abia în ultimele două decenii, prin ritmul alert al dezvoltării societăţii contemporane, crează posibilitatea surprinderii unei accentuate diversificări a specializărilor[13].

Surprinderea ariilor profesionale din care sunt recrutaţe cadrel didactice ale învăţământului biblioteconomic de la Cluj lasă să se întrevadă trăsăturile sale predominante, caracterul empiric şi ancorarea formării iniţiale într-o perspectivă culturală prioritară.

Încercarea de a aronda corpului profesoral, pentru a împrospăta mental şi a asana din punct de vedere ştiinţific discursul didactic, a oferi studenţilor paradigme formative diverse şi nu în ultimul rând pentru a renunţa la "îndiguirea culturală impusă de spaţiul etnogenezei", profesori consultanşi din Occident, a găsit la nivel administrativ obstacole insurmontabile. Argumentele ştiinţifice şi didactice nu au relevanţă în faţa unor funcţionari încurajaţi permanent de sistemul birocratic.

4. Conţinutul procesului de învăţământ. Curricula a fost redimensionată, compatibilizat la nivelul direcţiilor generale de abordare (în sensul orientării culturale) cu facultăţile şi colegiile similare din Marea Britanie, Germania, SUA. În ciuda acestui fapt se detaşază net de acestea,

[13] Jean Miyriat, *op.cit.*, p. 58-66.

efectele desincronizării consacrând o mentalitate şi o valoare epistemologică proprie învăţământului bibliologic românesc. Conţinutul acestui învăţământ, cel puţin în cazul celui de la Cluj, va suferi modificări, în anii care vin, în vederea consolidării sistemului de credite transferabile. Actualmente sistemul de credite transferabile a determinat, pentru disciplinele cu durata de un an, introducerea unei verificări la finele primului semestru dezvoltând astfel o "hemoragie" a notelor, un student fiind obligat să depăşească într-o sesiune 8-10 examene. Reforma curriculară preconizată va modifica chiar din anul academic viitor structura planului de învăţământ, conţinutul şi într-o anumită măsură, sperăm, calitatea acestuia. Consolidarea autonomiei universitare va produce o personalizare a procesului de învăţământ condiţionat de piaţă de muncă, dar şi de resursele financiare disponibile. Prin urmare "alinierea" învăţământului biblioteconomic de la Universitatea "Babeş-Bolyai" cu cel din alte centre universitare din ţară, şi desigur din lume, se va produce principial, în măsura ofertei unui modul formativ ce se supune tot mai intens compatibilizării europene şi mondiale, şi în ilustrarea unei profesii conturată ca orizont în aceeaşi termeni pretutindeni.

Procesul de învăţământ, cuantificat în planul de învăţământ propus, are ca obiectiv general crearea unui profesionist apt pentru a face faţă modernizării procesului de gestionare şi diseminare a informaţiei, de integrare a bibliotecilor în sistemul contemporan de circulaţie a informaţiei. În vederea atingerii acestui scop se urmăreşte canalizarea discursului didactic printr-o amplă abordare a domeniilor generale şi de specialitate. Realizarea curricumului presupune desfăşurarea procesului de învăţământ pe parcursul a patru ani de studii având următoarea structură:

	Activităţi didactice		Sesiuni de examene			Practică	Vacanţă		
	Sem. I	Sem. II	iarna	vara	restanţe		iarna	primăvara	vara
Anul I	14	14	4	4	2	3	2	1	8
Anul II	14	14	4	4	2	3	2	1	8
Anul III	14	14	4	4	2	3	2	1	8

Numărul de ore pe săptămână pentru fiecare an de studiu rezultat este:

	Sem. I	Sem. II
Anul I	23,5	23,5
Anul II	23,5	23,5
Anul III	23,5	24

Din ansamblul procesului de învăţământ se desprind trei direcţii principale de orienatre a discursului, coerent articulat la nivelul anilor de studii.

O primă direcţie o constituie cursurile şi seminariile ce au în atenţie pregătirea generală a studiilor cantonate pe însuşirea unor cunoştinţe de cultură şi civilizaţie românească şi universală care să marcheze fondul orizontului intelectual a viitorului bibliotecar, o personalitate lipsită de comoditatea unui simplu funcţionar, capabil să impună o atitudine vizavi de educare, carte şi informarea cititorului. Acest tip de pregătire se distribuie de-a lungul celor trei ani de studiu cu o concentrare în mare măsură în anii I şi II.

Cea de-a doua direcţie, reprezentată de cursurile şi seminariile de specialitate, derivă din arhitectura tradiţională a organizării şi desfăşurării muncii specifice din cadrul bibliotecilor, dar în acelaşi timp se supune impactului ritmurilor de recompunere a peisajului intelectual din lumea contemporană. Discursul didactic se compune la acest nivel dintr-o perspectivă teoretică, desfăşurată în cadrul cursurilor, dar este consolidată şi de o latură practică regăsită în seminarii şi nu în ultimul rând în practica profesională desfăşurată în semestrele 2, 4 şi 6. La chestionarea curricum-ului se poate observa cuprinderea acestui gen de discipline mai ales în anii II şi III.

A treia direcţie rezultă din urmarea cursurilor şi seminariilor de informatică. Acest modul reprezintă firul roşu al unui proces didactic modern, concentrat asupra funcţiilor informaţiei în societatea contemporană. Comunicarea fiind un atribut de maximă importanţă pentru bibliotecă, însuşirea limbajelor informatizării concură la structurarea unor abilităţi indispensabile bibliotecarului. Cursurile şi seminariile din această grupă de discipline se disting în toţi anii de studiu (I, II, III), dar ponderea lor pe ansamblu rămâne nesemnificativă în ciuda enunţului privind importanţa unei atari competenţe în contextul actual şi viitor. Nu atât lipsa specialiştilor în domeniile informaticii şi ştiinţei informării, sau precara dotare materială, determină, în ultimă instanţă, această carenţă a învăţământului bibliologic, cât

mai ales încleştarea într-o mentalitate tradiţională, o inerţie care deşi subminată, continuă încă să determina anumite atitudini. Reforma currucumului, aflată la orizontul învăţământului universiatar românesc în general, va urmări în cazul bibliologiei consolidarea acestui tip de angajament, mai cu seamă că cele mai importante biblioteci din Cluj (B.C.U."Lucian Blaga", U.M.F., Biblioteca Judeţeană "Octavian Goga") promovează de câţiva ani o politică managerială deschisă unor astfel de preocupări.

Repartizarea acestor direcţii de studiu pe ani în număr de ore pe săptămână este ilustrată în următorul tabel:

	Discipline de istorie		Discipline de biblioteconomie		Discipline informatică	
	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II	Sem. I	Sem. II
Anul I	11,5	11,5	6	4	-	2
Anul II	11,5	11,5	5	5	3	3
Anul III	8	8	13	13	3	3

Din tabloul disciplinelor propuse studenţilor se desprinde o perspectivă tradiţională pregnantă, este o capcană rezultată din promovarea unor practicieni ca formatori, ilustrată şi de cazul francez din anii '50, unde, socoteşte Denis Pallier, învăţământul bibliologic "era empiric, făcut de prcticieni, cu dominante legate de tradiţii şi de începutul standardizării (bibliografie, catalogare)"[14]. Conturarea unor discursuri paralele, cultural şi tehnologic, este o capcană generată de "modernizarea" teoretică determinată de o practică ancorată masiv în imobilism. Acset tip de discurs didactic, formativ, dinspre două registre, se va dovedi optim în măsura în care se va reuşi corelarea perspectivei teoretice, ce nu poate fi decât culturală, cu metodele prin care se exersează. Drept urmare, în formarea iniţială, se poate considera ca o premisă faptul că obiectul de studiu al bibliologiei şi ştiinţei informării se regăseşte constant în durata lungă, în timp ce metodele didactice (supuse presiunii conjuncturii din perspectiva dinamicii obiectului şi metodelor disciplinei, a factorilor incidentali cuprinşi în relaţia profesor-student) sunt

[14]Denis Pallier, *Istoria şi evoluţia meseriei de bibliotecar*, în "Biblioteconomie", XXXI(1995), 4, p. 57.

dispuse ritmului timpului scurt. Această perspectivă are ca fundament şi validează orizontul cultural, care trebuie să primeze în faţa unui pragmatism în sine situat la nivelul ştiinţelor administrative sau ale ştiinţelor informării dezvoltate în ultimele două decenii[15].

O altă constatare surprinsă din consultarea procesului de învăţământ este rigiditatea acestuia. În cazul colegiului unde absolventul obţine o diplomă de bibliotecar-arhivist, curricula nu prevede nici o deosebire în pregătirea distinctă în cele două profesii. Consolidarea acestor profesii la limita secolului al XIX-lea sau în cel mai bun caz la nivelul din perioada interbelică se motivează şi printr-o deficienţă legislativă, asupra căreia deja am stăruit. Această rigiditate nu se prezintă doar prin contopirea a două profesii, cea de bibliotecar şi cea de arhivist, ci şi prin lipsa flexibilităţii de opţiune în cadrul specializărilor sedimentate în domeniu. Spre exemplu Universitatea Catolică din Milano, cu un curriculum conturat în limitele unei formări cu accente dinspre o disciplină tradiţională oferă studenţilor o calificare în trei direcţii: gestionarea bunurilor de patrimoniu, documentarişti şi arhivişti. Mai performant este cazul Universităţii din Northumbria care promovează la nivelul învăţământului superior două specializări, o diplomă în informaţie şi management de bibliotecă, iar cealaltă în informaţie şi managementul comunicaţiei. De asemenea, sunt reprezentate aici patru module pentru învăţământul postuniversitar, cu obiective precis conturate.

5. Cercetarea ştiinţifică. În cei doi ani de funcţionare a Colegiului de Biblioteconomie unul dintre obiectivele majore asumate de corpul profesoral l-a constituit definirea cadrului de afirmare profesională prin realizarea unor proiecte de cercetare ştiinţifică, atât la nivelul colectivelor de lucru cât şi prin susţinerea cercetării individuale. Cadrele didactice, titulari şi asociaţi, au colaborat la reviste şi publicaţii de specialitate ("Studia UBB", Seria Historia, "Philobiblon") şi de asemenea au definitivat anumite proiecte prin elaborarea şi tipărirea unor cărţi de autor sau în colaborare.

Preocuparea de cercetare remarcă surprinderea unor direcţii precum istoria cărţii, a bibliotecilor, personalităţi culturale sau orietarea spre

---

[15] Guy Pelachaud, *De la scrisul tipărit la scrisul informatizat. Drumuri prin memorie*, în "Biblioteconomie", XXXI(1995), p. 85-86: subliniază că miza nu este doar de ordin tehnologic "ci, mai cu seamă în plan cultural, social şi instituţional". Nu bibliotecarul este pus în discuţie, ci biblioteca însăşi având de-a face cu o explozie a informaţiei şi o implozie a sensului.

documentare-bibliografii. Se poate constata o angajare a investigaţiilor dinspre o perspectivă filologică sau istorică ceea ce marchează profesiile de bază ale cadrelor didactice. Raportul dintre disciplina predată şi orientarea sensibilităţii de cercetare ne situează în faţa unor demersuri "paralele", în special în ceea ce priveşte discursul didactic în domeniul bibliologiei. De aici provine "orizontul căzut" al disciplinelor de bibliologie unde efortul didactic se bazează pe experienţa cotidiană profesională, empirică.

Preocuparea pentru bibliografii speciale, formarea continuă, management de bibliotecă, raportarea la experienţa occidentală, reforma bibliotecilor româneşti constituie repere mai apropiate de profesie, de conturarea unui discurs didactic problematizat, fundamentat şi validat de opinii ştiinţifice conturate în urma unei cercetări personale.

Concomitent cu aceste iniţiative au fost organizate de către cadrele didactice ale facultăţii noastre două seminarii internaţionale în colaborare cu instituţii similare din SUA şi Marea Britanie.

Primul dintre aceste seminarii a avut loc în toamna anului 1995, având ca temă *Perfecţionarea procesului didactic în predarea biblioteconomiei şi a ştiinţelor informării*, cu participarea a 8 cadre didactice ale facultăţii din Austin (Texas).

Cel de-al doilea seminar a avut loc în primăvara anului 1996, discuţiile fiind concentrate asupra temei: *Noi tendinţe în biblioteconomie şi ştiinţa informării*, printre participanţi numărându-se şi cadre didactice de la facultăţi similare din Edinburg şi Newcastle.

În urma acestei întâlniri s-a pus baza unei viitoare colaborări dintre facultatea noastră şi cea din Newcastle în vederea realizării unor mobilităţi studenţeşti şi a cadrelor didactice (visiting professor) precum şi structurarea unui proiect comun de masterat ce va fi susţinut de ambele facultăţi la Cluj, proiect integrat în cadrul programului SOCRATES angajat de Universitatea "Babeş-Bolyai".

De asemenea cadrele didactice ale facultăţii sau colaboratorii au beneficiat de participarea la numeroase conferinţe naţionale şi internaţionale (Tel Aviv, Frankfurt, Montpellier etc.), precum şi de burse oferite de British Counsil pentru stagii de pregătire în Marea Britanie.

Consolidarea structurilor didactice va crea posibilitatea promovării unor proiecte de anvergură, coordonate de profesori ai facultăţii noastre.

6. *Baza materială*. Secţia de Bibliologie şi Ştiinţa Informării îşi va desfăşura activitatea în spaţiul oferit de Facultatea de Istorie şi Filosofie, Catedra de Istorie Medie şi Istoriografie, a Universităţii "Babeş-Bolyai" Cluj-Napoca.

Paralel secţia beneficiază în întregime de: sediul catedrei (încăpere, cu birouri, bibliotecă) şi trei săli de clasă. De asemenea se asigură acces şi folosinţă a laboratorului de informatică a Facultăţii de Istorie şi Filosofie, care dispune de o reţea formată din 10 calculatoare. Din punct de vedere al logisticii procesului de învăţământ menţionăm sprijinul Bibliotecii Centrale Universitare "Lucian Blaga" materializat în două săli de clasă şi posibilitatea desfăşurării unor activităţi cuprinse în procesul de învăţământ cu aparatura şi spaţiile bibliotecii (Laboratorul de informatică).

Este asigurată o bibliotecă de specialitate a secţiei de bibliologie cu acces pentru studenţii proprii şi de asemenea studenţii au acces la bibliotecile Facultăţii de Istorie şi Filosofie precum şi la facultăţile cu un profil înrudit şi nu în ultimul rând pot consulta colecţiile Bibliotecii Centrale Universitare "Lucian Blaga", unde la sala de Colecţii speciale li s-a organizat o "mini-bibliotecă" cu materiale şi publicaţii de primă importanţă pentru cursurile şi seminariile din planul de învăţământ.

* * *

Vacumu-ul normativ şi lipsa de înţelegere a disciplinei determină şi susţine o dezvoltare "deghizată" sau transformarea profesiei într-una de "mâna a doua", lăsată la îndemâna filologilor şi istoricilor, ca o activitate auxiliară.

Impactul social amplu pe care-l putem surprinde în ultimul timp nu se bazează pe o reală disponibilitate a societăţii spre profesiile bibliotecii, ci mai degrabă, în urma unor atente analize, se datorează funcţionării ca "supapă socială", de integrare a tinerilor absolvenţi.

Corpul profesoral, în special cel angajat în structurile disciplinelor de specialitate se remarcă printr-o canalizare excesivă în practică, fără a se putea impune într-un orizont teoretic formativ, operaţional. Ilustrativ din acest punct de vedere este "apetitul" pentru cercetarea ştiinţifică, în general, neconcludentă, fără performanţe, cadrând de altfel cu nivelul impus de revistele româneşti de bibliologie din ultimii ani. Accentuând însuşirea unor metode de lucru, învăţământul devine imitativ, lipsindu-l pe student de iniţiativă şi motivaţie profesională.

ŞCOLILE DE BIBLIOTECONOMIE ŞI ŞTIINŢA INFORMĂRII. UN PUNCT DE VEDERE

Ana Maria CĂPÂLNEANU
B.C.U."Lucian Blaga" Cluj-Napoca

"There is an endless need for education and training."
IFLA Reports to the Council, 1991

Profesia de bibliotecar este o profesie dinamică iar schimbările determinate de progresele care au avut loc în ultimele decenii impun în permanenţă noi calităţi şi competenţe profesionale. Pentru a le dobândi, faza de specializare asigurată de un cadru academic orientat în această direcţie devine indispensabilă. În acest context, şi datorită faptului că învăţământul superior biblioteconomic românesc a re-demarat de câţiva ani, problemele legate de modul în care decurge acest proces de instruire în ţară, faţă de cel de pe alte coordonate geografice, mi-au trezit un deosebit interes. Articolul care urmează trasează o paralelă între aceste două sisteme şi structuri diferite. Am recurs, în acest sens, la informaţiile pe care le-am cules şi la constatările pe care le-am făcut în câteva dintre vizitele la universităţi din vest, pentru a vedea ce s-ar putea face, acum, la început de drum, ca generaţiile pregătite în şcolile româneşti de biblioteconomie să se plaseze la un nivel profesional competitiv şi să devină buni specialişti în domeniu.

1. Informaţia este un element vital în lumea în care trăim. Producţia şi consumul de informaţie au devenit fundamentale într-o societate în permanentă schimbare şi adaptarea la această cerinţă devine coercitivă. Informaţiile trebuie căutate, regăsite, selectate şi puse în relaţie, demers care precede orice activitate, intelectuală sau de altă natură. Capacităţile de producere, stocare, organizare şi regăsire a informaţiei au crescut exponenţial odată cu dezvoltarea tehnologiei specifice, fapt ce are un impact deosebit asupra practicii zilnice în manipularea informaţiei. Dezvoltările în domeniul tehnologiei informaţionale sunt tot mai cuprinzătoare iar aplicaţiile multiple din domeniu dau un sens tot mai concret a ceea ce se numeşte, cu destulă forţă, "explozie informaţională". Nu numai în învăţământ, ştiinţă, cercetare, artă, politică dar şi în viaţa de zi cu zi, participăm direct la actul receptării de informaţie, în confruntarea noastră permanentă cu nevoia de comunicare.

Implicată direct prin însăşi misiunea ei în fluxul informaţional, biblioteca este, de asemenea, supusă schimbării, schimbare care, în mod paradoxal, pare să devină un element de constanţă al acestor vremuri. Ea se poate constata în ceea ce priveşte funcţiile exercitate, natura colecţiilor şi a instrumentelor de informare, căile de prelucrare şi accesare a informatiilor, tipul de servicii oferite şi calitatea asistenţei oferite de specialişti în procesul informării. Nu este indiferent modul în care utilizatorul poate beneficia, într-un timp convenabil, de întreg potenţialul informativ deţinut de o instituţie de informare şi documentare şi, în acelaşi timp, de posibilităţile de a utiliza informaţia aflată la distanţă. Bibliotecarii, ca specialişti în domeniu, trebuie să deţină capacitatea de adaptare din mers la dinamica profesiei şi o permanentă deschidere spre nou.

Consumatorul de informaţie se confruntă, în prezent cu multiple probleme cărora trebuie să le facă faţă: producţia de informaţii în creştere, numărul extrem de mare şi divers de medii de informare, dezvoltarea de noi tehnologii de regăsire, posibilitatea de a recurge la un număr crescând de surse aflate la distanţă, etc. În această conjunctură, derularea corectă şi normală a activităţii de informare se poate realiza mai eficient în prezenţa şi cu asistenţa unui personal cu înaltă calificare. Dacă extindem analiza şi la celălalt pol al activităţii din instituţiile de informare şi documentare - la colectarea şi prelucrarea informaţiei, la organizarea ei în aşa fel încât să fie cât mai accesibilă şi la producerea de instrumente de informare care să facilizeze regăsirea ei - rezultă un tablou complex al abilităţilor profesionale pe care le deţine un bun specialist din domeniu.

Dobândirea şi dezvoltarea acestor însuşiri reprezintă un proces care poate decurge numai în condiţii de instruire, educare şi specializare. Dacă o preocupare serioasă în acest sens aduce cu sine posibilităţi noi de emancipare sub aspect profesional şi de formare de competenţe noi în vederea utilizării informaţiei, o neglijare a zestrei profesionale cu care fiecare tânăr bibliotecar intră în activitatea cotidiană aduce după sine o reală descalificare cu efecte nocive multiple.

2. În planificarea direcţiilor de instruire din cadrul şcolilor moderne de biblioteconomie este necesară o concepţie realistă referitoare la atributele pe care se presupune că trebuie să le deţină un specialist, şi care nu poate, sub nici o formă, să eludeze câteva aspecte de bază. În primul rând, el trebuie să ştie să recunoască şi să formuleze nevoile generale şi specifice de informare, după care să identifice sursele potenţiale, cele mai potrivite, unde se pot ele regăsi. Trebuie să fie capabil să dezvolte cele mai eficiente strategii de căutare şi să cunoască tehnologiile relevante care îi pot folosi acestor operaţiuni. În

continuare, un bun specialist trebuie să fie capabil să evalueze şi să organizeze informaţiile regăsite pentru a le comunica celor interesaţi şi să creeze instrumente specifice de facilizare a accesului la informaţie. Prin urmare, intervenţia lui este critică şi se bazează pe o cât mai bună cunoaştere a domeniului informaţional.

Un alt element care joacă un rol important este cunoaşterea şi buna administrare a cadrului instituţional în care bibliotecarul îşi desfăşoară activitatea. El trebuie deţină cunoştinţe fundamentale de management, să cunoască modul de funcţionare a bibliotecii, ca structură informaţională complexă şi sistemică, cu departamente aflate într-o strânsă relaţie de dependenţă. De asemenea, are nevoie de cunoştinţe de marketing informaţional, un domeniu modern şi relativ nou, care recunoaşte informaţiei caracterul de marfă la care se aplică tot mai mult principiile cererii şi ofertei ale economiei de piaţă.

Această profesie este una dintre cele mai dinamice şi, întrucât însăşi "substanţa" ei este în continuă evoluţie, instruirea în domeniu necesită un continuu proces de adaptare, restructurare şi regândire. Toate aceste prefaceri determină schimbări de mentalităţi şi comportamente profesionale care trebuie abordate cu responsabilitate în cadrul activităţii de pregătire a noilor specialişti din domeniu. Sintetizând, aş putea spune că un "specialist în ştiinţa informării", este cineva capabil să recunoască faptul că informaţia este necesară, să aibă abilitatea să localizeze, evalueze şi utilizeze, în mod eficient, informaţii oferite de o varietate de surse; altfel spus, cineva care intervine în mod decisiv în gestionarea şi în transferul de informaţii.

3. Obiectivele programelor de învăţământ de biblioteconomie şi ştiinţa informării trebuie să fie concepute, orientate şi dezvoltate având în vedere aceste direcţii majore. Faptul că am insistat în mod special asupra aspectelor care ţin mai degrabă de zona pragmatică a domeniului, de tehnologia modernă, de informatică, de ştiinţa conducerii sau de marketing, nu înseamnă că ar trebui neglijate domeniile tradiţionale, umaniste din formarea bibliotecarilor ori particularităţile de ordin socio-cultural ale diferitelor grupuri sociale sau zone geografice. Desigur, calitatea de umanist a bibliotecarului, cu o largă perspectivă culturală, adică postura în care el a fost perceput cu preponderenţă de societate de-a lungul istoriei, nu trebuie să dispară. Dar nici nu trebuie să încremenim în tradiţie sau să cultivăm cu părtinire componentele filologice sau istorice ale şcolilor de biblioteconomie de acum câteva decenii.

Repunerea în drepturi a învăţământului bibioteconomic la nivel universitar din România, în 1990, reprezintă un moment important în cadrul profesiei. Desigur, dificultăţile de natură conceptuală, structurală şi

organizatorică nu au fost încă depăşite şi acest lucru este normal şi de înţeles. Absenţa îndelungată a unui cadru statuat, destinat învăţământului biblioteconomic este greu de depăşit într-un timp relativ scurt. Însă deceniile care au trecut au adus un progres important şi decisiv în cadrul profesiei care este tot atât de important să fie reflectat, dacă nu chiar să constituie baza de pornire pentru noua structură, modernă a şcolilor actuale de biblioteconomie şi ştiinţa informării. Nu cred că cea mai bună formulă ar fi reînnodarea procesului de instruire la nivel academic acolo unde a fost el întrerupt în anii '70 şi derularea lui ca şi când această discontinuitate nu ar fi existat. Vorbim despre un domeniu care permite arderea etapelor şi asimilarea rapidă a noilor direcţii de acţiune determinate de imensele progrese făcute între timp. Această abordare ar face posibilă re-demararea de la un alt nivel a activităţii de învăţământ biblioteconomic.

Ar mai fi un aspect de care ar trebui să se ţină cont. Fiind incluse din punct de vedere administrativ şi funcţional în cadrul mai larg al catedrelor cu specialităţi conexe -- filologie, istorie -- facultăţile şi colegiile de biblioteconomie poartă amprenta acestora, discipline proprii lor având o pondere, după părerea mea, prea mare, în defavoarea disciplinelor de specialitate. Este limpede că o eventuală organizare ca entitate academică independentă a şcolilor de biblioteconomie şi ştiinţa informării ar fi deosebit de dificilă la ora actuală, din toate punctele de vedere (didactic, financiar, logistic, administrativ, etc.). Totuşi, ea ar fi binevenită şi rămâne ca în perspectivă să se rezolve şi această problemă.

4. Întorcându-mă la Cluj după o vizită de trei săptămâni la Universitatea Northumbria din Newcastle şi având încă vie în minte experienţa avută în urmă cu câţiva ani la Universitatea Illinois din Urbana-Champaign şi la Universitatea Catolică din Washington, m-am întrebat mereu care este esenţa diferenţei atât marcante dintre felul cum se desfăşoară procesul de învăţământ de specialitate în lumea vestică şi cel de la noi. Bineînţeles, nu mă refer aici la decalajul tehnologic evident şi la posibilităţile materiale importante de care dispun instituţiile academice din vest comparativ cu cele din România. Acest argument ar fi valabil dacă ne-am referi numai la numărul extrem de mare de şcoli de biblioteconomie care funcţionează în cadrul universităţilor din vest, la multiplele niveluri -- universitar, postuniversitar şi doctoral -- la care există acces, la gama largă şi extrem de variată de cusuri -- fundamentale şi opţionale -- care se oferă în cadrul şcolilor respective. Ar explica, de asemenea şi modul în care se desfăşoară instruirea practică în

cadrul seminariilor şi sesiunilor de lucru în laboratoare cu înzestrare tehnică complexă, cu posibilităţi individuale de acces permanent la calculatoare şi la tot ceea ce presupune un acces nelimitat la informaţie. O astfel de tentativă ar necesita un studiu separat, axat în mod special pe această temă.

Există, însă, aspecte care nu ţin neapărat de finanţare şi bugete, de înzestrarea tehnică şi informaţională, de logistică şi bază materială. Ar fi prea simplu să încercăm să punem totul în sarcina acestor decalaje care sunt evident în defavoarea noastră şi care ar părea, la o analiză superficială, că explică sau justifică diferenţele despre care vorbeam. Zona în care nu suntem dependenţi de toţi aceşti factori impuşi din alte considerente -- economice, sociale, chiar istorice -- ţine de concepţia care stă la baza structurării programelor de învăţământ, de metodologia didactică utilizată, de comunicarea interpersonală şi de relaţiile profesor/student, de viziunea asupra calităţilor profesionale care se doreşte a fi dezvoltate la studenţi pentru a-i pregăti să evolueze cât mai bine după angajare, odată ce studiile au fost terminate.

În vest, programa este extrem de flexibilă. În general, există un nucleu de discipline obligatorii pentru toate secţiile şi departamentele şcolii de biblioteconomie ale unei universităţi, care oferă informaţii generale şi fundamentale pentru viitorii specialişti, urmând ca în următorii ani de studiu, pe baza cursurilor opţionale multiple şi extrem de variate, să existe posibilitatea unei specializări ulterioare. Discipline ca stocarea şi regăsirea informaţiei, utilizarea informaţiei, management şi tehnologia informaţiei -- cu prezentarea temelor în special din perspectiva utilizatorului -- sunt obligatorii, ca bază a procesului de instruire. Există apoi, pentru cei interesaţi, posibilitatea studierii aprofundate a unor domenii mai înguste ale activităţii în biblioteci, arhive, centre de informare şi documentare, cum ar fi informaţia pentru afaceri, drept, artă, informaţia biomedicală şi sanitară, literatură pentru copii, publicaţii de referinţă şi sisteme de informare, publicare şi editare, arhive, stocarea şi diseminarea informaţiei, gestionarea înregistrărilor, etc. în general, această structură se păstrează atât la nivel universitar cât şi la nivel postuniversitar. O paletă atât de vastă de posibilităţi de instruire presupune, desigur, şi un personal didactic de specialitate adecvat care să poată asigura acoperirea orelor de predare, seminarizare şi îndrumare tutorială. Toate aceste cursuri şi module sunt acreditate de organisme şi asociaţii profesionale specializate şi sunt evaluate, revizuite şi reactualizate periodic.

Faptul că numărul de cursuri care formează programele analitice ale şcolilor româneşti de biblioteconomie este încă destul de restrâns se datorează unor multiple cauze reale, între care factorul economic şi carenţa de cadre

didactice de specialitate pot fi dintre cele mai importante. Totuşi, dacă ideea restructurării programelor academice în vederea compatibilizării lor cu cele din universităţile vestice este unanim acceptată, trebuie, de asemenea, acceptată necesitatea adaptării lor la nivelul impus de progresul din ultimele decenii. Este nevoie de dezbateri şi discuţii numeroase pentru a face loc unor noi tematici, fără a neglija, în acelaşi timp, cursurile tradiţionale. În anii '90, astfel de dezbateri au produs în străinătate, modificări remacabile în structura programelor analitice, sub multiple aspecte. Unele şcoli de biblioteconomie şi-au modificat chiar denumirea departamentelor şi secţiilor, pentru a fi mai aproape de noua orientare a cursurilor oferite; altele au renunţat la însuşi termenul de bibliotecă sau biblioteconomie pentru a sugera extinderea tot mai vastă a zonei acoperite de ştiinţele informării care includ bibliotecile dar nu se mai referă doar ele.

5. Un alt aspect care mi se pare că joacă un rol decisiv în rezolvarea problemelor de profesionalizare -- şi aici am din nou în vedere diferenţele despre care vorbeam -- este cel referitor la învăţământul postuniversitar. Nevoia de dublă specializare se impune tot mai pregnant datorită cantităţii imense de informaţii şi documente care trebuie prelucrate şi gestionate. Persoane cu o pregătire superioară, din orice domeniu -- ştiinţe umaniste, tehnice, medicale, artă, etc. -- trebuie să aibă posibilitatea unei supra-specializări în biblioteconomie şi ştiinţa informării, într-un cadru destinat cursurilor de masterat. După unul sau doi ani de studii postuniversitare, pot obţine abilităţile şi competenţele profesionale amintite mai sus, după standardele aplicate pe plan internaţional şi cu rezonanţă directă şi multiplă atât în activitatea curentă din bibliotecă, în activitatea didactică din şcolile de biblioteconomie cât şi în activitatea de cercetare.

Problema determinată la noi de lipsa timp de mai mult de două decenii a posibilităţii de specializare la nivel academic şi care a avut ca unul dintre efectele cele mai dureroase - diluarea rezervelor de cadre capabile să pregătească noile generaţii de specialişti, s-a resimţit în mod acut la re-înfiinţarea învăţământului academic de biblioteconomie şi ştiinţa informării. Nevoia de "educare a educatorilor" care să fie la curent cu progresele remarcabile din această zonă de activitate, şi-ar găsi astfel Împlinirea. În acelaşi timp, absolvenţii facultăţilor de biblioteconomie ar putea să-şi continue studiile în vederea specializării ulterioare prin cursuri de masterat şi, eventual, pentru cei interesaţi, prin doctorat.

O altă categorie de beneficiari ai cursurilor postuniversitare de biblioteconomie şi ştiinţa infomării ar fi bibliotecarii activi, cei cu pregătire superioară în alte domenii, dintre care mulţi au deja experienţă şi un nivel

performant de cunoştinţe de specialitate. Sunt sigură că mulţi dintre aceştia ar aprecia posibilităţi noi de perfecţionare la nivel postuniversitar în domeniul în care profesează.

6. Zona în care diferenţele despre care vorbeam mai devreme mi se par foarte pregnante, ţine de modul în care se desfăşoară activitatea de transmitere a cunoştinţelor către studenţi, de metodologia de predare, fixare şi evaluare, de calea prin care se face înzestrarea lor cu deprinderile necesare. Mă refer aici la metodele învăţământului interactiv care se aplică în mod predominant în învăţământul superior din străinătate şi mai puţin la noi.

Acolo, studentul este încurajat să devină mai direct şi mai puternic implicat în activitatea didactică, să fie mai interogativ şi deplin angajat în procesul de comunicare a cunoştinţelor. Se încurajează în mod deosebit dialogul, dezbaterile deschise de idei în care studenţii sunt obişnuiţi să-şi expună public argumentele, într-o suită logică. Acesta este un mod de abordare decisiv într-o bună şi eficientă activitate didactică şi ar reprezenta o alternativă valabilă pentru modul tradiţional de predare. Practica de a ţine prelegeri în timpul orelor de curs, timp în care studenţii ascultă în mod pasiv şi notează automat ceea ce li se predă, urmând ca apoi să memoreze mecanic cursurile, nu este eficient şi productiv. Dacă ei sunt supuşi unui stil maieutic de a ajunge la cunoştinţe, dacă sunt incitaţi la dialog şi dezbateri şi dacă li se pretinde o participare directă, activă şi susţinută pe parcursul lucrărilor, rezultatul este spectaculos. Studenţii trebuie învăţaţi cum să înveţe, cum să comunice, cum să-şi administreze cel mai bine bugetul de timp de care dispun. De asemenea, ei trebuie să ştie să-şi prezinte lucrările, proiectele, punctele de vedere cu încredere în capacitatea lor de a face faţă unei confruntări de idei sau prezentări publice.

De exemplu, la Universitatea Northumbria din Newcastle, am avut ocazia să asist, în cadrul sesiunii de vară, la câteva şedinţe de examinare a cunoştinţelor studenţilor. La începutul anului universitar, studenţii fuseseră împărţiţi în grupe de câte patru, cărora li s-a repartizat câte o temă de cercetare -- teme dintre cele mai actuale şi fierbinţi -- pe care ei urmau s-o dezvolte într-un proiect de an. Sesiunile la care am participat erau destinate prezentării acestor proiecte, în faţa a doi dintre profesorii de curs. Nivelul la care s-au prezentat studenţii la această sesiune de examinare a fost impresionant, mai ales că atât proiectul cât şi suportul multi-media au fost realizate de către ei înşişi, la un înalt nivel calitativ, profesionist. De altfel, am constatat că studenţii au abilităţi de muncă pe calculator deosebit de performante, aspect important de menţionat cu atât mai mult cu cât cunoştinţele de tehnologie informaţională nu sunt predate pe parcursul

studiilor, în unităţi de curs speciale. Este adevărat că la înscrierea la universitate, li se pretind deja cunoştinţe practice în această direcţie, cunoştinţe care se folosesc masiv la toate cursurile şi lucrările de pe parcursul anului. De asemenea, există posibilitatea selectării cursurilor opţionale, foarte numeroase şi variate de tehnologie informaţională. Revenind, modul în care s-a derulat prezentarea proiectelor de către studenţi este similar felului în care decurge interviul pe care fiecare absolvent trebuie să-l susţină la angajare, cea ce le acordă un atu plus în competiţia acerbă pentru obţinerea unui loc de muncă.

Întreaga activitate de evaluare a cunoştinţelor se face multidirecţionat, selectându-se formele cele mai potrivite în funcţie de specificul cursului. În general, se acordă o mare importanţă simulării de situaţii reale, pentru a estima capacitatea studenţilor de a aplica pe viu cele învăţate pe parcursul anului. Adiacent, se utilizează o varietate de metode de examinare -- rapoarte anuale şi/sau semestriale, portofolii personale, prezentări individuale şi în grup, studii de caz, referate, eseuri, disertaţii şi nu numai examene scrise sau orale, care au un grad aproximativ de relevanţă. Se solicită, de asemenea studenţilor să-şi analizeze într-un eseu propria activitate de pe parcursul semestrului/anului. Toate aceste metode de evaluare pot fi cu siguranţă aplicate şi la noi iar rezultatele ar reflecta mai fidel gradul de asimilare a cunoştinţelor de către studenţi.

Practicarea metodelor şi strategiilor didactice moderne, extrem de eficiente, nu presupune un efort deosebit, obstacole de nesurmontat ci doar interes şi preocupare din partea profesorilor pentru a le exersa şi apoi a le stăpâni. Metodele alternative la clasicele cursuri şi prelegeri teoretice -- activităţile pe grupe de studenţi, dezbateri colective cu un bogat suport multimedia, simulări şi studii de caz, etc. -- sunt, din păcate, mai puţin aplicate în învăţământul românesc. În acelaşi timp, chiar dacă lucrurile se vor schimba rapid în acest sens, studenţii noştri ar avea nevoie de un efort deosebit de adaptare, având în vedere faptul că perioada de şcolarizare preuniversitară nu excelează prin aplicarea metodologiei didactice interactive, prin dezvoltarea cu prioritate a capacităţilor creative ale elevilor sau prin cultivarea relaţiilor interumane bazate pe o comunicare reală.

Am încercat să identific aici câteva dintre zonele mai importante ale învăţământului românesc de biblioteconomie şi ştiinţa informării care ar necesita o intervenţie directă, rapidă şi eficientă din partea celor chemaţi să o facă. Am convingerea că atât noile generaţii de studenţi cât şi bibliotecarii cu experienţă merită o astfel de şansă.

FORMAREA CONTINUĂ INTRE NEVOIE ŞI REALITATE

Viorica SÂNCRĂIAN
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

"Cu cât oamenii sunt mai luminaţi, cu atât sunt mai liberi..." , sunt mai liberi de a gândi, de a accepta, a dori şi a aprecia învăţarea. Această reflecţie a lui Voltaire este quintesenţa şi imboldul ideal pentru susţinerea cu tărie a nevoii dar şi a plăcerii de învăţare: în profesie ea înseamnă formare continuă, intra şi interinstituţională. Folosim noţiunea de **"formare continuă"** pentru ceea ce am numit dintotdeauna "reciclare" sau perfecţionare. Termenul este deja validat în vocabularul profesional: Formarea continuă este acţiunea de asigurare permanentă a unui nivel de competenţe profesionale performante pentru activitatea curentă şi de perspectivă, prin forme organizate de instruire.

A vorbi însă despre această activitate în termeni generici, echivoc, fără analiză şi concretizare în programe contravine regulilor eficienţei. Evoluţiile recente cer înnoirea peisajului administrativ al bibliotecilor care sunt obligate să tindă spre europenizare, mondializare, pentru a înfrunta noul mod de gestionare a informaţiei. Mai întâi, noţiunea de *modernizare*, de înnoire a serviciilor către public "implică a se ţină cont de **utilizator** şi pretind efortul de a-i satisface cât mai bine informarea şi cercetarea, accesul promt şi rapid la imensa cantitate de informaţie.

Universitarii (studenţi şi cadre didactice) - public specific şi quasi captiv al bibliotecilor universitare - sunt acum mai numeroşi şi socialmente mai diversificaţi; cursurile sunt şi ele mai variate, filierele universitare profesionalizate se diversifică. Cauză şi/sau consecinţă - practicile universitare şi culturale ale studenţilor dar şi ale altor tipuri de utilizatori, evoluează şi nu sunt echivalente cu ce au fost ele în materie de frecventare a bibliotecilor.

Dezvoltarea a ceea ce s-a convenit să numim "noile tehnologii" constituie şi ea un factor de schimbare. Prezenţa lor în biblioteci, mai ales în cele universitare, răspund nevoilor multiple de acces la informaţie (cataloage on-line, bănci de date, CD-ROM) şi permit realizarea diferitelor funcţii tehnice ale bibliotecilor; apoi, la un moment dat, cea mai elementară aplicaţie a informatizării va fi utilizarea ei pentru îndeplinirea funcţiilor de gestionare a informaţiei. Dar o viziune prea tehnicistă a dezvoltării consecutive a "ştiinţelor informaţiei" poate provoca efecte regretabile în biblioteci prin unilateralitatea formării "profesioniştilor informaţiei". In contextul marcat de globalizarea cunoştinţelor şi internaţionalizarea schimburilor de informaţii se

impune adaptarea la "piaţa mondială a formării" -fie că este europeană sau americană-, la modele care şi-au dovedit funcţionalitatea, adaptându-le specificului intern. Să ne propunem depăşirea schimburilor clasice bibliotecar/cititor prin structurarea unui corp profesional capabil şi dispus să-şi modifice în acelaşi timp practicile de lucru pentru a se deschide altora noi, valabile oriunde. Mobilitatea, multilingvismul (în opoziţie şi completând engleza care se consacră ca limbaj internaţional), noile tehnologii şi formarea continuă participă şi permit fiecare noul raport bibliotecar/utilizator.
In perioada -îndelungată- de neexistenţă a învăţământului biblioteconomic, pentru bibliotecarii ajunşi în biblioteci din diverse specialităţi şi domenii de activitate, devenirea de bibliotecar trebuia să însemne o a doua specializare. In timp ce în anii '70, '80 şi chiar mai devreme, bibliotecile occidentale derulau proiecte de informatizare şi noi metode standard de prelucrare a documentelor, *realitatea* umană şi administrativă a bibliotecilor noastre permitea drept "formare iniţială", pregătirea concursului de ocupare a postului pe baza unei bibliografii - aceeaşi de-a lungul multor ani şi repetată apoi pentru multiple promovări - şi un scurt stagiu de iniţiere. Ceea ce urma să formeze de fapt bibliotecarul era stagiul la locul de muncă unde intervenea formarea, bunilor tehnicieni pe anumite segmente de activitate, în limitele rutinei, a închistării şi izolării profesionale.

Devenirea de bibliotecar dintr-o altă specialitate ar putea fi un avantaj extraordinar, cu condiţia ca într-adevăr să evoluăm spre noua profesie, apoi paralel cu ea. Aici intervine necesitatea conştiinţei identităţii profesiei, rolul învăţării, al formării continue, activitate care nu se poate nici evita, nici neglija; ea nu va avea nici coerenţă, nici rezultate pozitive dacă se face la întâmplare, cu atât mai mult cu cât se clădeşte fie pe lipsa totală a formării iniţiale, fie pe o formare nespecifică, formală. Ideal ar fi ca formarea continuă să urmeze unei solide formări iniţiale prin care personalul învaţă practica profesională, dar construindu-şi în acelaşi timp *identitatea profesională*; apoi formarea continuă situează cunoştinţele şi abilităţile pe alte niveluri urmărind evoluţiile în profesie, nevoile şi realitatea instituţiei, calităţile şi disponibilităţile dar şi atitudini şi nevoi personale (de exemplu pregătirea unui concurs sau nevoia de acţiune).

Calitatea demersului, factorul esenţial al reuşitei acestui tip de proces, include politica managerială a instituţiei, de formare continuă, ea să exploateze şi să motiveze cunoştinţele, experienţele, calităţile personalului, să le cunoacă pentru a le folosi.

Un alt factor este *calitatea formatorilor*. Nici o altă raţiune decât strict profesionalismul cadrelor de formare nu trebuie să primeze, altfel

compromitem din început rezultatele. Dacă formatorul este acceptat după alt criteriu decât expert şi novator al profesiei, rezultatul demersului va fi îndoielnic. Calitatea de specialist atestat ca formator include performanţă dar şi talent pedagogic, iar capacitate de a asuma o asemenea muncă, şi această funcţie de formator e bine să aibă recunoaştere instituţională. Altfel rămâne impresia că este doar o ocazie de avea un plus de lauri şi încurajează diletantismul.

Este nevoie de o *politică naţională de formare continuă?* O structură centrală, capabilă să aibă o politică naţională poate să repereze şi să grupeze necesităţile de formare profesională, experienţele valoroase ale profesioniştilor meseriei şi să constituie un corpus de programe, cursuri, aplicaţii - există deja în biblioteci nuclee de asemenea intenţii.
Ele pot fi "bune" numai dacă sunt rezultatul unor *analize* şi *dezbateri*, altfel riscă să fie incomplete în conţinut sau sub nivelul unui standard înalt posibil. Un program naţional de formare continuă destinată personalului biliotecilor universitare, lansată şi armonizată de profesionişti, sub egida Ministerului Educaţiei, cu măsuri bugetare importante, poate ţese şi garanta legătura între recunoaşterea unei formări şi identitatea profesională.

Metodele de formare înnoite, mai active, ţinând cont de accelerarea cunoştinţelor peremtorii, formează profesionism real şi pregătesc personalul pentru schimbări viitoare în profesie şi în afara ei, capacitatea de a capitaliza şi alte cunoştinţe de-a lungul activităţii. Calitatea profesioniştilor include voinţa de performanţă, capacitatea de a conduce propriul proiect (traiect) profesional şi propria activitate de schimbare, într-un cuvânt: iniţiativă; este vorba de a avea (a forma) profesionişti, nu veleitari.

Formarea continuă este un efort important, personal şi instituţional, el trebuie considerat ca un instrument al schimbării, atât în exercitarea profesiei cerută de noile tehnologii, în relaţiile umane, cât mai ales în plan *mental*. De aceea nu poate fi o activitate oarecare ci, ca orice sistem de învăţare, trebuie să fie un proces organizat, cu structuri, planuri, programe, evaluări şi aprecieri. O asemenea organizare este bine percepută de personal şi devine un real "instrument de lucru" eficace. Oamenii vor înfrunta tot mai mult dificultăţile pieţei muncii: pentru a face faţă competiţiei bibliotecarul care consacră un segment din timpul său are nevoie şi pretinde să aibă în schimb o formare reală.

Politica naţională şi implicarea organismelor centrale, nu are nici o legătură cu spiritul de centralizare sau descentralizare. Nu este vorba de dirijare, impunere, nici neapărat de coordonare, ci de asigurarea coerenţei, a viziunii generale şi a evoluţiilor simultane; se adoptă astfel un punct de vedere

unitar în stabilirea modulelor de formare continuă pe termen lung pentru formarea specialiştilor consideraţi a fi necesari.

In contextul autonomiei instituţionale formarea continuă trebuie şi poate fi mai întâi concepută local, cu abilitate, în aşa fel încât să cuprinde un număr cât mai mare de personal şi să fie cât mai adaptată nevoilor locale. Multe acţiuni nu sunt specifice decât anumitor biblioteci, altele se grupează zonal şi pot grupa mai multe instituţii etc. Acestea sunt formările pe teme "clasice", generale sau specializate şi se adresează majorităţii personalului. Alte activităţi se adresează unui public mai restrîns (ex. directori de biblioteci, etc) sau sunt absolut noi şi legate de politici noi.

Formarea continuă porneşte totdeauna de la realităţile profesionale şi are ca scop progresul în specialitate. La noi intervine "specificul situaţiei" în care un proiect de formare trebuie să ia în consideraţie (analiză, măsurare, concluzii) mentalităţi bine ancorate în vechi (tradiţie?), cât şi cum anume să fie ele modelate, schimbate. Barierele mentale trebuiesc studiate, ştiute, conştientizate, astfel se reperează personalul (individul) cu conştiinţă şi *autonomie profesională*, cu *iniţiativă* şi *disponibilitate*. Când ele vor fi acceptate ca *valori* (în comparaţie cu harnic, blând, cuminte, supus, neieşind din aria biroului propriu), atunci într-adevăr vom fi pe pragul de pe care putem gândi depăşirea tehnicismului şi funcţionarismului profesiei, "am transforma în bibliotecari, oameni care lucrează deja biblioteci".

Schimbările şi evoluţiile activităţilor tehnice sunt la îndemâna fiecărei biblioteci să le adopte (echipament, cooperare profesională între servicii, prezentări, demonstraţii, lectură de specialitate, grupe de lucru...), nici costurile nu sunt neapărat un impediment, dar, ce, de ce şi cât mai trebuie să fie un "bibliotecar", sunt chestiuni mai complexe şi acest lucru trebuie avut în vedere şi în formarea continuă. Iată câteva direcţii absolut necesare şi "normale, fireşti" , care pe lângă abilităţile performante în activităţile specifice nu trebuie să lipsească din profilul bibliotecarului: relaţii umane în muncă: comunicare pe toate nivelurile şi direcţiile (tipuri şi modalităţi), organizarea şi folosirea timpului de lucru, redactarea unui proiect, participarea la o reuniune -ţinută, limbaj, gest, parteneriat, cunoaşterea literaturii profesionale,contribuţie la crearea ei...

Două tipuri de cauze pot fi piedica cea mai importantă a realizării perfecţionării:

-exterioare: -i nstituţia nu pretinde şi nu motivează perfecţionarea;

- nu cunoaştem posibilităţile existente de perfecţionare şi-nu exploatăm *propriile* posibilităţi (lipsa de comunicare şi publicitate)

-interioare: - autosuficienţa /supraestimarea sau dimpotrivă - pasivitatea.

Toate sunt la fel de importante şi în legătură strânsă, dar mai periculoase sunt cele din a doua categorie. Ele generează "pasul pe loc", lipsa spiritului de acţiune şi iniţiativă, rămânerea în "conul de umbră" , perpetuarea bibliotecarului profesionist *simulant*.

Cultura profesională a bibliotecarului se realizează şi se actualizează prin perfecţionare permanentă; schimbările continue induse de evoluţiile rapide de tehnici şi echipamente ne obligă s-o facem. Din neglijarea perfecţionării permanente adesea rămânem la jumătăţi de măsuri iar aceasta este şi mai grav atunci când nici nu ne dăm seama, sau nu recunoaştem acest lucru. Amânările şi întârzierile dau efecte la fel de negative.

Formarea continuă trebuie acceptată ca necesară şi posibilă şi trebuie realizată. In noua relaţie bibliotecar/utilizator, impusă de realitatea tehnică actuală a bibliotecilor, "ieşirea din umbră" a bibliotecarului se impune fără amânare.

Auzim de multe ori că tinerii au sarcina de fi avangarda schimbării, de a se antrena sau de fi antrenaţi în efectuarea ei. Deocamdată realitatea *nu* ne confirmă această speranţă firească; avangarda o constituie cei pe care exigenţa proprie faţă de activitatea lor şi sentimentul de apartenenţă la instituţie îi stimulează spre profesionalism şi evoluţie.

Cum se realizează formarea continuă? situaţie ideală / situaţie reală, soluţii, propuneri. Intr-o situaţie ideală formarea continuă este o adevărată *instituţie* care uneşte într-un proiect comun mai multe compartimente ale educaţiei şi culturii, biblioteci universitare, şcolare, publice, alte structuri documentare, având ca obiectiv asigurarea formării iniţiale (pentru bibliotecari venind din alte specialităţi) şi organizarea stagiilor, planurilor, programelor, formelor de realizare a perfecţionării permanente precum şi formarea personalului folosit în acest scop.

Nu avem încă acest fel de organizaţii şi organizări dar avem sau putem crea posibilităţi mai simple şi realiste prin care să evităm întârzieri greu de recuperat.

Logica de perfecţionare a bibliotecarilor vizează cele două direcţii amintite mai sus:

- adaptarea activităţilor specifice la noile sisteme de lucru: automatizarea, evoluţia suporturilor de stocare a informaţiei şi accesarea ei; fie că este vorba de administrarea internă (achiziţie, prelucrare, stocare, conservare) sau de transmiterea informaţiei, informatizarea influenţează şi modifică activităţile, pretinde revizuirea organizării şi a muncii. In acest segment al evoluţiei biliotecarii pot fi profesionişti "a niveau" prin mijloace de formare proprii ale instituţiei;

- completarea profilului intelectual şi moral al bibliotecarului profesionist.

Forme de realizare:

Este la îndemâna oricărei biblioteci să organizeze:

- stagii scurte pe tipuri de activităţi
- întâlniri profesionale tematice;
- ateliere de lucru,
- reperarea, difuzarea de materiale documentare, articole de specialitate de ultimă oră;
- mese rotunde, dezbateri, seminarizări

Pentru oricare din ele, participanţilor li se indică cu claritate: scopul şi obiectivele fixate, programul şi natura activităţilor efectuate, încadrarea profesională de care va beneficia în urma stagiului, ce eventuale sarcini suplimentare sau auxiliare li se vor cere, cum urmează să valorifice instituţia noile competenţe.

Delegarea de responsabilitate pentru organizarea, urmărirea şi evaluarea formării permanente este elementul de garanţie al reuşitei demersului. Aşa se obţine viziunea de ansamblu asupra elementelor constitutive: tematică, conţinut, participare, personal formator, finalitate, nevoi ulterioare, colaborări interinstituţionale cât şi al aspectului organizatoric. Altfel, realitatea ne confirmă, avem acţiuni sporadice sau diluate, cu finalităţi neconturate, experienţele de multe ori valoroase nu se traduc în concretizări de care să profite personalul şi profesia.

Şi mai grav est e faptul că instituţia nu cunoaşte şi nu evaluează corect şi suficient profesionalismul angajaţilor săi şi deci nu foloseşte judicios potenţialul profesional şi uman.

Un "dosar" de perfecţionare este corect numai dacă cuprinde o piesă numită "raport de stagiu" şi este eficient numai dacă acesta nu rămâne o simplă piesă ce completează raftul. Segmentul de management al perfecţionării în biblioteci ajunge astfel la nivelul importanţei sale fireşti.

Bibliotecile de învăţământ superior sunt cadrul bun de formare continuă sub toate aspectele sale. Ele concentrează activităţi, personal şi experienţe iar colaborarea crează o bază pe care se poate clădi o structură corectă de formare continuă.

Comunicarea curentă prin toate formele ei de realizare începând cu telefon, fax, corespondenţă, *afişaj, publicitate*, e-mail şi terminând cu o broşură (foaie, buletin?) de comunicare asigură interesul şi implicarea personalului şi facilitează urmărirea acţiunilor.

In acelaşi timp să nu uităm să avem în vedere evoluţiile de competenţe profesionale din celelaltete tipuri de biblioteci şi să realizăm

colaborarea cu ele. Eficienţa participării la perfecţionare este dată de gradul în care personalul devine apt să îndeplinească cu performanţă maximă funţiile *cerute* de locul său de muncă dar şi modul în care devine apt să îndeplinească funcţii *viitoare*, să aibă idei novatoare pentru organizarea activităţilor specifice, să le argumenteze şi să le susţină.

III. PERSPECTIVE

BIBLIOTECI UNIVERSITARE ROMÂNE IN PROGRAME INTERNATIONALE ALE CCE
- TEMPUS -

Viorica SÂNCRĂIAN
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

Evoluţia extraordinară a tehnologiilor informaţiei şi comunicării devine în viziunea Uniunii Europene sinonimă cu mutaţii economice şi sociale atât de profunde încât ele au fost denumite "a treia revoluţie industrială". Ea se repercutează direct asupra societăţii care devine o societate informaţională. Contextul acestui produs -informaţia-, se răsfrânge asupra unui mare număr de profesii şi în primul rând asupra aceleia care are rolul însuşi de a furniza "informaţia".

ŢĂRILE EST EUROPENE NU TREBUIE SĂ RĂMÂNĂ DEPENDENTE DE DIFUZORII DE INFORMAŢE DIN OCCIDENT

Prin mari proiecte-pilot, Uniunea Europeană îşi propune ca Europa să-şi îndelpinească rolul important ce-i revine ca furnizor de informaţie pe plan mondial.

Deficienţele tehnologice din ţările Europei de Est au determinat schimbul inegal de informaţii cu aceste ţări, în ambele sensuri, deficienţă pe care noua arhitectură şi politică europeană este interesată să o elimine. Pregătirea europenilor pentru societatea informaţională este o sarcină prioritară în care urmărirea informaţiei şi perfecţionarea profesională au un rol central. Dezvoltarea societăţii informaţionale trebuie considerată global pentru toată Europa. Din 1990 Comisiei Europene din cadrul Comunităţii Europene îi revine sarcina de a coordona şi sprijini crearea structurilor necesare, funcţionale pentru transferul şi gestionarea eficace a informaţiilor şi documentelor ştiinţifice, juridice, economice şi culturale. Prin dezbateri la nivel de Comisie Europeană şi sefi de state şi guverne ale UE (denumită înainte Comunitatea Europeană) s-au pus bazele pentru finanţarea unor proiecte de tehnologizare a structurilor informaţionale incluzând aici ţările Est Europene care rămâneau într-o dependenţă foarte strânsă de difuzorii de informaţie străini şi mai ales nord-americani, cu costuri prea ridicate.

Tehnologizarea structurilor documentare din aceste ţări cere apoi existenţa pe plan local a specialiştilor informaţiei, a bibliotecarilor bine

formaţi şi capabili de a repera, a obţine şi a prelucra informaţia cu pertinenţă, până la a o îmbogăţi şi redifuza în universităţi, laboratoare de cercetare, instituţii.

Astfel Comisia UE (CUE), numită la început Comisia Comunităţii Europene (CCE), a elaborat, coordonează şi urmăreşte Programele PHARE de asistenţă din partea UE pentru reconstrucţia economică din ţările Europei Centrale şi de Est, cu sediul la Bruxelles; în cadru lor programele TEMPUS (Trans European Mobility Scheme for University Project - Proiect de Schemă de Mobilitate Trans Europeană pentru Universităţi) vizează învăţământul superior, restructurarea universitară. Ele au fost create pentru a ajuta Universităţile din Europa de Est "să se occidentalizeze", să-şi creeze structuri instituţionale şi administrative de nivel european. Bruxelles cere organismelor care intră în programele internaţionale să-şi definească strategia europeană, recomandă ca acestea să fie susţinute şi de finanţări exterioare lor.

Participarea Bibliotecilor Universitare la programele CE -TEMPUS I, apoi TEMPUS II, se înscrie în strategia europeană a Universităţilor vizând obiective ca:

-modernizarea bibliotecilor -informatizarea

-modernizarea funcţiei de informare-documentare

-eficientizarea structurilor instituţionale

-promovarea atitudinii de participare a personalului, perfecţionarea profesională la standardele noi

-dezvoltarea spiritului european.

toate acestea trebuind să ducă la obiectivul general - restructurarea instituţională.

Această strategie poate fi deservită de instrumente deja create (laboratoare de informatică, şcoli de biblioteconomie, parteneriat la proiecte universitare ale CUE) şi altele necesare (echipă de reflecţie şi acţiune, echipă de relaţii interinstituţionale, echipă de cercetare).

Programele TEMPUS sunt un cadru excelent de deschidere internaţională pentru bibliotecile universitare. Pe lângă beneficiul de tehnologie ele sunt constitutive de coeziune socială şi profesională şi consolidare a legăturilor între biblioteci.

Prin TEMPUS I unele biblioteci române au câştigat tehnologie informatică şi experienţe semnificative care trebuie să direcţioneze pozitiv evoluţia lor; completate de politica proprie de dezvoltare au contribuit la

iniţializarea echipării informatice a biliotecilor universitare. Prin ele s-au iniţiat contacte interbibliotecare şi relaţii reciproce între profesionişti, care sunt baza elaborării altor cotacte sau proiecte. Bibliotecarii au dobândit o viziune cu totul diferită asupra profesiei, al rolului său real în societate.

PROGRAMUL TEMPUS II PENTRU BIBLIOTECI A DEBUTAT SUB SEMNUL EVOLUTIEI

Bibliotecile au parcurs deci 3 ani care au creat deschiderile necesare evoluţiei. A urmat necesitatea firească, aceea de a continua dezvoltarea, a reuşi să folosim cât mai bine noile echipamente, a regândi şi subordona toate activităţile scopului princpal - valorificarea performantă a fondurilor în folosul utilizatorilor: acest lucru este posibil doar prin reorganizarea departamentelor biliotecilor, formarea personalului în vederea unei administrări înnoite, a folosirii performante a materialelor şi a repercutării noilor aptitudini şi cunoştinţe în folosul colegilor. Noile necesităţi apărute ne-au condus spre propunerea celui de-al 2-lea proiect intitulat *"Restructurarea administrării biliotecilor universitare. Formarea formatorilor"* care se înscrie în obiectivul nr.2 propus de programele Tempus *"Restructurarea şi îmbunătăţirea administrării universităţilor în domeniile: ... infrastructura universitară (Biblioteci de ex.)"*, obiectiv acceptat ca prioritar în strategia universităţilor din România.

Proiectul a fost conceput şi a debutat sub semnul evoluţiei: conştientizarea faptului că bibliotecile noastre trebuie să meargă pe o altă cale, că ele trăiesc, că profesia noastră este în plină mutaţie. Intr-adevăr, noile echipamente tehnice pun în altă lumină rolul nostru şi trebuie să avansăm paralel cu ele.

Proiectul are extindere cuprinzând 4 biblioteci universitare: BCU Cluj, BCU Iaşi, BUT Iaşi şi BU Sibiu. Partenerii străini, prin fidelitate pentru contacte personale anterioare, sunt: Montpellier- Universitatea Paul Valéry respectiv BIU în calitate de coordonator, CNUSC (Centre National Sud de Calcul), CRDP (Centre Régionale de Documentation Pédagogique) şi Biblioteca Universitară din Barcelona.

Astfel după 2 variante de proiect concepute începând din 1993, adaptate şi îmbunătăţite în urma călătoriei de studiu la faţa locului a D-nei M.Pezeril, atunci directoarea BIU Montpellier, în calitate de expertă, respinse ca fiind concurente cu altele având acelaşi obiectiv, am definit a 3-a propunere de proiect cu **obiective** precise:

- reorganizarea funcţională a circuitului documentelor, restructurarea organizaţională şi spaţială, formarea cadrelor în folosirea tehnicilor de organizare a bibliotecilor; management de reorganizare;

-formarea personalului pentru o administrare modernă, utilizarea noilor tehnologii şi difuzarea noilor abilităţi şi cunoştinţe;

-constituirea reţelei biliotecii centrale cu filialele şi completarea informatizării, echipament complementar;

-iniţializarea informatizării la BU din Sibiu.

A INSERA REFLECŢIILE DESPRE ROLUL BIBLIOTECILOR ŞI AL DOCUMENTĂRII IN SERVICIUL INVĂŢĂMÂNTULUI SUPERIOR ŞI AL CERCETĂRII, IN DEMERSUL GLOBAL AL UNIVERSITĂŢII, ESTE O MIZĂ STRATEGICĂ

Obiectivele proiectului, dincolo de informatizare-modernizare a bibliotecilor universitare, îsi propun crearea unor veritabile structuri de difuzare a informaţiei. Realizarea lor în cele 4 biblioteci româneşti constituie o mizã pentru deschiderea spre o nouă etapă de schimbări. Este vorba nu numai de sprijinirea dezvoltării învăţământului şi a cercetării în universităţi dar şi de stăpânirea în România a informaţiilor produse de potenţialul intelectual, de cercetători şi prelucrate de bibliotecari, valorificarea producţiei editoriale autohtone, pentru că bibliotecile noastre adăpostesc un ansamblu patrimonial ştiinţific de o extremă importanţă, o bogăţie care este foarte puţin valorificată. Altminteri va exista riscul de a vedea pe mai departe Universităţile, învăţământul şi cercetarea depinzând de informaţiile externe (baze de date şi cataloage on-line). Trebuiesc stabilite sinergii evidente cu alte organisme documentare de tip universitar sau de cercetare din ţară mai ales în ce priveşte o politică coerentă de catalogare, acces la informaţie şi, dacă e posibil, pentru o politică de achiziţie de documente străine concertată. Abia în acel moment vom putea aborda nivelul superior de evoluţii actuale pe care le trăiesc bibliotecile occidentale în prezent. Această miză este strategică, de aceea bibliotecile au nevoie de implicarea şi sprijinul moral şi material al universităţilor în demersul lor de europenizare. *A neglija bibliotecile universitare care sunt nucleul diseminării informaţiei strategice în această perioadă de reformă, de puternică evoluţie, este o lacună în dispozitivul modernizării universităţilor.* Acceptarea de către universitari a sintagmei americane conform căreia O UNIVERSITATE ESTE O BIBLIOTECA, ar determina o atitudine mai implicativă-efectivă a lor în accelerarea finalizării eforturilor de a crea biblioteci moderne, funcţionale la standarde înalte.

Bibliotecile universitare nu evoluează pentru sine, nu se modernizează de dragul modernizării ci pentru a deveni structuri documentare performante în sprijinul utilizatorilor săi, în sprijinul învăţământului şi al cercetării.

Obiectivele o dată stabilite, noile necesităţi reperate, ele au condus la organizarea propriu zisă a derulării proiectului, la stabilirea conţinutului activităţilor şi a componenţei grupurilor incluse în ele, conferindu-se întregului demers şi un dinamism comun.

Atât pentru bibliotecile mari (BCU CLUJ şi BCU IASI) cât şi pentru cele mici (BUT Iaşi şi BU Sibiu) eforturile sunt dirijate spre progresul în profesie, mai multă performanţă, mai bună adaptare către utilizatori, mai bună organizare a bibliotecilor.

Pentru asigurarea coerenţei maxime, şi a unei reflecţii prealabile corecte, pentru o mai bună adaptare a activităţilor la nevoile bibliotecilor beneficiare, de la început a fost instituit un grup de coordonare cuprinzând câte un reprezentant al partenerilor străini şi un coordonator al partenerilor români, echipă care va asigura pregătirea şi urmărirea derulării programelor cât şi evaluarea pe etape sau finală. Acest mod de organizare s-a apreciat a fi dealtfel foarte eficient.

Efortul important angajat în această formă în 1995, în profitul celor 4 biblioteci române este în plină derulare: s-au achiziţionat echipamente şi 34 de bibliotecari au profitat de stagii profesionale însumând 154 săptămâni, în Franţa şi Spania. Selecţia în vederea participării la stagii s-a făcut cu multă responsabilitate conform unor criterii ferm stabilite şi subordonate realizării maxime a obiectivelor proiectului; s-au constituit astfel în biblioteci, echipe de profesionişti care acoperă diversele tipuri de activităţi specifice, cu calităţi noi capabile să asigure evoluţiile ce decurg din proiect.

Programul stagiilor efectuate în cele 3 etape de mobilitate au cuprins module prin care stagiarii să câştige competenţe în organizarea sau reorganizarea activităţilor în vederea mai bunei exploatări a fondurilor şi a serviciilor mai performante pentru utilizatori. O oarecare suplеţe în planning a permis uşoare flexibilităţi persoanelor interesate în a participa şi la alte activităţi de bibliotecă decât cea principală. Fiecare stagiar, cu competenţa sa, cu sensibilitatea proprie şi preocupările personale, a căutat să reţină maximul de detalii, de informaţii, să sesizeze interesantul, să repereze soluţiile la diverse probleme în biblioteci de talia celor vizitate şi să poată profita de ele în propria realizare profesională şi a instituţiei proprii. Confruntarea cu experienţe diferite de ale noastre, amorsate de prezentarea organizaţiilor foarte diferite de ale noastre s-a relevat a fi fecundă: s-a văzut imediat că în ciuda diferenţelor de situaţii, anumite probleme sunt comune: a subordona eforturile

nevoilor utilizatorilor, a raţionaliza şi prioriza problemele, nevoia de a elabora proiecte, a stăpâni strategiile de folosire mai eficace a mijloacelor (umane şi materiale), a profita la maxim de competenţele din instituţia proprie şi de experienţele altora, a îmbunătăţi primirea publicului (pliante, signaletică, formarea utilizatorilor), a fi la curent cu evoluţia profesiei, toate acestea dublate de evoluţia mentalităţilor - iată mari capitole comune. Abordarea lor este însă diferită şi diferenţele situează instituţiile noastre pe niveluri diferite.

CONDUĂTORUL BIBLIOTECII ESTE VÂRFUL IERARHIC AL COMPETENŢEI MANAGERIALE, EL TREBUIE SĂ PARTICIPE ŞI SĂ DEA DIRECŢIA POZITIVĂ DEMERSURILOR

A ne strădui să eliminăm bucle de evoluţie profitând de experienţele bibliotecilor evoluate, situându-ne problematicile pe treapta lor de evoluţie pare a fi o utopie: ca să ne confortăm nedisponibilitatea sau efortul prea mare acuzăm adesea limitele legislative, bugetele austere şi altele. Este evident că acestea nu pot fi deloc neglijate şi ne limitează efectiv elanuri şi iniţiative. Dar este la fel de adevărat că elaborarea unui plan de perspectivă, federarea unui mare număr de voinţe în jurul proiectelor, o reflecţie profundă asupra posibilităţilor de realizare ar conduce spre rezultate concrete, mai modeste sau de anvergură. Acestea vor necesita elaborarea altor proiecte mai mici, în mai multe etape, de data aceasta în funcţie de limitele arătate mai sus: financiare sau legislative sau de alt fel: timp, energii, disponibilităţi, perseverenţe de care dispunem în echipe sau individual. Le numesc pe acestea "proiecte de deschidere". Ele sunt elaborate de ceea ce am numit "grup de reflecţie" care trebuie să constituie o bună platformă de gândire asupra evoluţiei bibliotecii. Acordul, implicarea şi sprijinul directorului sunt indispensabile în tot acest demers. El este vârful ierarhic al competenţei manageriale şi profesionale, şi trebuie să fie întotdeauna disponibil să asculte, să analizeze, să clarifice şi să dea direcţia pozitivă demersurilor; pierderea problemelor de sub control ca şi nerespectarea ierarhiilor generează crearea clanurilor care sunt opusul grupului de lucru şi extrem de contraproductive. Exercitarea cooperării printr-o atitudine foarte atentă cu personalul, adoptând crearea spiritului de *echipă* nu de *clan*, contribuie la evitarea sau eliminarea lor.

Proiectele de deschidere sunt un prilej deosebit pentru această atitudine; ele debutează cu multe reuniuni interne, însemnând definirea ideilor subordonate planului general de anvergură, constituirea echipelor de proiect şi a responsabilităţilor individuale din cadrul lor, estimarea timpului necesar pentru realizarea lor, constrângerile cu posibilitatea şi modalitatea eliminirării

lor, răsfrângerea asupra altor sfere (servicii, persoane); comunicarea continuă şi corectă în cele 2 axe - pe categorii dar şi cu persoane din interiorul unei categorii, are ca rezultat cunoaşterea potenţialului profesional de care dispune biblioteca şi deci folosirea judicioasă a lui, cunoaşterea calităţilor individuale ale persoanelor şi un bun suport pentru evaluareaa lor. Bogăţia unei biblioteci o constituie persoanele care o compun - calificarea şi motivarea lor, capacitatea de a-şi exprima toate posibilităţile prin muncă, sunt cele mai bune garanţii ale eficienţei lor. Prin prisma acestei observaţii este evident faptul că politica de administrare a personalului este foarte importantă şi aceste servicii trebuie să funcţioneze prin influenţa şi prestigiul justificate de importanţa misiunii lor.

Astfel de proiecte sunt pe de o parte subordonate proiectului major de evoluţie, pe de altă parte vor genera altele ca de ex. nevoia de formare -ea se simte deja în mod evident.

Un deziderat necesar a fi prezent în orice realizare este consensul. El este precar şi fragil, este acceptare nu impunere şi deci se construieşte anevoie. Un proiect de grup nu poate fi viabil fără consens. Totuşi de multe ori o hotărâre votată de consiliul de administraţie este votată ca o aplicare directa a instrucţiunilor oficiale. Acest tip de proiect corespunde mai mult unei acţiuni formale decât unei dorinţe interioare.

Orice proiect de organizare riscă să oscileze între două extreme: - dacă voinţa de redactare şi realizare a lui este puternică poate să apară graba, lipsa de suplete în parcurgerea etapelor sau chiar eliminarea unor etape ceea ce se va traduce printr-un proiect impus subgrupurilor: proiectul este "mărginit", riscă să fie respins de personalul care nu se va recunoaşte în el.

Distanţa între speranţele puse şi realitatea dirigistă va provoca probabil frustrare, agresiune, indiferenţă sau respingere. Dacă primează dorinţa de a respecta o metodă riguroasă şi minuţioasă de analiză şi cooperare pentru a redacta un proiect colectiv, apare riscul de lentoare în consultări, în exprimările fiecăruia şi de a nu ma ajunge niciodată la realizarea lui.

Se va căuta deci un echilibru pentru că un proiect, oricât de bun ar fi, nu va prezenta interes şi şanse de reuşită decât dacă va fi ancorat în mediul care îl cere: în primul rând conducerea instituţiei să fie convinsă de necesitatea lui iar al doilea element este "climatul" care se creează în sprijinul lui; la fel de important este elementul extern -pentru cine se face demersul, care va fi beneficiul utilizatorilor prin realizarea lui.

PUTEM SĂ ACCELERĂM EVOLUŢIA BIBLIOTECII - TREBUIE SĂ OFERIM ACEASTĂ ŞANSĂ INSTUŢIILOR NOASTRE

In urma analizelor făcute prin prisma constatărilor "francezilor" cu ocazia vizitării bibliotecilor române şi a experienţelor noi ale stagiarilor români în bibliotecile franceze şi catalane s-a acceptat unanim ideea de "schimbare" nu din punctul de vedere al cuiva ci al nevoii. Astfel aliniem bibliotecile noastre fluxului actual al "reformei". Am depăşit deja faza de a schimba fundamental ceva de dragul schimbării şi vrem schimbarea din dorinţa şi necesitatea de a face să progreseze lucrurile, din coştientizarea realităţii că evoluţia se întâmplă oricum şi nu vom putea sta alături de ea, cel mult vom întârzia.

O reformă nu o pot face câteva persoane sau persoane care se opun ideii - instituţia trebuie să facă reforma: în primul rând trebuie acceptată ideea de reorganizare, apoi să identificăm oamenii capabili şi dispuşi să lucreze în această direcţie sub presiunea timpului şi în condiţiile stresului cotidian. Schimbarea este inevitabilă, ea trebuie mental acceptată de indivizi - avem nevoie de participare individuală, nu colectivă-impusă, avem nevoie de eliminarea întârzierii pentru că timpul ne sancţionează, pentru că la nivelul mentalităţilor riscul de resemnare apare foarte uşor. Să avem în atenţie faptul că bibliotecile îşi au adepţii stagnării, al tradiţionalismului, al partizanilor profesiei pentru profesie (profesia ca artă) care acuză scăderea rigorii - iată tot atâtea bariere de înfruntat. Nu mai este suficientă consemnarea ideilor, pot afirma chiar că nici nu am avut înainte de acest proiect Tempus, în bibliotecă, expuneri, consemnări sau dezbateri de idei reformiste foarte clar formulate sau o analiză de mare perspectivă cu tot ce include ea: costuri, profesionişti, mentalităţi, sau dacă au existat, oricum nu au cooptat întraga competenţă disponibilă din instituţie. Suntem acum în situaţia favorabilă de a putea accelera această fază, de a profita de experienţe îndelungat străbătute de bibliotecile partenere vizitate, de a elimina faze intermediare foarte costisitoare şi a profita de performanţele lor.

Este şansa pe care trebuie s-o oferim instituţiilor noastre, profesiei, apreciind şi clădind fundamentul pe şi pentru competitivitate.

Putem să promovăm starea de a nu ne mulţumi să stăm la birou, să ne facem foarte meticulos şi cu precizie sarcinile pe care "aşa le-am moştenit", să nu ne clintească nimeni din ceea ce ştim foarte bine să facem indiferent de utilitatea sau eficienţa acelei operaţii - iluzia că suficienţa de a lucra cu precizie înseamnă profesionalism şi ne apără de schimbare, trebuie definită ca element al stagnării; să promovăm dezbaterea ideilor novatoare,

analiza, şi argumentarea lor, selecţia şi aplicarea lor; să nu ne fie teamă de nou, dacă simţim că avem un mic adevăr de spus, să-l transformăm într-un adevăr mare, să mergem înainte chiar dacă avem certitudinea că doar o mică parte din el se va realiza.

Am învăţat să fim deschişi, lucizi, să ştim pe ce lume trăim, să fim exigenţi, să vedem ce putem face mai mult şi mai bine şi mai cu folos bazându-ne pe înţelegerea corectă a relaţiilor, pe comunicare - acesta este spiritul occidental cu care am revenit în bibliotecile noastre şi pe care, vrem să-l emanăm în jurul nostru.

Pot părea acestea idei prea revoluţionare. Este posibil să fie aşa dar faptul că ele există, că descătuşează spirite, iniţiază dezbateri, incită dorinţe de "mise à niveau" în profesie, este deja un lucru bun, constituie deja un element component al "schimbării", o treaptă din metoda de scenarizare a reorganizării, de reperare a "înţepenirilor" şi accelerare a deblocărilor.

COLABORAREA - IMPERATIV AL EVOLUŢIEI

Ca fază imediat următoare sperăm să se contureze consensul asupra necesităţii colaborării între servicii, între serviciile centrale şi filiale, reperarea şi cooptarea persoanelor competente, cooperante şi dornice să lucreze la crearea şi etapizarea unor astfel de "dosare" de perspectivă, detaşând paşii mici de realizare a lor. In momentul stabilirii "paşilor mici" ideile vor pierde din aliura de "revoluţionare" şi vor deveni fezabile, sper că vor câştiga o acceptare şi o participare mai largă.

Socializarea acţiunilor, satisfacţiile morale, motivează oamenii şi îi fac mai disponibili.

Deşi bibliotecile prin esenţă sunt instituţii de comunicare, remarcăm o accentuată lipsă de colaborare. Absenţa comunicării duce la risipirea iniţiativelor şi elanurilor constructive. Ierarhizarea şi punerea în valoare a nevoii de comunicare am simţit-o pe ea însăşi ca o valoare, alături de colegii francezi sau spanioli; a salva şi utiliza această valoare este dacă nu o datorie, cel puţin un instrument de a fundamenta evoluţiile noastre; însă a vorbi frumos despre valori nu ajunge, trebuie să pătrundem, să fim în aceste valori. Ne-am imaginat sau speriat că modernizarea va însemna izolarea în faţa calculatorului sau individualizarea activităţilor ca să constatăm că, dimpotrivă ea obligă la cooperare şi -fără exagerare- umanizează: nu numai nevoia ci şi dorinţa de a fi în colaborare cu colegii de breaslă va fi mai mare. A acţiona şi mai ales a gândi pozitiv, a exploata competent profesionalismul este baza tuturor reuşitelor.

Comunicarea schimbă raportul individ-individ şi individ-organizaţie. Ea este un mod de cunoaştere a potenţialului pe care se bazează instituţia, raportarea coerentă la aceste valori şi posibilitatea creării unei strategii de comunicare. Această strategie se poate concretiza în dinamica dintre comunicarea unui proiect şi proiectul de comunicare, în interior şi exterior, acestea înscriindu-se într-o politică generală de comunicare a instituţiei.

TREBUIE SĂ FIM O "ECHIPĂ" NU SUMA A "N PERSOANE"

La încheierea stagiilor s-au făcut evaluările globale şi individuale atât de către stagiari cât şi de către coordonatorii şi partenerii străini; fiecare stagiar a obţinut un certificat de competenţă pentru activităţile în care s-a format sau perfecţionat. O simplă privire asupra lor dovedeşte eficienţa capitolului de mobilitate din cadrul Programului şi situează bibliotecile noastre în fericita ipostază de a avea un nucleu compact, performant, apt şi dornic de a determina progresul în muncă şi organizare, de a crea un dinamism comun în această lume a informaţiei.

Un asemenea nucleu a fos denumit în terminologia biblioteconomică "echipă (grup) de reflecţie şi acţiune" (groupe de réflection et de travail): un ansamblu de persoane integrate într-un obiectiv special propus de organizaţie, cu capacităţi de organizare şi cu posibilitate de implicare profesională performantă, dornici şi capabili să trăiască din interior relaţia pentru a determina derularea bună a acţiunii propuse.

Constituirea unei astfel de echipe este necesară pentrul faptul că în dezvoltarea lor bibliotecile au devenit instituţii foarte complexe; ele nu mai sunt doar nişte servicii tehnice care asigură achiziţia, prelucrarea şi servirea documentelor ci sunt adevărate organizaţii vii în continuă schimbare şi adaptare la exigenţele societăţii informatice; această multitudine şi complexitate de probleme nu mai pot intra în atribuţia unei persoane: echipa este cea care trăieşte viaţa instituţiei din interiorul ei, cunoaşte atitudini şi comportamente, adună, ordonează apreciază şi foloseşte ideile simple, reale, practice, descongestionează de responsabilităţi, temperează agrisivitatea; având o privire deosebită asupra oamenilor şi situaţiilor, asigură coeziune, motivare, capacitează dorinţa de îmbogăţire a spiritului de libertate de gândire şi acţiune, de cunoaştere şi satisfacţie profesională. Un grup "bun", bine constituit, echilibrat şi dinamic, va şti să conducă spre analize şi evoluţii, spre recunoaşterea -mai repede sau mai tardiv- a nevoii de formare.

FORMARE INIŢIALĂ - FORMARE CONTINUĂ

Conceptele de "formare iniţială - formare continuă" nu mai constituie o noutate în limbajul profesional al bibliotecarilor. Ceea ce nu este încă suficient este cadrul, structura de organizare, consecvenţa şi conţinutul lor, motivarea personalului pentru a întâmpina nevoia de formare. Din experienţele cu care am luat contact am văzut că acest tip de activitate primează, apreciindu-se faptul că orice reuşită se bazează pe performanţe, pe profesionalism.

O preocupare de "a fi la curent" organizată ât mai simplu şi amiabil dă rezultate mai bune decât cursuri sofisticate, academice. Orice bibliotecă trebuie să aibă un "punct de informare profesională", o "sală de formare", ţinute la zi, plăcute şi primitoare, un loc de discuţii profesionale atrăgător. O persoană care are responsabilitatea urmăririi acestei activităţi este garanţia creării şi păstrării climatului profesional corect.

La nivel de costuri, fără a le neglija, (vezi efortul financiar de multiplicare de documente, timpul de identificare a nevoilor, pregătirea activităţilor, cheltuieli de transport, etc.), acesta nu trebuie să constituie motiv de respingere a formării; avantajele nu se pot măsura în cantitate, noţiunea de economie (prin respingerea sau neglijarea formării) este falsă chiar sau mai ales cu constrângerile existente. Investind în modernizare trebuie să ajungem să formăm şi să menţinem competenţe care să valorifice modernizarea. Obişnuindu-ne "să învăţăm" ne vom adapta nevoilor şi vieţii profesionale.

IN LOC DE CONCLUZII

Am sintetizat aspectele, conţinutul şi profilul profesional ce decurge din programul Tempus II pentru bibliotecile noastre şi sunt convinsă că am asentimentul întreg al colegilor cu care am derulat acest program.

Reuşita o datorăm tuturor participanţilor, efortului celor care au organizat stagiile noastre. Ambianţele, primirea, calitatea găzduirii, a condiţiilor de locuit, gruparea activităţilor pentru a avita dispersarea şi distanţele, mape cu materiale îndrumătoare, atmosfera primitoare a locurilor vizitate, atenţia deosebită a gazdelor pe tot parcursul timpului, au dat nota foarte agreabilă stagiilor. Conţinutul activităţilor, înaltul profesionalism al personalului care a asigurat formarea, interesul general şi particular al participanţilor, dialogul dinamic, ne-au îmbogăţit cunoştinţe şi abilităţi. Dorim şi sperăm ca ele să fie cunoscute, recunoscute şi exploatate ca atare şi să aibă continuare în realizări concrete.

SCHIMBUL INTERNAŢIONAL DE PUBLICAŢII ÎNTRE DEZIDERAT ŞI POSIBILITĂŢI DE REALIZARE

Octavian PETRAŞCU
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

Condiţiile actuale din spaţiul nostru geografic, dictate de tranziţia societăţii spre un nou sistem social-politic şi economic, impun necesitatea unei adaptări dinamice şi pe tărâmul evoluţiei ştiinţei, culturii şi învăţământului. În acest sens bibliotecile, constituind o verigă indispensabilă a acestor componente ale vieţii sociale, vor trebui să facă faţă noilor condiţii în vederea realizării menirii şi rolului pe care le au în informare, cercetare, învăţământ, educaţie şi, implicit, de pârghie de legătură în cadrul interdependenţei obiective dintre cele două laturi ale societăţii: materială şi spirituală.

Adaptarea despre care vorbesc se răsfrânge şi asupra activităţii schimbului internaţional de publicaţii din cadrul bibliotecilor abilitate. Acestei probleme trebuie să-i acordăm atenţia cuvenită, fapt care rezultă din însăşi importanţa chimbului, ca fiind una din manifestările unităţii internaţionale. Ele constituie un mijloc de comunicare şi de contacte, contribuind la lărgirea cooperării internaţionale, atât de preţioasă pentru înţelegerea reciprocă dintre naţiuni şi pentru dezvoltarea ştiinţei, tehnicii şi culturii mondiale. Schimbul de publicaţii cu străinătatea este o activitate îndeobşte cunoscută, urmărindu-se o cât mai judicioasă difuzare pentru a asigura cunoaşterea şi aprecierea activităţii ştiinţifice şi culturale autohtone în cercuri cât mai largi şi competente, dar şi accesul la informare în spaţiul propriu geografic. Menţinând ideea importanţei efectuării schimbului internaţional de publicaţii printr-un serviciu special aparţinând bibliotecii, consider că nu sunt întemeiate opiniile potrivit cărora în viitor un echipament tehnic informaţional ar putea înlocui în exclusivitate varietatea problematicii serviciului menţionat, întrucât nu se poate exclude factorul uman implicat în transmiterea valorilor spirituale pe care le însumează o apariţie editorială. Se impune însă, în vederea optimizării activităţii de schimb internaţional, găsirea continuă a unor soluţii care să faciliteze mod pragmatic eficienţa serviciului.

Pentru biblioteci importanţa activităţii de schimb constă cu precădere în faptul că ea este o sursă serioasă de completare curentă şi retrospectivă a colecţiilor şi de valorificare a surplusului de exemplare. Prin schimb se poate obţine material documentar care nu există în comerţ sau nu este cuprins în

sursele bibliografice. Un avantaj care nu este de neglijat este şi acela că această activitate permite procurarea pe cale nonvalutară a unor publicaţii necesare. Cu toate avantajele arătate, nu trebuie pierdută din vedere nici obligativitatea acordului mutual al părţilor. Această înţelegere se realizează printr-un schimb de scrisori fără caracter oficial, dar care au, în mod onorabil, valoare de contract, principiul de bază fiind recunoaşterea sa de către ambele părţi care au convenit să-şi doneze reciproc publicaţiile.

Principalii factori care determină la un moment dat orientarea serviciului de schimb internaţional în privinţa volumului de publicaţii şi a selectării partenerilor de schimb sunt:

- necesităţi de completarea colecţiilor;
- profilul bibliotecii;
- cerinţele beneficiarilor bibliotecii referitoare la domeniile de cunoaştere şi la limbile în care apar publicaţiile;
- posibilităţile materiale de achiziţionare a publicaţiilor destinate schimbului.

Aceşti factori se modifică în timp în funcţie de evoluţia societăţii, determinând în consecinţă modificări în problematica activităţii de schimb internaţional.

Referindu-mă la Serviciul de schimb internaţional din cadrul Bibliotecii Centrale Universitare "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, este evident faptul că acest serviciu a evoluat şi a progresat în mod continuu, cu excepţia perioadei celui de-al doilea război mondial. El a luat fiinţă în anul 1923 la propunerea profesorului Emil Racoviţă, în şedinţa din 24 octombrie, acelaşi an, a "Comisiei Bibliotecii Universităţii", la scurt timp după organizarea "Biroului de Schimburi Internaţionale pentru România, cu sediul la Institutul Meteorologic Central din Bucureşti. Prima menţiune statistică referitoare la realizările acestui serviciu apare în Anuarul Universităţii pe anul 1929-1930, din care rezultă că în acea perioadă Biblioteca Universităţii din Cluj era deja în legătură cu 125 universităţi şi alte institute ştiinţifice din întreaga lume şi a primit 103 pachete cu anuare, teze doctorat şi 124 volume tipărituri. Activitatea de schimb a bibliotecii clujene a luat amploare după cel de-al doilea război mondial, serviciul său specializat trecând pe cont propriu, fără intermediul Biroului Central, la schimburi directe cu partenerii săi, având cadru legal asigurat. Prin consultarea documentelor statistice întocmite de-a lungul perioadei postbelice la Biblioteca Centrală Universitară "Lucian Blaga",

se poate observa cu uşurinţă şi evoluţia, în general progresivă, a schimbului internaţional, practicat de această bibliotecă, dar şi unele fluctuaţii determinate de evoluţia relaţiilor politice ale ţării noastre cu alte state în urma evenimentelor social-politice petrecute pe plan internaţional.

Dar este sesizabil şi faptul că în anul 1973 scade brusc numărul de ţări cu care biblioteca avea relaţii, aşa încât, în 1974 acestea sunt cu 10 mai puţine ca în anii precedenţi, iar în continuare această scădere evoluează în mod treptat până în 1988, ajungându-se în acest an la 50 ţări, faţă de 79 în perioada 1967-1973. Acest lucru se explică prin aceea că în 1973 B.C.U. Cluj a ieşit de sub tutela universităţii, revista "Studia", care era şi atunci publicaţia de bază destinată schimbului, a început să fie cumpărată de la universitate şi biblioteca a sistat trimiterea ei la instituţiile din "ţările în curs de dezvoltare", care nu trimiteau nimic în schimb, deci, de fapt, nici nu erau parteneri. Cu toate acestea s-au găsit în această perioadă alţi noi parteneri din ţări cu care s-au continuat relaţiile de schimb. Fenomenul fluctuaţiei este mai pregnant la schimburi cu parteneri din statele central şi est-europene în perioada schimbărilor regimurilor social-politice din aceste state şi se reflectă prin diminuarea numărului de publicaţii schimbate, dispariţia unor titluri de periodice primite şi apariţia altora noi, iar în cazul Jugoslaviei sistarea schimbului şi reluarea lui după normalizarea relaţiilor cu noile state din secesiunea iugoslavă. Cu toate acestea, în ansamblul schimbului, au crescut an de an atât numărul de parteneri, cât şi numărul de publicaţii. În perioada de după 1989 se constată o orientare netă a Serviciului de schimb internaţional spre lărgirea relaţiilor prin dobândirea de noi parteneri, intensificarea schimbului prin oferte şi prin solicitări de publicaţii nou apărute, dar este de luat în seamă şi interesul manifestat de colectivul acestui serviciu pentru îmbunătăţirea organizatorică a activităţii pentru modernizare şi, în special, pentru automatizare.

În prezent biblioteca noastră a ajuns să întreţină relaţii de schimb cu 1397 parteneri din 72 de ţări, fiind expediate anual peste 5.000 de volume şi primindu-se cca.5500 volume publicaţii (3400 cărţi şi 2100 periodice).

Între publicaţiile oferite şi trimise ponderea cea mai mare o are revista "Studia Universitatis Babeş-Bolyai", cu toată diversitatea seriilor sale (Mathematica, Physica, chemia, Biologia, Geologia, Geographia, Sociologia-Politologia, Jurisprudentia, Oeconomica, Psychologia-Paedagogia, Historia, Philologia, Theologia, Educativ artis gymnasticae), revistă solicitată în mod deosebit, fapt care permite menţinerea relaţiilor constante de schimb. Dar biblioteca. Dar biblioteca mai dispune şi de alte lucrări elaborate de cadre didactice ale universităţii, precum şi de cărţi şi periodice din producţia

editorială curentă pe care le expediază în străinătate. Principalii parteneri străini cu care Biblioteca Centrală Universitară din Cluj realizează un schimb permanent şi eficientm de la care obţine un material documentar adecvat profilului nostru, sunt în primul rând universităţile, respectiv bibliotecile universitare, dar fructuoase sunt şi relaţiile cu alte instituţii ştiinţifice, precum: academii, societăţi ştiinţifice, asociaţii profesionale, institute de cercetare, muzee, biblioteci publice şi naţionale, organizaţii internaţionale. În mod deliberat este stabilit şi caracterul publicaţiilor primite, elementul decisiv fiind conţinutul lor, care este în acord cu profilul de completare a bibliotecii, corespunzând totodată şi activităţii desfăşurate de Universitate. Au prioritate periodicele de strictă specialitate, dar se primesc şi reviste de profil general, literar-artistic şi tehnic, precum şi lucrări ştiinţifice ca: teze de doctorat, lucrări ale congreselor sau lucrări de sinteză (dicţionare, lexicoane).

Suntem fericiţi că putem menţiona între ţările cu care avem legături şi Republica Moldova, în care întreţinem relaţii frăţeşti cu următoarele biblioteci: Biblioteca Naţională a Republicii Moldova, Biblioteca Universitară Chişinău, Biblioteca Universităţii de Stat "Alecu Russo" din Bălţi, Biblioteca Facultăţii de matematică Chişinău, Biblioteca Ştiinţifică Centrală a Academiei de Ştiinţe, Biblioteca Academiei de Arte, Academia de Studii Economice, Academia de Poliţie, Biblioteca Universităţii Pedagogice de Stat "Ion Creangă", toate acestea din urmă din Chişinău, instituţii cu care dorim în mod expres să continuăm şi să dezvoltăm relaţiile noastre.

În general se constată şi în perioada actuală o evoluţie apreciabilă a activităţii Serviciului de schimb internaţional din cadrul Bibliotecii Centrale Universitare "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, dar, aşa cum am arătat la început, tranziţia produce mutaţii de natură economică, lucru resimţit din plin în domeniul în cauză, prin diminuarea bugetului alocat. Ca urmare, această instituţie depune eforturi pentru găsirea şi punerea în aplicare a noi soluţii de reducerea cheltuielilor specifice schimbului. Cum costul abonamentelor la ziare şi reviste şi taxele de expediţii, cu toate că s-au mărit, pot fi acoperite din fondurile existente, a rămas de completat sau de substituit deficitul pentru achiziţiile prin cumpărare de noi publicaţii, precum şi pentru extinderea automatizării. Aşa că, prin strădanie, s-au găsit modalităţi care au început să prindă roade, de implicare a celor care ar putea contribui la menţinerea activităţii de schimb: atragerea unor sponsori, sensibilizarea editurilor şi a autorilor în vederea unor donaţii, constituirea unor colaborări cu societăţi comerciale, care, prin donaţii, pot contribui la realizarea unor economii;

demersuri la factorii decizionali în vederea constituirii unei legislaţii care să asigure gratuitatea sau, cel puţin, diminuarea acheltuielilor aferente expedierilor de publicaţii.

În cadrul aspiraţiilor de mai bine se înscrie şi iniţiativa editării de către B.C.U. "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca a revistei Philobiblon, al cărei prim volum 1-2/1996 a apărut la începutul anului 1997, publicaţie destinată în primul rând schimbului internaţional. Vizând obiective programatice, pragmatice şi promoţionale, Philobiblon se defineşte drept un cadru de impunere profesională pentru bibliotecarii Serviciului de schimb internaţional. Propunându-şi să fie o revistă de cultură majoră, urmăreşte valorificarea internaţională a potenţialului ştiinţific şi spiritual al universităţii clujene.

Toate acestea ne alimentează speranţa că stă în posibilităţile noastre depăşirea greutăţilor şi că nu trebuie să prelungim la nesfârşit neputinţa.

O POSIBILĂ EVOLUŢIE A INDEXĂRII TEMATICE SPRE TEZAURELE SPECIALIZATE

Monica LAZĂR
B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca

Bibliotecile universitare din România începeau în ianuarie 1996 un program de introducere a indexării tematice şi de standardizare a acesteia prin elaborarea unui vocabular controlat al cuvintelor-cheie. Deşi nu toate dificultăţile de ordin conceptual, metodologic şi de organizare au fost depăşite, rodul acestei colaborări a plasat aceste biblioteci pe primul nivel al indexării tematice, având drept instrument de lucru un mini-vocabular al cuvintelor-cheie.

Creşterea numărului de înregistrări în bazele de date ale acestor biblioteci şi uneori inconsecvenţa aplicării principiilor indexării tematice a documentelor au adus în atenţia bibliotecarilor nevoia controlului acestui vocabular şi, mai mult, nevoia structurării acestuia, dezvoltării unei semantici relaţionale care să îmbunătăţească rapelul la regăsire a informaţiilor (rapel = termen tehnic de indexare definit ca raportul sau procentajul tuturor documentelor care au legătură cu o cerere de interogare şi care sunt regăsite în fapt).

În acest context, bibliotecarii-colaboratori la acest proiect au obligaţia de a adopta prin traducere în limba română termenii vocabularului, dar şi de a indica subordonarea ierarhică, trimiterile de tipul "vezi şi", de asemenea, de a identifica non-descriptorii (termenii sinonimiei).

Toate aceste elemente prefigurează deja un viitor vocabular controlat. Calitatea validării termenilor propuşi şi prelucrarea automatizată a acestor informaţii poate conduce, în viitor, chiar la elaborarea unui modern tezaur politematic în limbă română.

Dar acest proces, în plină desfăşurare, este anevoios şi foarte pretenţios.

Responsabilitatea traducerii, formulării descriptorilor şi a selecţiei non-descriptorilor în diferite domenii ştiinţifice este foarte mare, chiar dacă bibliotecarii-colaboratori sunt specialişti în domeniile respective sau prelucrează de mult timp informaţie ştiinţifică.

Dificultăţile sunt numeroase: există limite lingvistice şi culturale, limite impuse de evoluţia cercetării şi aplicării ştiinţelor în România, politizarea anumitor termeni, absenţa totală a termenilor necesari definirii

conceptelor moderne, mai ales în ştiinţele sociale şi filosofie. La aceste dificultăţi se adaugă absenţa unei concepţii unitare privind chiar procesul indexării tematice, importanţa structurării unui tezaur şi compatibilitatea slabă a clasificării zecimale universale, utilizată de peste 60 de ani în bibliotecile universitare din România, cu indexarea tematică. Cele două sisteme de clasificare a informaţiilor sunt mai degrabă complementare, atât în ceea ce priveşte principiile care au stat la baza construirii lor, cât şi a rezultatelor utilizării lor, apreciate în termeni de eficienţă, de avantaje şi dezavantaje.

Deci, opţiunea coordonatorilor programului naţional de indexare de a dezvolta un vocabular al cuvintelor-cheie plecând de la structura şi termenii CZU (clasificare zecimală universală) nu a redus dificultăţile indexării, ci le-a amplificat.

Experienţa bibliotecilor universitare europene care au trecut, la rândul lor, prin acest proces indică două căi:

1. traducerea, adaptarea şi prelucrarea LCSH (Library of Congress Subject Headings);

2. utilizarea LCSH ca instrument de referinţă şi elaborarea, în limba naţională respectivă, a unor tezaure specializate pe domenii ştiinţifice sau de mare interes.

Dacă prima cale este foarte costisitoare în timp şi resurse, presupunând existenţa unui colectiv de bibliotecari specializaţi sau documentalişti într-un centru naţional orientat spre realizarea unor astfel de proiecte, cea de-a doua pare mai apropiată de condiţiile şi posibilităţile bibliotecilor universitare din România şi poate valorifica atât potenţialul de cunoştinţe profesionale ale bibliotecarilor, cât şi efortul depus până în prezent în cadrul programului de indexare.

Programul naţional de indexare ar putea fi orientat relativ uşor, colaborările fiind repartizate pe domenii ştiinţifice spre elaborarea unor tezaure specializate, care ar răspunde mai bine nevoilor de indexare ale publicaţiilor ştiinţifice, priorităţi de achiziţie pentru bibliotecile universitare. Totodată, tezaurele specializate ar conduce, într-o perioadă relativ scurtă de timp, la o mai bună valorificare a informaţiilor ştiinţifice ale fondurilor specializate, grupate azi în bibliotecile anumitor facultăţi.

Elaborarea tezaurelor specializate poate fi gândită ca a doua etapă a indexării, după alcătuirea unui vocabular controlat al cuvintelor-cheie şi înainte de elaborarea unui tezaur politematic modern în limba română.

În unele ţări europene ideea tezaurelor specializate a "prins" în domenii nu neapărat ştiinţifice, ci de mare interes sau modernitate, pentru care limba naţională respectivă nu avea o terminologie consacrată sau compatibilă cu terminologia internaţională: economic, finanţe, drept, afaceri, bursă sau sociologie, educaţie, administraţie.

Procesul alcătuirii unui tezaur specializat ridică unele probleme: extinderea colaborării bibliotecarilor, de această dată pe o anumită specialitate şi, de asemenea, achiziţia unui program/soft competent să opereze cu exigenţele şi structura unui tezaur specializat.

Metodologia elaborării unui tezaur specializat va fi prezentată prin propunerea alcătuirii unui *tezaur specific afacerilor*. De ce afaceri? Pentru că este un domeniu de mare interes, care reuneşte terminologie economică, financiară, juridică, politică, de management, marketing şi publicitate.

Cuvintele-cheie specifice, în curs de traducere şi adaptare, vor fi baza de pornire, adăugându-se treptat şi alţi termeni de specialitate din revistele de profil şi rapoartele de activitate ale diferitelor organizaţii economice naţionale şi internaţionale.

În plan metodologic, selecţia termenilor/cuvintelor-cheie ridică prima mare problemă a tezaurului: lexicul.

Lexicul tezaurului are ca prim principiu de selecţie *justificarea literară*.

Un termen este considerat ca având justificare literară dacă depăşeşte pragul unei anumite frecvenţe în literatura de specialitate. Al doilea principiu al selecţiei termenilor este consacrarea prin utilizare a unui anumit termen sau *justificarea uzajului*.

În domeniul afacerilor respectarea celor două principii de selecţie a termenilor nu este uşoară. Afacerile sunt un domeniu relativ nou în România şi, deşi avem o tradiţie culturală europeană, majoritatea termenilor specifici afacerilor au fost preluaţi din literatura americană, SUA fiind patria marilor teoreticieni şi practicieni ai managementului şi marketingului.

Preluarea a fost operată într-o primă etapă de către teoreticieni, termenii fiind adaptaţi realităţilor economice şi politice ale României în socialism. Multe concepte, metode şi tehnici au rămas nedefinite în limba română.

Deschiderea politică şi schimbarea condiţiilor de desfăşurare a activităţii economice au permis practicienilor, într-o a doua etapă, preluarea unor termeni noi care au îmbogăţit vocabularul afacerilor, dar care nu au încă o justificare literară.

Rolul bibliotecarului specialist este să urmărească evoluţia acestor termeni până la consacrarea lor şi doar după aceea să decidă introducerea sau excluderea lor din vocabular.

Rolul bibliotecarului specialist este să urmărească evoluţia acestor termeni până la consacrarea lor şi doar după aceea să decidă introducerea sau excluderea lor din vocabular.

Rolul tezaurului constă în combinarea eficientă şi neutră a termenilor vocabularului, asocierea, ierarhizarea, formarea legăturilor între clasele de echivalenţă şi regruparea termenilor în câmpuri semantice.

Semantica tezaurului afacerilor are în vedere principii comune tuturor tezaurelor specializate. Prin semantică cuvintele-cheie ale vocabularului devin *descriptori*, termeni selectaţi dintr-un ansamblu de alţi termeni echivalenţi pentru reprezentarea fără ambiguitate a unei noţiuni sau a unui concept care apare în conţinutul unui document sau într-o cerere de interogare a unei baze de date.

Regruparea descriptorilor pe domenii este structurată pornind de la două constatări:

1. - afacerile sunt centrul de interes, iar economia, finanţele, dreptul, contabilitatea şi fiscalitatea sunt domeniile;
2. - căutările/cererile de interogare ale utilizatorilor sunt de două naturi:

a. descriptive;
b. instrumentale.

Repartizarea descriptorilor se poate face în ordinea descrescătoare a priorităţii semantice:

1. - afaceri;
2. - finanţe;
3. - economie;
4. - drept;
5. - contabilitate;
6. - fiscalitate.

Interogarea bazei de date poate fi segmentată astfel:

1. - spre descriptiv (conjunctură, eveniment);
2. - spre instrumentul de analiză sau instrumentul normativ.

Această posibilă segmentare a cererii utilizatorilor introduce noţiunea de faţetă a tezaurului. Domeniul afacerilor şi domeniile conexe pot fi intersectate cu două faţete:

1. - activitatea ----> descriptiv
2. - tehnica --------> instrumentul de analiză şi cel normativ;

Repartizarea descriptorilor pe domeniile enunţate pune o problemă de echilibru sau de ponderare: pe de o parte, contabilitatea şi fiscalitatea sunt goale de conţinut dacă se elimină conceptele financiare şi economice, iar pe de altă parte, dreptul va rămîne substanţial chiar şi fără capitolele pure de afaceri, finanţe şi economie.

O posibilă soluţie ar putea fi încrucişarea a trei noţiuni:

1. - priorităţile semantice ale afacerilor, finanţelor şi economiei;
2. - faţetele "activitate" şi "tehnică";
3. - semantica fiecărui domeniu din cele şase amintite.

Rezultă în acest mod repartizarea finală a descriptorilor în 9 domenii, care sunt numite, în tehnica indexării, câmpuri semantice (fig. 1).

Tot o problemă de semantică a tezaurului sunt şi relaţiile dintre descriptori, care definesc *semantica relaţională*.

Între descriptorii tezaurului există relaţii *ierarhice*, *generice* şi *specifice*, relaţii asociative (descriptorii asociaţi) şi relaţii *sinonimice* (non-descriptori).

Un *descriptor generic* este, potrivit standardelor internaţionale de indexare, un descriptor care desemnează o noţiune/un concept care înglobează alte noţiuni, mai "fine"/mai de detaliu, care sunt *termenii specifici* ai tezaurului.

În mod reciproc, un termen specific este un descriptor care desemnează o noţiune inclusă într-o noţiune mai largă, numită termen generic.

Relaţiile ierarhice de la termenul generic la termenul specific permit situarea descriptorilor într-un anumit câmp semantic şi înlătură, de asemenea, ambiguităţile.

Vârful ierarhiei este termenul care defineşte câmpul semantic, după care urmează termenii generici. Descriptorii care formează tezaurul au un singur termen generic şi unul sau mai mulţi termeni specifici.

Ierarhia unui tezaur de acest fel coboară cel mult pe cinci sau şase nivele, foarte rar pe zece sau mai multe.

Relaţiile ierarhice dintre termenii generici şi cei specifici sunt reprezentaţi, în general, cu ajutorul unor scheme cu săgeţi.

Relaţiile asociative nu sunt în mod obligatoriu reciproce. Relaţia nu este reciprocă când o interogare după un termen asociat conduce prin trimitere la un termen specific.

Este aproape inevitabil ca un descriptor să nu apară în două câmpuri semantice.

În acest caz va fi completat de un calificativ care desemnează câmpul semantic de apartenenţă al descriptorului respectiv:

Societăţi comerciale (Drept)

Societăţi comerciale (Activitate de afaceri)

De asemenea, două omonime vor fi completate de un calificativ care desemnează domeniul de apartenenţă al descriptorului, în scopul de a le diferenţia:

Camera de Comerţ şi Industrie (Cluj)

Camera de Comerţ şi Industrie (Paris)

Relaţiile sinonimice sau *relaţiile de echivalenţă* sunt la fel de importante ca relaţiile ierarhice. Doi sau mai mulţi termeni se află într-o relaţie de echivalenţă dacă se referă la acelaşi concept. Aceşti termeni formează o clasă de echivalenţă. În mod obişnuit, unul dintre termeni este preferat şi devine descriptor, iar trimiterile se fac între el şi ceilalţi termeni numiţi non-descriptori.

D· ·riptor: Bursă

Non-descriptor: Piaţă liberă, Bursă de valori mobiliare, Piaţa valorilor mobiliare, Piaţa financiară.

Pentru a-şi îndeplini rolul, tezaurul specializat are, în general, o anumită formă de prezentare. Prima parte prezintă câmpurile semantice şi faţetele, a doua parte este o listă alfabetică a descriptorilor, cu sistemul trimiterilor, notelor explicative, relaţiilor ierarhice şi faţetelor, urmate, după caz, de o listă pe faţete a descriptorilor.

Calitatea unui tezaur este dată şi de modul în care sunt reflectate diferite curente, jargoane profesionale, particularităţi politico-geografice într-un anumit context socio-cultural.

Utilizatorul trebuie să poată interoga o bază de date prin orice cuvânt din tezaur, iar acesta, prin structura şi organizarea sa, trebuie să-l conducă de la non-descriptor la descriptorul echivalent.

În tezaurele specializate este foarte importantă nota explicativă care precizează data primei consacrări a descriptorului, apartenenţa lui (domeniu, limbă, ţară) şi evoluţia acestuia. Deci, un tezaur specializat este aproape un dicţionar de specialitate.

Funcţiile pe care un tezaur specializat trebuie să le îndeplinească sunt următoarele:

1. - controlul utilizării descriptorului la nivelul descrierii documentului;

2. - interogarea bazei de date într-un limbaj natural pe care tezaurul îl traduce într-un limbaj controlat;

3. - facilitarea "navigării" în cadrul unei căutări prin întrebări specifice sau generice;

4. - facilitarea completării unei căutări prin investigaţii asupra termenilor asociaţi;

5. - asigurarea unei bune înţelegeri a fiecărui termen oferind câmpul semantic al acestuia, la care se adaugă, după caz, nota explicativă.

Tezaurele specializate nu sunt simple produse intelectuale, ele reflectă, la un moment dat, stadiul de dezvoltare şi nivelul aplicării unui domeniu, sprijinind nemijlocit atât procesul de indexare, cât şi de regăsire eficientă a informaţiei.

IV. IPOSTAZE

ÎNCEPUTURILE LEXIGRAFIEI ENCICLOPEDICE ROMÂNEŞTI

Mihai Alin GHERMAN
Biblioteca Academiei
Filiala Cluj-Napoca

Se susţine îndeobşte că primele dicţionare enciclopedice româneşti au apărut la mijlocul secolului al XIX-lea; ca urmare a tendinţelor de modernizare a culturii noastre. O încercare a lui Alexandru Gavra făcută pe schema unui **Conversationslexicon** german a fost urmată doar la finele secolului al XIX-lea de **Enciclopedia romana** a lui Diaconovici. Toate aceste afirmaţii sînt valabile atîta vreme cît se iau în considerare doar lucrările tipărite, căci lexicografia manuscrisă anticipează cu mult aceste lucrări. "Lexicoanele" slavo-române conţin, de exemplu, o serie de nume biblice cărora li se dau echivalentul românesc, lucrarea lui Mihail Halici-tatăl, **Anonimus caransebesiensis** conţine multe nume geografice în special din zona Caransebeşului (de unde i-a fost dat şi numele) etc.

Dar prima lucrare cu caracter evident enciclopedic este **Dicţionarul latin-român** al lui Teodor Corbea[1]. Redactat "din plata părintelui Mitrofan"[2], el are ca sursă ediţia a doua a **Dicţionarului latin-maghiar** scris de învăţatul renascentist maghiar Albert Szenci Molnár. Urmarea sursei s-a făcut, însă, selectiv, Corbea ignorînd unele articole din sursă, dar dezvoltînd cu interpretări personale altele, însăşi selectarea unui articol este seminificativă, însemnînd că el a considerat importantă prezenţa unui anume articol în textul românesc.

Alcătuindu-şi lucrarea după perceptele lexicografiei medievale şi renascentiste, avînd ca sursă dicţionarele lui Calepinus şi Frisius, Szenci Molnár concepe dicţionarul său atît ca un instrument de echivalare lexicală, cît şi ca o sursă de informaţie, acesta avînd, astfel, atît un caracter lingvistic cît şi enciclopedic. Pe urma sa, Corbea alcătuieşte şi el lucrarea sa cu o dublă destinaţie: instrument de echivalare în limba română a lexicului latin, dar şi

---

[1] Păstrat în colecţiile de manuscrise româneşti a Bibliotecii Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române.

[2] Este vorba despre Mitrofan, episcop de Buzău între 1691-1702; limitele episcopatului acestuia sînt şi elementele de datare a lucrării lui Corbea.

ca lucrare de informare enciclopedică.

În corpul dictionarului lui Corbea se întîlnesc curent pasaje în care partea enciclopedică este preponderentă fată de cea lingvistică[3]:

Xanthii, g.m.pl. *năroade în Litia*

Xanthippus, g.m. *un om purtători de război înțelept laţedemonean*

Xanthius, g.m. *un bărbat tare boeţienesc*

Xantho, g.f. *dumnezăiţă de mare*

xanthos, g.m. *o piatră scumpă indienească*

Xanthus, g.m. *gîrlă mare a ţinutului Troas;* ***item:*** *un istporiceari de la Lidia;* ***item:*** *un poetic;* ***item:*** *un cal mare al lui Hector*

Xeni, g.m.pl. *casa de baie în Roma*

Xeniae, g.f. pl. idem

xeniolum, g.n. *dărişor de oaspeţi*

xenium, g.n. *dar de dat oaspetelui*

Xenius, g.m. *numele lui Iupiter la greci*

Xenocles, g.m. *un oratori mare adramitusean*

Xenocrates, g.m. *un filosof din Halţedonia, care au fost ucenic lui Plato*

xenodochium, g.n. *casă primitoare de oaspeţi*

Xenon, g.m. *un zugrav sitionesc, ucenicul lui Neoclis*

Orizontul cunoştinţelor lui Corbea (ca şi al lui Suenci Molnár) este cel medieval şi de la începutul Renaşterii: lumea era considerat ca fiind formată din trei continente: Europa, Asia şi Africa (***Aphrica, g.f.*** *a treia*[4] *parte a acestui pămînt;* ***Asia, g.f.*** *una dintre ceaste trei părţi ale lumiei* etc.). În ceea ce priveşte spaţiul geografic descris, el este mai mult unul care apartine geografiilor Antichitaţii: ***Acra,ae, g.f.*** *un sat lîngă aleşteul Meoţiei;* ***Abacena,ae, g. foem.*** *oraş în Siliţia; iarăş: nume unui oraş din Mediaba [!];* ***Abae,orum, g.f.pl. num.*** *oraş al ţinutului Foţei;* ***Abala, g.f.*** *oraş al traglodeanilor nu dăparte de la Marea Roşie;* ***Abdera, g.f.*** *oraş lîngă mare al Traţiei, în care s-au născut Democritus.* Cîteodată, însa, informaţia lui Corbea, preluată după sursa maghiară, se referă la *Europa secolului al XVII-lea:* ***Noriberga, g.m.*** *oraş mare al Ţărei Nemţeşti, care cu frumoasa zidire, cu bogăţia, cu negutători, cu fealiuri de fealiuri de lucruri scumpe şi cu oameni meşteri iaste vestit şi nu o mint. Acesta, în toată Evropa, în Ţara Nemţască alte oraşuri biruind, cu Vineţia frîncească [!] să priceaşte. acest*

---

[3] Textul scris cu literă latina, chiar dacă apare în cuvinte româneşti, a fost transcris cu litere grase.

[4] Scris: trea.

oraş nu numai Ţării Nemtăşti ci şi toţii Evrope în mijloc iaste; ***Argentina, g.f. et Argentoratum*** *tare oraş al Ţării Nemţeşti lîngă apa Rhenus, în ţinutul Alsaţiei. Acolo ca acela înalt turn iaste şi biserecă înfrîmşeţată, cît în Europa altă biserică sau turn aseamine acestora nu iaste. Iaste iarăş acolo o academie vestită, în care de demult mulţi înţelepţi oameni s-au învăţat, unde şi eu, care această carte am scris (adecă Albertus Molnaru) trei ani şi jumătate am lăcuit în vreamea copilăriei.*

Aceeaşi observaţie este valabilă şi în ceea ce priveşte limitele cronologice ale informaţiei vehiculate de dicţionar: preponderent dedicat Antichităţii, dicţionarul lui Corbea aduce informaţii şi despre persoane din Europa medievală sau chiar renascentistă: ***Beatrix, g.f.*** *o muiare*[5] *rimleneascâ; iarăş: fămeaia lui Matiiaş crai;* ***biserus vel bisextus*** *sărirea lui Matiiaş, adecă în tot anul al patrule înainte învîrtejitoare zî*; Mai mil;t chiar, aflăm în dicţionar informatii despre Venerabilul Beda (***Beda, g.m.*** *în Ţara Angliei au fost dascal învăţător de Scriptura Svîntă*) şi Orlando di Lasso (***Lasus, g.m.*** *cel mai dintîi care au scris de muzică*).

Dar informaţia preponderentă este cea a lumii antice. Sînt menţionate nume de locuri din Grecia (***Alabastrus, g.f.*** *rîu al Eolisiei în Asia cea Mică;* ***Anticragus, g.m.*** *munte al Liţiei;* ***Athenae, g.f.pl.*** *oraşul Athina al Ţării Greceşti;* ***Attica, g.f.*** *ţînut al Ţării Greceşti în care iaste Athina;* ***Corinthus, g.m.*** *oraş grecesc în Arcadia*; dar şi toponimie minoră greco-latină: ***Cleone, g.f.*** *oraş nu departe de Corinth;* ***Cenchreae g,f,*** *ţărmure de corabie la Corinth* etc.), Italia (***Abellinum*** *oraş al Campaniei;* ***Acerae,orum*** *oraş al Italiei de cătră Umbria;* ***Acirisis, g.m.*** *un rîu al Italiei, pă care parte o au numit Ţara Grecească cea Mare;* ***Acis,is, et -idis, g.m.*** *rîu al Siliţiei, care din muntele Etna ca o săgeată să săgeată afară* etc.): din Persia (***Adarupolis, g.f.*** *oraş al Persiei;* ***Chalame, g.f.*** *oraş în Persis, acum îi iaste numele Etoisifos*), India (***Abisari,alias Bissari*** *ţînutul Indiei;* ***Acestius, g.m.*** *rîu al Indiei lîngă care Marele Alixandru oraşul Buţefala au zidit;* ***Bersabe, g.f.*** *oraş a Indiei;* ***Cajenas, g.m.*** *rîu de la India* etc.), Sarmaţia (***Cimmerii, g.m.pl.*** *seminţii de la Asia între aleşteul Meoţiei şi între Marea Euxinum;* ***Bycus, g.m.*** *rîu al Sarmaţiei în Evropa;* ***Anariacae, vel -ci*** *seminţii lîngă Marea Caspium;* ***Agarum, g.n.*** *munte al Sarmaţiei*), Egipt (***Abotis, g.f.*** *oraş al Eghipetului;* ***Acrolochias*** *munte din Eghipet;* ***Aegyptus, g.f.*** *Ţara Eghipetului;* ***biblos, g.m.*** *un lemn din Eghipet, pă cojile a căruia în chip de hîrtie au scris, din lemnu-i*

[5] Scris: **muia**.

corăbii au făcut).

Un fenomen interesant este încercarea de a echivala toponime antice cu realităţile geografice contemporane lui: (***Acronius, Acronius Lacus*** *oraşul Constanţia, tava prin care cură apa Rhenus;* ***Adrama*** *rîu al Hssiei în Ţara Nemţească;* ***Aenus, g.m.*** *gîrlă a Ţărei Nemţeşti;* ***Abnuba*** *munte în Ţara Nemţască, din care Dumărea să porneaşte;* ***Daci, g.m.pl.*** *rumâni*, dar ***Dacia, g.f.*** *Ţara Daţiei;* ***Hadrianoplolis, g.f.*** *oraş în Ţara Bulgărească;* ***Macedonia, g.f.*** *ţînut vestit cu pămîntul larg al Evropei între Traţia, Epirus şi Dalmaţia, acum turcii îl biruiescu şi-l chiamă Albania*).

Universul cultural este datorat lecturii şi cunoaşterii marilor texte ale Antichităţii: **Iliada** şi **Odisea** induc în mod special un număr considerabil de nume (***Dardanus, g.m.*** *fiiul lui Iupiter şi al Electrei de pre care Dardania apoi s-au numit Troada;* ***Diomedes, g.m.*** *craiul Etoliei şi în războiul Troadei hătnogi mare al grecilor sau elinilor;* ***Epeus, g.m.*** *numele aceluia care au făcut calul cela mare de lemn de la Troada;* ***Helena, g.f.*** *fata lui Tindarus, muiarea lui Menelau, pentru a căriia frîmseaţe s-au pierdut Troada;* ***Ithaca, g.f.*** *ostrov în Marea Ionium în care au domnit Ulises* etc.), dar acelaşi lucru îl putem constata şi în legătură cu **Eneida** (***Egesta, g.f.*** *oraş siţilienesc care l-au zidit Eneas;* ***Lavinia, g.f.*** *fata împăratului latinilor, muiarea lui Eneas;* ***Numicius, g.m.*** *gîrlă a Ţărei Italieneşti, în care s-au găsit trupul mort al lui Eneas şi în care s-au omorît pre sine sora Didei cu numele Anna*) sau tragediile greceşti (***Oedipus, odis vel -pi*** *fiiul împăratului Laius de la Thebas, care basnele lui sfinx le-a descurcat, de pre acesta tot găsîtoriul al întrebărilor întunecate Oedipus să chiamă;* ***Pylades, g.m.*** *iubitiul credincios priatin al lui Orestes;* ***Medea, g.f.*** *fata împăratului Oeta al colchuseanilor, muiarea lui Iason;* ***Antigone, g.f.*** *fata împăratulu Oedipas de la Thebuss* etc.)

Personalitatea lui Alexandru cel Mare a fascinat atît lumea Evului Mediu cît şi a Renaşterii (***Alexander*** *marele împărat Alixandru Machidon;* ***Acestius, g.m.*** *rîu al Indiei lîngă care Marele Alixandru oraşul Buţefala au zidit;* ***Alexandria, g.f.*** *nume la 3 oraşuri pre care Marele Alixandru le-au zidit;* ***Alexandropolis, g.f.*** *oraş al parthuseanilor pre care Alixandru l-au zidit;* ***Bairon, g.m.*** *un istoriceari care lucrurile Marelui Alixandru le-au scris;* ***Bersane, g.f.*** *o văduo din Damasc, pre care Marele Alixandru foarte o au iubit*), dar informaţia antică este concurată de cea preluată din celebra carte populară **Alexandria**, astfel încît Bucephalus este numit precum în romanul popular (***Bucephalus, g.m.*** *calul Marelui Alixandru, Ducipal*).

Dincolo de aceste detalii, **Dicţionarul latin-român** al lui Teodor Corbea contine informaţii extrem de importante despre lumea şi cultura antică.

Fără a face diferenţe între cultura elină şi cea latină (să nu uităm că pentru multă vreme accesul la textele Antichităţii greceşti au fost asigurate de traduceri latine), el defineşte un nume impresionant de personalităţi ale culturii greco-latine. Filosofi minorii, precum ***Archelaeus, g.m.*** *nume al unui filosof din Athina şi al alaltor oameni mari;* ***Aristo, g.m.*** *un filosof de la Coia;* ***Critolaus, g.m.*** *filosof mare de la Athina;* ***Xenophanes, g.m.*** *un filosof ţelafonic;* ***item:*** *un poetic din Lesbus, scriitori de vearşuri;* ***Anaxarchus, g.m.*** *înţelept de la Abdera, care întru învăţătură lui*[6] *Democritus au urmat;* ***Anaximander, g.m.*** *soţul înţeleptului Thales;* ***Aristippus, g.m.*** *un înţelept de la Ţirenia, ucenicul lui Socrates;* ***Aritstoxenus, g.m.*** *înţelept de la Tarentum, ucenicul lui Aristotel;* dar şi ***Aristoteles, g.m.*** *Aristotel, foarte înţelept om, cap învăţătorilor*[7]*, dascal;* ***Heraclitus, g.m.*** *un filosof nepărăsît plîngători cu acest împotrivnic nărav au fost pre toţi rîzătoriul Democritus),* ***Socrates, g.m.*** *un filosof vestit în Athina,* ***Pythagoras, g.m.*** *un filosof care au învaţat mult în oraşul Samus al ţînutului cu numele Magna Greţia al Ţărei Italieneşti şi tăcearea mîlcomă prea bine o au marturisit a fi;* ***Plato, g.m.*** *un filosof mare vestit în Athina,* Democrit, etc. îşi găsesc definiţii în dicţionarul lui Corbea. În cadrul dicţionarului sînt definite chiar celebre cărţi de filosofie (***Metaphysica, g.n.pl.*** *cărţile lui Aristotel în care învaţă de lucruri pespre fire;* ***Meteora Aristotelis*** *cartea lui Aristotel în care de înăltate lucruri să priceaşte;* ***physica, g.n.pl.*** *cărţile lui Aristotel de fire*; dar şi toponime culturale: ***Lyceium, g.n.*** *un loc în Athina unde au fost şcoala lui Aristotel;* ***Academia*** *un loc mic lîngă Athina, în care Plato au învăţat; iarăş: o şcoală mare*; precum şi foarte multe noţiuni de filosofie (***ethica, orum, g.n.pl.*** *parte a filosofiei învăţătoare de obiceaiuri sau de năravuri;* ***dialectica, g.f.*** *învăţătură a dereaptei dişputuluiri;* ***logica, g.f.*** *ochire derept a fieştecăruia lucru şi cu bună rînduială, spre zîcearea afară învăţătoare învăţatură sau mod al învăţăturei despărţitori răul de la cel adevărat sau adevăratul de la cel voiclean sau cu meşterşul pricitoare învăţătură,*

Numărul scriitorilor despre care vorbeşte Corbea este de-a dreptul impresionant. El aminteşte nenumăraţi poeţi greco-latini (***Aegemon, g.m.*** *un poetic elin;* ***Aeschirion, g.m.*** *scornitori de vearşuri de la Metilen;* ***Alcaeus, g.m.*** *un poetic liricusean;* ***Archilochum, g.m.*** *un poetic din ostrovul Parusului, care mai întîi au scris stihur iamburi;* ***Bavius, g.m.*** *un poetic neînvaţat, pizmaş lui Virgilius;* ***Callias, g.m.*** *nume a unui poetic şi al unui*

---

[6] Scris: **mui**.

[7] Şters: **meşter**.

hătnogi mare au fost; ***Callimachus, g.m.*** *nume al unui poetic şi al unui înţelept;* ***Calvus, g.m.*** *nume al unui poetic de demult;* ***Canius, g.n.*** *un poetic priatin lui Marţialis;* ***Xenorobus, g.m.*** *un poetic comicus;* ***Creophilus, g.m.*** *poetic din Şamuş;* ***Corinna, g.m.*** *un poetic;* ***Cornificius, g.m.*** *nume al unui poetic;* ***Cratinus*** *nume al unui poetic de demult*), dar şi Homer (***Homerus, g.m.*** *numele unui petic elin vestit şi înţelept*), Horaţiu (***Horatius, g.m.*** *un poetic liricusean şi satirisean*); Vergiliu etc.

Găsim amintiţi mulţi istorici precum Titus Livius (***Livius, g.m.*** *un istoriceri vestit, care de lucrurile făcute rimleneşti cu împodobire au scris*), Tacitus (***Tacitus, g.m.*** *oratori mare al împăratului Adrian, căruia ploecra-i iaste* ***Cornelius***), Herodot (***Herodotus, g.m.*** *un istoriceari grec*), Cleoxene (***Cleoxenus, g.m.*** *istoriceari însămnători de făcutele lucruri perseşti*) etc. Cunoscut şi în cultura veche românească datorită **Esopiei**, Corbea acordă o importanţă corspunzătoare lui Esop (***Aesopus, g.m.*** *o vorbă izvoditori* ***phryx pilosophus*** *au fost, adecă frighieneşti multe basne scornitori, cu spatele ghibos, cu capul strîmb înţelept*).

O surpinzătoare atenţie deosebită este acordată scriitorilor de tragedii (***Accius, g.m.*** *un vestit înţelept scriitori de la [!] traghedia;* ***Aeschylus*** *un poetic scornitori de traghedii;* ***Alcimenes, g.m.*** *un poetic de la Megaria, scriitori de traghedii;* ***Cleophon, g.m.*** *poetic de la Anthina scriitori de traghedii*), bineînţeles în cadrul dicţionarului fiind definiţi şi ceilalţi doi marii autori tragici greceşti Sofocle şi Euripide. Mai interesant ni se pare preluarea ca articole de dicţionar a unor personaje ale tragediei antice: ***Danae, g.f.*** *fata împăratului Acrisie;* ***Danaides, g.m.*** *featele lui Danaus;* ***Danaus, g.m.*** *împărat al arghivuseanilor care au avut cinzeci de feate].* Întîlnim numele a unor autori obscuri de comedii (***Amipeas, g.m.*** *un petic din Athina, scriitori de comedii;* ***Afranius, g.m.*** *un poetic scriitori de comedii leteneşti;* ***Anaxandrides, g.m.*** *un poetic elin comicus;* ***Archedicus, g.m.*** *numele unui înţelept scriitori de comedii;* ***Aristonymus, g.m.*** *poetic făcători de comedii şi purtători de grije la cămara cărţilor lui Filadelfus;* ***Batton, g.m.*** *un poetic scriitori de comedii;* ***Chaeremon, g.m.*** *un poetic înţelept scriitori de comedii;* ***Damoxenus, g.m.*** *un scriitori de comedii în Athina*), dar şi Aristofan (***Aristophanes, g.m.*** *un înţelept comediaş al ostrovului Rhodus, din oraşul Lindus răsarit*). Şi mai interesantă ni se pare existenţa unei reale culturi teatrale: **comicus, g.m.** scornitori de comedii; ***comicus,a,um*** *de comedie sau comediesc,ă;* ***commoedia, g.f.*** *comedie, joc ca acela în care adevărate feaţe toate ale aceştii lumi obiceaiuri şi năravuri ca într-o oglindă le arată înnainte;* ***comoedicè*** *în chip comedesc;* ***comoedus, g.m.*** *jucători de comedii*).

Medici (***Aesculapius** fii al lui Apolon, care meşteşugurile de doftorii le-au îmbunat; **Albatenius, g.m.** un înţelept doftor de demult*), matematicieni (**Archimedes, g.m.** un înţelept vestit măsurători de pământ), geografi, oratori (***Alcinus, g.m.** un orator vestit în Ţara Grecească*). naturalişti (***Aristomachus, g.m.** înţelept care dă pă albine şi de pă ţinearea albinelor carte au scris*), muzicieni (***Clinias, g.m.** înţelept următori de Pithagora şi muzicaş*), astronomi (***Berosus, g.m.** un înţelept de la Haldeia, care foarte bine au ştiut spre umblarea stealelor; **Cleostratus, g.m.** un înţelept de demult, care învăţătura de întoarcerea ceriului o au înmulţit, o au sporit*) etc. întregesc repertoriul orizontului cultural al lui Teodor Corbea.

Imaginea asupra culturii literare a lui Corbea este întregită de notarea unor nume în aparenţă minore preluate din Ovidiu (***Battus, g.m.** nume al unui păstori la **Ovidius; Baucis, g.f.** o muiare săracă, **ad Ovidium*** etc.), Horaţiu, Virgiliu etc. Mai mult chiar, în corpul dicţionarului lui Corbea găsim articole dedicate unor nume de persoane sau locuri legendare poetice (***Atlas, antis, g.m.** un munte înalt în Mauritania; iară: la poetici, un uriiaş mare care ţine ceriul în spate; **Averna, g.n.pl.** un aleşteu în ţinutul Campaniei, pre care i-au zîs poeticii a fi poarta iadului*) sau chiar citarea unor forme lexicale specifice diferiţilor autori (***Iabusus,a, id est utendo consumtus, a Plaut.; apella** fără piiale, jidov; **Horat. credat judaeus apella; assero,is,ui** vădescu, stătuiescu (cum aş face un lucru şi acesta să fie de la mine*[8] *stătuit); **asserui me fugique cateme (Ovidius); expeculati a Plauto dicuntur qui peculio sunt exhausti** etc.*).

Dicţionarul lui Teodor Corbea este cea mais amplă lucrare lexicografică din cultura noastră veche, avînd peste 37.000 de cuvinte-titlu latine şi peste 200.000 de cuvinte româneşti. Ţinînd cont că aproximativ o pătrime din aceste articole au caracter enciclopedic, definind nume de persoane sau de locuri, dar şi noţiuni, îl putem considera şi ca primul dicţionar enciclopedic românesc. Orizontul cultural care se oglindeşte în acaestă lucrare lexicografică ne îndreptăţeşte să îl considerăm pe Corbea ca unul dintre cele mai importante persoanlităţi ale spiritualităţii româneşti de la sfîrşitul secolului al XVII-lea şi începutul celui următor, comparabil cu stolnicul Constantin Cantacuzino sau cu Dimitrie Cantemir.

---

[8] Şters: **de demult**.

În amintirea lui Ion Bitzan,
artist nevoit prin scris.

NEVOINŢELE SCRISULUI

Doru RADOSAV
Universitatea "Babeş-Bolyai" Cluj-Napoca

"Lamentamur non apparere labores nostros" (Horaţiu - "Ne plângem că nu sunt apreciate muncile nostre") pot fi adjudecate drept cuvintele ce deschid seria unor reflecţii asupra scrisului în cultura românească premodernă, focalizate mai ales asupra modului în care cel ce scrie se raportează "stricto sensu" la actul scrierii.

Înainte de a fi pasiune sau exerciţiu intelectual în sine, scrisul înseamnă trudă, efort, nevoinţă, în sensul că el traversează asprimea unei munci chinuitoare din punct de vedere intelectual şi fizic. Întrucât scrisul s-a petrecut în epoca premodernă, în majoritatea cazurilor în cadrul culturii şi literaturii religioase, din perspectivă teologală scrisul a fost perceput drept o nevoinţă, adică o activitate care încorporează asceza, supunerea voluntară sau involuntară la o "încercare" în sens religios. Toate acestea s-au petrecut în tăcerea şi răbdarea monahală, care, în cele din urmă, "îmbunătăţesc" şi califică un comportament şi spirit creştin.

Cu prevalenţă, aceste nevoinţe sunt asociate scrisului sau copierii cărţilor religioase. Nenumăratele însemnări ale copiştilor, plasate în finalul cărţilor, transmit o lamentaţie privind eforturile scrisului, reclamând recunoaşterea publică a muncii prestate.

Pe de altă parte, copierea cărţilor, ca activitate intelectuală, a făcut obiectul unor preocupări şi meditaţii ale umaniştilor europeni, de primă mărime. Astfel, Francesco Petrarca, pasionat colecţionar de manuscrise, abordează în Dial. XLIII problematica copierii manuscriselor, pe care o intitulează "De copia librorum"[1]. Acelaşi Petrarca, într-o scrisoare adresată, în 1366, lui Giovanni da Certaldo, vorbeşte despre un tânăr ucenic al său, Malpaghini, deosebit de dotat intelectual, care transcrie sau copiază lucrări literare "nu cu scrisul acela împodobit şi pompos, care este propriu scriitorilor", ci cu un

[1] A. Marino, *Biografia ideii de literatură*, vol. I, Ed. Dacia, Cluj - Napoca, 1991, p. 160.

scris simplu, cu o caligrafie corectă şi clară, astfel încât "litera înseamnă lectură"[2]. Erasmus de Rotterdam, într-o lucrare specială, dedicată copierii cărţilor (el înţelegea, în primul rând, prin copiere transcrierea unor pasaje, care însoţesc lectura ca adnotaţii) îşi arată admiraţia faţă de textele copiate (extrase din cărţi), ce sunt asemenea aurului cules din râuri, "copia aurei fluminis instar exuberans". După cum "non cuius homini contigit adire Corinthum"[3] (nu fiecărui om îi este dat să ajungă la Corint), aceste cópii pot fi realizate doar de puţini oameni, de cei care deţin abilităţile şi "virtuţile divine" pentru acest tip de activitate intelectuală.

Însemnările copiştilor de manuscrise evidenţiază o serie de clişee sau constante aferente nevoinţelor scrisului. O primă constantă este cea care consacră starea de umilitate a copistului. Ipostaza de umilitate este motivată atât în sens laic, cât şi religios. În sens laic, umilitatea este indusă de finalitatea muncii de copiere a cărţilor, şi anume prin faptul că erau destinate uzajului social. Din perspectiva "sociologiei literare", scrierile - cópii sunt adresate oamenilor simpli, adică celor care fac parte din standardul definit de "humilitas" sau "rusticitas", în antitezã cu ediţiile tipărite "grandiloquus" sau "gravis"[4], corespunzătoare unei categorii sociale şi intelectuale mai înalte. Pe de altă parte, copiştii de manuscrise sunt consideraţi adevăraţi "lucrători ai cărţii, umili auxiliari ai memoriei scrise" sau "artizani modeşti ai celei mai mari aventuri a spiritului uman" care este cartea. Conform opiniei savantului francez, A. G. Hamman, supravieţuirea operelor vechi şi transmiterea lor până în ziua de astăzi sunt victoria "umililor infanterişti ai culturii: scribi, tipografi, conştiincioşi sau gâlcevitori, călugări sau clerici, ei sunt cei care au salvat patrimoniul nostru cultural"[5].

"Cu spatele îndoit, cu gâtul răsucit, cu ochii uzaţi, copistul depune o adevărată muncă de sclav. Scrisul este, aşadar, peste tot un lucru umil."[6] Există, prin transmiterea antichităţii, o nobilitate a scriitorului şi o umilitate a scribului sau a copistului. În antichitate, scriitorul (omul de litere) rareori scria, el, mai ales, dicta. Scrisul era munca sclavului.

În sens religios, umilitatea este determinată de autoproiecţia copistului faţă de textele sfinte, faţă de mesajul divin încorporat în ele. Copistul se

---

[2] F. Petrarca, *Scrieri alese*, Bucureşti, 1992, p. 370.

[3] Erasmus de Rotterdam, *De copia verborum ... Comentarii duo*, Bazel, 1514, f. 1.

[4] A. Marino, *op. cit.*, p. 116.

[5] Pierre Chaunu, *Au coeur religieux de l'histoire"*, Perren, Paris, 1986, p. 79.

[6] *Ibidem*, p. 80.

numeşte pe sine drept "păcătos", "nevrednic", "robul lui Dumnezeu", care a scris "cu mână de ţărână ce va putrezi". Copistul, ca om, este, aşadar, o consecinţă a păcatului adamic, filogenetic: "Că n-au scris heruvimi sau au împodobit serafimi, ci au scris minte întunecată de tot felul de păcate"[7] (1778).

Limitele fizice şi intelectuale ale copistului sunt limitele omului obişnuit, iar neputinţa a fost substituită de nevoinţă: " ... m-am nevoit a-l lucra ... ştiind neputinţa şi slăbiciunea firii noastre ..."[8] (1809). În prelungirea aceleiaşi umilităţi, copistul adresează consecvent o rugăciune de iertare către cititorii cărţilor pentru greşelile de scriere. Din însemnările de la sfârşitul cărţilor poate fi extras un corpus de rugăciuni, specifice copistului, care, în linii mari, evidenţiază aceeaşi topică: "Dumneavoastră, cinstiţilor şi de bun neam boieri şi pravoslavnici creştini, cu multă plecăciune şi smerenie vă rugăm unde veţi afla în cartea aceasta niscarevaşi alunecări şi greşeli, au din cuvinte, au din slove, au din greşeala mea, nu huliţi ... nu blestemaţi, ..., ci iertaţi şi îndreptaţi cu duhul blândeţelor ca şi pe dumneavoastră să vă ierte Domnul Dumnezeu"[9](1762).

Condiţia de umilitate a copistului este determinată, de foarte multe ori, de supunerea acestuia unui canon al scrisului, unei epitimii, a unei pocăinţe prin scris, detectabilă mai ales în spaţiul monastic. Astfel, unele manuscrise "se copiau din porunca egumenilor de mănăstiri şi a vlădicilor vechi. Copierea unui manuscris era îndeplinirea unei epitimii bisericeşti, poruncită de duhovnic celor ce veneau la dânşii pentru săvârşirea tainei ispovedaniei. Aceşti duhovnici alegeau, fără îndoială, pentru copierea unor asemenea opere, pe cei mai buni caligrafi"[10].

Nevoinţele exersate în tăcere sunt o altă dimensiune a umilităţii specifice pietăţii creştine. Silenţiozitatea trăirii religioase a fost consacrată prin reflexii teoretice în plan teologal şi prin exemple din sfera comportamentului religios. Astfel, Avva Arsenie auzea în permanenţă un glas care-i poruncea:

---

[7] G. Ştrempel, *Copişti de manuscrise româneşti până la 1800*, vol. I, Bucureşti, 1959, p. 176.

[8] M.Moraru, C.Velculescu, *Biografia analitică a cărţilor populare laice*, partea a II-a, Bucureşti, 1978, p. 481

[9] G. Ştrempel, *op. cit.*, p. 174.

[10] Şt. Gr. Berechet, *Importanţa însemnărilor slavo - române de pe manuscrisele vechi*, în *Arhiva. Organul Societăţii istorico - filologice*, XXXVIII, Iaşi, 1931, p. 450.

"Fugi, taci, liniştеşte-te", iar călugărul Fer Bruno, întemeietorul ordinului cartusanilor, a fost reprezentat iconografic "cu degetul arătător al mâinii drepte aşezat pe buze, simbol al tăcerii"[11].

Scrisul în tăcere, care denotă, aşadar, o stare specifică umilităţii, revine, de multe ori, în însemnările copiştilor. La 1829, logofătul Hurezanu lasă una dintre cele mai frumoase şi sensibile mărturii despre tăcerea scrisului sau abţinerea în tăcere, datoritã nevredniciei celui care scrie: "... Dacă vrednic nu sunt, nu fac începere, ci petrec întru adiafonie, necâştigându-mi împotrivă auziri în pricina scrisului din toate acestea. Eu am petrecut întru sine tăcerea [s.n.]"[12]. Asumarea tăcută a scrisului devine antiteticã cu retorica etalării nevoinţelor care stă sub semnul lamentaţiei. Pe de altă parte, încheierea în tăcere a operei de copiere a cărţilor religioase are valenţele unei formule sentenţioase de tipul "finis coronat opus": "Am scris eu, care mai jos iscălii, am scris acest scris şi am tăcut [s.n.] ... Matei Monahul ... 1774"[13].

Nu în ultimul rând, starea de umilitate a scrisului este indusă de presentimentul morţii. Copistul, la sfârşitul scrierii, enunţă leitmotivul "mâinii de ţărână", adicã mâna celui care a scris se transferă prin extincţie în anonimatul materialităţii, pe când scrisul va rămâne. Se pune în evidenţă tensiunea dintre temporalitatea autorului şi eternizarea prin scris, privite şi ca un act de devoţiune, care, în esenţa ei, apelează o stare de umilitate, subiacentă transmiterii peste timp a textului şi mesajului biblic[14].

Strădania scrisului, evaluată din perspectivă creştină sau teologală drept nevoinţă, beneficiază de descrieri amănunţite, în care complexele şi complexitatea scrierii pot configura o adevăratã "fiziologie", aferentă unei munci care alternează între efortul intelectual şi cel fizic. Toate acestea sunt transpuse în clişee descriptive sau livreşti, care aduc la suprafaţă intimitatea lucrului copiştilor de manuscrise. Într-o însemnare din 1669 de pe un Ohtoih se poate depista un astfel de clişeu: " ... truditu-m-am după puterea mea, nevoitu-m-am din toată inima şi m-am osârduit îndelungată vreme şi abia putut-am să dobândesc ceea ce am dorit ... Făcutu-am pentru mine această de Dumnezeu însufleţită carte, numită ohtoih ..."[15]. Se pot găsi în această

---

[11] N. Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*, Ed. Dacia, Cluj - Napoca, p. 290.

[12] E. Moraru, C. Velculescu, *op. cit.*, partea a I-a, p. 238.

[13] E. Mosora, D. Hanga, *Catalogul cărţii vechi româneşti din colecţiile B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj. 1561 - 1830*, Cluj - Napoca, 1991, p. 15.

[14] D. Radosav, *Sentimentul religios la români*, Ed. Dacia, Cluj - Napoca, 1997, p. 142 - 143.

[15] Şt. Gr. Berechet, *op. cit.*, p. 456.

însemnare elementele efortului scrisului, corespondente capacităţilor fizice, sufleteşti şi intelectuale ale copistului: truda - echivalentă cu puterea, nevoinţa - cu inima, osârda - cu perseverenţa în timp. Tripticul trudă - nevoinţă - osârdie reprezintă, în egală măsură, tot atâtea trepte spre dobândirea împlinirii unui "lucru dumnezeiesc" precum este cel al scrierii cărţilor religioase.

Alte însemnări transpun într-o notă plină de lamentaţie eforturile punctuale ale nevoinţelor scrisului, într-un repertoriu detaliat, care descompune "fiziologia" scrisului: "sunt mărturii vrednice de crezare pentru plata ostenelii scriitorului, căci multe neputinţe şi slăbiciuni cuprind trupul lui: ochii uneori să păinjenesc, căutând, socotind şi numărând mulţimea cea fără de număr a slovelor. Mâna dreaptă slăbeşte ţiind condeiul; după cap îl doare pentru multa plecare a grumazilor; spatele îl dor pentru multa plecare gârbovindu-se; piciorele îi amorţesc, răvenindu-se de pământ; pieptul carile se reazimă de masa pre care scrie, ca cu cuţite săgetat şi cuprins iaste; capul turburându-i creerii când îl rădică în sus se făcu ca un ameţit; scaunul carele tuturor ştiut iaste că ori cine când şade pre scaun odihăn câştigă, iară scriitorul nu odihnă, ci zămorâre trupul dobândeşte; tot trupul, până nu se întinde, nu să îndreptează"[16] (Mitrofan, ieromonah, 1804).

Etalarea amănunţită a eforturilor scrisului reclamă în plan secundar precauţiile copistului faţă de posibilele greşeli ale copierii, iar, pe de altă parte, ponderează admiraţia şi preţuirea celui care urmează să lectureze textul realizat.

Un model al nevoinţelor scrisului monastic este personificat de renumitul stareţ Paisie Velicicovschi de la mănăstirea Neamţ. Un biograf al stareţului reconstituie eforturile de scriere ale acestui călugăr învăţat şi, deopotrivă, reformator al vieţii monastice româneşti din secolul al XVIII - lea: "Numai dacă luăm în seamă că toată partea dreaptă a trupului stareţului până în tălpi era acoperită de rană, aşa că el nici nu se putea culca pe partea asta şi încă e de mirare cum putea suporta aşa muncă. ªezând îngheboşat pe patul său, era îngropat în cărţi ... Tot aicea erau lumânări aprinse ... Iar stareţul, îngheboşat ca un copilaş mic, scrie toată noaptea, uitând şi de slăbiciunea sa şi de ranele sale şi de nevoia de somn şi de odihnă ..." Efortul scrierii şi al traducerii îl solicită total, iar întreruperea din această activitate îl resuscită

[16] G. Ştrempel, *Catalogul manuscriselor româneşti*, vol. II, 1983, p. 410.

doar cu preţul altul efort, aşa cum reiese din propria-i mărturisire: "Pentru mine nu-i muncă mai grea decât când traduc şi sunt nevoit să dau răspuns la vreo întrebare. Atunci, până-mi desprind mintea de carte, sunt tot acoperit de sudoare"[17].

Depăşind cu mult nivelul unui simplu copist de manuscrise, Paisie Velicicovschi ajunge la adevărate performanţe caligrafice în transcrierea cărţilor: "În tinereţe, de pildă, el a prescris cartea Sf. Avva Doroftei cât este ea de mare, dar el a îngrămădit-o pe 24 de foiţe de hârtie, pe fiecare păginuţă erau 70 de rânduri de scrisoare obişnuită, subţire ca firul de păr şi literele nu se lăţeau, ci erau vizibile şi curate, iar caietul avea sus, jos şi pe laturi margine liberă, aşa cum se cuvine. Când un ucenic, mirându-se, întrebă pe stareţ cu ce peniţă a scris această carte, poate cu pană de păun ? Stareţul răspunse: Nu ! Cu pană de gâscă"[18]. Acelaşi stareţ, într-o reflecţie plină de seninătate, elaborată spre sfârşitul vieţii, echivalează nevoinţele scrisului cu cele ale propriei vieţi, ajunsă la amurg, timpul scrisului nefiind altceva decât transpunerea fără echivoc a derulării propriei sale vieţi în timp: "[a]i această carte o am scris la vremea bătrâneţilor, trecut peste 60 de ani ai neputincioasei vârstii mele, când şi vederea şi mâna şi mintea să împuţinează şi să slăbeşte"[19].

Lumea celor care scriu îşi etalează patetic atât strădaniile şi eforturile care urmau să binemerite de la cei care foloseau cărţile copiate, cât şi temperanţele, care, uneori, însoţesc activitatea copistului. Astfel, într-o însemnare din 1782, se aratã: "... m-am îndemnat şi, din cuvânt în cuvânt, am trecut-o într-această carte, cu mâna mea, ca oricine ar citi, nu să se minuneze că am scris-o [s.n.] ..., numa să-şi treacă vremea cu cetania ei, de va fi minte întreagă, să cunoască şi să înţeleagă ..."[20]. Copistul, în consonanţă cu imperativele religioase ale nevoinţelor, încearcă să convingă de preeminenţa mesajului creştin, duhovnicesc, al scrierii sale, acesta nefiind un exerciţiu intelectual în litera lui, ci în spiritul său. Esenţial este sensul creştin degajat din scrierea propriu - zisă: "... [a]i te rog, iubitule cititor, nu preţui hârtia sau cerneala sau cea puţină ostenealã a ticăloşiei mele, că preţuindu-le acestea, puţin dar vei afla, ci priveşte cu ochii minţii ca într-o oglindă la fagurii

---

[17] Nicodim, Patriarhul României, *Paisie, stareţul mănăstirii Neamţu din Moldova*, ed. a II -a, Neamţ, 1943, p. 287.

[18] *Ibidem*.

[19] G. Ştrempel, *Copişti* ..., p. 18.

[20] *Ibidem*, p. 179.

duhovniceştilor desfătări care se cuprind într-această duhovnicească oglindă ..."[21] (1741). În acest caz, nevoinţa dedusă din concreteţea actului scrierii vizează derizoriul sau deşertăciunea în faţa sublimităţii mesajului divin; copistul este, de foarte multe ori, conştient că dimensiunile nevoinţei sale sunt proiectate în gestiunea şi arbitrajul divinităţii: "Că eu, fraţilor, mult m-am nevoit, precum ştie Stăpâna cărţii acesteia, adecă Maica Domnului Hristos"[22] (1742).

Scrisul şi nevoinţele sale transmit în arriere-planul lor o serie de informaţii care particularizează caracteristicile unei lumi letrizate din epoca premodernă.

Timpul scrierii dimensionează efortul concentrat şi, deopotrivă, abilităţile celor care scriu. De obicei, o carte se copia în câteve luni, de la 1 - 2 luni până la 5 - 7 luni. În medie, 250 de file de manuscris erau realizate de un "copist talentat în 3 - 4 luni"[23]. Pe de altă parte, uneori, timpul scrierilor a devenit timpul oamenilor. Moartea nu a întrerupt scrisul, scrisul continuă, succesiunea generaţiilor conferind o dimensiune seculară scrisului. Succedaneu şi generaţional, scrisulse perpetuează în dimensiunea temporală a lumii, atât cât a fost ea şi cât va fi ea, "generatim per saeclam". Moartea unui copist în exerciţiul scrierii transmite sarcina scrisului unui alt copist, uneori din aceeaşi familie: "Şi această carte o au rescris-o popa Ioan din Aştileu şi nu o au pututu găta. Că au venitu porunca lui Dumnezeu, care poruncă nici unui om pe această lume să nu i se poruncească, de s-au isprăvitu. Şi o am scris-o eu, feciorul celu mai mic al lui popa Ioan, de unde au mărăduit [rămas - n.n.] negata ..."[24] (1729).

Scrisul din scris conferă reduplicarea modelelor, a izvoarelor şi elaborează metascrierea: "*Scrisu-o-am* de pe izvod ce era *scris* de ieromonahul Neculau, arhimandritul, ce *scrie* că au *scrisu-o* de pe o biblie a lui Şerban Vodă din Ţara Muntenească când au fost în Ţara Leşească"[25] (1756).

Alteori, scrisul este continuat de un ucenic al unui copist mai în vârstă. Nevoinţele şi truda copistului ucenic sunt similare cu cele ale ucenicului pus la rigorile muncii de către maestrul său. Nu întâmplător, copistul Popa Luca, ucenicul lui Ioan Popovici Muncăceanul, din secolul al

---

[21] *Ibidem*, p. 216.

[22] *Ibidem*, p. 40.

[23] *Ibidem*, p. XXXVII

[24] *Ibidem*,p. 217

[25] G.Ştrempel, *Copişti...*, p. 166

XVIII-lea, îşi clamează nevoinţele princare a trecut în notele acute ale unei ieremiade: "Osebit condeiul meu, scrie ce-am păţit eu. O, truditul de mine ! O, amărâtul de mine, cât m-am trudit, amărâtul de mine ! Mai bine m-aş fi dus la şcoală în ţară, o, mişelul de mine, că m-aş fi făcut înger în cântare . . . "[26].

Scrisul sub epitimie, poruncă - canon, a fost un scris nevoit, crispat. Au rămas, însă, nenumărate mărturii despre scrisul ca zăbavă, scrisul ca plăcere, scrisul deliberat. Astfel, o însemnare din 1782 menţionează: "Acest Hronograf, Cartea Impăraţilor..., am scris-o iarăşi eu în zilele Măriei Sale Constantin Şuţiu Voievod, care şezându fără treabă [s.n.] am scris-o eu, Nicolae Logofăt[27]. În aceeaşi zăbavă a scrisului se plasează şi exerciţiile de scriere în sine, privite ca amuzament: "Ioan Pestişanul, dascălu la Slatina fiind, am scris într-această cărticică ca să-mi încerc condeiul, să văz, poate scrie ceva."[28] În acelaşi repertoriu al scrisului necrispat pot fi aşezate şi însemnările copiştilor care îşi cer răsplata
muncii în tonalitatea unei convivialităţi populare: "Şi am scris eu, Popa Anghel, pentru că mâna va putrezi, iar slova se va pomeni, amin. Să beţi şi pentru mine un păhar de vin [s.n.]."[29] (1790) Ironia şi buna dispoziţie a unor copişti atenuează din gravitatea nevoinţelor scrisului. La 1752, copistul cărţii lui Dosoftei, "Viaţa sfinţilor", notează: "Ispitii această condică ca să vedem cum scrie iar mâna ... Iar o muscă veni şi să pusă pe condei şi strică slovele, iar eu prinsei muscă şi o pusei la falangă şi-i dedei tri sute la talpă."[30]

Inabilităţile intelectuale ale copistului, greşelile de scriere sunt remarcate cu insistenţă în însemnările manuscrise, ca un leitmotiv ce revine în următoarea formulare: "Fiind prost şi neînvăţat ... am nevoit până am ispitit"[31]. Pe de altă parte, activitatea copistului din perspectiva unei ierarhii monahale era periferică, în comparaţie cu activitatea de ritual, cu participarea la săvârşirea liturghiei. La 1736, un călugăr, Serafim, mărturiseşte: "Această sfântă carte ... nefiind eu vrednic cu nici un chip de *slujbă* [liturghie - n.n] ... fără cât cu această puţină începătură de posluşanie ... am scris eu,

---

[26] Fl. Dudaş, *Cazania lui Varlaam în vestul Transilvaniei*, Timişoara, 1979, p. 96

[27] G. Ştrempel, *Copişti...*, p. 168

[28] *Ibidem*, p. 175

[29] *Ibidem*, p. 7

[30] E. Mosora, D. Hanga, *op.cit.*, p. 23

[31] G. Ştrempel, *Copişti...*, p. 197

Serafim"[32] Tot în maniera unui leitmotiv sau a unui clişeu este invocat harul divin ce patronează scrisul copistului. Pilda talantului haric este pusă la baza scrisului, a priceperii în a scrie. Pornind de la povestea talantului, relatată de Apostolul Matei şi interpretată de Sf. Ieronim şi Sf. Ioan Gură-de-Aur, copiştii se consideră beneficiarii talanţilor, care "sunt darurile ce se dau de Dumnezeu oamenilor"[33]. În ordinea aceloraşi clişee se pot adjudeca şi formulele de ieşire din nevoinţele scrisului: motivul corăbiei care ajunge la mal asemenea scriitorului care ajunge la sfârşitul scrierii sau cel al cerbului însetat, care ajunge, în cele din urmă, la izvoare.

Copistul, cu o mentalitate eminamente religioasă, îţi pune întreaga operă în devoţiunea şi veneraţia lui Dumnezeu. Astfel, într-o sugestivă însemnare din secolul al XVIII-lea, se menţionează: "Laudă - 'ţie, Doamne, cu îngerii dau când sfârşim aceste trei părţi într-această carte ... Primeşte de la un păcătos, când slujesc 'ţie, într-această lume ... să fie pururea cinstit şi lăudat numele Tău, *iar eu de la inimă te mărturisesc cu condeiul meu* [s.n.] "[34]. Alături de această proiecţie plină de pietate a scrisului există şi exemple în care ireverenţiosul, licenţiosul îţi fac loc în cadrul însemnărilor manuscrise. Astfel, într-o însemnare din 1835, se menţionează: "... mi s-a întâmplat de am citit şi eu, robul lui Dumnezeu, Tudorache Logofăt, ..., la scoarţă [copertă - n.n.] scrisă lucru necuviincios, care cu anevoie este la cineva i-o va ceti scrisul acela, mai bine ar fi fost de nu s-ar fi născut acel om de au scris ..."[35]. Sub semnul licenţiosului sunt plasate şi însemnările sau exerciţiile de scriere neavenite pe filele cărlilor religioase: "Cine va îndrăzni de va mai scrie în cărţile sfintei biserici şi să ştie că acela pre cheltuiala lui va pune cele stricate la cărţi, căci pe ele nu se scriu aceste însemnări"[36].

Scrisul şi nevoinţele scrisului transmit particularităţi ale psihologiei copiştilor, diferenţiate atât ca vârstă, cât şi ca sex, configurând un adevărat gender writing. Copistul - bărbat, aşa cum s-a arătat mai sus, îşi marchează în mod emfatic nevoinţele şi strădaniile scrisului. Femeile - copişti, în special călugăriţele, sunt mai detaşate, trec cu seninătate peste nevoinţele scrisului: "Scrisu-s-au această carte ce se cuprinde într-ânsa capetele Sfântului Grigore Sinaitul ... de nevrednica schimonahia Micdonia ... şi s-au scris la

---

[32] *Ibidem*, p. 290

[33] *Ibidem*, p. 232

[34] D. Radosav, *op.cit.*, p. 77

[35] E. Mosora, D. Hanga, *op.cit.*, p.91

[36] V. Leu, *Banatul între arhaic şi modern*, Reşiţa, 1993, p. 32

anul 1796 şi cine va citi să se roage pentru păcătoasa scriitoare ..."[37]. Copistul - copil îşi evidenţiază, în principal, starea de umilitate pronunţată în faţa celor maturi: "Fiindu-mi poruncit, mie, nevrednicului între cei mici, ..., am scris eu, Stroe copilul ... "[38] (1700). Există, de asemenea, în cazul copiştilor - copii, menţionată o adevărată stare de jubilaţie infantilă a descoperirii scrisului, a miracolului scrierii: "Să se ştie că aici am scris eu, Cârstian, copil ot Dobreşti. Şi am scris ca să-mi vază şi altul slova mea cum e: frumoasă ... "[39] (1745).

În contextul aceleiaşi diferenţe ale scrisului - gen, se poate evoca şi scrierea afectuoasă, reconstituită pe canalele folclorice. În dialogul recitat sau cântat de un cuplu de îndrăgostiţi se face apel la redactarea unor scrisori care încorporează un vocabular al inimii, al afectivităţii. Astfel, tânăra îndrăgostită să-i trimită o carte (scrisoare) scrisă nu cu cărbune ("că de-acela îi mult în lume") sau cu cerneală ("că aceea-i multă-n ţară"), ci o scrisoare scrisă cu arginţel ("că de-acela îi puţintel"), iar aceasta "cine-o prindă s-o citească/lacrimile să-l pornească"[40]. Există, aşadar, în acest scris, o nevoinţă a inimii, a sensibilităţii afectuoase.

În proximitatea scrisului, dincolo de etalarea nevoinţelor şi rigurilor unei munci nu de puţine ori chinuitoare, sunt provocate şi o serie de meditaţii care pornesc de la scris, dar care au drept obiectiv cartea, învăţătura şi biblioteca. Copierea manuscriselor germinează în a doua jumătate a secolului al XVIII - lea dinspre impulsuri iluministe o lume în care învăţătura, cartea şi biblioteca devin cuceriri şi preocupări ale spiritului uman, îmbrăcate încă în haină religioasă. Astfel, lectura aleatoare a cărţii "livadă duhovnicească" a lui Ioan Moshos determină copierea ei: "Citind la această carte şi văzând lucru preacuvios, m-am îndemnat şi o am scris ... 1777" . Pornind de la acest îndemn intelectual inspirat de lectură se trece la elogiul învăţăturii şi al bibliotecii, perimetrale scrisului şi cititului: "Nu iaste mai cuvios şi vrednic de laudă decât a iubi oarecine învăţătura, a avea osârdă la cele folositoare. Precum împăratul Eghipetului, Ptolemeu Filadelful, fiind foarte cu mare

---

[37] G. Ştrempel, *op.cit.*, p. 149

[38] *Ibidem.*

[39] *Cartea veche românească în colecţiile Arhivelor Statului,* p.56

[40] L. Costin, *Cântece*, în "Şezătoarea", vol. XXIV, Folticeni, 1929, p. 15-16

osârdie întru stăpânirea sa ca să lase vreo pomenire vrednică de laudă, după sfârşitul vieţii sale ... au strâns o sumă mare de cărţi ca la patruzeci de mii, cu tot felul de învăţături..."[41].

Se poate concluziona că scrisul, cu nevoinţele lui, şi-au găsit starea de graţie, de împăcare cu truditorul scrierii, între coperţile unei cărţi încheiate şi în spaţiul unei biblioteci mereu deschise şi neîmplinite.

[41] *Ibidem*, p. 238

ISTORIA UNEI ISTORII: C.SUCIU, *Dicţionarul istoric al localităţilor din Transilvania*

Ionuţ COSTEA,
Universitatea "Babeş-Bolyai" Cluj-Napoca

Recuperarea lui C.Suciu de către istoria istoriografiei româneşti are, fără îndoială, importante puncte de sprijin în activitatea şi opera acestuia[1]. Reconstituirea recentă a biografiei cercetătorului sau urmărirea destinului tezei sale de doctorat susţinută în 1922 şi revizuită în câteva rânduri mai apoi, sunt primele semne ale unei atari reconsiderări.

Profesor şi pedagog prin excelenţă, dar în egală măsură un cercetător în ale istoriei, C.Suciu s-a exersat mai cu seamă în a doua sa tinereţe în studii de medievistică. Angajat din 1949 la Institutul de Istorie din Cluj, integrat colectivului ce avea ca obiectiv elaborarea corpusului de documente latineşti, C.Suciu a făcut cunoştinţă cu o problematică fertilă. Întâlnirea sa cu documentele medievale va fi ilustrată prin comunicări şi articole (contribuţia sa la studierea imaginii lui Iancu de Hunedoara în istoriografia maghiară, un excurs amănunţit ce inventariază scrierile istoricilor unguri de la cronistică până la ultima abordare a acelei tematici, cea a lui L.Elekes), şi nu în ultimul rând prin elaborarea operei sale de căpătâi, *Dicţionarul istoric al localităţilor din Transilvania*. Adresându-se în primul rând specialiştilor, istoricilor şi filologilor, *Dicţionarul* lui C.Suciu rămâne, deşi au trecut aproape trei decenii de la apariţie, o lucrare de geografie istorică, singulară în istoriografia română. Motivaţiile sunt cel puţin două. Pe de-o parte conceperea unor astfel de instrumente de lucru reclamă o bună stăpânire a utilajului istoricului, dublată pe de altă parte de o perspicacitate monumentală. Or, C.Suciu, umblat la şcolile ungureşti dinainte de 1918, cunoscător al limbii germane, absolvent de istorie-latină, doctor în istorie (1922) a fost în măsură să-şi asume o astfel de tentativă. Dincolo de suportul profesional, tenacitatea sa a izvorât şi din înţelegerea însemnătăţii lucrării la care trudea. Sugestivă apare o mărturisire dintr-o scrisoare adresată acad. Al.Graur în 1961: "Aştept cu nerăbdare terminarea acestei lucrări, care m-a pus la o muncă încordată, asemănătoare celei a altor autori de dicţionare de mare anvergură. Mă gândesc la mărturisirile bucureştenilor Candrea şi Adamescu din prefeţele la dicţionarul

[1] *Enciclopedia istoriografiei româneşti*, Bucureşti, 1978, p.306

lor enciclopedic "Cartea Românească", sau la destăinuirile maestrului M.Sadoveanu din "Mărturisiri" (p.193) cu privire la munca extraordinară depusă de profesorul Al.Philippide de la Iaşi la dicţionarul limbii române proiectat de Academie[2]. Comparaţia pe care Suciu o face în pasajul citat nu apare prin nimic riscantă.

Orice incursiune în biografia intelectuală a cercetătorului nu este lipsită de sugestii, dar cea mai în măsură să ni-l recomande este cartea sa.

Paginile de faţă nu-şi propun sondarea laboratorului istoricului decât atât cât relaţia dintre manuscris/tipar o permite şi o pretinde. Cu alte cuvinte, excursul de faţă începe de acolo de unde munca istoricului s-a încheiat şi unde se deschide lupta pentru lumina tiparului. Este o perioadă lungă, de aproape un deceniu, timp în care lucrarea şi-a schimbat forma şi pe alocuri conţinutul.

Dicţionarul se înscrie în prelungirea unor contribuţii ale istoriografiei ardelene (maghiară, germană, românească) preocupată mai ales de elaborarea lucrărilor de referinţă. Având modele în cercetarea istoricilor maghiari (D.Csánki) lucrarea este sincronă cu alte demersuri din acelaşi spaţiu cultural (G.Györffy). Apropierile nu sunt doar formale, legate de preocupări similare, ele se regăsesc în problematica abordării, în modul de receptare a realităţilor trecute şi, de asemenea, în perspectiva organizării materialului istoric. Convergenţele întrezărite se circumscriu unui spaţiu intelectual al Europei Centrale cu resurse de raportare comune.

Orizontul *Dicţionarului* lui Suciu, subiectul acestor pagini, se recompune, având ca surse exploatarea corespondenţei sale din care un număr de aprozimativ 60 de scrisori au în atenţie lucrarea menţionată. Printre cei care i se adresează sau care primesc scrisori de la C.Suciu (întotdeauna redactează pe ciornă, ori păstrează o copie) sunt fie implicaţi direct în tipărirea lucrării (Al.Graur, V.Curtipăceanu, Hilda Mazilu), fie doar din cei rugaţi să se intereseze de soarta sau evoluţia ei (E.Petrovici, Şt.Pascu). Lectura acestei corespondenţe deschide o perspectivă nouă pentru apropierea de cartea lui C.Suciu. Astfel pot fi evidenţiate mai multe etape în evoluţia manuscrisului din laboratorul istoricului la ceea ce se cheamă *bun de tipar*.

O primă constatare ce se impune este identificarea anilor 1957-1959 ca un timp al tatonărilor, a căutării unei edituri. Se regăsesc acum discuţii purtate cu Alexandru Vasile de la Editura Ştiinţifică, cele două oferte către

---

[2] Bibliotca Centrală Universitară "Lucian Blaga" Cluj-Napoca, Colecţii speciale, Fond Coriolan Suciu, scrisoare din 17 apr. 1961

această editură, ambele respinse. Tot aici, după o recomandare a acad. Emil Petrovici, Editura Academiei se arată interesată de o astfel de lucrare.

Expunerea de motive[3] care a însoţit oferta din 1957 insistă asupra faptului că regimurile politice ce s-au succedat în Ardeal au schimbat denumirile localităţilor nemulţumite de o rezonanţă sau alta, din această cauză rezulând un grad mai mare de dificultate în identificarea promptă a aşezărilor.

Lucrarea tipărită la Sibiu la începutul secolului de către Silvestru Moldovan şi Nicolae Togan cuprinde doar vechile denumiri. De asemenea, scrierea lui Martinovici şi Istrate, tipărită la Cluj, cuprinde vechile denumiri româneşti şi doar pe cele vechi ungureşti.

Celelalte indicatoare şi nomenclaturi (1930, 1932, 1954, 1956) se opresc numai la denumirile contemporane. Aceste instrumente păcătuiesc mai departe, punând în circulaţie o nomenclatură nu de puţine ori greşită.

La acel moment, prin *Dicţionarul* său, C.Suciu îşi propune "remedierea acestui neajuns". Lucrarea sa urma să cuprindă trei părţi: 1) partea generală cu denumirile actuale şi cele vechi; 2) partea româno-maghiară, cu numirile ungureşti şi numirea actuală românească; 3) partea a treia românească.

Volumul are în atenţie în jur de 14 mii de numiri la data redactării memoriului, fiind întocmit până la litera H. Autorul se angaja ca să termine lucrarea până la sfârşitul anului 1958.

Demersul cercetătorului clujan nu găseşte la instituţia la care s-a adresat atenţia ce şi-o dorea. În răspunsul editurii din noiembrie 1957, lapidar, se precizează că lucrarea "nu poate fin contractată". Autorului i se sugerează că Editura Academiei ar putea fi interesată de tipărirea ei[4].

C.Suciu va avea din nou o propunere către aceeaşi editură în martie 1959[5]. Timpul scurs de la acţiunea anterioară a adus modificări în arhitectura cărţii. Cercetătorul pomeneşte în scrisoarea sa de patru părţi, însumând aproape 17000 de denumiri, ceea ce ar însemna aproximativ 40 coli de tipar. De această dată C.Suciu insistă pe faptul că lucrarea nu a intrat în planul de cercetare al Institutului de Istorie, unde era angajat doar cu o jumătate de normă.

---

[3] *Ibidem*, Cluj, 12 sept. 1957

[4] *Ibidem*, Bucureşti, 11 nov. 1957.

[5] *Ibidem*, Cluj, 31 martie 1959.

Încă o dată răspunsul editurii a fost negativ, lucrarea neîncadrându-se în "profilul editorial"; sugerarea contactării Ed.Academiei este din nou adusă în discuţie[6].

Intenţia lui C.Suciu de a se adresa Academiei poate fi surprinsă în aprilie 1959[7], într-o scrisoare către profesorul Emil Petrovici. El mărturiseşte că se afla aproape de capătul muncii, mai având de urmărit doar localităţile dispărute din "fostul comitat Timiş".

Sensibilizată pe aceste canale, Editura Academiei îi va solicita lui C.Suciu "o ofertă detaliată" care să descrie "conţinutul lucrării, bibliografia şi data predării la editură"[8]. Solicitarea astfel formulată avertizează că istoricul nu luase legătura cu instituţia de profil a Academiei, redactorii editurii cunosc vag, numai din recomandări verbale lucrarea lui Suciu, pe care o numesc "repertoriu toponimic pentru Transilvania în evul mediu".

În comparaţie cu descrierea anterioară, cea din iulie 1959[9] va menţiona şi o a patra parte cuprinzând localităţile dispărute. La bibliografia prezentată atunci se mai adaugă volumele din *Documente privind istoria României* şi celelalte colecţii de documente la care face doar aluzie acum şi le va preciza abia într-o scrisoare din anul următor: "Nu m-am oprit la anul 1350, dată până la care merge colecţia noastră de 6 volume de documente tipărite, ci am utilizat şi utilizez pentru satele din Fundus Regius cele patru volume de *Urkundenbuch* a colecţiei Zimmermann, care mergând până la 1347, pentru satele din secuime, cele patru volume din Szekely Oklevéltár (până la 1695), iar pentru satele din comitate, pe lângă cele trei volume din Csanki, monografiile comitatelor (Petri, Kadar, Jako, Maksai, Pesty, Marki, Lotreanu, Filipaşcu, Belay ş.a.) care merg, unele, până la sec. al XIX-lea"[10]. Termenul de finalizare a lucrării este stabilit acum la trei luni după încheierea contractului, data avansată iniţial de 7 nov. 1959 neputând fi onorată din cauza serviciului de dactilografiere.

---

[6] *Ibidem*, Bucureşti, 9 apr. 1959.

[7] *Ibidem*, Cluj, 27 apr. 1959.

[8] *Ibidem*, Bucureşti, 8 iulie 1959.

[9] *Ibidem*, Cluj, 31 iulie 1959.

[10] *Ibidem*, Cluj, 3 martie 1959.

În aceeaşi lună Editura Academiei se arată interesată de problematica lucrării, caracterizată "interesantă şi utilă". În schimb, din pricina unor "motive de plan" editura nu putea încheia contractul în următoarele 8 luni, adresa sugerând încheierea lui "după prezentarea manuscrisului"[11].

Interesată de tipărire, editura va sonda permanent evoluţia dactilografierii lucrării. Pentru a înlătura greşelile nedorite C.Suciu se angajează singur să-şi scrie la maşină lucrarea. În decembrie 1959 autorul scria: "Este dactilografiată partea a II-a (localităţile dispărute), dând un număr de 448 pagini; partea a III-a (maghiară-română) 206 pagini; partea a III-a (germană-română) 31 pagini şi din partea I (localităţi existente - literele A şi B, 179 pagini. Autorul aproximează redactarea a încă 6-7 sute de pagini pe care socotea că: "Nădăjduiesc că pe la sfârşitul lunii martie 1960 să isprăvesc această muncă grea şi migăloasă, care mă frământă de un deceniu, şi care, în anii din urmă m-a pus la grea încercare"[12].

Redactarea pare să-i ofere lui C.Suciu surprize şi dintr-o scrisoare adresată lui Şt.Pascu, aflat la Bucureşti la începutul primăverii lui 1960, aflăm că deşi a mai adăugat 500 de pagini celor din 22 decembrie 1959, ajungând la litera G, "până la litera Z vor mai ieşi câteva sute de pagini", lucrarea devenind "un adevărat dicţionar istoric, o mică enciclopedie a localităţilor din Transilvania"[13].

Următoarea relatare pe care o găsim despre *Dicţionar* o avem datată abia la începutul anului 1961. Pe baza ei se poate considera dactilografierea încheiată şi manuscrisul aflat deja în posesia editurii. Adresa acesteia îl avertiza pe C.Suciu că Institutul de Istorie din Cluj avea unele reticenţe "din care reiese că în forma actuală manuscrisul nu poate fi publicat[14]". Confruntat cu astfel de obiecţii, autorul va lua legătura cu acad.C.Daicoviciu, directorul Institutului din Cluj şi împreună vor stabili anumite "modificări, completări şi reduceri" necesare pentru îndreptarea manuscrisului. Transformările la care urma să fie supusă lucrarea sunt relatate de Suciu într-o scrisoare din 6 febr. 1961 şi vor avea atenţie: "1. se vor introduce modificări

---

[11] *Ibidem*, Bucureşti, 18 iulie 1959.

[12] *Ibidem*, Cluj, 22 dec. 1959.

[13] *Ibidem*, Cluj, 3 martie 1960.

[14] *Ibidem*, Bucureşti, 11 ian. 1961.

operate de noua lege administrativă din 24 dec. 1960; 2. în partea I se vor face trimiteri de la formele documentare la denumirea contemporană a localităţilor; 3. părţile III şi IV se vor contopi cu partea I; 4. se va omite expunerea evenimentelor legate de datele documentare"[15]. Dacă se pot găsi motivaţii cu privire la punctele 2, 3 şi 4, asupra primului insistă C.Suciu însuşi într-o scrisoare adresată directorului Editurii Academiei. Primind manuscrisul pentru a-l reface solicită procurarea unui exemplar din noul Indicator alfabetic al localităţilor din R.P.R., referirile sale fiind făcute după Buletinul Oficial unde s-a publicat repartizarea comunelor pentru secţiile de votare[16]. Operarea acestor modificări înseamnă în fapt o repunere în discuţie nu doar a structurii, a aspectelor formale, ci şi modului de prezentare a informaţiei, a conţinutului. Dintr-o istorie a localităţilor din Transilvania, aşa cum nu fără entuziasm o prezenta Suciu în martie 1960, ea devine un dicţionar schematic, dar nu lipsit de valoare, o valoare probată de-a lungul anilor.

Intenţionând să încheie contractul de editare C.Suciu transmite editurii aprecierile sale legate de dimensiunile lucrării, estimată la aproximativ 1800-2000 ½ gini dactilografiate şi data când va fi terminată în noua formă, luna mai a anului 1961[17].

Lucrarea, una "de longues haleine", care i-a solicitat cercetătorului "o muncă încordată" va fi gata în noua formă la sfârşitul lunii iulie. Astfel, la 2 august 1961, C.Suciu este în măsură să înainteze manuscrisul cu recomandarea acad. C.Daicoviciu Editurii Academiei[18].

Predarea manuscrisului nu a însemnat însă şi încheierea contractului, operaţiune tergiversată. Din lipsa banilor la început, apoi din cauza călătoriei în Franţa a acad. Al.Graur, a cărui semnătură era necesară pentru validarea contractului, actul nu va fi stabilit, determinându-l pe Suciu să se intereseze

---

[15] *Ibidem*, Cluj, 6 febr. 1961.

[16] *Ibidem*, Cluj, 17 apr. 1961.

[17] *Ibidem*, Cluj, 18 febr. 1961.

[18] *Ibidem*, Cluj, 2 aug. 1961.

de soarta sa printr-o scrisoare către Vasile Curtipăceanu, şeful redacţiei de istorie a Edditurii Academiei[19].

În decembrie Suciu află din surse neoficiale că lucrarea sa a fost acceptată la Secţia de istorie a Academiei, pe baza recomandării lui C.Daicoviciu şi prin urmare contractul nu va putea fi amânat încă mult timp[20]. Îl va primi la Cluj la 9 febr.1962[21]. Conform acestuia lucrarea va avea 45 de coli de tipar şi-i va aduce un venit de 18.000 lei autorului, în două tranşe, prima constând în 80% din suma totală la acceptarea manuscrisului, iar restul la predarea primei tranşe din tiraj către centrul de difuzare. Tot în drepturile de autor intrau şi 30 de exemplare pe care Suciu urma să le primească gratuit. Contractul va stabili un tiraj provizoriu de 3000 exemplare şi angajamentul editurii să publice cartea până în 1964. Interesantă este distincţia, în termenii actului, între *predare* şi *acceptare*. Acceptarea intervine dacă după 120 de zile nu a fost emis un refuz sau propunerea unor modificări, ceea ce condiţionează şi data de editare. Cu tot avizul pozitiv al Academiei, lucrarea lui Suciu va fi supusă unui nou control, lectorii ei fiind în toamna lui 1962 Şt.Pascu şi Zs.Jako[22]. Ei vor concluziona că *Dicţionarul* este foarte util "pentru materialul documentar important ce-l cuprinde şi că, deci, publicarea ei este necesară". Concomitent cu aceste aprecieri referenţii vor oferi câteva sugestii autorului (în legătură cu bibliografia, contopirea celor două părţi: localităţi existente şi dispărute, urmărirea tuturor aşezărilor până la o dată fixă, indicarea numelor oficiale ale localităţilor pentru sec. al XIX-lea şi perioada interbelică, eliminarea unor informaţii de prisos, indicarea împărţirii administrative în care se găsea localitatea respectivă la data pomenită). Observaţiile au fost direct aduse la cunoştinţă lui C.Suciu, el precizându-şi punctul de vedere în scris. Autorul acceptă revizuirea modului de prezentare a bibliografiei, dar nu va fi de acord cu contopirea celor două părţi, lucru convenit cu Daicoviciu deja şi acceptat de editură. La fel, nu va proceda la menţionarea împărţirii administrative când este pomenită o localitate, acest lucru fiind dificil şi de lungă durată, "date fiind multele schimbări intervenite

---

[19] *Ibidem*, Cluj, 20 nov. 1961.

[20] *Ibidem*, Bucureşti, 11 dec. 1961.

[21] *Ibidem*, Bucureşti, 22 febr. 1962.

[22] *Ibidem*.

în împărţirea administrativă în ultimele 3 secole..."[23]. Din nou refăcută, lucrarea va fi iar supusă, în toamna anului 1963, lecturii celor doi profesori clujeni. Ei găsesc că C.Suciu a luat în considerare "cele mai multe dintre observaţiile cuprinse în referat şi de cele marginale de pe text". Corespunzătoare din punct de vedere stiinţific, referenţii recomandă apariţia sa "cât mai urgentă", fiind un instrument indispensabil cercetărilor istorice şi filologilor[24].

Tot în acest interval de timp lucrarea a fost completată cu date furnizate de scrieri de specialitate apărute la Budapesta, printre care se remarcă cea a lui Gyorffy Gyorgy despre geografia istorică a Ungariei în epoca Arpadienilor[25].

Odată depăşit acest prag al acceptării, lucrarea trebuia inclusă în planul editorial al anului 1964. Demersurile lui C.Suciu pot fi regăsite într-o scrisoare către preşedintele de atunci al Academiei R.P.R., prof.Ilie Murgulescu, a cărui aprobare era necesară. Explicându-i evoluţia lucrării şi a "perseverenţei şincaniană" solicită în interesul ştiinţei "cuvenita aprobare"[26]. Se pare că insistenţa sa nu a avut efectul scontat şi un an de zile nu mai observăm nici o referire la *Dicţionar*. Abia în febr. 1965, într-o scrisoare adresată lui V.Curtipăceanu, ea este din nou amintită[27]. Simptomatic pentru această etapă este raportarea lui C.Suciu la timp. Dacă până acum uitase numeralele ("de zece ani", "de un deceniu", "de o duzină de ani") în 1965 timpul este marcat printr-o locuţiune: "amar de vreme".

Evenimentele iau din nou o altă turnură. Cu toate că şi Şt.Pascu îi confirmase lui C.Suciu cuprinderea dicţionarului în planul editorial al anului 1965[28], dar acesta era un plan care mai avea nevoie de aprobarea preşedintelui

---

[23] *Ibidem*.

[24] *Ibidem*.

[25] *Ibidem*, Cluj, 17 oct. 1960.

[26] *Ibidem*, Cluj, 20 febr. 1964.

[27] *Ibidem*, Cluj, 20 febr. 1965.

[28] *Ibidem*, Cluj, 28 martie 1965.

Academiei. La numai două luni, o rudă apropiată din Bucureşti, îi scria că în urma unei doscuţii cu V.Curtipăceanu a aflat că lucrarea fusese propusă spre publicare Prezidiului Academiei în 1966[29].

Reintegrat în timpul exorcizant al oamenilor ("mai bine de un deceniu"), în pragul vârstei de 70 de ani, C.Suciu a ezitat până la sfârşitul lui iunie, când s-a decis să se adreseze acad. Al.Graur[30]. Prezentarea cazului său este întregită cu o încercare de sensibilizare intelectuală a prof.Al.Graur. Astfel *Dicţionarul* devine un *finis conorat opus*. În locul apelului la autoritatea acad.Emil Petrovici şi Andrei Oţetea, primul coleg în 1922 cu C.Suciu la Sorbona, iar al doilea cunoştinţă tot de la Paris ("pe când luam masa împreună la restaurantul Marmorosch-Bkank din Paris"), cercetătorul clujean alege adresarea directă către Al.Graur, care a "frecventat, poate ceva mai târziu decât noi, aceleaşi săli de cursuri ale bătrâneu universităţi fundate în 1257 de Robert de Sorbon...". După numai cinci zile Editura Academiei îl anunţă oficial pe C.Suciu că lucrarea sa face parte din planul editorial pe anul 1966[31].

În septembrie *Dicţionarul* cunoaşte o nouă revizuire pentru a concorda cu denumirile utilizate de nomenclatorul din 1964, ca în luna noiembrie C.Suciu să aibă de-a face cu reducerea textului la cele 45 coli prevăzute anterior[32].

Primul volum al cărţii (literele A-N) îi va fi înapoiat autorului în martie 1966, sugerându-i-se să sublinieze în prefaţă situaţia deosebită din Transilvania, metoda de alcătuire şi importanţa lui pentru istoriografia română[33]. Corectat, manuscrisul se va reîntoarce la editură în aprilie. Aceeaşi soartă au avut şi celelalte părţi ale lucrării, ultima ajungând la Cluj în iunie. În vară se va încheia un nou contract, fiind vorba de două volume

---

[29] *Ibidem*, Bucureşti, 7 mai 1965.

[30] *Ibidem*, Cluj, 25 iunie 1965.

[31] *Ibidem*, Bucureşti 1 iulie 1965.

[32] *Ibidem*, Bucureşti, 29 sept. 1965.

[33] *Ibidem*, Bucureşti, 22 martie 1966.

şi nu unul singur cum fusese convenit iniţial[34]. Pentru a obţine drepturile băneşti ce-i reveneau, C.Suciu a trebuit să facă dovada că lucrarea sa nu a făcut parte din planul de cercetare al Institutului de Istorie din Cluj, prin prezentarea unei declaraţii şi a unei adeverinţe care să certifice acest lucru, demersuri realizate în iunie 1966[35]. De acum înainte, până la publicare, C.Suciu se va confrunta cu probleme de natură formală (literele, aranjarea în pagină etc.).

Toamna, la sfârşitul lui septembrie, se mai ivise o problemă. Copia lucrării, care fusese trimisă la Cluj împreună cu originalul pentru a obţine avizul ştiinţific, se pare că a rămas la Institutul de Istorie, după cum scria redactoarea *Dicţionarului*, Hilda Mazilu[36]. Astfel, urmărind destinul manuscrisului, din 1962, C.Suciu arată că nu a mai văzut de atunci acel exemplar doi, el aflându-se în posesia Editurii Academiei, în forma iniţială[37].

Cartea se afla deja în spalturi la mijlocul lui octombrie, corectura înaintând greoi, motivează V.Curtipăceanu, datorită absenţei autorului din Bucureşti[38].

Îndelung aşteptat, *Dicţionarul* a văzut lumina tiparului în 1967, vol.I şi 1968, vol.II, dar din păcate, autorul său nu mai era printre cei vii.

Urmărirea îndeaproape a destinului lucrării lui C.Suciu atrage atenţia asupra câtorva etape importante în evoluţia manuscrisului de pe masa autorului la ceea ce se cheamă bun de tipar.

O primă constatare ar fi identificarea anilor 1957-1959 ca un timp al tatonărilor, a căutării unei edituri. Se întâlnesc aici două oferte către Editura Ştiinţifică, respinse amândouă, şi în sfârşit găsim interesul Editurii Academiei faţă de o astfel de lucrare.

Altă etapă este cuprinsă între primirea ofertei de către Editura Academiei şi încheierea contractului şi acceptarea manuscrisului de editură (1963). Au fost anii de restructurări în arhitectura cărţii, cât şi în conţinutul

---

[34] *Ibidem*, Bucureşti, 9 iunie 1966.

[35] *Ibidem*, Cluj, 18 iunie 1966.

[36] *Ibidem*, Bucureşti, 1 oct. 1966.

[37] *Ibidem*, Cluj, 5 oct. 1966.

[38] *Ibidem*, Bucureşti, 15 oct. 1966.

ei. Se pot stabili două intervenţii hotărâtoare în forma iniţială a manuscrisului, una sub îndrumarea lui C.Daicoviciu, iar cealaltă la sugestiile prof. Jako şi Pascu, referenţi pentru Editura Academiei.

Ultima etapă o putem socoti cea cuprinsă între 1963 şi includerea *Dicţionarului* în planul editorial pentru anul 1966, un timp marcat de nelinişte, cu demersuri intelectual efective.

În ultimă instanţă în toţi cei nouă ani de aşteptare, alinare şi suport moral a fost înţelegerea importanţei pentru cercetare a unui astfel de instrument de lucru. Ilustrativă este relatarea lui C.Suciu într-una din epistole, unde scria că "Acad. Emil Petrovici îmi arată o scrisoare primită de la un profesor al universităţii Humboldt din Berlin, care-i cerea un dicţionar cu ajutorul căruia să se poată descurca la identificarea localităţilor din Transilvania[39]. Aceeaşi idee se desprinde şi din rândurile adresate lui V.Curticeanu în 1965: "Un exemplar dactilografiat din prima redactare a lucrării mele, pe care mai anii trecuţi, rugat de unii colegi de la Institutul de Istorie, li l-am pus la dispoziţie pentru consultare, îmi spune tov.Sabin Belu că deja s-a făcut ferfeniţă, de mult ce a fost răsfoit de cei interesaţi"[40].

La sfârşitul acestor sumare remarci atenţia este reţinută asupra unui fapt. Distanţându-se de perspectiva senzaţionalului, corespondenţa din jurul cărţii lui C.Suciu recuperează un destin intelectual exemplar, pe acela al omului de ştiinţă.

---

[39] *Ibidem*, Cluj, 20 nov. 1963.

[40] *Ibidem*, Cluj, 20 febr. 1965.

NUMELE TRANDAFIRULUI SAU DESPRE IEŞIREA DIN LABIRINT

Florina ILIŞ
B.C.U."Lucian Blaga" Cluj-Napoca

"Autorul s-ar cuveni să moară după ce a terminat de scris. Ca să nu tulbure drumul textului"[1], mărturiseşte Umberto Eco, mărturisire ce ar putea să ne deruteze, mai ales atunci când provine dintr-un text ce încearcă să explice întocmai cum a fost scris romanul *Numele trandafirului*. Dincolo de încercarea lui Umberto Eco de a oferi câteva posibile chei de interpretare ale romanului său, aceste *Marginalii şi glosse* la *Numele trandafirului* sunt într-un fel sau altul şi o precizare adresată cititorului care se vede pus dintr-odată în faţa unui adevărat labirint de semnificaţii pe care acest text ar putea să le dezvăluie la o lectură mai atentă.

Rămânând în orizontul sugestiilor de lecturi multiple pe care le avansează în *Marginalii şi glosse* Umberto Eco, dar şi răspunzând provocării sale de a trece dincolo de aceste bine plasate repere hermeneutice, vom situa o primă apropiere de *Numele trandafirului* sub semnul Postmodernismului.

1. *Numele trandafirului dintr-o perspectivă postmodernă.*

Desprinzându-se din umbra Modernismului, astăzi Postmodernismul a reuşit să-şi atragă de partea sa nu numai proprii săi teoreticieni, dar să şi convingă scriitorii că reţeta postmodernă funcţionează. Între ceea ce însemna în 1980 Postmodernismul, data apariţiei *Numelui trandafirului* şi ceea ce ni se dezvăluie astăzi, nu se poate vorbi de o diferenţă de viziune, cât de una de atitudine.

În cele din urmă Postmodernismul a izbutit să-şi consolideze poziţia câştigată, nu numai prin efortul teoretic al unor critici de primă mărime (J.Fr.Lyotard, Ihab Hassan sau Linda Hutcheon), dar şi prin valoarea reală a unor opere a căror apartenenţă la Postmodernism este indiscutabilă. "Instabilitatea semantică" a termenului "Postmodern", evocată de Ihab

[1] Umberto Eco, *Marginalii şi glosse la Numele Rozei*, în "Secolul XX", nr. 8-9-10, 1983, p.89

Hassan[2], îşi dezvăluie o nouă dimensiune atunci când dezbaterile teoretice privitoare la Postmodernism, ieşind din sfera strict estetică, se prelungesc înspre cultural, social şi chiar politic, definindu-se în "condiţia postmodernă"[3]. Dacă paradigma postmodernă a fost impusă cu precădere la nivel epistemologic, discursul literar va consacra în cele din urmă mutaţia la nivel estetic cu toate consecinţele acesteia în cultura contemporană.

În ce măsură *Numele trandafirului* era un roman postmodern la data apariţiei sale ne sugerează oarecum şi autorul său: "Răspunsul postmodernului dat modernului consistă în recunoaşterea că trecutul, de vreme ce nu poate fi distrus, pentru că distrugerea lui duce la tăcere, trebuie să fie revizitat: cu ironie, fără candoare"[4]. Această afirmaţie a lui Umberto Eco atinge una dintre cele mai importante trăsături ale Postmodernismului, prezentă de altfel şi în binecunoscuta "catenă" a lui Ihab Hassan, şi anume *ironia*[5]. "Vizitarea" trecutului, păstrând o atitudine ironică asupra acestei acţiuni pur estetice, are şi menirea de a delimita şi de a justifica cu stricteţe "deja trăitul", printr-o detaşare studiată. "S-a spus totul", pare să afirme Postmodernismul, ceea ce însă poate reprezenta noul este maniera în care putem spune astăzi ceea ce se ştie deja. Accentul cade pe *maniera*, pe modul în care se recompune un discurs deja cunoscut şi unul din multiplele moduri de a-l concepe este cel ironic. Acest principiu îl adoptă şi Umberto Eco în *Numele trandafirului*. Deşi, punându-se la adăpost, după cum afirmă el însuşi, aşezându-şi povestirea la al patrulea nivel de comunicare, înăuntrul a trei naraţiuni"[6], Umberto Eco este prezent în text mai mult decât lasă să se înţeleagă subtila sa strategie narativă, şi acest lucru este vizibil mai ales în construcţia romanului. Desfăşurându-se pe parcursul a şapte zile, acţiunea din *Numele trandafirului* este segmentată în timp, în funcţie de ceremonialul religios al vieţii de obşte dintr-o mănăstire benedictină. Ajuns la sfârşitul vieţii sale de

---

[2] Ihab Hassan, *The Postmodern turn. Essays in Postmodern Theory and Culture*, Ohio State University Press, 1987, p.87

[3] Jean-FrancoisLyotard, *La condition postmoderne. Rapport sur le savoir*, Paris, 1979

[4] Umberto Eco, *op.cit.*, p.103

[5] Ihab Hassan, *op.cit.*, p.170

[6] Umberto Eco, *op.cit.*, p.91

"păcătos", Adso, naratorul, ne povesteşte despre un alt timp, cel al tinereţii sale, pe care şi-l aminteşte cu o precizie uimitoare. Această siguranţă cu care Adso fixează în timp evenimentele narate pare paradoxală şi oarecum străină cronicarului medieval. Percepţia asupra timpului în lumea medievală se răsfrânge prin istoria biblică, timpul în Evul Mediu trebuie să fie un timp orientat, cu acces direct la mântuire[7], un timp controlat cu stricteţe de Biserică. Abia începând cu secolul al XIV-lea se poate vorbi de un timp divizibil, măsurat de orologii[8], care se sustrage controlului imediat al Bisericii. Mănăstirile rămân însă multă vreme tot sub semnul timpului sacru al serviciului liturgic, viaţa religioasă implicând "continua trăire a timpului casnic"[9]. Chiar dacă va participa prin forţa împrejurărilor la un timp istoric, profan, ancorat într-un prezent asumat, Adso din Melk rămâne totuşi în spirit un călugăr medieval, a cărui memorie privind evenimente plasate cu atâta rigurozitate în timp nu pare să-l caracterizeze. Această memorie mărturiseşte indirect prezenţa scriitorului, cel care ţine în mâini "cartea orelor". În Evul Mediu "cartea orelor" slujea la măsurarea timpului, paginile sale erau numerotate, iar lectura lor ritmică cu voce tare indica scurgerea timpului. Ritmul frazelor din *Numele trandafirului* este controlat, asemănător lecturii uniforme din "cartea orelor". Identificăm astfel în text două grade diferite ale timpului, a căror încercare de suprapunere transpare la nivel formal, şi anume un timp divizibil, aflat sub dominaţia istoriei, un timp neobişnuit Evului Mediu şi un timp al naratorului care contopeşte trecut, prezent, viitor, cu tendinţa firească textului medieval de a-l obiectiviza, înglobând istoria[10]. Cronologizarea timpului mărturiseşte prezenţa directă a autorului, Evul Mediu păstrând o atitudine de nepăsare faţă de cronologii[11], iar tendinţa de obiectivizare a timpului manifestată de naratorul propriu-zis al sentimentelor din *Numele trandafirului* caracterizează indiscutabil cronicarul medieval.

---

[7] Jan Patocka, *Essais heretiques sur la philosophie de l'histoire*, Paris, Editions Verdier, 1981, p.80

[8] Jacques Le Goff, *Imaginarul medieval*, Edit. Meridiane, Bucureşti, 1983, p.55

[9] Georges Duby, *Arta şi societatea. 980-1420*, Edit. Meridiane, Bucureşti, 1987, p.150

[10] Paul Zumthor, *Încercare de poetică medievală*, Edit. Univers, Bucureşti, 1983, p.55

[11] *Ibidem.*

Această polarizare a timpului în text nu pare să fie întâmplătoare. În *Nota* publicată la începutul romanului, Umberto Eco insistă asupra strictei împărţiri a zilei pe orele canonice, în intenţia de "a-l orienta pe cititor"[12]. "Orientarea" cititorului, care se lasă prins în jocul subtil al lui Eco de a "vizita trecutul" se face sub semnul unei ironii binevoitoare, prin infuzia în text a timpului divizibil, dominat de ora exactă, un timp însă motivat de prezenţa cititorului postmodern care, indiferent de aşteptările sale, este profund marcat de concepţia modernă asupra timpului.

Un alt aspect al ironiei dozată cu subtilitate de Eco, pentru a păstra aparenţa cronicii medievale, rămâne totuşi neobservabil până în finalul romanului. Acesta se referă la ironia amplificată prin candoarea naratorului. Umberto Eco nu pierde prilejul de a atrage atenţia asupra unui fapt pe care se pare, nici critica nu-l observase sau nu-i dăduse prea multă importanţă, şi anume asupra inocenţei pure a unui narator care participă la evenimente a căror înţelegere îl depăşesc: "Să fac să se înţeleagă totul prin cuvintele cuiva care nu înţelege nimic"[13], afirmă Eco. Aici se ascunde netăgăduit adevărata ironie a trecutului pe care Eco nu se sfieşte s-o mărturisească. Dacă cititorul este un adevărat naiv şi se lasă la rândul său dominat cu uşurinţă de inocenţa naratorului, gradul de înţelegere al textului se va limita, firește, la a urmări desfăşurarea pură a evenimentelor. Când cititorul reuşeşte să se detaşeze de text, participând liber la jocul semiotic propus de Eco, perspectiva sa postmodernă de lectură va fi una privilegiată. Ironia la puterea a doua defineşte această profundă manieră de abordare a textului postmodern, favorizând cititorul conştient de intenţia lui Eco de a sugera prin diverse strategii narative veridicitatea manuscrisului medieval.

Tot de poetica postmodernă ţine de altfel şi inserarea în *Numele trandafirului* a numeroaselor citate, care la un moment dat îşi pierd apartenenţa recunoscută la un text anterior, dobândind în construcţia romanului o dimensiune ascunsă, vădit obscură, solicitând în permanenţă atenţia cititorului. Umberto Eco recunoaşte el însuşi că scriind, de exemplu, scena de dragoste din bucătărie, petrecută între Adso şi fata fără nume, a construit-o din citate din mistica medievală, fără a mai putea recunoaşte cărui

---

[12] Umberto Eco, *Numele trandafirului*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p.10

[13] idem, *Marginalii şi glosse*, p.95

text aparţin fiecare: "când acum cineva mă întreabă ale cui sunt citatele şi unde se sfârşeşte unul şi unde începe celălalt, nu mai sunt în măsură s-o spun"[14].

Funcţia citatului în text se revelează printr-o abordare care se poate face venind din cel puţin două direcţii. În primul rând, Evul Mediu, ignorând autorul ca personalitate distinctă, ca un creator individual de texte, nu cunoaşte nici noţiunea de plagiat. Medievistul Paul Zumthor constată că "schimbările de la text la text sunt constante, prin imitare sau copiere"[15]. Tehnica citatului nu funcţionează în Evul Mediu după criteriile cunoscute, a cita în Evul Mediu nu înseamnă pur şi simplu a face referinţă la un alt text, cât mai degrabă a pune în evidenţă o situaţie consacrată, identică, în măsura în care o împrejurare dată corespunde acestui model. Şi din acest punct de vedere Adso, cronicarul din *Numele trandafirului* aparţine cu adevărat timpului său.

În al doilea rând, însă, Postmodernismul recuperează funcţia creativă a citatului mizând pe caracterul referenţial al limbajului, subordonând într-o manieră ironică orice experienţă trăită unei experienţe anterioare, bine cunoscută dintr-un alt text asupra veridicităţii căruia se lasă însă o umbră de îndoială. Acest raport instabii, dintre citat şi textul propriu-zis, susţine în practica postmodernă fenomenul intertextualităţii, dobândind o valoare pozitivă. În *Numele trandafirului* funcţia postmodernă a citatului transpare mai ales la nivelul întregului text, socotit ca fiind un citat continuu dintr-un presupus manuscris medieval, care citează la rândul său. Aşadar, un citat din citate, un citat la puterea a doua.

Fără a ne propune cu orice preţ să dezvăluim toate elementele de practică postmodernă din *Numele trandafirului* nu putem trece cu uşurinţă peste pledoaria din final a lui Adso pentru un anume fragmentarism ce erupe din textul literar. Ajungând după foarte mulţi ani la ruinele mănăstirii, Adso reuşeşte cu trudă să adune în doi saci de călătorie fragmente, bucăţi de pergament, file de manuscris din ceea ce a mai rămas după puternicul incendiu din bibliotecă. Ceea ce ne dezvăluie în final Adso este că adevărata operă de artă nu există, fragmentele singure, disparate, insuficiente însă pentru a reconstitui unitatea originală a operei, ar putea avea viabilitate doar atunci când de dedesubtul lor ar transpare cuvinte din adevăratul text al lumii.

---

[14] *Ibidem*, p.97

[15] Paul Zumthor, *op.cit.*, p.47

În final, aşadar, Adso depăşeşte percepţia naivă, inocentă, pe care i-o impune Umberto Eco pe parcursul romanului, afirmând o viziune postmodernă nu numai asupra textului, construit din fragmente, dar şi asupra lumii pe care se pregăteşte s-o părăsească, afirmând tainic: "Las scrierea aceasta, nu ştiu pentru cine, nu mai ştiu întru ce: stat rosa pristina nomine, nomina nuda tenemus"[16]. Citatul latin din *De contemptu mundi* a lui Bernardo Morliacense, trimitere dezvăluită de Umberto Eco[17], pune sfârşitul romanului sub semnul unei poetici a tăcerii, cumulată de literatura postmodernă la tăcerea lumii[18]. Nu întâmplător ultimele cuvinte ale romanului dezvăluie tot un citat, care cheamă din nou alte texte, asupra cărora se lasă însă tăcerea. Nu este o întâmplare nici faptul că primele cuvinte din Prolog trimit la un text consacrat, textul Sacru al Bibliei. Dacă la început se afla Cuvântul, în final totul ne conduce spre "dumnezeirea tăcută şi nelocuită, unde nu există operă şi nici imagine", spre tăcerea absolută. Între Cuvântul şi Tăcerea lui Dumnezeu, Textul lumii.

Înainte de a încheia aceste observaţii referitoare la postmodernitatea romanului *Numele trandafirului* evidenţiem o ultimă trăsătură pregnantă pe care Postmodernismul o imprimă acestui text, trăsătură care ţine, din punctul de vedere al cititorului, de o nedisimulată plăcere provocată de lectură. Umberto Eco a mizat firește pe această dorinţă deschisă a Postmodernismului de "a-şi reduce" cititorii cu orice preţ, de a-i face să le "placă"[19] ceea ce citesc, regăsind odată cu intriga şi "plăcutul"[20].

2. *Numele trandafirului sau despre o lume posibilă*

În *Limitele interpretării* Umberto Eco porneşte de la premiza că o lume posibilă se manifestă ca un "construct cultural", fiind declanşată de fapt din interpretarea "ce se conturează în cursul interacţiunii de cooperare dintre

---

[16] Umberto Eco, *Numele trandafirului*, p.495

[17] idem, *Marginalii şi glosse*, p.87

[18] Liviu Petrescu, *Poetica postmodernismului*, Edit. Paralela 45, Piteşti, 1996, p.117

[19] Roland Barthes, *Romanul scriiturii. Antologie*, Edit. Univers, Bucureşti, 1987, p.205

[20] Umberto Eco, *Marginalii şi glosse*, p.102

text şi Cititorul Model"[21]. Lumea posibilă este, aşadar, acel spaţiu interstiţial configurat de percepţia cititorului asupra lumii textului, printr-o interpretare vizibilă. Propunând patru cazuri de lumi narative, Umberto Eco validează construirea unor universuri alternative, coerente, al căror grad de "verosimilitate" în raport cu lumea reală diferă de la un model la altul, în funcţie de logica narativă a fiecărei lumi construite. Lumea concepută în *Numele trandafirului* poate fi indiscutabil confruntată cu ceea ce Eco defineşte ca fiind "lumi posibile care par verosimile şi credibile"[22].

Definind romanul ca un "fapt cosmologic", Umberto Eco nu rupe definitiv cu tradiţia mimetică a romanului european: "Tocmai "construind" biblioteca mi-am dat seama că a scrie un roman nu este în primul rând un fapt lingvistic, ci un fapt cosmologic. Trebuie să construieşti o lume posibilă, chiar în sensul fizic, care să funcţioneze. Apoi, lucrurile se întâmplă aproape de la sine, după logica acelei lumi"[23]. Acest punct de vedere se apropie mai mult de ambiţia romanului realist de a concura lumea reală, printr-o lume alternativă, decât de Postmodernism, care compune o lume narativă, din fragmente de lumi narative, suprapusă imperfect peste lumea reală. *Numele trandafirului* ni se dezvăluie în acest sens ca un univers în sine, configurat după legile unei "lumi posibile şi verosimile", situat astfel în bună vecinătate cu romanul realist, dar a cărui construcţie urmăreşte însă îndeaproape o tehnică postmodernă, depăşind în acest fel modelul narativist.

3. *Numele trandafirului - şi construcţia lumii sale*

Umberto Eco definea încă din 1962 opera de artă ca fiind "deschisă unei serii virtual infinite de lecturi posibile, fiecare din ele făcând opera să retrăiască potrivit unei perspective, unui gust, unei execuţii personale"[24], aducând astfel în atenţia criticii conceptul de "operă deschisă". În acel

---

[21] idem, *Limitele interpretării*, Edit. Pontica, Constanţa, 1996, p.225

[22] *Ibidem*, p.236

[23] *Dialog cu Umberto Eco*, de Tatiana Slama-Cazan în "România Literară", XVI(1983), nr. 50, p.21

[24] Umberto Eco, *Opera deschisă*, Editura pentru Literatură Universală, Bucureşti, 1969, p.46

moment începea prin umberto Eco procesul de subminare a centrării operei, instaurându-se astfel "un model nou de structurare a operei"[25], care va conduce înspre abandonarea conceptului de "operă" în favoarea celui de "text". Des-centralizarea "operei" deschide în literatura postmodernă cel puţin două perspective compoziţionale: prin pulverizarea centrului unic se ajunge fie la un univers narativ configurat în funcţie de o pluralitate de centri mici, fie la o organizare dispersată a textului după modelul "rizomului"[26], văzut ca formă de reprezentare a spaţiului în postmodernism.

Astfel, *Numele trandafirului* se construieşte ca o configuraţie de centri multipli, centri dispuşi însă într-o polaritate activă, raport ce susţine tensiunea echilibrată a textului.

Se distinge o primă pereche de poli pe care i-am definit ca fiind *biblioteca* şi *labirintul*, în funcţie de care personajele îşi stabilesc propriile lor coordonate. Umberto Eco însuşi dă o explicaţie a raportului dintre bibliotecă şi labirint. "Labirintul bibliotecii mele rămâne încă un labirint manierist"[27] Construcţia bibliotecii se supune principiilor de bază ale construirii labirintului, iar strategia de descifrare a secretului acesteia se desfăşoară ca o adevărată iniţiere, respectându-se în întregime legile labirintului. "Desacralizat" începând cu secolul XVI, labirintul ne apare în Manierism mai mult decât o atitudine a omului în faţa complexităţii lumii, labirintul se constituie astfel ca metafora însăşi a lumii. Omul trăieşte în labirint, se află închis acolo. Cum ar putea să domine haosul lumii?! Prin "calcul, matematică şi simbol"[28].

Biblioteca din *Numele trandafirului* este construită pe un principiu matematic, dezvăluind în final o "artă combinatorie" extrem de complicată, ce utiliza atât litera, cât şi numărul. Dacă secretul de construcţie a bibliotecii se bazează pe o combinatorie de tip manierist, modul de dispunere a cărţilor în bibliotecă urmăreşte concepţia medievală asupra lumii. În Evul Mediu orice tip de construcţie corespunde unei translaţii sacre, fie a Ierusalimului ceresc,

---

[25] Liviu Petrescu, *op.cit.*, p.94

[26] Ihab Hassan, *op.cit.*, p.91

[27] Umberto Eco, *Marginalii şi glosse*, p.100

[28] Paolo Santarcangeli, *Cartea labirinturilor*, vol. II, Edit. Meridiane, Bucureşti, 1974, p.134

fie a lumii însăşi, dobândind astfel o orientare. Rânduiala cărţilor din Biblioteca Abaţiei confirmă ordinea geografică a lumii: "[...] când am pus cu totul la punct planul nostru, ne-am convins că biblioteca era într-adevăr făcută şi împărţită după imaginea lumii pământeşti. La miazănoapte am găsit ANGLIA şi GERMANIA, care pe peretele de apus se legau cu GALLIA, ca să dea apoi în apusul cel mai îndepărtat de HIBERNIA şi spre partea de miazăzi de ROMA (paradisul clasicilor latini) şi de YSPANIA. Veneau apoi la miazăzi LEONES, AEGYPTUS, care spre răsărit se transformau în IUDAEA şi FONS ADAE, între răsărit şi miazănoapte, de-a lungul peretelui, ACAIA, o bună sinecdocă, cum s-a exprimat Guglielmo, ca să vorbească de Grecia, şi, în sfârşit, în cele patru camere era un mare belşug de poeţi şi filosofi ai antichităţii păgâne"[29].

Constructorii medievali ai bibliotecii au urmărit ca planul lor să corespundă unei orientări sacre, ulterior însă biblioteca îşi pierde orientarea dovedindu-se a fi, înainte de toate un labirint, un joc al minţii propus spre dezlegare. Pentru prima dată cuvântul "labirint" apare în text în sintagma "labirintul de cărţi", sintagmă ce aparţine Abatelui mănăstirii. Acesta va insista asupra ideii bibliotecii văzute ca un labirint al minţii: "Labirint al minţii, ea este şi un labirint pământesc. Poţi să intri, dar nu poţi să mai ieşi"[30]. Biblioteca şi-a pierdut astfel orice atribut sacru, fiind socotită o construcţie al cărei plan secret urmărind nişte reguli necunoscute, solicită pentru descifrarea lui, în primul rând, intelectul. Relevant în acest sens este faptul că dezlegarea misterului labirintului s-a făcut dinafară şi nu dinlăuntrul său. Nedumerit, Adso îşi întreabă maestrul cum e posibil acest lucru. Răspunsul lui Guglielmo, profund influienţat de mişcarea ockhamistă stăruie în subsidiar asupra uneia dintre ideile de bază de la care porneşte mişcarea nominalistă, şi anume aceea a neputinţei cunoaşterii lui Dumnezeu cu ajutorul metafizicii, a gândirii speculative. Se pot cunoaşte din afară aşadar doar: "Lucrurile făcute de mâna omului, pentru că refacem în mintea noastră etapele maestrului artist. Nu lucrurile din natură, pentru că nu sunt opera minţii noastre"[31].

---

[29] Umberto Eco, *Numele trandafirului*, p.320

[30] *Ibidem*, p.40

[31] *Ibidem*, p.218

Ca o construcţie artificială a gândirii noastre taina labirintului poate fi astfel descifrată la modul intelectual, este ceea ce va încerca şi va duce la bun sfârşit Guglielmo. Pentru Adso însă labirintul este conceput mai degrabă în sens medieval, ca o "specie de sub-lume"[32], în care "Minotaurul se află în centrul infernului, este un demon; labirintul înseamnă a rătăci în eroarea care duce la ruină sigură, dacă nu intervine la timp Hristos-Tezeu"[33]. Nepregătit, intrând de unul singur în labirint, Adso îşi ratează mântuirea. El se teme şi se întoarce grăbit. Nu întâmplător la ieşirea sa precipitată din labirint are loc scena senzuală din bucătărie, cu fata fără nume. Nepurificat, aflat încă sub domnia simţurilor, neînţelegând, Adso îşi pierde accesul la mântuire.

Taina labirintului va fi dezlegată de Guglielmo la cea de-a treia intrare în bibliotecă, la sfârşitul celei de-a şasea zi şi începutul celei de-a şaptea. Traseul parcurs până la atingerea centrului trebuia să fie unul iniţiatic, presărat cu capcane: oglinda care arată monştri (în Evul Mediu oglinda era "frecvent reprezentată ca instrument al diavolului"[34]), lampa în care ard ierburi halucinogene, vântul care şuieră prin gurile de aerisire ale pereţilor, la acestea se mai adaugă interdicţia de a intra în bibliotecă, precum şi dispunerea labirintică a camerelor cu cărţi. Fără parcurgerea acestui traseu iniţiatic eroul nu va ajunge niciodată să cucerească adevăratul centru, existenţa acestor piedici ce trebuiesc trecute face parte din legea labirintului.

Mărturisind că a construit biblioteca după modelul unui labirint manierist, Eco afirmă totodată că "lumea în care Guglielmo îşi dă seama că trăieşte e deja structurată sub formă de rizom: sau e structurabilă, dar nu e niciodată definitiv structurată"[35]. Cele două capitole în care au loc discuţiile aprinse între membrii diferitelor comunităţi religioase cu privire la sărăcia lui Isus fac tot mai prezentă lumea din afară, structurată sub formă de rizom, lume ce intervine violent în lumea mică a mănăstirii, înglobând-o. Şi această înfăţişare sub formă de rizom a lumii nu e deloc specifică Evului Mediu, omul

---

[32] Paolo Santarcangeli, *op.cit.*, p.101

[33] *Ibidem*, p.102

[34] Jurgis Baltrusaites, *Oglinda*, Edit. Meridiane, Bucureşti, 1981, p.202

[35] Umberto Eco, *Marginalii şi glosse*, p.100

medieval trăia într-o lume centrată, orientată, fie din punct de vedere religios, fie social. Lumea lui Guglielmo este lumea noastră contemporană, lumea-rizom e o metaforă a spaţiului desprinsă din Postmodernism[36].

Intrarea lui Guglielmo în labirint dezvăluie dorinţa ascunsă a acestuia de a centra lumea în care se află (nu întâmplător discursul lui Guglielmo în faţa legaţilor dezvoltă o concepţie privind "guvernarea lumii"). Intenţia sa eşuează în final, anihilarea Monstrului nu conduce neapărat la anihilarea haosului lumii.

O a doua pereche de poli care susţine tensiunea interioară a textului corespunde celor două personaje complementare: *Guglielmo* şi *Jorge*. Guglielmo face parte din ordinul franciscan, este un discipol al lui Roger Bacon şi bun cunoscător sau chiar prieten cu Occam, îndeplinind astfel calităţile de care avea nevoie Umberto Eco pentru personajul său, adică: "să fie dotat cu un puternic simţ de observaţie şi cu o sensibilitate deosebită pentru interpretarea indiciilor"[37]. Guglielmo trebuia să interpreteze semnele în aşa fel încât rezultatele acestei interpretări să-l conducă spre afirmarea şi cunoaşterea particularului, cunoaştere care să se sprijine nemijlocit pe experienţă. Taina labirintului va fi descifrată de Guglielmo dând credit absolut semnelor, prin deducţii logice, respectând fireşte şi binecunoscutul principiu ockhanist al "economiei de gândire". Un exemplu elocvent despre modul în care funcţionează judecata lui Guglielmo îl întâlnim la începutul textului când doar prin observarea cu atenţie a unor indicii ce puteau scăpa oricui, Guglielmo oferă detalii exacte despre calul dispărut din Abaţie. Raţionamentul însă pe care Guglielmo îşi clădeşte teoria cu privire la aflarea adevărului, este totuşi un raţionament greşit. De cel puţin două ori, când raţiunea lui Guglielmo părea să fi ajuns într-o fundătură, Adso este cel care oferă inconştient soluţii fără de care mersul investigaţiei şi-ar fi pierdut sensul, astfel încât Guglielmo ajunge să exclame: "Dragă băiete, este a doua oară astăzi când prin gura ta vorbeşte înţelepciunea, prima dată în somn, a doua oară acum, în stare de veghe"[38]. În final Guglielmo recunoaşte el însuşi că a ajuns la dezvăluirea adevărului condus de un "raţionament fals" în

---

[36] Ihab Hassan, *op.cit.*, p.91

[37] Umberto Eco, *Marginalii şi glosse*, p.93

[38] idem, *Numele trandafirului*, p.455

încercarea sa inutilă de a da un sens lumii: "M-am purtat ca un încăpăţânat, urmând un raţionament fals, când trebuia să ştiu bine că în univers nu există nici un raţionament"[39].

Dacă pentru Adso centrul lumii sale e Dumnezeu, pentru Guglielmo care în firească logică ockhanistă îl situase pe Dumnezeu în afara lumii, centrul ar fi putut să fie atins prin raţiune. Când raţiunea însă se sprijină pe premise false pentru a ajunge la cunoaşterea adevărului, atunci fie acest adevăr nu e decât alternativa logică a erorii, fie raţiunea se dovedeşte a fi incapabilă să descopere adevărul într-un univers nesupus legilor raţiunii umane: "Este greu să te învoieşti cu ideea că nu poate să existe o rânduială în univers, pentru că ar supăra libera voinţă a lui Dumnezeu şi atotputernicia lui"[40].

Nu întâmplător Umberto Eco a ales ca model pentru labirintul său modelul manierist, deoarece în labirintul de tip manierist centrul poate fi ratat[41]. Guglielmo eşuează în dorinţa sa de a centra o lume care e concepută în afara oricărui centru şi a cărei periferie se află într-o mobilitate continuă, lumea-"reţea", o lume în care orice căutare sfârşeşte în cele din urmă printr-o întâlnire cu celălalt eu, eul din oglindă. În plan simbolic confruntarea lui Guglielmo cu Jorge este o confruntare cu sine însuşi. Jorge îl aştepta pe Guglielmo în bibliotecă, acesta ştia cu cine are să se întâlnească. Jorge, încărcat de ani, şi pe deasupra orb, se dovedeşte a fi în final Monstrul ce apăra cu atâta străşnicie Biblioteca, chiar cu preţul unor vieţi omeneşti. "Tu eşti diavolul!"[42] se adresează Guglielmo lui Jorge. Un diavol născut însă din prea multă credinţă, dintr-o dragoste nemărginită de Dumnezeu, un diavol care crede că-l protejează pe Dumnezeu dacă tăinuieşte cea de-a doua parte a *Poeticii* lui Aristotel, în care Filosoful vorbeşte despre comedie, carte care i-ar putea învăţa pe oameni că şi râsul face parte din firea lor. Tema râsului revine contrapunctic pe tot parcursul romanului, de altfel nici nu putea fi concepută o mănăstire medievală în care să nu se lege cel puţin o dezbatere având ca temă râsul. Pornind de la Ioan Chrysostomas care îi învăţa pe

---

[39] *Ibidem*, p.488

[40] *Ibidem*.

[41] Gustav Rene Hocke, *Lumea ca labirint*, Edit. Meridiane, Bucureşti, 1973, p.176

[42] Umberto Eco, *Numele trandafirului*, p.472

creştini "cum că Cristos nu ar fi râs niciodată"[43] până la Sf.Benedict care statornicea ca regulă pentru călugări interdicţia râsului, Evul Mediu adoptă în privinţa râsului o atitudine ambiguă. Poziţia lui Jorge în ceea ce priveşte râsul este cât se poate de vehementă: "Râsul zgâlţie corpul, strică trăsăturile feţei, îl face pe om să semene cu maimuţa"[44]. Diavolul considerat ca o parodie a lui Dumnezeu, maimuţa sa[45] ar putea prin râs să pună stăpânire pe om. Dar în acelaşi timp tot prin râs, învăţând din cartea lui Aristotel, omul s-ar putea elibera de frica de diavol, dominându-o. În cele din urmă însă cartea a doua a *Poeticii* lui Aristotel dispare odată cu Jorge, prin distrugerea cărţii, Jorge crezând că-l apără pe Dumnezeu, fiindcă atâta vreme cât omul mai rămâne pradă spaimelor sale ar mai putea căuta adăpost în credinţă. Demonstrându-i însă că această carte despre comedia din *Poetica* lui Aristotel ar putea fi reconstituită din alte cărţi, Guglielmo face inutil sacrificiul pe care Jorge credea că-l îndeplineşte în numele credinţei sale. Inutilă e şi cântarea lui Guglielmo într-o lume construită numai din cărţi. Focul din bibliotecă mistuie această lume de texte, clădită numai din cuvinte al căror sens devine tot mai neînţeles, o lume ce părea că se izolează de Dumnezeu nu numai prin cortina semnelor dar şi printr-o credinţă oarbă, posesivă.

Secolul al XIV-lea, prin William Ockham, accentuează separarea care se anunţa deja între filosofie şi teologie"[46], ruptură ce părea definitivă. Abia eliberată de cârjele credinţei, raţiunea mai învăţa încă în secolul al XIV-lea să se sprijine pe propriile-i picioare. Încrederea nemărginită a lui Guglielmo în raţiune şi în adevărul semnelor îl va ajuta în cele din urmă să descifreze taina labirintului, dar nu-i va putea dezvălui adevăratul sens al lumii în care trăieşte. Adso, a cărui credinţă pare neatinsă de focul dezbaterilor filosofice ce răscoleau timpul său, se arată mereu nedumerit de toate câte se întâmplă, părând să nu înţeleagă nimic din cele ce povestim. Hazardându-se la o "încheiere teologică", Adso îl va întreba în final pe Guglielmo: "A afirma

---

[43] Ernst Robert Curtius, *Literatura europeană şi Evul Mediu latin*, Edit Univers, Bucureşti, 1970, p.487

[44] Umberto Eco, *Numele trandafirului*, p.131

[45] Jean Chevallier, Alain Gheerbrant, *Dictionnaire des symboles*, Editions Laffont, Paris, 1991, p.353

[46] Etienne Gilson, *Filosofia în Evul Mediu*, Edit. Humanitas, Bucureşti, 1995, p.589

deplina atotputernicie a lui Dumnezeu şi deplina lui libertate faţă de propriile sale alegeri, nu este tot una cu a demonstra că Dumnezeu nu există?"[47] Răspunzându-i tot printr-o întrebare, Guglielmo bate în retragere, asemeni lui Ockham, ajungând la punerea în cauză a ideii înseşi de Dumnezeu: "Cum ar putea un înţelept să comunice mai departe ştiinţa sa dacă ar răspunde la întrebarea ta?"[48] Naivitatea lui Adso marchează însă o profunzime nebănuită. Această inocenţă a celui care se miră în faţa lumii, părând că n-o înţelege, îi permit lui Adso să vadă lucruri fireşti pe lângă care cei învăţaţi au trecut, crezând că le ştiau dinainte. În final, atunci când timpul povestirii se suprapune peste timpul povestitorului se pare că nu mai e nimic de spus. Cuvintele lui Adso din Melk tind să se piardă în "tăcerea mută", eliberând astfel cuvintele nespuse dintre cuvinte, care la rândul lor vor chema alte cuvinte.

Mesajul simplu pe care Adso îl dezvăluie în final este acela că nu există moarte înaintea eliberării de cuvinte. Şi cum e posibil acest lucru? Adso din Melk nu mai ştie, sau a spus deja şi n-a sesizat nimeni...

---

[47] Umberto Eco, *Numele trandafirului*, p. 488

[48] *Ibidem*, p.489

Lista autorilor

Ana Maria Căpâlneanu, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Ionuţ Costea, Universitatea "Babeş-Bolyai" Cluj, Str. M.Kogălniceanu, 1

Marius Dodu, Biblioteca Judeţeană "O.Goga", Piaţa Ştefan cel Mare, 2

Mihai Alin Gherman, Biblioteca Academiei Române. Filiala Cluj, Str. M.Kogălniceanu, 12

Florina Iliş, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Istvan Kiraly, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Monica Lazăr, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Angela Marcu, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Octavian Petraşcu, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Doru Radosav, Universitatea "Babeş-Bolyai" Cluj, Str. M.Kogălniceanu, 1

Ioana Robu, Biblioteca "V.Bologa" a Universităţii de Medicină şi Farmacie Cluj, Str. Avram Iancu, 9

Viorica Sâncrăian, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Adriana Szekely, B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj, Str. Clinicilor, 2

Sally Wood-Lamont, Biblioteca "V.Bologa" a Universităţii de Medicină şi Farmacie Cluj, Str. Avram Iancu, 9

Culegere computerizată: Daniela Popan
Tehnoredactare: B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj
Multiplicare: B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj
Apărut septembrie 1998
Tiraj: 500 exemplare